GUDONAI
(GOTAI)
LIETUVIŲ TAUTOS GIMINAIČIAI.

TRAKTATAS APIE GUDONŲ ETNOLOGIJĄ, ISTORIJĄ, GUDONŲ VIEŠPATAVIMĄ ITALLJOJE IR SPANIJOJE, NUMIZMATIKĄ, KALBĄ, PAVARDES ETC.

PARAŠĖ

DR. ALEKSANDRA M. RAČKUS.

BUVĘS ŽURNALO **"VYTIS"** REDAKTORIUS; AUTORIUS: "AMBER AS A MEDIUM OF EXCHANGE", "THE ORIGIN OF SHILLING", "KAIP ATSIRADO LIETUVIŠKOS PAVARDĖS PAS GRAIKUS BEI SPANUS". NARYS: AMERICAN NUMISMATIC ASSOCIATION, AMERICAN NUMISMATIC SOCIETY, CHICAGO COIN CLUB (PREZIDENTAS 1928 M.), LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJA (VILNIUJE), TOWARZYSTWO NUMIZMATYCZNO — ARCHEOLOGICZNE W KRAKOWIE, CHICAGO HISTORICAL SOCIETY, etc.

SU 75 PAVEIKSLAIS

SPAUSTUVĖ

DRAUGAS PUBLISHING COMPANY,

CHICAGO, U. S. A.

1929.

GUTHONES
(THE GOTHS)
KINSMEN OF THE LITHUANIAN PEOPLE.

A TREATISE ON THE GOTHIC ETHNOLOGY
HISTORY OF THE GOTHIC DOMINION IN ITALY AND SPAIN, NUMISMATICS, LANGUAGE, AND PROPER NAMES

BY

ALEXANDER M. RACKUS, M.D.

FORMER EDITOR OF VYTIS MAGAZINE. AUTHOR: "AMBER AS A MEDIUM OF EXCHANGE", "THE ORIGIN OF SHILLING", "KAIP ATSIRADO LIETUVIŠKOS PAVARDĖS PAS GRAIKUS BEI SPANUS". MEMBER OF THE: CHICAGO COIN CLUB (PRESIDENT 1928). AMERICAN NUMISMATIC ASSOCIATION, AMERICAN NUMISMATIC SOCIETY, LITHUANIAN SCIENTIFIC SOCIETY (IN VILNA), NUMISMATO—ARCHEOLOGICAL SOCIETY OF CRACOW, CHICAGO HISTORICAL SOCIETY, ETC.

WITH 75 ILLUSTRATIONS

PRESS OF
DRAUGAS PUBLISHING COMPANY,
CHICAGO, U. S. A.
1929.

F355?
.R116

582679

29045 Schuerman 250

I RESPECTFULLY DEDICATE

THIS TREATISE
TO ALL MY COUNTRYMEN,
WHO WITH THEIR KIND WORDS
AND WITH THEIR HARD-EARNED MONEY
HELPED ME TO ATTAIN A UNIVERSITY EDUCATION.

Alexander M. Rackus, M. D.

SU DĖKINGUMU AUKUOJU

ŠĮ VEIKALĄ
VISIEMS VIENGENČIAMS,
KURIE SAVO MALONIAIS ŽODŽIAIS
IR SUNKIAI UŽDIRBTAIS SKATIKAIS
PAGELBĖJO MAN BAIGTI UNIVERSITETO MOKSLĄ.

Dr. Med. Aleksandra M. Račkus.

COPYRIGHT, 1929,

BY A. M. RACKUS, M.D.

PRINTED IN U. S. A.

PREFACE.

"Wherever the birds were perching,
Some feathers were strewn"...
— From a Lithuanian folk-song.

The same saying could be applied to all the migrating nations. The Gothic nation, also, wherever it roamed, left some traces behind. From the old Gothic coins, from the extant Gothic names, from documents, etc., the scholars are able to judge about the origin of the Gothic nation.

There are two opinions in regard to which group of nations the Goths belonged. Some think that the Goths belonged to the *Teutonic* group (German, Scandinavian etc.); others think that the Gothic people were of the *Aestian* (Lithuanian—Latvian and Old Prussian) origin.

The ethnology of the Goths was always fascinating to me. For many years I had been investigating this subject, and finally I was convinced that the *Goths were the nearest kinsmen of the Lithuanians—Latvians and Old Prussians.* A part of these studies I am publishing in this book.

Dr. R. G. Latham, the noted English scholar, ethnologist, and philologist, probably was the first man to prove, that the hypothesis concerning the *Teutonic* origin of the Goths is erroneous. He repeatedly stated that the *Goths were of Lithuanic origin.*

Dr. Latham's authority is highly regarded amongst the scholars, and he is quoted in different encyclopaedias. I have read all of his works, appreciated them, and found plenty of valuable information in his writtings.

In this volume readers will find a fair collection of facts concerning the past history of Goths and Lithuanians. Also they will find some of my original arguments, which I employ in proving that the vanished Gothic people and the still existing Lithuanian nation are of the same blood and the same origin.

ALEXANDER M. RACKUS, M. D.

Chicago, Ill., U. S. A.,
October, 1928.

PRAKALBA.

"Kur paukšteliai tik tupėjo,
Ten plunksnelių nubirėjo"...
—Iš Liet. liaudies dainos.

Tą patį galima pasakyti apie visas migravusias tautas. Gudonų tauta taipgi, kur tik ėjo, paskui save pėdsakas paliko. Iš Gudonų paliktų monetų, iš užsilikusių Gudoniškų pavardžių, iš dokumentų etc., mokslininkai gali spręsti apie Gudonų tautos kilmę.

Apie tai, kuriai tautų grupei Gudonai priklausė, yra dvi nuomoni. Vieni mano, kad Gudonai priklausė *Teutoniškos* padermės tautų šeimynai (Germanų, Skandinavų etc.); gi kiti mano, kad Gudonai buvo *Aisčių* (Lietuvių-Latvių-Sen-Prusių) padermės žmonės.

Gudonų etnologija mane visuomet įdomino. Šį klausimą per daugel metų studijavau ir galutinai įsitikinau, kad *Gudonai buvo artimiausi Lietuviams-Latviams* ir *Sen Prusiams giminaičiai.* Tų savo studijų dalį toje knygoje skelbiu.

Dr. R. G. Latham'as, žymus Anglų mokslininkas, etnologas ir kalbininkas, regis pirmutinis įrodė, kad *Teutoniškoji* hipotezė apie Gudonų kilmę yra klaidinga. Jis pakartotinai pareiškė, kad *Gudonai buvo Lietuvių kilmės žmonės.* D-ro Lathamo autoritetas yra labai gerbiamas mokslininkų tarpe, ir jis yra minimas įvairiose enciklopedijose. Visus jo veikalus su įdomumu perskaičiau, ir iš jo raštų nemažai svarbių žinių pasisėmiau.

Šioje knygoje skaitytojai ras nemenką žinių rinkinį apie Gudonų ir Lietuvių praeitį. Taipgi ras mano originalių argumentų, kuriais įrodau, kad išnykusioji Gudonų gentė ir ikišiol dar tebegyvuojanti Lietuvių tauta yra to paties kraujo ir tos pačios kilmės.

Dr. Med. ALEKSANDRA M. RAČKUS.

Chicago, Ill., U. S. A.,
Rugsėjis, 1928 m.

CONTENTS.

PAGE

PART I.

THE ETHNOLOGY OF THE GOTHS ..... 17—38

PART II.

THE OSTROGOTHS (AMALA-GUDDAE) ..... 42—105

Ostrogothic rulers:

1)—Aušragudas (Austra-guta) 42
2)—Alkvadkaryis (Alh-va-haryis) 44
3)—Ararikis (Arareiks) 48
4)—Geberikis (Gebereiks) 45
5)—Germanrikis (Gair-mana-reiks) 50
6)—Veiktrikis (Vaiht-reiks) 52
7)—Naudatojis (n'Auda-tojis) 54
8)—Tribgilda 54
9)—Ginmantas (Hiunamunth) 56
10)—Vindukarys (Vinithaharyis) 58
11)—Dorismantas (Thaurismunths) 58
12)—Barzmantas (Barsmunths) 58
13)—Valdamers (Valdamers) 60
14)—Tautarikis (Thiudareiks) the Great ..... 62—72
15)—Atalarikis (Athalareiks) 72
16)—Tautagoda (Thiudagoda) 76
17)—Vitigis (Vitiges) 80
18)—Matašvinta (Matasvintha) 88
19)—Giltibaudas (Hildibadws)..... 88
20)—Ararikis (Arareiks) 90
21)—Badvila (Badwila) 92
22)—Dėja (Theia) 100

PART III.

THE BALTHAGOTHS (VISIGOTHS) ..... 108—216

Balthagothic rulers:

1)—Radistis (Rothestes) 108
2)—Atganarikis (Athanareiks) 108
3)—Protogairas (Frotheigairu) 114
4)—Alkrikis the Balth (Alhreiks Balths) 122
5)—Vadvilka (v'Atha-vlhva) 140
6)—Žigereikis (Sigereiks) 144
7)—Valia (Valya) 146
8)—Tautarikis I. (Thiudareiks) 146
9)—Dorismantas (Thorismunths) 152
10)—Tautarikis II. 154
11)—Eirikis (Eireiks) 154
12)—Alkrikis II. 156
13)—Amalarikis 158
14)—Tautis (Theudis) 160
15)—Tautagižis (Theudagiseis) 162
16)—Akyla (Agila) 162

PAGE

17)—Vadagiltis (v'Athan-hildis) 162
18)—Lioba (Liuba) 164
19)—Liobagitis (Liobagilths) 166
20)—Arminegildas (Ermenegld) 170
21)—Reikarėdas (Reikareda) 172
22)—Viterikis (Vvittericus) 176
23)—Gundamiers (Gunthamers) 178
24)—Šišebutas (Sisebutus) 178
25)—Švintyla (Svinthila) 184
26)—Šišenandas (Sisenandus) 184
27)—Kintyla (Chinthila) 188
28)—Tulga (Tvlga) 190
29)—Aušvintas (Ausvinthus) 190
30)—Racešvintas (Recesvinthus) 194
31)—Vamba (Vvamba) 196
32)—Arvičius (Ervicius) 202
33)—Eigika (Egica) 206
34)—Vitika (Vvittika) 208
35)—Rodrikis (Rodericus, Rodricus) 212

PART IV.

HERULI (THE HERULIANS) ..... 218—265
Herulian "Lord's Prayer" ..... 222—223
The customs of the Heruli 224
The Herulian rulers:
1)—Katvalda (Catvalda) 226
2)—Naulobaitis (aulobathus) 226
3)—Alkrikis (Alkriks) 228
4)—Radagaišius (Rada-gaisus) 232
5)—Vadakaris (Odachar?) 234
6)—Varas (Pharas) 256
7)—Žindvaldas (Sindvaldus) Σινδυαλδος ἡγεμον 260

PART V.

The Gothono-Lithuanic Glossary ..... 268—338
Numerals 339
Ordinals 341
Examples of the Gothic declensions. 342
Is there a genuine "Wulfila's" Moeso-Gothic Bible?.. 344

PART VI.

The surnames of Gothono-Lithuanic origin in Greece, Italy and Spain ..... 354—403
Gothono-Lithuanic surnames in Greece 358
Gothono-Lithuanic surnames in Italy 397
Gothono-Lithuanic surnames in Spain 399
Conclusion (Recapitulation) 403
Quotations from various authorities concerning the origin of the Goths 404
Bibliography 408
Index ..... 412—418
Original Subscribers List. 427

LIST OF ILLUSTRATIONS.

		PAGE.
1.	Gothic warriors (From the Cathedral of Augsburg)	38
2.	Gothic captives (From the Constantinople Column)	39
3.	Gothic idols (From the Constantinople Column)	40
4.	Gothic money,-shilling (Fig. 1.)	45
5—8	Coins of Tautarikis (Fig. 2, 3, 4.)	73
9.	The tomb of Tautarikis at Ravenna	74
10—15.	Coins of Atalarikis (Fig. 5, 6, 7, 8, 9, 10)	77
16—18.	Coins of Tautagoda (Fig. 11, 12, 13.)	81
19—20.	Coins of Vitiges (Fig. 14, 15.)	85
21—22.	Coins of Matašvinta (Fig. 16, 17.)	86
23—27.	Coins of Badvila (Fig. 18, 19, 20, 21, 22.)	97
28.	Coins of Dėja (Fig. 23.)	106
29—39.	Portraits of Balthagothic kings.	107
40.	The treaty between the Emperor Valens and Atganarikis on the Danuvius	111
41.	Alkrikis as conqueror in Athens (L. Thiersch, Pinx.)	125
42.	Alkrikis entering Rome (W. Lindenschmit, Pinx).	137
43.	The burial of Alkrikis	138
44—45.	Coins of Liobagiltis (Fig. 24, 25.)	167
46.	Coins of Arminegildas (Fig. 26.)	173
47—49.	Coins of Reikarėdas (Fig. 27, 28, 29.)	174
50.	Coin of Viterikis (Fig. 30).	179
51.	Coin of Šišebutas (Fig. 31.)	180
52—53.	Coins of Švintyla (Fig. 32—33.)	185
54.	Coin of Šišenandus (Fig. 34.)	186
55.	Coin of Kintyla (Fig. 35.)	191
56.	Coin of Tulga (Fig. 36.)	192
57.	Coin of Aušvintas (Fig. 37.)	197
58—60.	Coins of Račešvintas (Fig. 38, 39, 40).	198
61.	Coin of Vamba (Fig. 41.)	203
62—63.	Coins of Arvičius (Fig. 42, 43.)	204
64—65.	Coins of Vitika (Fig. 44,45.)	209
66.	The Balthagoths in a battlefield.	216
67.	Romulus Augustulus before Vadakaris.	239
68—70.	Coins of Vadakaris (Fig. 46, 47, 48.)	253
71—72.	Balthagothic crowns.	264—265
73.	Fragment of a Gothic deed containing "runes".	266
74.	Ancient Lithuano-Prussian banner.	352
75.	Lithuanian seal of the Grand Duke Mindaugas (A.D. 1242—1263) with "runic" inscription	418

Į T A L P A.

PUSLAPIS

DALIS I.

GUDONŲ ETNOLOGIJA. ..... 17—40

DALIS II.

AUŠROGUDAI (AMALUN—GUDAI) ..... 43—106
Karaliai:
1)—Aušragudas (Austraguta) 43
2)—Alkvadkarys (Alh-va-haryis) 47
3)—Ararikis (Ara-reiks) 49
4)—Geberikis (Gebereiks) 49
5)—Germanrikis (Gair-mana-reiks) ..... 51—53
6)—Veiktrikis (Vaiht-reiks) 53
7)—Naudatojas (n'Auda-tojis) 55
8)—Tribgilda 55
9)—Ginmantas (Hiunamunths) 57
10)—Vindukarys (Vinitha-haryis) 59
11)—Dorismantas (Thaurismunths) 59
12)—Barzmantas (Barsmunths) 59
13)—Valdamers (Valdamers) 61
14)—Tautarikis Didysis (Theudareiks) 63
15)—Atalarikis (Athalareiks) 75
16)—Tautagoda (Thiudagoda) 79
17)—Vitigis (Vitiges) 83
18)—Matašvinta (Matasvintha) 89
19)—Giltibaudas (Hildibadws) 89
20)—Ararikis II (Arareiks) 91
21)—Badvila (Badwila) 93
22)—Dėja (Theia) 101

DALIS III.

BALTGUDAI (VISIGOTAI) ..... 107—216
Baltgudų valdonai:
1)—Radistis (Rothestes) 109
2)—Atganarikis (Athanareiks) 109
3)—Protogairas (Frotheigairu) 115
4)—Alkrikis Baltas (Alhreiks Balths) 123
5)—Vadvilka (v'Atha-vilva) 141
6)—Žigereikis (Sigereiks) 145
7)—Valia (Valya) 147
8)—Tautarikis (Thiudareiks) 147
9)—Dorismantas (Thorismunths) 153
10)—Tautarikis II. 155
11)—Eirikis (Eireiks) 155
12)—Alkrikis II. 157
13)—Amalarikis (Amalareiks) 159
14)—Tautis (Theudis) 161
15)—Tautagižis (Theudagiscis) 163
16)—Akyla (Agila) 163

PUSLAPIS

17)—Vadagiltis (v'Athanhildis) 163
18)—Lioba (Liuba) 165
19)—Liobagiltis (Liobagilths) 169
20)—Arminegi.das (Ermenegld) 171
21)—Reikarėdas (Reikareda) 175
22)—Viterikis (VVittericus) 177
23)—Gundamiers (Gunthamers) 181
24)—Šišebutas (Sisebutus) 181
25)—Švintyla (Svinthila) 187
26)—Šišenandas (Sisenandus) 187
27)—Kintyla (Chintila) 189
28)—Tulga (Tvlga) 193
29)—Aušvintas (Ausvinthus) 193
30)—Račešvintas (Reccesvinthus) 195
31)—Vamba (Vvamba) 199
32)—Arvičius (Ervicius) 205
33)—Eigica (Egica) 207
34)—Vitika (Vvittika) 211
35)—Rodrikis (Rodericus, Rodricus) 213

DALIS IV.

GERULIAI (ŽEMAIČIŲ PROTĖVIAI) ..... 217—265
Gerulių kalba "Tėve Musų". 222
Gerulių papročiai 225
Gerulių valdonai:
1)—Katvalda (Catva'da) 227
2)—Naulobaitis (Naulobathus) 227
3)—Alkrikis (Alhreiks) 229
4)—Radagaišius (Radagaisus) 233
5)—Vadakaris (Odachar) 235
6)—Varas (Pharas) 257
7)—Žindvaldas (Sindvaldus). Σινδυαλδος ἡγεμον 260

DALIS V.

Gudonų — Lietuvių bendra-žodžiai ..... 268—338
Gudonų gramatikos keletas pavyzdžių ..... 339—345
Pastabos apie Wulfilos šventraščio autentiškumą ..... 345—352

DALIS VI.

1)—Gudonų kilmės pavardės Graikijoje ir jų panašumas į Lietuvių pavardes ..... 355—396
2)—Gudoniškos kilmės pavardės randamos Italijoje 397—398
3)—Gudonų-Lietuvių pavardės Spanijoje ..... 399—402
4)—Išvada (argumentų sutrauka) 403
5)—Įvairių mokslininkų nuomonės apie Gudonų kilmę. Ištraukos iš jų veikalų ..... 404—407
6)—Bibliografija 408
7)—Rodyklė (Index) 419
8)—Šios knygos pagelbinių leidėjų surašas 427

PAVEIKSLŲ SURAŠAS.

		PUSLAPIS
1.	Gudonų kariai (Nuo Augsburgo katedros durų)	38
2.	Gudonų nelaisviai (Nuo kolumnos Konstantinopoly)	39
3.	Gudonų dievaičiai (Nuo konstantinopoliškės kolumnos).	40
4.	Gudonų piningas, — šilingas (Fig. 1.)	45
5—8	Tautarikio monetos (Fig. 2, 3, 4.)	73
9.	Tautarikio kapas Ravennoje	74
10—15.	Atalarikio monetos (Fig. 5, 6, 7, 8, 9, 10.)	77
16—18.	Tautagodo monetos (Fig. 11, 12, 13.)	81
19—20.	Vitigio monetos (Fig. 14, 15.)	85
21—22.	Matašvintos monetos (Fig. 16, 17).	86
23—27.	Badvilos monetos (Fig. 18, 19, 20, 21, 22.)	97
28.	Dėjos (Tylos) moneta (Fig. 23).	106
29—39.	Baltgudų karalių atvaizdai	107
40.	Derybos tarpe Imperatoriaus Valenso ir Atganarikio ant Dunojaus	111
44—45.	Liobagilto monetos (Fig. 24, 25.)	167
41.	Alkrikis kaipo pergalėtojas Atenoje Dail. L. Thiersch)	125
42.	Alkrikis užima Romą (Dail. W. Lindenschmit)	137
43.	Alkrikio laidotuvės	138
46.	Arminegildo moneta (Fig. 26.)	173
47—49.	Reikarėdo monetos (Fig. 27, 28, 29.)	174
50.	Viterikio moneta (Fig. 30.)	179
51.	Šišebuto moneta (Fig. 31.)	180
52—53.	Švintylos monetos (Fig. 32, 33)	185
54.	Šišenando moneta (Fig. 34).	186
55.	Kintylos moneta (Fig. 35).	191
56.	Tulgos moneta (Fig. 36.)	192
57.	Aušvinto moneta (Fig. 37.)	197
58—60.	Račešvinto moneta (Fig. 38, 39, 40.)	198
61.	Vambos moneta (Fig. 41.)	283
62—63.	Arvičiaus monetos (Fig. 42, 43.)	204
64—65.	Vitiko monetos (Fig. 44, 45.)	209
66.	Baltgudai kovos lauke	216
67.	Romulus Augustulus Vadakario akyvaizdoje	239
68—70.	Vadakario monetos (Fig. 46,47,48.)	253
71—72.	Baltgudų karalių karunos	264—265
73.	Dalis Gudoniško užrašo, kuriame randasi "runos"	266
74.	Lietuv-Prusių vėliava.	352
75.	Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Mindaugo antspauda (1243—1263 m.) su "runų" parašu.	418

SIGNS AND ABBREVIATIONS.

ŽENKLAI IR SUTRUMPINIMAI.

A. D. (Anno Domini,) = in the year of Our Lord. — Viešpaties metais.
B. M. C. = British Museum Catalog.
c., cap. (caput) = chapter. — Skyrius.
ca. = circa, about. — Apie.
Cat. = Catalogue. — Katalogas.
d. = Dienoje (on the day).
ed. = edition. — Laida.
Fig. = Figure. — Pavyzdis.
Gr. = Grammes.
kn. = knyga (volume).
lib. (libro) = in a book. — Knygoje.
m. = mėnesio (in the month).
Ob. = Obverse. — Tikroji pusė.
Lith., Lithuan. = Lithuanian.
MSS. = Manuscript. — Rankraštis.
p. = page. — puslapis.
pl. = plate. — Lakštas.
Rv. = Reverse. — Išvirkščioji pusė.
T. = Table (plate). — Lakštas.
Tb. = Table. — Lakštas.
Vide = see. — pažvelgk į.
Vol. = Volume. — Tomas.
W. = Wroth.
žiur. = žiurėk (see).

GUTTONES (THE GOTHS)
GUDONAI (GOTAI)

I.

THE ETHNOLOGY OF THE GOTHS.

It is of great importance for any Lithuanian scholar to delve into the past of the Gothic people, because there are mighty good evidences indicating that the vanished Gothic nation was closely akin to the Lithuano—Prussian nation.

Guttones, otherwise named *Guddae,* Goths, Gottheudi, Getae, Getvi, Gytae, — belonged to the Aestian race (*R. G. Latham,* The Germania of Tacitus, Notes on Section XLV, p. 166-171).

GUDONŲ ETNOLOGIJA.

Tikrai yra verta kiekvienam Lietuviui susipažinti su Gudonų praeitimi, nes yra rimtų davinių jog išnykusioji Gudonų tauta buvo artimai giminiga Lietuvių-Prusų tautai.

Gudonai, kitaip tariant **Gudai,** Gotai, Gotaučiai, Getai, Getviai, Gytai, — tai buvo Aisčių padermės žmonės (**R. G. Latham,** The Germania of Tacitus, Notes on Section XLV, p. 166-171).

The Gothic nation branched itself into several tribes, namely: *Austrogudae* (Amali), *Balthi* (Baltgudae, Visigoths or Thervingi), *Heruli,* Gepidae, Rugians, Brenti, Varni, etc.

The history of the powerful Goths is interesting and amazing: interesting, because in a short time they succeded in dominating half of the European continent and demolishing the Roman Empire; amazing, because those blue-eyed, fair-complexioned, athletic, mead-drinking "barbarians" were not at all barbarous. Goths, for their valor, endurance, perseverance, firmness, justice, mercy, and decency in family life, were admired by the highly civilized Romans. Whenever the Goths were victorious over the Roman army, Roman inhabitants rejoiced as if it were their salvation. And indeed it was less troublesome and better for the Romans to live under the Gothic dominion than under the tyranny of their own rulers.

Queer enough, that such a mighty nation, risen to such a height of greatness, vanished altogether, leaving behind them neither important literature, nor any treasures of art, nor any relics of their culture. Consequently, the origin of the Goths is puzzling to the ethnologists; and the Gothic history is a true complex. Certain German and Scandinavian scholars endeavored to claim the Goths, depending on the tales of Jornandes and Wulfila's (*the Germanized Greek*) Bible. But there are many prominent scientists that do not agree with Grimm's, Mullen-

Gudonų tauta dalinosi į keletą giminių, butent: **Aušrogudai** (Amaliai), **Baltai** (Baltgudai, Visigotai arba Dervingiai), **Geruliai**, Gipėdai, Rugėnai, Brenzai, Varnėnai etc.

Galingųjų Gudonų praeitis yra įdomi ir labai įstabi. Įdomi todel, kad į trumpą laiką sugebėjo pusę Europos užvaldyti ir išgriauti Romos imperiją. Įstabi todel, kad tie mėlynakiai, geltonplaukiai, petingi, midumi save stipriną "barbarai" buvo visiškai nebarbariški. Gudonai savo narsumu, ištverme, pakantrumu, griežtumu, teisingumu, gailestingumu ir padoriu šeimyniškų gyvenimu stebino augštai civilizuotus Romenus. Kuomet Gudonai supliekdavo Romos armiją, tai Romos gyventojai džiaugdavosi lyg išganymo sulaukę. Ir išties Romenams po Gudonų valdžia buvo ramiau ir geriau gyventi nei po savųjų valdonų priespauda.

Labai keista, kad tokı galinga, taip augštai iškilusi tauta visiškai išnyko nepalikusi paskui save nei žymios literaturos, nei jokių meno turtų, nei kitokių savos kulturos liekanų. Užtai Gudonų kilmė, — tai etnologams galvosukis; gi Gudonų istorija, tai tikra painiava. Tuli Germanų ir Skandinavų mokslininkai mėgino Gudonus savinties, remdamiesi ant Jornandeso pasakų ir Wulfilos, **sugermanizuoto Graiko**, šventraščio. Daug rimtų mokslininkų su Grimmo, Mullenhofo, Lembkes, Niebuhro, Zeusso bei kitų Vokiečių išvadomis nesutinka ir apie Gudonų

hof's, Lembke's, Niebuhr's, Zeuss's inferences, and are skeptical concerning the "Teutonic" origin of the Goths. And why should there be no doubts, if nobody ever called Germans "GOTHI", and even lately nobody calls them so? The Poles, the Russians, the Czechs and all other Slavonic people call Germans *"niemcy"*; The Lithuanians call Germans *"vokiečiai"*; the Frenchmen call them *"l'Allemands"*; the English people call them *"Germans"*; even the Germans call themselves *"Deutsche"*.

That the Gothic nation was the nearest kindred to the Lithuanian nation, is proven by the following facts:—

I. — THE GEOGRAPHIC PROOF. The original geographic area of the Gothic people coincides with the present Lithuanian territory.

(a) *Ptolomaeus* (A. D. 161-182), the famous ancient geographer, mathematician and astronomer, in his treatise Geogr. lib. 3. cap. 5. writes:

Ελάττονα δέ ἔθνη νέμεται Σαρματίαν, παρὰ μὲν τον Οὐϊστουλαν ποταμὸν. Ὑπὸ τους Οὐενεδας, Γύθωνες. Εἶτα Φίννοι. Εἶτα Βουλάνες. Ὑφ' ὁύς Φρουγονδίωνες. Εἶτα Ἀυαρηνοι, παρὰ τὴν κεφαλήν τὸυ Οὐϊστούλα ποταμοῦ.

This, when translated into English, means: "The less significant people abide in Sarmatia, near the mouth of the Vistula river. Beyond the *Venedi* are *Guthones*. Then the Finns. Then the Boulanes (= Poles). Beyond them are the Frugundians. Then the Avarens, near the head of the Vistula river".

"'Teutoniškają" kilmę abejoja. Ir kaipgi neabejoti, jei nieks Germanus nepavadino ir dabar nevadina "GOTHI"? Lenkai, Rusai, Čekai, Serbai ir visos Slavų tautos Germanus vadina "**niemcy**"; Lietuviai Germanus vadina "**vokiečiai**"; Prancuzai juos vadina "**L'Allemands**"; Anglai juos vadina "**Germans**" (taria "**džermans**"); net patįs vokiečiai save vadina "**Deutsche.**"

Kad Gudonų tauta buvo Lietuvių tautai artimiausia, tai liudyja sekanti įrodymai: —

I. -- GEOGRAFINIS ĮRODYMAS. Originalė geografinė Gudonų tautos padėtis, atatinka dabartiniai Lietuvos teritorijai.

(a) **Ptolomaeus** (A. D. 161-182), pagarsėjęs senovės geografas, metematikas ir astronomas, savo veikale Geogr. lib. 3. cap. 5. rašo:

> Ελάττονα δέ ἔθνη νέμεται Σαρματίαν, παρὰ μὲν τον Οὐϊστουλαν ποταμὸν. Ὑπὸ τους Οὐενεδας, Γύθωνες. Εἶτα Φίννοι. Εἶτα Βουλάνες. Ὑφ' ὁύς Φρουγονδίωνες. Εἶτα Ἀυαρηνοι, παρὰ τὴν κεφαλήν τὸυ Οὐϊστούλα ποταμοῦ.

Lietuviškame vertime skamba šiaip: "Mažesnės iš tautų valdo Sarmatiją, apie Vistulos upės įplauką. Už **Vendų, Gudonai.** Potam Finai. Potam Polanai (Lenkai). Už jų Frungundijonai. Toliau Avarenai, prie pradžios Vistulos upės". Čia matome, kad

Here we notice, that Ptolomaeus enumerated different nations starting from north southward. Hence his statement *"beyond the Venedi, are Guthones"* is correct. Venedi were the ancient people living near Vindau, in Latvia; and the Guthones living alongside Venedi surely could be no other people but the inhabitants of old Lithuania.

(b) *Tacitus* (ca. A. D. 100), the prominent Roman historian, in his treatise *de situ, moribus et populis Germaniae* c. XLIII. writes:

"Trans Lygios Gothones regnantur, paullo jam adductius, quam ceterae Germannorum gentes, nondum tamen supra libertatem. Protimus deinde ab Oceano Rugii, et Lemovii:"

Meaning: "Beyond the *Lygians* reign the *Gothones*, who are more united (mobilized) than other Germanic tribes, yet are enjoying greater freedom. Near by the Ocean live *Rugians**), and *Livonians**):"

Tacitus' statement *"trans Lygios"* (= beyond the *Poles)* is remarkably precise, and he chose to enumerate the nations from the south northwards. If Tacitus wrote that *"trans Lygios"* the *Gothones* live and near by the Ocean there are the Rugians and the Livonians, neighbors of the Courlanders, —

---

*) **Rugii** means the Rugian people that lived in ancient times in the vicinity of Riga. Historians believe that the city of Riga was named after "Rugai" (Rugii). Vadakaris (Odovakar), the king of the Heruli was also the ruler of the Rugii.

*) **Lemovii** is another name for the Livonians, who were neighbors to the **Curi** (Courlanders). Duisburg mentions Terra **Lamotina.** Pomponius Sabinus (A. D. 1480) also mentioned about the **Laemonii** in his writings.

Ptolomaeus užrašė tautas nuo šiaurės pietų link. Ir jo pasakymas "**už Vendų, Gudonai**" yra teisingas. Vendai, tai buvo senovės gyventojai apie Vindavą, Latvijoje; -- gi Gudonai gyveną šale Vendų, tai ir yra ne kas kitas kaip tik senovės Lietuvos gyventojai.

(b) **Tacitus** (ca. A. D. 100), žymus Romenų istorikas, savo veikale **de sitų, moribus et populis Germaniae** c. XLIII. rašo: "Trans **Lygios Gothones** regnantur, paullo jam adductius, quam ceterae Germanorum gentes, nondum tamen supra libertatem. Protimus deinde ab Oceano Rugii, et Lemovii:". Reiškia: "Už Lenkų Gudonai viešpatauja, kurie labiau susijungę (susitvarkę), nei kitos Germanų gentės, vienok turi daugiau laisvės. Čia pat prie Okeano gyvena **Rugėnai***) ir **Lyvai****):"

Tacito pareiškimas "**trans Lygios**" (už Lenkijos) yra tikrai tikslus, nes jisai žymėjo tautas nuo pietų, šiaurės link. Jei Tacitus rašė kad "**trans-Lygios**" gyvena **Gudonai**, ir čia pat prie Okeano

---

*) **Rugii** reiškia **Rugai** arba **Rugėnai**, senovės gyventojai apie Rygą. Istorikai tvirtina, jog Rygos miesto vardas paeina nuo vietos gyventojų vardo "Rugai". Vadakaris (Odoacer), Gerulių karalius, taip-gi buvo ir Rugų valdonu.

) **Lemovii reiškia **Lyvai**, kurie esą kaimynai del **Curi** (Kuršių), Duisburgas rašo apie Terra **Lamotina**. Pomponijus Sabinus (A. D. 1480) savo raštuose mini apie Laemonii.

then it is evident that the Goths lived within Lithuanian territory.

(c) *Pytheas,* who lived ca. 320 before the Christian era, according to Plinius' statement in his HIST. NATUR. I. XXXVII, c. 2. has recorded the following information about the Goths: "Pytheas credidit Guttonibus Germaniae genti, accoli Aestuarium oceani, MENTO NOMON nomine, spatio stadiorum sex millium. Ab hoc die navigatione insulam abesse Abalum. Illo vero fluctibus advehi et esse concreti maris purgamentum. Incolas pro ligno ad eo uti, proximique Teutonis vendere". This, when translated into English, means: "Pytheas believed that the *Guttones* were of German race, living by the Aestuarian sea (Baltic sea), at *the mouth of the river* named NOMON, at the stretch of 6,000 stadii. Sailing a day from here there is Abalum island. Here indeed the waves cast out the amber and this is a petrified manure of the sea. The natives burn it instead of wood, and sell it to the neighboring Teutons".

From the statements of Pytheas we get quite definite information, namely: — that the *native land of the Goths was by the Aestuarian sea* (by the Baltic sea), exactly where the Aestians (Aestii = Lithuanian ancestors) lived. The same author is still more definite when he points out that they lived nowhere else but at *the mouth* of NEMON river. Plinius copying down what is written in Pytheas' manuscripts, and fearing lest he might mislead his

randasi Kuršių kaimynai Rugėnai ir Lyvai, — tai aišku, kad Gudonai gyveno Lietuvos teritorijoje.

c- **Pytheas**, gyvenęs apie 320 m. pirm Krikščionių eros, kaip pažymi Plinius savo veikale HIST. NATUR. 1. XXXVII, c. 2. iš jo paėmęs apie Gudonus sekančias žinias: "Pytheas credidit Guttonibus Germaniae genti, accoli Aestuarium oceani, MENTO NOMON nomine, spatio stadiorum sex millium. Ab hoc die navigatione insulam abesse Abalum. Illo vero fluctibus advehi et esse concreti maris purgamentum. Incolas pro ligno ad ignem eo uti, proximique Teutonis vendere". Lietuviškame vertime skamba šiaip: "Pytheas manė, kad **Gudonai** yra Germanų gentės, gyveną prie Aistmarės (Baltijos jura), **prie įtakos** NOMON vardu, plotmėje 6,000 stadijų. Nuo čia plaukus dieną randasi sala Abalum. Čia tikrai gintarą vilnis išmeta ir tai yra suakmenėjęs juros mėšlas. Vietiniai žmonės kurena jį (gintarą) vieton malkų, ir kaimynams Teutonams parduoda".

Iš Pytheo raštų gauname gan tikslias žinias: — kad **Gudonų tėvynė buvo prie Aistmarės** (prie Baltijos juros), ten kur Aisčiai (Aestii), Lietuvių tautos protėviai gyveno. Dar aiškiau yra kuomet jis pažymi, kad jie gyveno niekur kitur, kaip tik prie NEMUNO **įtakos.** Plinius sėmęs žinias iš Pytheo **raštų** ir nenorėdamas skaitytojus suklaidinti, rašė taip kaip Graikiškai buvo parašyta, butent "MENTO NOMON". Gi Graikiškame originale butų μὲν το' Νόμον

readers, coppied down the name exactly as it was written in Greek, namely "MENTO NOMON". And in the original Greek manuscript would be Μὲν το' Νόμον. Hence the word "MENTO" equals the Greek μὲν το' which means "MOUTH of the RIVER"; — and the word "NOMON" means "NEMON" (= Niemen).

Compare with § (a) Ptolomaeus' expression μὲν τον Οὐϊστουλαν, in which μὲν τον means *"the mouth of the river"*.

II. AMBER LAND, was *the common fatherland of the Goths as well as of the Aestians.* Ancient writers, when mentioning the Goths, add that in their country amber is found. Tacitus and others writing about the *Aestiorum gentes* (Old Prussians, Courlanders, Galindians, Samogitians, Getvingians and other Lithuanian tribes) always state that they have plenty of amber.

III. The ancestors of the Danes, Swedes and Norwegians, called the *Prusso-Lithuanian territory "Reiδ-gota-land"*. — "En austr fra Polena er *Reiδ-gota-land"*. (= "East of Poland, there is *Reiδ-Gothic-land")* — Zeuss p. 500, fragm. *Fornaldar* Sogur.

IV. In the Anglo-Saxon MS. from VII-X century, known as *"Codex Exoniensis"*, in Widsid's poem, the Prussian chieftain is called *"Hreð*-cyninges"; and the Prusso-Goths are called *"Hreð*-Gotum".

"He mid Ealh-hilde
Faerle freoþu-webban,
Forman siþe,
Hreð-cyninges
Ham gesohte,
Eastan of Ongle;"

"He with Ealk-gild,
Faithful peace-weaver,
For the first time,
Of the **Prussian** king
Has seen the home,
East of Ongles;"

Taigi žodis "MENTO" yra lygus Graikiškam μὲν τo' kas reiškia "UPĖS ŽIOTIS"; -- gi žodis "NOMON" reiškia "NEMUNS". **Palygink Ptolomaeo** išsireiškimą § (a) μὲν τὸν Οὐϊστουλαν, kuriame μὲν τον reiškia "upės žiotis."

II. GINTARO kraštas, tai **Gudonų ir Aisčių bendra tėvynė.** Senovės rašytojai, minėdami apie Gudonus, rašo, jog jų krašte gintaras randasi. Tacitus ir kiti rašydami apie **Aestiorum gentes** (Prusus, Kuršius, Galindus, Žemaičius, Getvingius bei kitas Lietuvių tautos gentes) vis mini, kad jie turi daug gintaro.

III. Danų, Švedų ir Norvegų protėviai, **Prusų -Lietuvių žemę vadino Reið-gota-land.** — "En austr fra Polena er Reið-gota-land." (= Į rytus nuo Polenų (Lenkų) yra Ryt-Gotų-žemė"). — Zeuss p. 500, fragm. **Fornaldar** Sogur.

IV. Anglo-Saksonų rankraštyje iš VII-Xto šimtmečio, po vardu "**Codex-Exoniensis**", Widsido poemoje, Prusų kunigą vadina" **Hreð**-cyninges;" gi Prusus-Gotus vadina "**Hreð-Gotum.**"

"He mid Ealh-hilde,
Faerle freoþu-webban,
Forman siþe,
Hreð-cyninges
Ham gesohte,
Eastan of Ongle;"

"Jis su Alk-gildu,
Ištikimu taikos audėju,
Pirmu sykiu,
Prusų kunigo,
Namus atrado,
Rytuosna nuo Onglijos;"

Or again:

"Ic waes mid Hunum and mid **Hreð-Gotum,**"	"I was with the Huns And with the **Prusso-Goths,**"

Or again:

"Ful oft þaer wig ne a-laeg Þonne **Hraeda** here, Heardum swoerdum, Ymb **Wistla**-wudu, Wergan sceoldon, Ealdne eþel-stol Aetlan leodum."	"Plenty there of constant wars, Where the **Prussian** warriors, With hard swords, About Vistula's wooded shores Had to defend, Their ancient native settlement Against the Aetlan tribe."

From Widsid's poem we can't surmise anything else, because here he plainly relates that the native land of *"Hreð-Gotum"*, and *"Hraeda here"* was situated on the shores of Vistula river, east from Angles. I am not the only one who firmly believes that the *Hreð-Gotum* really were the Prusso-Lithuanians. Many other famous scholars stated that *Hreð-Gota* was the ancient name for the *Lithuanian* people. For instance, one of the most prominent of England's ethnologists and philologists, Dr. R. G. Latham, in his book "The Germania of Tacitus, Epilogomena XLIX, c. 5" says: — "In the name *Reudingi, the Rewd* — may, possibly, be the *Hreð*— in *Hreð-Gotans*. Now the *Hret-Gotan* were Lithuanians".

V. SLAVONIC PEOPLE (the Poles, Russians etc.) USED TO CALL LITHUANIANS AND PRUSSIANS "GUCI", "GOCI" etc., which means "the GOTHS". In old chronicles, the synonym for Lithuanians and Prussians was "Gethos":

(a) **Adam Bremensis** (A. D. 1073), in his chronicle De Situ Daniae, c. 224, & Scriptor. rer. Livon. I, p. 322, writes: **"Gethas** id est Litwanos."

(b) **W. Kadlubek,** chronicler of the XII century, writes:

Arba vėl:

"Ic waes mid Hunum
and mid **Hreð-Gotum,**"

"Aš buvau pas Hunus
ir pas **Prusus-Gotus,**"

Arba vėl:

"Ful oft þaer wig ne aræs
Þonne **Hraeda** here,
Heardum sweordum,
Ymb **Wistla**-wudu,
Wergan sceoldon,
Ealdne eþel-stol
Aetlan leodum."

"Pilna ten nesiliaujančių karų,
Kur **prusų** karžygiai,
Su kietais kardais,
Apie **Vistulos** šlaitus,
Turi kovoti,
Už seną tėvynę
Prieš Aitlanų tautą."

Iš šios Widsido poemos kitokių išvadų negalima daryti, nes čia aiškiai pasako, kad "**Hreð-Gotum**", "**Hraeda here**" (=Prusų) tėvynė yra prie Vistulos upės į rytus nuo Onglijos. Kad **Hreð-Gotum** tikrai buvo Prusai-Lietuviai, tai ne aš vienas taip esu įsitikinęs. Daug kitų žymių mokslininkų išsireiškė, kad **Hreð-Gotai** tai senoviškas vardas **Lietuvių** tautai. Pavyzdžiui, vienas iš žymiausių Anglijos etnologų ir kalbininkų, Dr. R. G. Latham savo veikale "The Germania of Tacitus, Epilogomena XLIX, c. 5." sako: — "In the name **Reudingi,** the **Reud** -- may, possibly, be the **Hreð-**, in **Hreð-**Gotans. Now the **Hret-Gotan** were Lithuanians." Reiškia:" Žodyje **Reudingi, Reud**-gali reiškti ką ir **Hreð-**žodyje **Hreð-**Gotans. Gi tie **Hret-Gotan** buvo Lietuviai".

V. SLAVAI (Lenkai, Rusai etc.) LIETUVIUS ir PRUSUS VADINDAVO "GUCI", "GOCI" etc., reiškia GUDONAIS. Senovės kronikose Lietuvius ir Prusus identifikuojama su Gudonais:

(a) **Adam Bremensis** (A. D. 1073), savo veikale De situ Daniae, c. 224, ir Scriptor. rer. Livon. I, p. 322 rašo: **"Gethas id est Litwanos."**

"Gete dicuntur omnes **Lithuani, Prutheni** et aliae ibidem gentes". — Scriptores rer. Prussicarum, I. 201.

(c) "Sunt autem Pollexiani Getharum seu Prussorum genus, gens atrocissima..." — Kadlubkonis Historia Polon. lib. III. c. 19.

(d) "Gethe seu Prussi" — Boguchwal, Script. rer. Pruss. I. 753, 7544.

(e) "Gethos id est Letwanos" — Chronicon Polono — Silesiacum. Pertz. Monum. Germ. hist. Scriptores XVIII, 558; 559; 562-3;565.

(f) "Preterea licet terra Sudorum sive Gettarum que mediat inter terram Lythuaniam et Prussiam..." — Prochaska. Codex Epistolaris Vitoldi. p. 468.

VI. Not very long ago, the people about Koenigsberg, when they wanted to express their contempt towards Prussians, Samogitians and Lithuanians, used to call them "Guddae". Undoubtedly this irritated the people so much that Praetorius wrote a book on *Orbis Gothicus,* A. D. 1688, in which he devotes two sections to discussing this question: — "Unde nominis Guddae contemptus hodie in Prussia?" In one of the passages he says: "*Guddarum infidelium nomen existit, adeo ut Gothus sive Guddus idem iis qui paganus et ethnicus, hostisque Christianitatis audierit*".

VII. Up to date the Lithuanians of Prussia, when inclined to reproach a Samogitian, call him "*Gudas*" (= Goth); Samogitians apply the name "*Gudai*" to the Lithuanians of Dzuka's dialect living in the Vilna district; and the Dzukes fling the name "*Gudai*" upon all the Russianized Lithuanians of Grodno and Minsk districts. There must be a historical reason if Lithuanians call each other "*Gudas*", just because his neighbor speaks a slightly different dialect. If Gut-

(b) W. Kadlubek, XII a. kronikinkas rašo: "**Gete** dicuntur omnes **Lithuani, Prutheni** et aliae ibidem gentes". — Scriptores rer. Prussicarum, I. 201.

(c) "Sunt autem Pollexiani Getharum seu Prussorum genus, gens atrocissima..." — Kadlubkonis Historia Polon. lib. III. c. 19.

(d) "Gethe seu Prussi" — Boguchwal, Script. rer. Pruss. I. 753,7544.

(e) "Gethos id est Letwanos" — Chronicon Polono — Silesiacum. Pertz. Monum. Germ. hist. Scriptores XVIII, 558; 559; 562-3;565.

(f) "Preterea licet terra Sudorum sive Gettarum que mediat inter terram Lythuaniam et Prussiam...." — Prochaska. Codex Epistolaris Vitoldi. p. 468.

VI. Nelabai senei, Karaliaučiaus apylinkės gyventojai su tikslu, kad įžeisti Prusus, Žemaičius ir Lietuvius, juos vadindavo "Guddae". Matoma kad tos pašaipos žmonėms taip labai įkirėjo, kad Praetorius savo veikale **Orbis Gothicus** A. D. 1688 m. Lib. i. pašvenčia net du skirsniu to klausimo gvildenimui: — "Unde nominis Guddae contemptus hodie in Prussia?" Vienoje vietoje jis sako: "**Guddarum infidelium nomen existit, adeo ut Gothus sive Guddus idem iis qui paganus et ethnicus, hostisque Christianitatis audierit**".

VII. Iki šiol Prusų Lietuviai, jei nori įžeisti Žemaitį, tai pravardžiuoja "**Gudas**"; Žemaičiai, Vilniaus krašto Lietuvius (Dzukus) vadina "**Gudai**"; gi Dzukai, Gardino bei Minsko surusėjusius Lietuvius vadina "**Gudai**". Turi buti istorinė priežastis jei Lietuviai kitokios tarmės kaimyną Lietuvį vadina "**Gudas**". Jei Gudonai (Gotai) butų buvę Vokiečių kilmės, tai kodel Lietuviai nevadina Vokiečius "Gudais"? Kodel nei Slavai, nei Anglai, nei Prancuzai,

tones (the Goths) would have been a Germanic people, then why do the Lithuanians not call the Germans "Gudai"? Why is it that neither Slavs, nor French, nor any other people adjoining Germany do not call the Germans "Guddae"? It is obvious that *Guttones*, in other words the *Goths*, did not belong to a Germanic, but to a LITHUANO-PRUSSIC **race!**

VIII. The term *"guda"*, *"goda"* (= "honor") by itself is purely Lithuanian. The verb *"gudoti"* means *"to honor"*; *"pa-godoti"* means *"to exalt"*. *Gudonai* (Guttones), then, means "noble, honorable people".

IX. In old documents the Samogitian territory is called "Samo-*getia*". On ancient Lithuanian coins we note "Samo*gitia*". And up till now the Lower Lithuania (Žemaitija) is called in Latin "Samo-*gitia*". Now the word "Samo-*getia*" means "Low *Getia*", or "the Lower *Gothia*". Let us bear in mind this fact that the Latin alphabet has no "Z". In its place, "S" is used. Hence the Lithuanian word "ŽEMA", meaning "Low", was written *"Sama"* or *"Samo"* by the medieval Latin scribes; and *"Žema Gudija"* (= Low Gothia) was written *"Samo-getia"* or *"Samo-gitia"*.

X. In Lithuania over 40 per cent of the inhabitants have *Gothic* surnames, such as:

nei kiti Vokiečiams artimi kaimynai nevadina Vokiečius "Gudais"? Aišku, kad **Gudonai**, kitaip tariant **Gudai**, buvo ne Vokiečių bet LIETUVIŲ-PRUSŲ padermės!

VIII. Patsai žodis "**guda**", "**goda**" yra grynai Lietuviškas. Veiksmažodis "**gudoti**" reiškia "**gerbti**"; pa-**godoti**" reiškia "**pagerbti**". **Gudonai** reiškia "garbingi žmonės".

IX. Žemaitijos kraštas senovės dokumentuose yra vadinamas "Samo-**getia**". Ant Lietuviškų senovės monetų matome "Samo**gitia**". Ir iki šiol Žemaitija yra vadinama Lotyniškai "Samo-**gitia**".

Patsai žodis "Samo-**getia**" reiškia "Žema Getija", arba "Žemoji Gudija". Neužmirškime, kad Lotynų rašte nesiranda raidė "Ž". Jos vietą užima raidė "S". Todel Lietuviškas žodis "ŽEMA", viduramžių raštininkų budavo užrašoma "**Sama**" arba "**Samo**"; gi "**Žema-Gudija**" budavo užrašoma "**Samo-getia**" arba "**Samo-gitia**".

X. Lietuvoje randasi virš 40 nuošimčių gyventojų su **Gudoniškomis** pavardėmis, kaip tai:

GOTHIC SURNAMES IN LITHUANIA

GUDONIŠKOS PAVARDĖS LIETUVOJE

Akelaitis, Akyla, Albis, Algandė, Alkčius, Alkgirdas, **Alkiminas**, Argaitis, Argėla, Armanavičius, Arminas, Armonas, **Arvičius**, Arvitis, Arvydas, Andagis, Antakys, Ašmantas, **Ašvidis**, Atganaitis, Austravičius, Aušantas, Aušra, Aušvintas, **Badvila**, Baltutis, Baltrikis, Bareikis, Bereika, Bendoris, Birmantas, **Bobila**, Braukila, Brenza, Brundza, Buračas, Budrikis, Budvytis, **Butautas**, Butganatis, Butikis, Butvilas, Bytautas, Dangėla, **Dankyla**, Delianis, Dilionis, Dirikis, Dirmantas, Dorsmantas, **Drusmantas**, Draustyla, Dulba. Dulbinas, Dulis, Edvila, Eibaras, **Eidika**, Eibutas, Eigaila, Eigilas, Eigika, Eigintas, Eidintas, **Eikintas**, Eitautas, Eimantas, Einoras, Eirikis, Eirimas, Eivenis, **Erdvila**, Erdvikis, Evaldas, Gaila, Gainaitis, Gairis, Gairelis, **Gairuolis**, Galvilas, Gečas, Gėčius, Gerulis Gerulaitis, Gedkantas, Gudigaila, Gudugardas, Gudirkis, Gudminas, Gudrėnas, Gudritila, Gintautas, Girullis, Girjota, Gižis, Gudaitis, Gudas, Gudigaila, Gudugardas, Gudrikis, Gudminas, Gudrėnas, Gudrikis, Gudvaiša, Gudzinas, Gudžiunas, Gutauskas, Gutautas, Gaišantas, Gitenis, Inkentas, Insoda, Išganaitis, Jobutas, Jotautas, Jotvila, Jundalas, Jundila, Jungetas, Juodeika, Jureika, Kairis, Kantas, Kantautas, Kantrimas, Kareika, Kaributas, Karjotas, Kareiva, Karyla, Kastautas, Kentis, Kinstutis, Kintautas, Kintrimas, Kintvila, Kintyla, Kirkila, Kižis, Kneižis, Knystautas, Kuncius, Kuntroda, Kveibutas, Labanas, Lebonas, Liaubaras, Liausgyla, Lioba, Liubartas, Liubgela, Lybartas, Maila, Maitautas, Makars, Mandis, Mandyla, Mantas, Mantautas, Mantvila, Mantgirdas, Mareika, Masys, Mastautas, Masvila, Matila, Merdosa, Merečis, Metrikis, Mileika, Minbutas, Mineigis, Mineika, Minalga, Minjotas, Minkaras, Mireika, Mirtenis, Misius, Mondeika, Muntira, Naudiota, Naudsėda, Naudžemis, Nartila, Narvaišas, Navaldė, Naulobaitis, Norbutas, Noreika, Nortautas, Norvila, Nutautas, Pacas, Pačebutas, Pestila, Permauda, Pocius, Pratapas, **Pratskunas**, Preikša, Prietautas, Protapas, Račas, Račys, **Račkus**, Radis, Radvila, Radzevičius, Rauba, Ragis, Ragaišius, **Ragėnas**, Rameika, Reikis, Reikašius, Reikauskas, Raugota, **Rugis**, Rudis, Rudminas, Rugenas, Rimša, Rimeišis, Rimtautas, **Rodainis**, Rodavičius, Rodeika, Rotautas, Sambila, Sargotas, Sebas, Segeta, Seibutas, Sereika, Sintautas, Sivaina, Skirmantas, Skirvai-

nnis, Skirvinas, Skomantas, Sodeika, Soltautas, Songaila, Soris, Stegvila, Steigvilas, Stirpeika, Strigaila, Stripeika, Sudila, Sudmantas, Sugardas, Sugintas, Surgaila, Survila, Suvainis, Svirbutas, Svirgantas, Svirtila, Sygutis, Šebutis, Šilingas, Šimulis, Širvydas, Šišebutas, Šedvidis, Švambas, Švarnas, Štaupas, Šimutis, Šeputis, Šešbutas, Šventragis, Švitrigaila, Tabutas, Tagila, Taraila, Tarpila, Tartyla, Tarvidas, Taučius, Tauragis, Taurikis, Taurakis, Tautgaila, Tautginas, Tautgirdas, Tautis, Tautila, Tautkus, Tautmantas, Tautmeris, Tautrikis, Tautvila, Tautvaišas, Tautegudas, Tiddika, Tilenis, Tilgautas, Tijunas, Tijunaitis, Tilmantas, Toleikis, Tolmantas, Toreikis, Tolvaišas, Traidenis, Trenė, Treniota, Tubausis, Tuledrave, Tuleikis, Tulga, Tulevirde, Tulminas, Tuluikis, Turismantas, Ubis, Ulbis, Urmanas, Uzdrila, Užgala, Vadganatis, Vadeika, Vaibutas, Vaidalas, Vaidenis, Vaidgintas, Vaidila, Vaidotas, Vaidulas, Vaiginas, Vaina, Vainigetas, Vainila, Vainius, Vainotas, Vaira, Vaiša, Vaišbutas, Vaišnoras, Vaištaras, Vaištautas, Vaišvydis, Vaišila, Vaisalgas, Vaišvila, Vaitas, Vaitenis, Vaitila, Vaitimas, Vaitonis, Vaitnoras, Vaitutis, Vakaras, Valainis, Valdmantas, Valinaitis, Valionis, Valiulis, Valmantas, Vamba, Vambarauskas, Vambotas, Vambras, Vangstė, Vapilė, Vargala, Vargėla, Varkulis, Vareikis, Veikšra, Venčius, Venikis, Vidikas, Viešvila, Vieštautas, Viešintas, Vileikis, Vilešis, Vilitis, Vilkas, Vilkutaitis, Viltautas, Vilutis, Vinbaras, Vidžius, Vineikis, Vingela, Vingauda, Vinikas, Vintaras, Vireika, Virgetas, Virminas, Viršila, Visalga, Visbaras, Visbutas, Visdargis, Visgeida, Visgeta, Visgilas, Visgirdas, Visintas, Vismalda, Vismantas, Visminas, Vistrinta, Visvalda, Visvila, Vitenis, Vitika, Vitrikis, Vitkus, Vittautas, Vivainis, Vosbutas, Vosgela, Vybaras, Vydigaila, Vydmantas, Vygaila, Vygantas, Vyginta, Zabulionis, Zaramba, Zarvamba, Zakaras, Zikars, Zindžius, Žadgaila, Žadkus, Žadvaina, Žebris, Žebrikis, Žiaurila, Žigaitis, Žigionis, Žiglinskas, Žilvintis, Žintis, Žireika, Žuttauts, Žygguta, etc. etc. etc.

I have in my collection more than 2,000 of such names, but the lack of space does not permit me to give them all here.

Tokių pavardžių esu surinkęs virš 2,000, kurių čia visų del vietos stokos paduoti negalima.

XI. In Greece there are very many inhabitants whose surnames are *Lithuanian,* names exactly similar to those we find amongst the inhabitants of Lithuania.

Lithuanians that live in large American cities are very often misled, when, after seeing a store sign with a *Lithuanian* name, they go in to buy something. What a surprise when they learn that the proprietor isn't Lithuanian, but *Greek!* Ask that Greek storekeeper, whose name is Lithuanian, what is the meaning of his name, — he can't explain. And after careful analysis, we find that such names sprung up from the ancient *Goths.* History tells us that in the Third Century, about 30,000 Gothic warriors occupied Moesia, Thracia, Illyria, and other Greek provinces and settled there with their families.

In Spain also we note many inhabitants with *Lithuanian* names. Indeed they have some Gothic blood in them, because the Balthagudae (Visigoths) ruled over Spain for many centuries until they lost their native entity; but their surnames still survive. Readers will find some more information concerning this question in my monograph "HOW LITHUANIAN NAMES ORIGINATED AMONGST THE GREEK AND SPANISH PEOPLES".

From the studies of the Gothic names we learn, that *Goths were the nearest kinsmen to the Lithuanian people.*

XII. On ancient Gothic coins, the names of the Gothic kings are *Lithuanian.* The inscriptions on those coins are the most authentic records of the

XI. Graikijos gyventojų tarpe randasi labai daug žmonių, kurių pavardės yra **Lietuviškos**, — tokios pat pavardės, kaip kad Lietuvos gyventojų.

Amerikos didmiesčiuose gyvenanti Lietuviai dažnai suklysta, kuomet, pamatę krautuvės iškabą su **Lietuviška** pavarde, užeina ko nors nusipirkti; ir koks jų nusistebėjimas, kai sužino, jog čia ne Lietuvis, bet **Graikas!** Paklausk to Graiko, kurio pavardė Lietuviškai skamba, ką jo pavardė reikštų, — tai jis nežino. Ir giliau patirinėjus, pasirodo, kad tokios pavardės yra kilusios iš senovės **Gudonų.** Iš istorijos žinome, kad III-me šimtmetyje, apie 30,000 Gudonų kariuomenės užkariavo Moesiją, Trakiją, Illyriją bei kitas Graikijos provincijas, ir vėliau ten su savo šeimynomis apsigyveno.

Spanijoje taipgi randasi daugybė gyventojų su **Lietuviškomis** pavardėmis. Tai vis Gudonų kraujo žmonės, nes Baltagudai (Visigotai) valdė Spaniją per daug šimtmečių iki ištautėjo; vienok jų pavardės iki šiol užsilaikė. Platesnių žinių apie šį klausimą, skaitytojai ras mano monografijoje "KAIP ATSIRADO LIETUVIŠKOS PAVARDĖS PAS GRAIKUS BEI SPANUS".

Iš Gudoniškų pavardžių studijų mes sužinome, kad **Gudonai buvo artimiausia Lietuvių tautai gentė.**

XII. Ant užsilikusių Gudonų monetų, Gudonų rikių vardai yra **Lietuviški.** Parašai ant tų monetų, tai autentiškiausios žinios apie Gudonų rikių var-

names of the Gothic kings. Although the Romans and Greeks Latinized those Gothic names, at least they didn't corrupt them as badly as the Germans did when writting those names down in their books.

There are many more proofs of the kinship of the Gothic nation to the Lithuanian nation. This volume is devoted not only to ethnology, but also to history and numismatics, therefore the twelve given arguments should be enough.

GOTHIC WARRIORS.
(From the Cathedral of Augsburg.)

GUDONŲ KARIAI.
(Nuo Augsburgo Katedros Durų.)

dus. Lotynai bei Graikai nors lotynizavo Gudonų vardus, bet vis-gi jie neiškraipė taip labai, kaip kad Vokiečiai tuos vardus savo raštuose mėgina iškraipyti.

Įrodymų apie Gudonų tautos gimininguma Lietuvių tautai yra daug. Šis veikalas yra skiriamas ne vien etnologijai, bet taipgi istorijai ir numizmatikai, tad augščiaus paduotų dvylikos argumentų užteks.

GOTHIC CAPTIVES.
(From the Constantinople Column.)

GUDONAI NELAISVIAI.
(Nuo Kolumnos Konstantinopoly.)

GOTHIC IDOLS.
(From the Constantinople Column.)

GUDONŲ DIEVAIČIAI.
(Nuo Konstantinopiliškės Kolumnos.)

PART II

The Ostrogoths

(Amala — Guddae).

DALIS II

Aušrogudai

(Amaliun — Gudai).

PART II.

THE OSTROGOTHS (Amala-Guddae).

The history of the Ostrogoths, as a powerful nation, begins about the year 245 after Christ. At that time the majority of the Goths, i. e. Lithuanians, migrated from the Baltic shores and settled along the banks of the Danuvius. Lithuanians until now have reminiscences of the ancient times when their ancestors lived by the voluble Danuvius. Until now Lithuanians, while singing their native songs, sing about the Danuvius. The most beloved song of a Lithuanian peasant today is:—

"I was sent by darling mother,
To Danuvius for water,
With a yoke of green bronze laden,
With the pails of whitest linden.
While I dipped the purest water,
Lo! A swan was swimming hither,
And he roiled the clearest water,
The Danuvius's water"...

Roman historians mention in their writings twenty two famous Gothic kings, namely:

1) — The first great king of the Amala people was *Aušra-gudas (Austraguta*),* called "the Patient". During his reign, the most important undertaking was the war with the Roman emperor Philip the Arab. Aušragudas gathered 30,000 warriors, plundered

---

*) The proper names as they are written in Gothic, always will be given in brackets ( ).

For comparison, those same names will be given in Lithuanian, in Capitals.

DALIS II.

AUŠROGODAI (Amaliun-Gudai).

Aušrogudų, kaipo galingos tautos, istorija prasideda apie 245 m. po Kristaus. Tuomet didžiuma Gudonų - Lietuvių buvo nusikraustę iš pa-**Baltės** krašto į pa-**Dunojų** gyventi. Lietuviai iki šiol neužmiršo, kad senovės gadynėje jų prabočiai gyveno prie sriauno Dunojaus. Lietuviai iki šiol dainuodami senoviškas dainas, Dunojų apdainuoja. Visumylimiausia šiandie Lietuvio kaimiečio daina yra:

"Siuntė manę motinėlė
Į Dunojų vandenėlio,
Žalio vario naščiokėliais,
Baltos liepos viedružėliais.
Man besemiant vandenėlį,
Vai! atlėkė gulbinėlis,
Ir sudrumstė vandenėlį,
Dunojėlio vandenėlį"...

Romenų istorikai savo raštuose mini išviso dvidešimts du pasižymėjusių Aušrogudų karalių, butent:

1) — Pirmasai Amalių didysis rikis buvo vardu **Aušra-gudas (Austraguta*)**, pramintas "Kantrusis". Laike jo viešpatavimo, žymiausias žygis buvo — tai karas su Romos imperatorium Pilipu Arabiečiu. Aušragudas surinkęs 30,000 kariunų, užpuolė

*) Vardai Gudoniškoje tarmėje bus vis kabėse () pažymėta.

the Roman province of Lower Moesia, laid siege to its capital Marcianopolis and forced its defenders to redeem themselves with a large sum of money. In this war, *Argaitis (Argaits)* and *Gundarikis* (Gunthareiks) were the celebrated Aušragudas' generals.

Aušragudas "the Patient" died about the year 250, leaving his son Ginvila (Hunuila).

Coins with the name of Aušragudas do not exist. There are only some Roman coins with Aušragudas' counterstamp. Bronze, silver and gold *shillings* were the native money of the Gothic people, of the same shape as you see in fig 1.

---

2) — *ALK-VAD-KARYS* (*Alh-va-haryis)* ruled ca. A. D. 322. The name of this chief is composed of three words: *Alhs* = temple (*"alka"* in Lithuanian); *vads* = leader (*"vadas"* in Lith.); *haryis* = warrior (*"karys"* in Lith.). Readers should bear in mind that the Gothic *H* is equivalent to Lithuanian *K-G,* because Lithuanians don't have *H* in their alphabet, and they always pronounce *H* like *K* or *G.*

There are many inhabitants in Lithuania with names *Alk*-antas, *Alk*-minas, Min-*alka* (Minalga) etc. *Alk*-gimantas and *Alk*-girdas were Grand Dukes of Lithuania. There are also plenty of names in Lithuania with the word "karis", such as *Kari*-eika, *Kari*-jotas, *Kari*-butas, Ma-*karas* (Lithuanian physician in Chicago), Za-*karas,* my friend, a citizen of Lithuania, Zi-*karas* (a noted sculptor in Kaunas) etc.

GOTHIC MONEY, — SHILLING.

GUDONŲ PININGAS,-ŠILINGAS.

Fig. 1.

Such bracelets of gold, silver and bronze, in ancient times were current as money. Goths called them "**Shillings**". The word "**shillings**" is derived from Lithuanian "**salinkis**", "**sulinkęs**", or "**še linkį**", which means "**bracelet**", "**a curved thing**", or "**a ring token**"; the word "**linkiu, lenkiu**" means "**I bend**".

Šiokie auksiniai, sidabriniai ir žalvariniai linkiai (brasletai), tai buvo senovės gadynės pinin-gai. Gudonai juos vadino "**Šilin-gas**". Žodis "**šilingas**" paeina nuo žodžio "**sąlinkis**", "**sulinkęs**" arba "**še linkį**". Lietuvių žodis "lin-kiu", "lenkiu", reiškia "riečiu į lanką".

With such money people used to adorn their arms, legs, and necks. The illustration presents a very interesting pure gold **shilling**, which was found in 1838, in a mound near Petrossa in Roumania. It was engraved with Runic inscription in Gothic language **GUTANIOThI GhAILAGI**, which corresponds with Lithuanian GUDAJOTI GAILA GI, and in English it means **"Gothic knight is bewailed"**. Evidently, some Gothic hero was burried there, because besides this gold shilling some other valuable relics were found there. In commemoration of their heroes, Goths used to errect tumuli, just as the Lithuanians used to do in ancient times, and with the body used to bury all their belongings.

Tokius piningus žmonės nešiodavo ant rankų, kojų ir kaklo. Atvaizde regime labai įdomų gryno aukso **šilingą**, kurs buvo atrastas 1838 m. pilkalny arti Petrossa, Rumunijoje. Ant jo randasi išrėžtas Runomis parašas Gudoniškoje kalboje GUTANIOTHI GHAILAGI, kas Lietuviškoje kalboje reiškia GUDĄ-JOTĮ GAILA GI. Matoma, kad ten buvo palaidotas koks nors Gudonų rikis didvyris, nes apart šio auksinio šilingo, ten buvo atrasta ir kiti brangus dalykai. Gudonai savo didvyrių atminčiai supildavo pilkalnius, lygiai taip, kaip kad Lietuviai senovėje darydavo, ir kartu su kunu palaidodavo rikio turtą.

W. Stanley Jevons, M. A., F.R.S., gives a very interesting account of the Gothic and Celtic ring money in his excellent book called

W. Stanley Jevons, M. A., F.R.S., paduoda labai įdomių žinių apie Gudonų ir Keltų sulinkius-piningus savo puikiame veikale vardu

"Money and the Mechanism of Exchange", New York: 1899, pp. 53-54.

Romos provinciją žemutinę Moesiją, apgulė sostapilį Marcianopolį ir privertė išsipirkti už didelę kruvą piningų. Tam kare pasižymėjo Aušragudo rikiai **Argaitis (Argaits) ir Gundarikis (Gunthareiks).**

Aušragudas "Kantrusis" mirė apie 250 m., palikęs sunų **Ginvilą (Hunuila).**

Monetų su Aušrogudo vardu nesiranda. Yra tik Romos monetos su Aušrogudo kontramarka. Gudonų tautiniais piningais skaitėsi žalvariniai, sidabriniai ir auksiniai **šilingai,** tokio pavidalo kaip ant paveikslo **fig. 1** matote.

---

2) — ALK-VAD-KARYS **(Alh-va-haryis)** viešpatavo apie 322 m. Šio rikio vardas yra sudėtinis iš trijų žodžių: **Alk** = alka, aukuras, šventvietė; **vad** = vadas; **karys** = karės žmogus. Skaitytojai malonės įsitėminti, kad Gudonų rašte raidė H lyginasi Lietuviškam K-G, nes Lietuviai savo alfabete raidės H nevartoja, ir H visad ištaria kaip K arba G.

Lietuvoje randasi daug gyventojų su pavardėmis **Alk**-antas, **Alk**-minas, Min-**alka** (Minalga) etc. **Alk**-gi-mantas ir **Alk**-girdas buvo Lietuvos Didieji Kunigaikščiai. Pavardžių su žodžiu "**karas**" Lietuvoje taip-gi randasi nemažai, pavyzdžiui **Kari**-eika, **Kari**-jotas, **Kari**-butas, Ma-**karas** (Lietuvis gydytojas Chicagoje), Za-**karas** man gerai pažįstamas Lietuvos pilietis, Zi-**karas** (žymus skulptorius Kaune) etc.

Ostrogothic king *Alkvadkarys* became famous during the war against the Roman emperor Constantine the Great. Of how long Alkvadkarys reigned and when he died, we have no clear records.

There are no coins of Alkvadkarys bearing his inscription, but there are some Roman coins with his counterstamp. As it was previously mentioned, shillings were the native Gothic money.

---

3) — *ARARIKIS (Ara-reiks)* fought against Constantine A. D. 332. The name of this chief is composed of two words: *Ara* = eagle (*aras* in Lithuanian) and *reiks* = commander (*rikis, reika* in Lith.). The Lithuanian word *rikis* is derived from the verb "su-*rikti*" (= to shout, to command), hence *rikis* means "the man who shouts", in other words "a commander", "a ruler". "*Rikis*" in Old Prussian means "a lord" (vide: K. BUGA: Lietuvių Tauta, vol. I, p. 224, Vilnius, 1908).

I know many Lithuanians with such names as: Balt-*rikis,* Bud-*rikis,* Di-*rikis,* Gied-*rikis,* Gud-*rikis,* Met-*rikis,* Pet-*rika,* Taut-*rikis,* Be-*reikis,* Ju-*reika,* Mu-*reika,* No-*reika, Reikus,* Se-*reika,* Va-*reikis,* etc.

There are no coins with Ararikis' name. Only shillings were in circulation and some Roman coins counterstamped by Ararikis.

---

4) — *GEBERIKIS* is mentioned by historians, when in A. D. 399, he defeated Vandal army and killed their king Wisumar.

Aušrogudų karalius **Alkvadkarys** pasižymėjo kuomet kariavo prieš Romos imperatorių Konstantiną Didįjį. Ar ilgai Alkvadkarys viešpatavo ir kada mirė, jokių aiškių žinių neturime.

Monetų su Alkvadkario parašu nesiranda, nors yra Romos monetų su jo kontramarka. Kaip jau minėta, šilingai buvo Gudonų tautiniais piningais.

---

3) — ARARIKIS (**Ara-reiks**) kariavo prieš Konstantiną 332 m. Šio rikio vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Ara** = aras ir **rikis**. Žodis **rikis** paeina nuo veiksmažodžio "su-**rikti**", taigi **rikis** yra tas kurs **rykauja**, reiškia, komandierius, valdonas. "**Rikis**" sen-Prusių kalboje turi "pono" reikšmę (žiur. K. BUGA: Lietuvių Tauta, kn. I, p. 224, Vilnius 1908 m.).

Pažįstu nemažai Lietuvių su šiomis pavardėmis: Balt-**rikis**, Bud-**rikis**, Di-**rikis**, Gied-**rikis**, Gud-**rikis**, Met-**rikis**, Pet-**rika**, Taut-**rikis**, Ba-**reikis**, Ju-**reika**, Me-**reika**, No-**reika**, **Reikus**, Se-**reika**, Va-**reikis** etc.

Monetų su Ararikio parašu nesiranda. Buvo apyvartoje tik šilingai ir Romos monetos, ant kurių randasi Ararikio kontramarka.

---

4) — Apie GEBERIKĮ istorikai mini, kuomet 339 m. jis sumušė Vandalų armiją ir užmušė jų karalių Visumarą (Wisumar).

The name *Geberikis (Gebereiks)* is composed of two words: *Gebe* = capable (*"Gebe"* in Lith.), and *rikis* = commander.

There are no coins with Geberikis' name, although it is said, that some Roman coins exist with his counterstamp.

---

5) — *GERMANRIKIS* reigned over Ostrogoths between A. D. 335-375. Latin historians call him *Germanricus* or *Hermanricus;* in Anglo-Saxon chronicles he is mentioned as *Eormanrices;* according to Scandinavian writers he was called *Iormunrekr.* Nobody knows how his name really should be spelled, but in all probability his name was *Gair-mana-reiks.* The Gothic word *Gair* means *good (Gėirs* in Lithuanian), *mana* means *people (minia* in Lith.), and *reiks* means *commander (reika, rikis* in Lithuanian); therefore GER-MAN-RIKIS, as Lithuanians call him, would be the correct way of spelling that name, and its true meaning is *"Good commander of the people"*, or *"Good ruler of the people"*.

While he reigned he united all the Gothic people. He conquered the Heruli. Under his dominion were the territories of Northern Hungary, Southern Russia and *Lithuania* (Vide: — THOMAS HODGKINS Italy and Her Invaders, Oxford 1880, vol. I, p. 64, 77; Also J. N. LARNED, The New Learned History, Springfield, Mass. 1923, p. 3836-3837). Therefore *Germanrikis* was not only the king of the Goths, but also a ruler of the *Lithuanian ancestors.*

Vardas **Geberikis (Gebereiks)** susideda iš dviejų žodžių: **Gebe** = gebėti ir **rikis.**

Monetų su Geberikio parašu nesiranda, nors sakoma, kad yra Romos monetų su jo kontramarka.

---

5) — GERMANRIKIS valdė Aušrogudus tarpe 335-375 m. Lotynų istorikai jį vadina **Germanricus** arba **Hermanricus;** Anglo-Saksonų kronikose jis yra žinomas kaipo **Eormanrices;** sulyg Skandinavų užrašų jis yra vadinamas **Iormunrekr.** Kaip tikrai jo vardas skambėjo, nieks nežino, bet tikriausia, kad jo vardas buvo **Gairmana-reiks.** Gudoniškas žodis **Gair** reiškia **geras, mana** reiškia **minia, reiks** reiškia **rikis,** kas išeitų Lietuviškai GER-MAN-RIKIS.

Jis suvienijo po savo valdžia visus Gudonus. Jis užkariavo Gerulius. Po jo valdžia buvo šiaurinės Vengrijos, pietų Rusijos ir **Lietuvos** teritorijos (Vide: — THOMAS HODGKINS Italy and Her Invaders, Oxford 1880, vol. L. p. 64, 77; Taipgi J. N. LARNED, The New Learned History, Springfield, Mass. 1923, p. 3836-3837). Taigi **Germanrikis** buvo ne vien Gudonų karaliumi, bet taip-gi ir **Lietuvių tautos prabočių viešpačiu.**

Roman historians, when describing Germanrikis' power, compare him with Alexander the Great. This one of the most famous Gothic rulers died A. D. 375, at the age of 110. Some historians say that he committed suicide from grief, because, from somewhere, swarming Hunnish hordes, with all their bestiality began to devastate Germanrikis' territories. This seems to be plausible. But the "tale teller" Jornandes relates, that Germanrikis in his silvery age wanted to marry a young and beautiful maiden, queen's Gudruna's daughter, named *Šventgilda* (Svanhilda). But Šventgilda didn't care to marry Germanrikis, because she had fallen deeply in love with Germanrikis' son. Enraged, Germanrikis tore that beauty into pieces, and for this Sventgilda's brothers named *Saruns* (Sarus) and *Ammiuls,* according to ancient custom, revenged themselves upon Germanrikis. Those two brothers attacked Germanrikis, cut off his hands and feet, and left him in misery until he died.

No coins of Germanrikis exist. Bronze, silver and gold *shillings* had the widest circulation in his dominions (Vide: CODEX EXONIENSIS, Widsid's Poem sive Traveller's Song, MSS. VII-X century). It is said, that there are some Greek and Roman coins with his counterstamp.

---

6) — *VEIKTRIKIS (Vaiht-reiks)* was king of the Goths about A. D. 375. The name of this chief is composed of two words: *Vaihti* and *reiks*. The Gothic word (= *Veikiu* in Lithuan.) means *I am*

Romenų istorikai, rašydami apie Germanrikio galybę, lygina jį prie Aleksandro Makedoniečio. Tasai garsiausias Gudonų rikis mirė 375 m., sulaukęs 110 metų amžiaus. Vieni istorikai sako, buk jis nusižudęs iš susikrimtimo, kuomet iš kažkur užpludusios Hunų gaujos su visu žiaurumu pradėjo naikinti Germanrikio teritorijas. Tikriausia taip ir buvo. Bet "melagių dėdė" Jornandes pasakoja, buk Germanrikis žilos senatvės sulaukęs užsimanė vesti jaunutę gražuolę, karalienės "Gudrunės" (Gudrun) dukterį, po vardu **Šventgildę** (Svanhilda). Bet toji Šventgilda už Germanrikio tekėti nenorėjo ir labai įsimylėjo į Germanrikio sunų. Supykęs Germanrikis tą gražuolę sudraskęs į šmotelius, ir užtai Šventgildos broliai **Saruns** (Sarus) ir **Ammius** sulyg senovės papročio atkeršijo Germanrikiui. Tuodu broliai užpuolė Germanrikį, nukirto jam rankas ir kojas, ir taip jį paliko kamuoties iki jo mirčiai.

Germanrikio monetų nesiranda. Jo valstybėse kursavo plačiai žalvariniai, sidabriniai bei auksiniai **šilingai** (Vide: CODEX EXONIENSIS, Widsid's Poem sive Traveller's Song, Mss. VII-X c.). Sakoma, kad randasi Graikų bei Romenų monetos su jo kontramarka.

---

6) — VEIKTRIKIS (**Vaihtreiks**) buvo Gudonų karaliumi apie 375 m. Šio rikio vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Veikt** ir **rikis**. Gudoniškas žodis

active, I subdue, I conquer, — and *reiks* (*reika, rikis* in Lithuan.) means *commander.*

After Germanrikis passed away, Goths struggled but were disinclined to submission to the Huns. *Alkčius* (Alhtius) and *Žebrikis* (Sabreiks), the leaders of the Goths, appointed Veiktrikis as their king, who was son of Germanrikis. They couldn't withstand the mighty Hunnish hordes, so they went to their kinsmen Balthagoths (Visigoths).

There are no coins with Veiktrikis' name on them.

---

7) — *NAUDATOJAS (n'Auda-tojis).* The name of this chief is composed of two words: *Nauda* and *tojas.* The Gothic word *n'auda* or *auda* (= *nauda* in Lithuan.), means *wealth; tojis* (= *tojas, dėjos* in Lithuan.) means of *deeds, of action.*

Naudatojas with a considerable band of Gothic warriors, being reluctant to submit to the Hunnish slavery, roved about in the forests of Northern Germany. In 386, he and his army came to Dacia and attempted to cross Danuvius river, in order to reach Thrace. But here they were intercepted by the Roman army. Those that escaped from death, were captured and sent by the Romans to Asia Minor, and ordered to settle there and be Roman subjects.

There are no coins of Naudatojas'.

---

8) — TRIBIGILDA was Gothic chief in Asia Minor. In 399, Goths revolted against the Romans,

Veiha reiškia **veikiu**, įveikiu, nugaliu, - gi **reiks** reiškia **rikis**, arba **komanduotojas.**

Po Germanrikio mirties, Gudonai pasiduoti Hunams jokiu budu nenorėjo. Gudonų vadai **Alkčius** (Alhthius) ir **Žebrikis** (Sabreiks) pakėlė į savo rikius Germanrikio sunų Veiktrikį. Prieš Hunų galingą gaują atsispirti negalėdami, jie pabėgo pas savo viengenčius Baltgudus.

Monetų su Veiktrikio parašu nesiranda.

---

7) — NAUDATOJAS **(n'Auda-tojis)**. Šio rikio vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Nauda** ir **tojas**, dėjos. Gudonų žodis **N'auda** arba **auda** reiškia **nauda; tojis** reiškia **dėjos**, darbai.

Naudatojas su žymia Gudonų kariuomene, nenorėdami patekti Hunų vergijon, bastėsi po šiaurrytines Vokietijos girias. 386 m. jis su tąja kariuomene atvyko Dakijon ir mėgino perplaukti per Dunojų, kad patekti Trakijon. Bet čia juos užklupo Romos armija. Kurie dar gyvi išliko, Romenai išsiuntė į Mažąją Aziją, apgyvendino ten ir įsakė jiems buti Romos pavaldiniais.

Naudatojo monetų turbut nesiranda.

---

8) — TRIBIGILDA buvo Aušrogudų vadas Mažoje Azijoje. 399 m., Gudonai pakėlė maištą prieš Ro-

therefore emperor Theodosius sent his general *Gainaitis* (Gainathi) to quell that revolt. But Gainaitis himself was a Goth, and he, instead of fighting his own countrymen, joined the insurgents with his whole army. Later, Gainaitis was elected by the Goths as their Great Commander. In 401, Gainaitis was fighting against the Huns, but in the battlefield he met his death. The Hunnish king presented the head of Gainaitis to the Roman emperor.

There are some inhabitants in Lithuania with names *Tribgilda, Trebas* (TRABAS the Grand Duke of Lithuania 1270—1282), *Trebkus, Patribas, Paterabas; Gainaitis (Gineitis),* Iš-*ganaitis* etc. etc.

I have never seen any coins of Tribgilda's or Gainaitis'.

---

9) — *GINMANTAS (Hiunamunths)* was king of the Goths, but was forced to be the vassal of the Hunnish king.

His name is composed of two words: Gothic word *Hiuna* (*Gina* in Lithuanian) means *defend, — munths (muntus* in Lithuan.) means *frugal.* Hence his name means "Frugal defender".

There are very many people in Lithuania having the names of *Ginmantas, Gintautas, Gin*tila, Su*gintas,* Vaid*gintas* etc. Also there are scores of names in Lithuania with the word *"muntas", "mantas".*

King Ginmantas conquered the Germanic tribe Sueves. There are no coins with his name.

---

mos valdžią, tad ciesorius Theodozijus pasiuntė generolą **Gainaitį** (Gainaithi), kad tą maištą nuslopintų. Bet Gainaitis patsai buvo Gudonas, ir vieton kad savo tautiečius mušti, tai jis su visa kariuomene prie maištininkų prisidėjo. Vėliau Gainaitis patapo Gudonų Didžiuoju Rikiu. 401 metuose Gainaitis kariavo prieš Hunus ir kovos lauke galą gavo. Hunų karalius, Gainaičio galvą pasiuntė dovanoms Romos ciesoriui.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis **Tribgilda, Trebas** (TRABAS Lietuvos Didysis Kunigaikštis 1270-1282 m.), **Trebkus, Patribas, Paterabas; Gainaitis**, (Gineitis), **Iš-ganaitis** etc. etc.

Nei Tribgildos nei Gainaičio monetų, su jų užrašais neteko matyti.

---

9) — GINMANTAS **(Hiunamunths)** buvo Aušrogudų karalius, bet buvo priverstas buti Hunų karaliaus vasalu.

Jo vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Gin** = gina ir **mantas** = mantus, taupus. Gudonų žodis **Hiuna** reiškia **gina, — munths** reiškia **mantus** (mantą sergįs, taupus).

Ginmantų, Gintautų, Gintilų, Sugintų, Vaidgintų etc. Lietuvoje yra labai daug. Taipgi pavardžių su žodžiu "montas", "mantas" Lietuvoje randasi dėvynios galybės.

Karalius Ginmantas užkariavo Germanų gentę Svevus. Monetų su jo vardu nesiranda.

---

10) — *VINDUKARYS (Vinithaharyis)* was a son of Germanrikis' nephew. His name is composed of two words: *Vindu* (Vinitha) means the *Wend* tribe which in ancient times lived about Windau in Latvia; —*karys* (haryis) means *a man of war.*

When Huns conquered the Gothic territory, the Goths under the command of Vindukarys were still fighting against the Huns, hoping to regain their freedom. They succeeded in defeating the Hunnish army twice, but the third time the Goths were utterly defeated, and in this battle Vindukarys was killed.

No coins were ever found with Vindukarys' name on them.

---

11) — *DORISMANTAS (Thaurismunths),* the son of Ginmantas, after his father's death, became the ruler of the Goths. He conquered the Gepid tribe. Dorismantas was soon killed by a frightened horse.

No coins are found with Dorismantas' name on them.

---

12) — *BARZMANTAS (Barsmunths)* was the second son of Ginmantas who should have taken his father's throne, but Huns hated him because the whole Gothic nation venerated him, therefore the Huns waited for an opportunity to kill him. Barzmantas had to run away to the Visigoths. The king of the Visigoths received him graciously. After a short time, Barzmantas distinguished himself with an unusual bravery, therefore the Visigothic king

10) — VINDUKARYS **(Vinithaharyis)** buvo Germanrikio brolvaikio sunus. Jo vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Vindu** (Vinitha) reiškia Vindų tautelę, kuri senovėje gyveno apie Vindavą, Latvijoje; — **karys** (haryis) reiškia **karės žmogų.**

Kuomet Hunai užvaldę Gudonų žemę, tai Gudonai po Vindukario rikiuote kovojo prieš Hunus vis dar vildamiesi atgauti savo tautai laisvę. Du kartu pavyko sumušti Hunų armiją, bet tretį kartą Gudonai tapo sumušti ir toje kovoje Vindukarys galą gavo.

Monetų su Vindukario užrašu nesiranda.

---

11) — DORISMANTAS **(Thaurismunths)**, Ginmanto sunus, tėvui mirus valdė Gudonus. Jis užkariavo Gipėdų gentę. Dorismantą užmušė pasibaidęs žirgas.

Monetų su Dorismanto vardu nesiranda.

---

12) — BARZMANTAS **(Barsmunths)**, antrasis Ginmanto sunus turėjo savo tėvo sostą paveldėti, bet Hunai jo nekentė ir tykojo jį nugalabinti, nes visa Gudonų tauta prie jo buvo labai prisirišusi. Užtai Barzmantas pabėgo pas Baltgudus. Baltgudų karalius priėmė jį labai maloniai. Barzmantas pas Baltgudus bebudamas pasižymėjo nepaprastu narsumu, užtai Baltgudų karalius jį paaukštino. Barzmantas vis dar turėjo viltį su Baltgudų pagelba Hunus sumušti

conferred upon him a high rank. Barzmantas still had hopes, with the aid of the Visigoths, to defeat the Huns and to regain the freedom for the Ostrogoths. But when the Huns learned about such plans of Barzmantas they were extremely angry and allowed no more Ostrogoths to choose their kings. For 40 years the Ostrogoths had to groan under the Hunnish yoke.

The Gothic word *Bars* (= *barza, barzda* in Lithuan.) means a *beard.*

There are no coins bearing Barzmantas' name.

---

13) — *VALDAMERS (Valdamers).* His name is composed of two words: *Valda* (= *Valdas* in Lithuan.) means *ruler,* and *-mers* (= *mers* in Lith.) means *famous.* There are many inhabitants in Lithuania with names *Vald*-mantas, E-*valdas,* Na-*valdas, Mer*-dosa, *Mir*-tenis, Taut-*meris* etc.

About A. D. 440, the Huns again permitted Goths to elect their king. Then the Goths raised Valdamers to be their ruler, who was the grandson of Vindukarys. The new king understood that the nation would become mighty if united, but would perish in quarrels. So he invited his two brothers *Tautmeris* (Thiudmers) and *Vitautmers* (Vitothmers) to assist him in ruling over the Gothic nation. And the love of these three brethren was so sublime, that it is sung in ancient songs. In order to deceive the eyes of the Huns, they pretended to be very faithful to the Hunnish king Attila. But when Attila died in 453,

ir Aušrogudams laisvę atgauti. Hunai sužinoję apie tokius Barzmanto planus, baisiai perpyko ir jau daugiau neleido Gudonams sau karalių rinkti. Per 40 metų Aušrogudai vaitojo prispausti po Hunų jungu.

Gudonų žodis **Bars** reiškia **barza**, barzda.

Monetų su Barzmanto vardu nesiranda.

---

13) — VALDAMERS **(Valdamers)**. Jo vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Valda** reiškia **valdas**, valdovas ir **-mers** reiškia **garsus**. Lietuvoje yra daug gyventojų su pavardėmis **Vald**-mantas, E-**valdas**, Na-**valdas**, **Mer**-dosa, **Mir**-tenis, Taut-**meris** etc.

Apie 440 m., Hunai vėl leido Gudonams išsirinkti sau rikį. Tada Gudonai sau už valdoną išsirinko **Valdamerį**, Vindukario anuką. Naujai išrinktas karalius suprato, jog tauta vienybėje bus galinga, o nesantaikoje pražus. Užtai jis pakvietė savo du brolius **Tautmerį** (Thiudmer) ir **Vytautmerį** (Vitothmers), kad juodu jam pagelbėtų Gudonų tautą valdyti. Ir šių trijų brolių meilė buvo toki graži, kad net senoviškose dainose apie tai apdainuojama. Kad Hunams akis apdumti, jie nudavė esą labai ištikimais Hunų karaliui Atilai. Bet po Atilos mirties 453

the Gothic nation took arms against their oppressors, defeated the Huns, and once more regained their liberty.

Whether there are any coins with the names of Valdamers, Tautmers and Vitautmers on them, — I don't know.

---

14) — *TAUTARIKIS (Thiudareiks)* the Great, or *Theodoricus* as he was called by the Latin writers, was one of the greatest Gothic kings.

He was born in 453, on the day when Tautmeris with his brothers Valdamers and Vitautmers crushed the Hunnish power. In 462, Tautarikis was sent to Constantinople. There he was tutored in the palace of emperor Leo. For ten years he was taught by the best Roman teachers. At the age of 18, Tautarikis returned home to his father Tautameris who was then Gothic king.

The first great achievment of Tautarikis was, when he defeated the Sarmatian army and killed their king Babai near Singidunum (modern Belgrade). Enormous treasure and many Sarmatians as slaves fell into the hands of Tautarikis. Thus he revenged Sarmatians for their invasion of Tautameris' territory. Not only Goths, but also Romans rejoiced over such Tautarikis' success.

In 474, Tautameris died, and his son Tautarikis became the king of Goths. Then the Gothic nation became powerful and famous. During the reign of Tautarikis, the following remarkable events took place:

m., Gudonų tauta pakilo prieš savo pavergėjus, Hunus sumušė, ir vėl patapo laisvi.

Ar randasi monetų su Valdamerio, Tautmerio ir Vytautmerio vardais — nežinau.

---

14) — TAUTARIKIS **(Thiudareiks)** Didysis, arba "Theodoric", kaip jį Anglų rašytojai vadina, buvo vienas iš galingiausių Gudonų karalių.

Jis gimė 453 m., toje dienoje, kuomet jo tėvas Tautmeris su savo broliais Valdameriu ir Vytautmeriu sutruškino Hunų galybę. 462 m. Tautarikis buvo nusiųstas į Konstantinopolį. Ten imperatoriaus Leono rumuose jis buvo auklėjamas. Per 10 metų geriausi Romos mokytojai jį mokino. Sulaukęs 18 metų amžiaus, Tautarikis grįžo pas savo tėvą Tautamerį Aušrogudų karalių.

Pirmu sykiu Tautarikis pagarsėjo, kuomet jis sumušė Sarmatų armiją ir užmušė jų karalių Babai ties Singidunu (dabartiniu Bielgradu). Dideli turtai ir daug Sarmatų vergijon pateko į Tautarikio rankas. Tai buvo keršijama Sarmatams už tai, kad jie buvo užpuolę Tautamerio teritoriją. Netik Gudonų tauta, bet ir Romos imperatorius džiaugėsi tokiu Tautarikio pasisekimu.

474 m. Tautameris mirė, ir jo sunus Tautarikis patapo Aušrogudų karaliumi. Gudonų tauta patapo galinga ir garsi. Laike Tautarikio viešpatavimo, žymesni Gudonų istorijoje buvo šie įvykiai:

For a long time but with a degree of success he waged the war against the Byzantian emperor Zeno. This was the war of revenge against Byzantium, because they treacherously wronged Tautmantas (Thiudamunths), the brother of Tautarikis. Zenc became weary, and in 483 he gave to Tautarikis a vast ammount of gold and an enormous tract of land, asking him to conclude the peace.

In 485, two rebel generals of Constantinople, Illus and Romulus, caused some trouble to Zeno. Tautarikis completely defeated their army. For this Zeno was very grateful, and he erected an equestrian statue in a public square of Constantinople in honor of Tautarikis.

On the 15-th day of March, 493, Tautarikis with his own hand murdered *Vadakaris (Otachar*, rex Herulorum) the king of Heruli and of Italy, and declared himself as the king of Italy. This was the nastiest of Tautarikis' crimes, because on account of his personal ambitions he dared to kill his kinsman, and even treacherously. But some historians justify Tautarikis, because it is said that Vadakaris also plotted to murder Tautarikis.

In 497, emperor Anastasius recognized Tautarikis as the king of Italy and had sent to him the purple robe and the diadem.

The whole world feared Tautarikis, sought his favors, respected him and sent him gifts. Even *Lithuanian ancestors the Aestii* have sent him *amber* as a present. In those days amber was more valued

Ilgai bet pasekmingai kariavo prieš Bizantijos ciesorių Zenoną. Tai buvo keršto karas prieš Bizantiją už tai, kad jie pasalingai nuskriaudė Tautarikio brolį Tautmantą (Thiudmunths). Nusikamavęs Zenonas, 483 m. davė Tautarikiui daug aukso ir didžius žemės plotus, kad tik taikintusi.

485 m., du Konstantinopolio generolu, Illus ir Romulus, pakėlė maištą prieš Zenoną. Tautarikis jųdviejų armiją visiškai nugalėjo. Užtai Zenonas dėkuodamas, pastatė Konstantinopolio aikštėje ekvestrinę Tautarikio stovylą.

Kovo 15 d., 493 m., Tautarikis savo ranka užmušė Gerulių bei Italijos karalių **Vadakarį (Otachar**, rex Herulorum), ir patsai patapo Italijos karaliumi. Tai buvo viena iš bjauriausių Tautarikio dėmių, kad del asmeninės ambicijos išdrįso savo viengentį užmušti, ir dar net pasalingai. Bet kiti istorikai pateisina Tautarikį, nes sakoma kad Vadakarys taipgi norėjęs pasalingai Tautarikį užmušti.

497 m., Imperatorius Anastazijus pripažino Tautarikį Italijos karaliumi ir nusiuntė jam purpurinį apsiaustą ir diademą.

Visas pasaulis Tautarikio bijojo, jam pataikavo, jį gerbė ir dovanas siuntė. Net **Lietuvių protėviai Aisčiai**, ir tie siuntė Tautarikiui dovanoms **gintarą**. Toje gadynėje gintaras Romoje buvo brangesnis nei

in Rome than gold. Therefore Tautarikis thanking for the amber, dispatched to the Aestians a letter, worded thus:

"Haestis, Theodoricus rex. Illo et illo legatis vestris venientibus grande vos studium notitiae nostrae habuisse cognovimus; ut in Oceani litoribus constituti, cum nostra mente jungamini: suavis nobis admodum et gratia petitio, ut ad vos perveniret fama nostra, ad quos nulla potuimus destinare mandata. Amate jam cognitum, quem requisistis ambienter ignotum. Nam inter tot gentes viam presumere, non est aliquid facile concupiisse. Et ideo salutatione vos affectuosa requirentes, indicamus **succina, quae a vobis per harum portitores directa sunt,** grato animo fuisse suscepta, quae ad vos Oceani unda descendens, hanc levissimam substantiam, sicut et vestrorum relatio continebat, exportat; sed unde veniat, incognitum vos habere dixerunt, quam ante omnes homines patria vestra offerente suscipitis. Haec quodam Cornelio scribente legitur in interioribus insulis Oceani ex arboris succo defluens, unde et succinum dicitur, paulatim solis ardore coalescere. Fit enim sudatile metallum teneritudo perspicua, modo croceo colore rubens, modo flamea claritate pinguescens, ut cum in maris fluerit delapsa

"To the Haestii, Tautarikis the king. From your distinguished envoys that have arrived, who attracted our attention, we have learned about your activities; although you inhabit the distant shores of the Ocean, at least with your hearts unite with us: it is gratifying and surprising to us to learn that our fame has reached you, to whom we were unable to send any communication. Love the one with whom you are now acquainted, the one whom (unknown) you seeked for a long time. Indeed to press through so many nations and to find the way is not so easy. And therefore we affectionately greet you, noting **the amber, which was sent by you through your couriers,** and we acknowledge that we have received it with a grateful heart, which the descending waves of the Ocean cast out to you on the shore, this lightest of all substances, as it was revealed to us by the story of your envoys; but how it comes thither, they say that you know not, and amongst all the nations you are the only ones to obtain it generously in your native land. But as we are informed by a certain author named Cornelius, it is a juice (succum) that was flowing down from the trees in the innermost islands of the Ocean, whence it is called **succinum** (amber), and gradually hardened by the heat of the sun. Thus it becomes an exuded metal of transparent consistency, sometimes blushing with the colour of saffron, sometimes glowing

auksas. Už tai Tautarikis dėkuodamas, pasiuntė Aisčiams sekančio turinio laišką:

"**Haestis, Theodoricus rex. Illo** et illo legatis vestris venientibus grande vos studium notitiae nostrae habuisse cognovimus; ut in Oceani litoribus constituti, cum nostra mente jungamini: suavis nobis admodum et gratia petitio, ut ad vos perveniret fama nostra, ad quos nulla potuimus destinare mandata. Amate jam cognitum, quem requisistis ambienter ignotum. Nam inter tot gentes viam presumere, non est aliquid facile concupiisse. Et ideo salutatione vos affectuosa requirentes, indicamus **succina, quae a vobis per harum portitores directa sunt,** grato animo fuisse suscepta, quae ad vos Oceani unda descendens, hanc levissimam substantiam, sicut et vestrorum relatio continebat, exportat; sed unde veniat, incognitum vos habere dixerunt, quam ante omnes homines patria vestra offerente suscipitis. Haec quodam Cornelio scribente legitur in interioribus insulis Oceani ex arboris succo defluens, unde et succinum dicitur, paulatim solis ardore coalescere. Fit enim sudatile metallum teneritudo perspicua, modo croceo colore rubens, modo flamea claritate pinguescens, ut cum in maris fluerit delapsa confinio, aestu alternante purgata, vestris litoribus tradatur exposita. Quod ideo judicavimus indicandum, ne omnino putetis vos habere. Proinde requirite nos saepius per vias, quas amor vester aperuit.

"**Aisčiams, Tautarikis karalius.** Iš jusų garbingų pas mus atvykusių pasiuntinių, musų dėmėsį atkreipusių, sužinojome, kad jus puikiai gyvuojate; nors ir tolimus Vandenyno pakraščius apgyvenę, bent dvasioje su mumis vienykitės: mums labai malonu ir įstabu girdėti, kad musų pagarsėjęs vardas pasiekė jus, kuriems negalėjome pasiųsti jokių pranešimų. Pamylėkite jau pažintą, kurio nežinomo ilgai ieškojote. Nes tarp tokios daugybės tautų klaidžioti ir atrasti nėra lengva. Ir užtai mes maloniu pasveikinimu jums atsidėkuodami, pastebiame **gintarą, kurį jus atsiuntėte per savo nešėjus,** ir pareiškiame, kad dėkinga širdimi priėmėme, kurį, tą lengvutėlę medegą, nužengiančioji Vandenyno vilnis jums ant kranto išmeta, kaip kad jusiškių atpasakojimas nurodė; bet iš kur jisai paeina, sako, jums irgi nėra žinoma, ir kurį tarpe visų tautų jus tik vieni iš savo duosnios tėvynės gaunate. Tulas Cornelius rašo, kad tolimose Vandenyno salose jisai iš medžių sakais (succo) teka, ir todel gintaru (succinum) vadinasi, kurs palengva saulės kaitroje sustingsta. Tada tai patampa vaiskiuoju tampriu metalu, kurs kartais šepronine spalva žerįs, kartais ugnine skaidra spindįs; kada nurieda į jurių pakraštį, nuolatos bangų valomas, pagaliau ant jusų krantų išmetamas. Nutarėme apie tai pastebėti, kad nemanytumėte jog mes apie tai nenusimanome, ir kad tai visa yra paslaptis. Ištikro lankykite mus dažniau tais ke-

confinio, aestu alternante purgata, vestris litoribus tradatur exposita. Quod ideo judicavimus indicandum, ne omnino putetis notitiam nostram fugere, quod occultum creditis vos habere. Proinde requirite nos saepius per vias, quas amor vester aperuit. Quia semper prodest divitum regum acquisita concordia, qui dum parvo munere leniuntur, majore semper compensatione prospiciunt. Aliqua vobis etiam per legatos vestros verbo mandavimus, per quos quae grata esse debeant nos destinasse declaramus." — Cassiod. Variar. v. 2.

with flame—like brightness; and then gliding down to the margin of the sea, and being purified by the rolling tides, it is at length cast out upon your shores. We have thought it better to point this out to you, lest you should think that all this has escaped our knowledge, which you believe is your secret. By all means visit us more often through the same roads which your affection had opened up. Because it is always advantageous to keep the acquired friendship of the wealthy kings, who being pleased with a small present, always foresee a greater compensation. The rest of the message we send you through your ambassadors, through whom we declare what caused us to express our gratitude".

The world is grateful to Tautarikis, because he loved and protected Roman art. He punished those that ventured to destroy ancient statues and architecture. Once he learned that someone had stolen a bronze statue from a public square at Cumae; he immediately sent a message to the Gothic senator Dankyla (Thankila) with a promise of 100 pounds of gold shillings for the recovery of that statue. Later he sent another letter stating that he would pardon the thieves if they would confess and return that statue; otherwise they would be punished by death. Every year he assigned 200 pounds of gold (about 40,000 dollars) for the repairs of ancient structures. He always propagated the idea, that "it is more sublime to preserve what is ancient, than to build new structures".

Quia semper prodest divitum regum acquisita concordia, qui dum parvo munere leniuntur, majore semper compensatione prospiciunt. Aliqua vobis etiam per legatos vestros verbo mandavimus, per quos quae grata esse debeant nos destinasse declaramus."

— Cassiod. Variar. v. 2.

liais, kuriuos jusų meilė atidarė. Nes visuomet yra naudingas turtingų karalių įgytas draugingumas, kurie menka dovana patenkinami, visuomet numato didesnį atlyginimą. Kai ką taipgi jums pranešame žodžiu per jusų pasiuntinius, per kuriuos pažymime tai kas mus palenkė ši dėkingumą pareikšti".

Pasaulis yra dėkingas Tautarikiui už tai, kad jis mylėjo ir globojo Romos meną. Jis baudė kiekvieną, kurs išdrįso naikinti senoviškas stovylas bei arkitekturą. Vieną kartą sužinojęs, kad kas nors pavogė žalvarinę stovylą nuo viešos aikštės Kumoj, jis tuoj pasiuntė Gudonų senatoriui Dankylai (Thankila) laišką žadėdamas 100 svarų aukso šilingų už tos stovylos atradimą. Potam jis kitą laišką parašė, kad vagims dovanos kaltę jei prie vagystės prisipažins ir stovylą grąžins; o jei ne tai bus nubausti mirtimi. Kasmet jis skirdavo 200 svarų aukso (apie 40,000 dolerių) pataisymui senoviškų namų. Jis visur skelbdavo, kad "prakilnesnis dalykas yra palaikyti kas senoviška, nei naujuosius kurinius statyti".

In religious matters, Tautarikis was very tolerant. He respected the Catholic bishops just as much as the Arian bishops. He himself was of the Arian faith, but always sided with justice. He protected those that were maltreated. If an Arian priest wronged a Catholic, he punished that Arian priest by death.

To his enemies he was austerely cruel, but to his faithful subjects he was merciful and just. In cases where the crops failed, he absolved the farmers from the government taxes. If he discovered that some official wronged somebody, then he severely punished that official. Tautarikis even encouraged the people to come directly to him with their complaints. Therefore Roman citizens highly esteemed their "barbarian" king.

In his old age, however, Tautarikis became feebleminded and despotic. Then he began suspecting even his nearest friends as conspirators. He doomed many innocent persons. He kept in prison the famous philosopher and writer Boethius, innocently, until there he died. He also murdered Symmachus, the greatest historian of that age, only from a fear lest Symmachus might avenge the death of Boetius, simply because he was an uncle of Boetius. Pope John the First was suspected of treason, because it was supposed that during his visit to the Byzantian emperor he remarked that the dominion of Tautarikis is weakened, and for this he was thrown into prison where he died in May A. D. 526. Then Tautarikis, supecting

Tikybų klausimuose, Tautarikis buvo labai tolerantingas. Katalikų vyskupus jis gerbė lygiai, kaip ir Arijonų vyskupus. Patsai budamas Arijonų tikybos, visur teisybės prisilaikė. Jis buvo užtarėjas visų nuskriaustųjų. Jei Arijonų kunigas nuskriausdavo kataliką, tai Arijoną kunigą mirtimi bausdavo.

Savo priešams Tautarikis buvo neatlaidžiai žiaurus, bet savo geriems pavaldiniams jis buvo mielaširdingas ir teisingas. Jei kur javai neužderėdavo, tai jis ukininkus paliuosuodavo nuo valstybinio mokesčio. Jei išgirsdavo, kad koks valdininkas ką nors nuskriaudė, tai tą valdininką griežtai bausdavo. Tautarikis net padrąsindavo, kad žmonės su savo skundais eitų tiesiog prie jo. Užtai Romenai labai mylėjo savo "barbariškąjį" valdoną.

Senatvėje, vienok, Tautarikis pradėjo silpnėti protu ir patapo despotu. Tada net savo artimus draugus jis įtarinėdavo suokalbiuose. Daug nekaltų žmonių jis nužudė. Garsųjį filosofą ir literatą Boethių įmėtė kalėjiman, visai nekaltai, kuriame jis mirė. Boethiaus dėdę Symmachį, tos gadynės garsiausį istoriką, jis nužudė vien tik iš baimės, kad Symmachis negalėtų keršinti už Boethiaus mirtį. Popiežių Joną Pirmąjį įtarė išdavystėje užtai, buk nuvažiavęs pas Bizantijos ciesorių prasitarė, kad Tautarikio valstybė esanti nusilpnėjusi, įmėtė į kalėjimą, kuriame jis mirė gegužės mėn. 526 m. Potam Tautarikis įtardamas buk katalikai knisa jo valstybės pamatus už popiežiaus nukankinimą, — jis

that all the Catholics were digging under the foundations of his government because of pope's martyrdom, began to despise and to persecute all the Catholics. Everybody thought then, that the Neronian age would come back to Rome again.

In the beginning of August, 526, Tautarikis suddenly became ill. It is said, that he saw on the table a head of a big fish, and suddenly he began to cry that it was the head of Symmachus which stared at him with revengeful eyes. Then he went to bed, became delirious, called to his bedside all the Gothic leaders, said farewell to everybody, taking an oath from each that they should be faithful to his nephew Alarikis and to his daughter Amalašvinta, and expired on the 13-th day of August, A. D. 526.

The following coins of Tautarikis to be noted, as described on page 73.

---

15) — *ATALARIKIS (Athalareiks)*. The name of this king is composed of two words: *Athala (Atolus* in Lithuan.) means *noble,* and *-rikis.*

Atalarikis, ten years old boy, on the 26th day of August, 526, became the lawful king of Italy and the Grand Chief of the Ostrogoths. The regents of this youthful king were general *Dulbins (Thulvins)* and his mother *Amalašvinta.* Amalašvinta was Romanized and full of ambitions renegate. She tutored her son Atalarikis in a Roman atmosphere; therefore this young king admired everything that was Greek, venerated everything that was Roman, and loathed

Fig. 2 Fig. 3. Fig. 4.

Fig. 2. Silver coin, actual size, which was called by the Romans ¼ "siliqua", which means ¼ of a **shilling.**

Ob. — Portrait of Anastasius in dexter profile. Around it legend: DN ANASTASIVS P AVG

Rv. — Monogramic inscription of Tautarikis THIUDAREIKS. Around it legend INVICTA POMA (= Invicta Roma).

Such coin is in my collection. W. VII, 7.

Fig. 3. — Silver coin of different type, ¼ shilling.

Ob. — Bust of Anastasius in dexter profile, below R meaning ROMA.

Rv. — Within the wreath, a monogram of Tautarikis meaning THIUDAREIKS.

I have exactly such a coin in my collection. Hess, 1922. Tab. V, Nr. 137.

Fig. 4. — Silver coin, ¼ **shilling.**

Ob. — Portrait of Justinus I in dexter profile. Around it legend: DN IVSTINVS P AVG

Rv. — Within the wreath a monogram of Tautarikis THIUDAREIKS

Such specimen is in the British Museum, BMC. p. 53, 31.

Also I have such coin in my collection.

Fig. 2. — Sidabrinė, naturalaus didumo monėta, kurią Romenai vadindavo ¼ "siliqua", kas reiškia ¼ **šilingo.**

Ob. — Anastazijaus paveikslas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN ANASTASIVS P AVG.

Rv. — Tautorikio monograminis parašas THIUDAREIKS. Aplink yra parašyta INVIC-TA POMA (=Invicta Roma).

Toki moneta randasi mano kolekcijoje. W. VII, 7.

Fig. 3. — Sidabrinė moneta, truputi skirtinga. ¼ **šilingo.**

Ob. — Anastazijaus liemuo, nukreiptas į dešinę, apačioje raidė R. reiškianti ROMA.

Rv. — Vainiko viduje Tautorikio monograma reiškianti THIUDAREIKS.

Toki moneta randasi mano kolekcijoje. Hess. 1922, Tab. V, Nr. 137.

Fig. 4. — Sidabrinė moneta, ¼ **šilingo.**

Ob. — Justino I liemuo žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTINVS P AVG.

Rv. — Vainiko viduje Tautorikio monograma THIUDAREIKS.

Toki moneta randasi Britanijos Muziejuje, BMC p. 53, 31.

Taip-gi toki pat moneta randasi ir mano kolekcijoje.

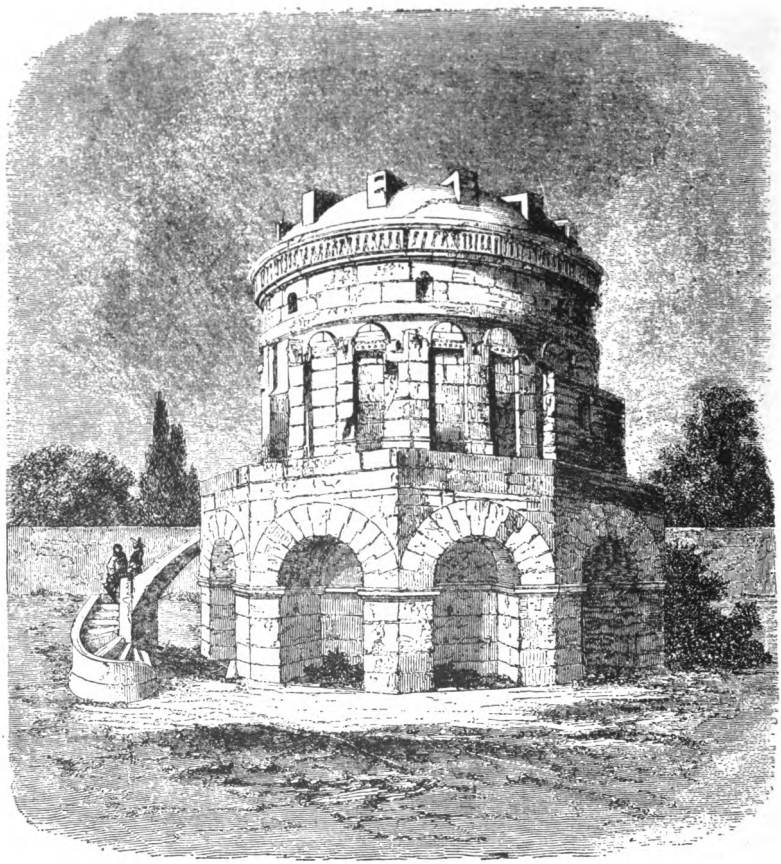

The tomb of Tautarikis at Ravenna.

Tautarikio kapas Ravennoje.

pradėjo neapkęsti visų katalikų ir pradėjo juos persekioti. Visi manė, kad Romon grįš Nerono viešpatavimo gadynė.

Rugpiučio pradžioje, 526 m., Tautarikis umai susirgo. Sakoma, kad ant stalo jis pamatęs didelės žuvies galvą, ir staiga pradėjo šaukti, kad tai esanti Symmacho galva ir žiurinti į jį su kerštingom akim. Tada jis atgulė į lovą, pradėjo baisiai kliedėti, pasišaukė visus Gudonų rikius, atsisveikino su visais prisaikdindamas, kad butų ištikimais jo anukui Atalarikiui ir dukterei Amalašvintai, ir mirė Rugpiučio 13 d., 526 metais.

Pažymėtinos yra sekančios Tautarikio monetos, kurias aprašiau ant puslapio 73.

---

15) — **ATALARIKIS (Athalareiks).** Šio rikio vardas susideda iš dviejų žodžių: **Atala** = **atolus**, prakilnus, -- ir **rikis.**

Atalarikis, dešimties metų vaikas, rugpiučio 26 d., 526 m., patapo teisėtu Italijos karaliumi ir Aušrogudų Didžiuoju Rikiu. To karalaičio regentais buvo generolas **Dulbins (Thulvins)** ir motina **Amalašvinta** (Amalasvinta). Amalašvinta buvo suromanėjusi ir pilna ambicijos išgama. Savo sunų Atalarikį jinai auklėjo Romenų dvasioje; todel tam karalaičiui kas Graikiška — tai buvo gražu, kas Romeniška -- tai šventa, o kas savo Gudoniška -- tai šlykštu. Jis

anything that was Gothic. He always insulted the Goths and was ashamed of his own nationality. He was a dissolute drunkard, and on account of his lewdness he lost his health. There are many examples in history of the fact that the descendants of geniuses, as a rule, are degenerates.

Dulbins and other noted Gothic chiefs reprehended Amalašvinta for demoralizing Atalarikis, therefore Amalašvinta managed to murder the great Gothic patriot Dulbins.

October 3rd, 534, Atalarikis died from tuberculosis, achieving nothing worth while for the Gothic nation.

---

16) — *TAUTAGODA (Thiudagoda).* The name of this king is composed of two words: *Thiuda* (*Tauta* in Lithuanian) means *nation,* and *goda (goda* in Lithuanian also) means *honor.* Hence this name means "The honor of the nation".

In 534, both Amalašvinta and Tautagoda were raised to the throne of Italy. Amalašvinta endeavored to outwit Tautagoda; and Tautagoda strived to find the means of getting rid of Amalašvinta. The Goths really hated Amalašvinta on occount of her degeneracy. In a short time the avengers of Dulbins killed everybody that participated in the murder of Dulbinas, and at the same time they captured Amalašvinta and took her to prison on the island of lake Bolsena. Later the worshipers of Dulbinas broke into that prison and smothered Amalašvinta in a bath. Other

Fig. 5 Fig. 6
Fig. 7 Fig. 8
Fig. 9 Fig. 10

From the existing coins of Atalarikis, we note the following types:

Fig. 5. — Silver ¼ shilling coin, actual size. Shilling in Latin is called "siliqua."
Ob. — Portrait of Justinus I, in dexter profile. Around it legend: DN IVSTIN-VS P AVG.
Rv. — Within the wreath legend: DN ATHALARICVS. Wroth VIII, Nr. 6.

Fig. 6. — Silver ¼ shilling coin, actual size.
Ob. — Portrait of Justinian, in dexter profile. Around it legend: DN IVSTI-NIAN AV.
Rv. — Within the wreath legend: DN ATHALARICVS RIX. Wroth T. VIII Nr. 9.

Fig. 7. — Silver ½ shilling coin, actual size.

Iš užsilikusių Atalarikio monetų, randasi sekanti typai:

Fig. 5. — Sidabrinė ¼ šilingo, naturalaus didumo moneta. Šilingas Lotyniškai vadinasi "siliqua."
Ob. — Justino I atvaizdas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTIN-VS P AVG.
Rv. — Vainiko viduje parašas: DN ATHALARICVS. Wroth VIII, Nr. 6.

Fig. 6. — Sidabrinė ¼ šilingo, naturalaus didumo moneta.
Ob. — Justiniano atvaizdas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTI-NIAN AV.
Rv. — Vainiko viduje parašas: DN ATHALARICVS RIX. Wroth T. VIII, Nr. 9.

Fig. 7. — Sidabrinė ½ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Portrait of Justinian in dexter profile. Around it legend: DN IVSTINI-ANVS P AVG.

Rv. — Within the wreath Atalarikis' monogram composed of characters DN ATHALARICVS. Wroth T. VIII, Nr. 8.

Fig. 8. — Bronze coin of 10 nummi, actual size.

Ob. — Goddess of Rome in dexter profile. Around it legend: INVICT-A ROMA, meaning NON VANQUISHED ROME.

Rv. — Within the wreath legend: DN ATHALARICVS REX. Below letter X means 10 nummi (pennies). Wroth T. VIII, Nr. 19.

Fig. 9. — Bronze coin, actual size.

Ob. — Goddess of Rome, in dexter profile. Around it legend: INVICT-A ROMA.

Rv. — Statue of Atalarikis, in full armour, in dexter profile. Around it legend: DN ATAL-ARICVS. On each side letters S C which mean Senatus Consulto; X means 10 nummi.

Fig. 10. — Same kind of bronze coin, with same legend, only here we see the statue of Atalarikis in frontal view.

I have several coins of Atalarikis in my collection.

Ob. — Justiniano atvaizdas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTINI-ANVS P AVG.

Rv. — Vainiko viduje Atalarikio monograma susidedanti iš raidžių DN ATHALARICVS. Wroth T. VIII, Nr. 8.

Fig. 8. — Žalvarinė moneta, 10 nummų, naturalaus didumo.

Ob. — Romos deivės profilis nukreiptas į dešinę. Aplinkui parašas: INVICT-A ROMA, reiškia NENUVEIKIAMA ROMA.

Rv. — Vainiko viduje parašas: DN ATHALARICVS REX. Apačioje raidė X reiškia 10 nummų (skatikų). Wroth T. VIII, Nr. 19.

Fig. 9. — Žalvarinė moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Romos profilis, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: INVICT-A ROMA.

Rv. — Atalarikio su pilnais šarvais atvaizdas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN ATAL-ARICVS. Iš šonų raidės S C reiškia Senatus Consulto; X reiškia 10 nummų (skatikų).

Fig. 10. — Toki pat žalvarinė moneta, su tokiais pat parašais, tik čia mes regime Atalarikio stovylą prišakinėje pozoje.

Savo kolekcijoje turiu keletą Atalarikio monetų.

Gudonus visuomet žemindavo ir savo kilmės sarmatijosi. Buvo palaidunas, girtuoklis, ir iš palaidumo savo sveikatą prarado. Istorijoje jau nekartą pastebiama, kad genijų įpėdiniai vis buna degeneratai.

Dulbinas bei kiti žymųs Gudonų rikiai išmėtinėjo Amalšvintai už Atalarikio demoralizavimą, užtai Amalašvinta nužudė didįjį Gudonų patrijotą Dulbiną.

Spalių 3 d., 534 m., Atalarikis mirė nuo džiovos, nieko gero Gudonų tautai nenuveikęs.

---

16) — TAUTAGODA (**Thiudagoda**). Šio karaliaus vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: **Tauta** ir **goda**, garbė. Taigi šis vardas reiškia "Tautos goda", kitaip tariant "Tautos garbė".

534 m. Amalašvinta ir Tautagoda tapo pakelti į Italijos valdonus. Amalašvinta norėjo apgauti Tautagodą; o Tautagoda ieškojo progos, kad atsikratyti Amalašvintos. Gudonai baisiai nekentė išgamos Amalašvintos. Neilg trukus užmuštojo Dulbino keršintojai išnovijo visus, kurie prisidėjo prie Dulbino nugalabinimo, o Amalašvintą pagrobė ir išvėžė į kalėjimą ant Bolsenos ežero salos. Potam Dulbino draugai įsibriovė į kalėjimą ir pirtyje Amalašvintą užtroškino. Kiti istorikai mano, kad imperatoriaus Justiniano žmona Theodora ir Tautagodo žmona

historians believe that Theodora, the wife of Justinian, and Gudelina the wife of Tautagoda, planned the murder of Amalašvinta from jealousy, because Amalašvinta was a very beautiful woman and quite coquettish.

The Byzantian emperor Justinian for a long time wished to free the Roman Empire from the Gothish yoke. Now there was a good pretext. Immediately he denounced Tautagoda as a murderer, and pretending to avenge the death of Tautarikis' daughter Amalašvinta , he declared war against Tautagoda. Tautagoda was a coward, unworthy the name of Goth. Secretly he began to inquire how much of gold he would obtain from Justinian for the surrender. The Gothic chiefs learned about these treacherous plans of Tautagoda, they rebelled against him and elected VITIGIS for their Grand Chief. Tautagoda was fleeing to the fortress of Ravenna, but the general of Vitigis named *Aptakarys (Optaharyis)* overtook and killed him. Such was the doggish end of a villain and a coward.

---

17) — *VITIGIS (Vitiges),* means *"a brave knight"*. The Russian word "Vitiaz" is borrowed from the Lithuanian *"vytis"* (= a knight).

There are many inhabitants in Lithuania with names: *Vytis, Vytautas, Vitika, Vitginas,* Bud-*vitis,* etc. etc.

King Vitigis was loyal to Goths, was brave in war, and enduring, but he lacked wit in some strate-

Fig. 11, Fig. 12,

Fig. 13.

There are the following types of the coins of Tautagoda:

Fig. 11. — Silver ¼ shilling coin, actual size.

Ob. — Bust of Justinan in dexter profile. Around it legend: DN IVSTI-NIAN AVG. which means **Our Lord Justinian the Supreme.**

Rv. — Within the wreath legend: DN THEODAHATHVS REX, which means **Our Lord Tautagoda the King.** Schulman Cat. 1927, Pl. V, Nr. 1442.

Fig. 12. — Silver ½ shilling coin, actual size.

Ob. — Bust of Justinian in dexter profile. Around it legend: DN IVSTI-NIAN AVG

Rv. — A wreath, and within it a monogrammic legend THEODAHATHVS. Sabb. XVIII, Nr. 27.

Fig. 13. — Bronze coin, actual size, of 40 nummi denomination.

Ob. — Portrait of Tautagoda in dexter profile. Around it

Tautogodo monetų randasi sekanti typai:

Fig. 11. — Sidabrinė ¼ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano atvaizdas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTI-NIAN AVG, kas reiškia Viešpats Musų JUSTINIANAS AUGŠčiausias.

Rv. — Vainiko viduje parašas: DN THEODA-HATHVS REX, kas reiškia Viešpats Musų TAUTA-GODA KARALIUS. Schulman Cat. 1927, pl. V., Nr. 1442.

Fig. 12. — Sidabrinė ½ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano liemens atvaizdas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTI-NIAN AVG.

Rv. — Vainikas, o jo viduje parašas — monograma THEODAHATVS Sabb. XVIII, 27.

Fig. 13. — Žalvarinė moneta, naturalaus didumo, 40 nummų vertės.

Ob. — Tautogodo portretas

legend: DN THEODA-HATHVS REX.

Rv. — Victoria holding in her hands the palm of victory and the wreath of honor, paces towards right. Around it legend: VICTORIA PRINCIPVM On each side initials S C meaning S(enatus) C(onsulto), which being translated in English means **"By Decree of the Senate".**

From the numismatic point of view, this coin is very important, because here we can observe the real portrait of Tautagoda in his full regalia. Hess, 1922, Tab. V, Nr 180. I have some coins of Tautagoda in my collection also.

žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN THEODA-HATVS REX.

Rv. — Angelas Victoria su pergalės palma ir garbės vainiku rankose eina į dešinę. Aplinkui parašas VICTORIA PRINCIPVM. Iš šonų raidės S C, reiškia Senatu Consulto, Lietuviškai reikštų **Senato Atsiklausus.**

Numizmatiniu žvilgsniu ši moneta yra labai svarbi, nes ant jos matome Tautogodo tikrą portretą, su visais karališkais parėdais. Hess, 1922, Tab. V, Nr. 180. Įvairių Tautogodo monetų turiu savo kolekcijoje.

Gudelina susitarusios, iš pavydo nužudė Amalašvintą, mat Amalašvinta buvusi nepaprastai graži moteriškė ir didelė flirtė.

Bizantijos imperatorius Justinianas jau senai troško paliuosuoti Romos Imperiją iš po Gudonų jungo. Dabar pasitaikė gera proga. Jis tuoj paskelbė Tautagodą žmogžudžiu, ir buk tai keršindamas už Tautarikio dukters Amalašvintos nužudimą, paskelbė Tautagodui karą. Tautagoda buvo bailys, nevertas Gudono vardo. Jis pradėjo slapta teirauties kiek aukso gautų nuo Justiniano už pasidavimą. Gudonų rikiai išgirdę apie tokius Tautagodo išdavikiškus planus, pakėlė prieš jį maištą ir išsirinko sau už Didįjį Rikį VITIGĮ. Tautagoda buvo bebėgąs į Ravenos tvirtovę, bet Vitigio generolas **Aptakarys (Optaharyis)** jį pasivijo ir užmušė. Tai tok$_s$ buvo šuniškas galas išgamos ir bailio.

---

17) — VITIGIS **(Vitiges)**, reiškia "narsus **vytis**". Rusiškas žodis "Vitiaz" paeina nuo Lietuviško "vytis".

Lietuvoje randasi nemažai gyventojų su pavardėmis: **Vytis, Vytautas, Vitika, Vitginas,** Bud-**vitis,** Gil-**vytis,** Žil-**vitis** etc. etc.

Karalius Vitigis buvo Gudonams ištikimas, kare narsus, ištvermingas, bet stoka jam buvo strategiš-

gical questions. He made a terrible mistake when he left in Rome only 4000 warriors, while he himself with his whole grand army withdrew to Ravenna. The Byzantian general Belisarius immediately besieged Rome. When Gothic defenders saw the immense and well equiped Byzantian army, they lost their courage and quietly deserted the city. Only brave Liaudakarys (Leudaharyis) remained at his post, and naturally he was taken as a prisoner. Belisarius without any opposition took Rome on the 9th day of December, A. D. 536. Belisarius was wise, because he immediately repaired the walls of the city and waited for the Goths. And he wasn't mistaken. Vitigis regreting the loss of Rome, with 150000 of his men, soon surrounded that city. From the beginning of March, 537, the siege lasted for one year and nine days, till Vitigis succeeded in forcing Balisarius out of Rome.

In this terribly hard siege, the following Gothic generals had shown their valour: *Liaudakarys* (Leudakaryis), *Visants* (Wisanths), *Vakis* (Wakis), *Ginvila* (Hiunvila), *Pocius* (Patsis), *Albis* (Albes), *Viličius* (Vilithius), *Vireika* (Viraihya) and others, whose names are really Lithuanian.

For about two more years the Gothic army had to struggle with the Byzantians. Both sides were fatigued. Some of the Goths became traitors, and the worst traitress was Matašvinta, the wife of Vitigis. In the spring, 540, Vitigis was taken as a war prisoner and was sent to Constantinople.

Fig. 14

Fig. 15

There are the following types of coins of Vitigis:

Fig. 14. — Silver ¼ shilling coin, actual size.

Ob. — Bust of Justinian I, in dexter profile. Around it legend: DN IVSTI-NIAN AVG.

Rv. — Wreath; within it a legend DN VVITIGES RIX. Readers should note, that the Gothic kings preferred to call themselves by the Gothic title RIX, than the Latin REX. Hess, 1922 June, Nr. 182.

Fig. 15. — Silver ½ shilling coin, actual size.

Ob. — Bust of Justinian I, in dexter profile. Around it legend: DN IVSTI-NIAN AVG.

Rv. — Within the wreath legend: DN VVITIGES REX. Schulman, Mai 1927, Pl. V, Nr. 1444.

Note: There are also some bronze coins of same type as fig. 8, but with the legend DN VVITIGES REX.

I have various coins of Vitigis in my collection.

Vitigio monetų randasi sekanti typai:

Fig. 14. — Sidabrinė ¼ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano I biustas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTI-NIAN AVG.

Rv. — Vainikas; jo viduje parašas DN VVITIGES RIX. Skaitytojai malonės pastebėti, kad Aušrogudų karaliai save labiau mėgo tituluoties Gudonų žodžiu RIX, nei Lotynų REX. Hess, 1922 Juni, Nr. 182.

Fig. 15. — Sidabrinė ½ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano I liemuo, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTI-NIAN AVG.

Rv. — Vainiko viduje parašas: DN VVITIGES REX Schulman, Mai 1927, pl. V, Nr. 1444.

Pasarga: Randasi tokio pat typo žalvarinių monetų kaip fig. 8, su parašu DN VVITIGES REX.

Įvairių **Vitigio** monetų turiu savo kolekcijoje.

Fig. 16 Fig. 17

There are the following types of coins with Matašvinta's name:

Fig. 16. — Bronze coin, actual size.

Ob. — An image of Justinian in dexter profile. Around it legend: DN IVSTINI-ANVS P AV.

Rv. — Wreath, within which there is a monogram meaning MATAŠVINTA. Beneath a letter S meaning "Semis" (half a penny).

Fig. 17. — Bronze 20 nummi (20 pennies) coin, actual size.

Ob. — Portrait of Justinian in dexter profile. Around it legend: DN IVSTINI-ANVS P P AV.

Rv. — Wreath, within which there is monogram MATASVINTA. Beneat letter **K** means the numeral 20.

I have several coins with Matašvintas monogram in my collection.

Monetų su Matašvintos vardu randasi sekanti typai:

Fig. 16. — Žalvarinė moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano atvaizdas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTINI-ANVS P AV.

Rv. — Vainikas, kurio viduje yra monograma reiškianti MATASVINTHA. Apačioje raidė **S** reiškia "Semis" (pusę skatiko).

Fig. 17. — Žalvarinė 20 nummų (20 skatikų) moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Justiniano portretas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN IVSTINI-ANVS P P AV.

Rv. — Vainikas, kurio viduje yra monograma MATASVINTHA. Apačioje raidė **K** reiškia skaitlinę 20.

Turiu savo kolekcijoje monetų su Matašvintos monograma.

kų sumanumų. Baisiausią klaidą jis padarė, kad Romoje tepaliko tik 4,000 Gudonų kariuomenės, o patsai su visa savo milžiniška armija apsistojo Ravenoje. Bizantijos generolas Belizarijus tuoj apgulė Romą. Gudonai pamatė milžinišką ir gerai apginkluotą Bizantų armiją, nusiminė ir slapta apleido miestą. Tik vienas didvyris **Liaudakarys (Leudaharyis)** paliko savo vietoje ir pateko nelaisvėn. Belizarijus paėmė Romą gruodžio 9 d., 536 m., be jokio mušio. Belizarijus buvo gudrus, tuoj stiprino miesto tvirtoves ir laukė Gudonų ateinant. Ir neapsiriko. Vitigiui pagailo Romos ir tuoj tą miestą apgulė su 150,000 kariuomenės, Pradedant nuo kovo mėnesio pradžios 537 m., net per ištisus metus ir devynias dienas teko kovoti iki Vitigiui pavyko Belizarijų iš Romos išvyti.

Toje baisiai sunkioje kovoje pasižymėjo sekanti Gudonų generolai: **Liaudakarys** (Leudaharyis), **Visants** (Wisanths), **Vakis** (Wakis), **Ginvila** (Hiunvila), **Pocius** (Patsis), **Albis** (Albes), **Viličius** (Vilithius), **Vireika** (Viraihya) bei kiti, kurių pavardės labai Lietuviškai skamba.

Dar per porą metų teko Gudonų armijai grumties Italijoje su Bizantais. Abi pusi labai nusikamavo. Atsirado Gudonų tarpe daug išdavikų, o iš tų arsiausia išdavikė buvo tai Vitigio žmona **Mata**švinta. Pavasary, 540 m., Vitigį paėmė į nelaisvę ir nugabeno į Konstantinopolį.

18) — MATAŠVINTA *(Matasvintha)* was the wife of king Vitigis. Her name is composed of two words: Mata (= *Mate, Motė* in Lithuanian) meaning *"mother's"*, and *svintha* (= *švinta* in Lithuanian) meaning *"dawn"*. Hence her name means *Mother's dawn.*

She was a beautiful woman, and Vitigis adored her so much that he even struck coins with her name on them. But Matašvinta hated her husband, always seeked the opportunity to get rid of him, and she never was faithful to him.

---

19) — GILTIBAUDAS (*Hildibadws*). The name of this king is composed of two words: *Gilti* and *baudas.* The Gothic word *Hildi* (= *Giltis, giltinė* in Lithuanian) means *death;* and the word *badws* (= *baudus* in Lithuan.) means *inhibitor.*

After losing Vitigis, the Goths elected for their king Giltibaudas in 540. The Gothic nation was badly depressed then on account of various failures. Giltibaudas didn't have any confidence in himself, and in the assembly of the Gothic chiefs he repeatedly insisted that it wasn't becoming for him to be the king of the Goths, and maybe it would be better if some foreigner would rule over the abashed Gothic nation.

Giltibaudas, however, was a very capable leader. He annihilated the immense Roman army near Treviso. Almost the whole Roman army perished there. The Goths flocked under the command of Giltibaudas

18) — MATAŠVINTA (**Matasvintha**) buvo karaliaus Vitigio žmona. Jos vardas susideda iš dviejų žodžių: Gudonų žodis **Mata** (**Matė, Motė** Lietuviškai) reiškia "**motės**", arba "motinos", ir žodis **švintha** (= **švinta** Lietuviškai) reiškia "**švintanti aušra**". Taigi jos vardas reiškia "**Motinos aušra**".

Ji buvo gražuolė moteriškė, ir Vitigis ją taip karštai mylėjo, kad net monetas su jos vardu kaldė. Bet Matašvinta savo vyro neapkentė, nuolat ieškojo progos kaip nuo jo atsikratyti, ir niekad jam ištikima nebuvo.

---

19) — GILTIBAUDAS (**Hildibadws**). Šio karaliaus vardas yra sudėtinis iš **Gilti** ir -- **baudas**. Gudonų žodis **Hildi** reiškia **Giltis, giltinė**; o žodis **badws** reiškia **baudus**, baudžiąs, mušąs.

Vitigio netekę, Gudonai išrinko savo karaliumi Giltibaudą 540 m. Įvairųs nepasisekimai blogai paveikė į visos Gudonų tautos budą. Giltibaudas patsai savimi nepasitikėjo ir Gudonų rikių susirinkime atkartotinai pareikšdavo, kad jam nepridera buti Gudonų karaliumi, ir bene geriaus, jei užuitą Gudonų tautą svetimi valdytų.

Giltibaudas vis-gi buvo geras vadas. Jis sumušė milžinišką Romenų armiją ties Trevisu. Ten beveik visa Romenų kariuomenė galą gavo. Po Giltibaudo rikiuote iš visų pusių Gudonai rinkosi. Gu-

from everywhere. The Gothic army again became powerful. Everybody loved and respected Giltibaudas, because he proved to be really a valiant and a capable ruler. But even then his fate was tangled up by a woman: Giltibaudas' wife quarelled with the wife of the Gothic hero named Vyreika. And she induced Giltibaudas to kill Vyreika, which he soon did. One day, while Giltibaudas was feasting with some noted Gothic chiefs, unexpectedly a certain Gepid, a friend of Vyreika's with his sword smote the head of Giltibaudas from behind, and thus death took away Giltibaudas ("the death inhibitor").

---

20) — ARARIKIS II (*Arareiks*). The name of this king is composed of words: *Ara* (= *aras* in Lithuan.) meaning *eagle,* and *rikis*. The Gothic word *ara* has the same meaning and is pronounced exactly like Lithuanian *aras*.

After the Ostrogoths lost their hero Giltibaudas, they were indifferent as to who was going to be their king. Rugians (Rugii were the ancestors of the Latvians), who at that time were united with the Ostrogoths, proclaimed their countrymen *Ararikis* as the king of the Goths. But Ararikis was a sluggard. During the four months of his reign, he didn't undertake any steps against the Romans. Besides, it was detected, that Ararikis planned to sell Italy to the Byzantians and didn't care about the welfare of the Gothic people. The Goths became restless and killed Ararikis. No coins of Ararikis are known.

donų armija vėl pasidarė stipri. Giltibaudą visi mylėjo ir gerbė, nes jis tikrai buvo narsus ir gabus rikis. Vienok moteriškė ir čia jo laimę sunarpliojo: Giltibaudo moteris susipyko su Gudono didvyrio Vyreikos žmona. Ir moteris įgundė Giltibaudą, kad jis Vyreiką užmuštų, kas ir įvyko. Vieną dieną Giltibaudas su žymiais Gudonų rikiais pietavo, ir netikėtai tulas Gipėdas, Vyreikos draugas, iš užpakalio smogė su kardu Giltibaudui į galvą, ir taip Giltibaudą giltinė paėmė.

---

20) — ARARIKIS (**Arareiks**) II. Šio karaliaus vardas susideda iš žodžių: **Ara** = aras, ir **rikis**. Gudonų žodis **ara** turi tą pačią reikšmę ir taip pat išsitaria, kaip Lietuvių **aras**.

Aušrogudai netekę savo galiuno Giltibaudo, nebojo kas bus. Rygėnai (Rugii, Latvių prabočiai), kurie tuomet buvo su Aušrogudais susivieniję, paskelbė Gudonų karaliumi savo tautietį **Ararikį**. Bet Ararikis buvo tinginys. Bėgyje keturių mėnesių savo viešpatavimo, jokių žygių prieš Romenus nepadarė. Be to, buvo susekta, kad Ararikis nepaisė Gudonų labo ir net norėjęs Italiją Bizantams parduoti. Gudonai pradėjo nerimauti ir Ararikį užmušė.

Ararikio monetų nesiranda.

21) — BADVILA (*Badwila*) was elected as the king of the Goths in 541. This king had two names. On the coins he always called himself *Badvila*, but on some documents his signature was *Tautila (Totila)*. There are very many old inhabitants in Lithuania having the names *Badvila, Tautila, Tautvila* etc.

Badvila was very tactful, merciful and a witty king. All the Goths heeded him and loved him. The whole world was astonished when Badvila with 5000 of his men completely crushed the Roman army consisting of 12,000 men. This famous battle took place in the year of 541.

Badvila was as frugal with the Gothic lives as he could be. If he blockaded some fortress, then he watchfully waited until famine would press the Roman warriors to surrender. He very seldom besieged any fortification by storm. In his characteristic manner he blockaded the city of Naples in 542. Emperor Justinian was sending by land and sea some reinforcement to Naples. But Badvila destroyed this whole army of Justinian, and captured its generals. Then he ordered Demetrius put in chains, dragged him around the walls, and showed to the Neapolitans what had happened to that most famous general. When Neapolitans were hard pressed by famine and diseases, they sent an embassy to Badvila asking him to grant them 30 days truce till relief could come from Constantinople; and if within that time no help should come, then they promised to surrender.

21) — BADVILA **(Badwila)** tapo išrinktas Gudonų karaliumi 541 m. Šis karalius turėjo du vardu. Ant monetų visada jis vadinosi **Badvila,** bet dokumentuose rašydavosi **Tautila (Totila).** Lietuvoje randasi labai daug gyventojų su pavardėmis **Badvila, Tautila, Tautvila** etc.

Badvila buvo labai taktingas, mielaširdingas ir gudrus rikis. Visi Gudonai jo klausė ir jį mylėjo. Visas pasaulis net nustebo kuomet Badvila su 5,000 savos kariuomenės visiškai supliekė 12,000 Romenų armiją. Tasai garsusis mušis įvyko 541 metais.

Badvila kiek galint taupė Gudonų gyvybę. Jei jis apsupdavo kokią tvirtovę, tai kantriai laukdavo kol badas privers Romenų įgulą pasiduoti. Labai retai kada tvirtoves šturmuodavo. Taip jis laikė apsupęs Neapolį 542 metais. Imperatorius Justinianas pasiuntė Neapoliečiams pagelbą sausžemiu bei jurėmis. Bet Badvila visą tą Justiniano armiją sumušė, o generolus paėmė į nelaisvę. Žymiausį generolą Demetrijų paliepė retežiais apkaldinti, apie miesto pilimus vadžioti ir Neapoliečiams rodyti kas atsitiko su garsiausiu generolu. Kuomet badas ir ligos Neapoliečius nukamavo, tai jie pasiuntė pas Badvilą pasiuntinius prašyti paliaubų bent 30 dienų iki nauja paspirtis iš Konstantinopolio ateis; o jei į tą laiką pagelba neateitų tai Neapoliečiai pasiduosią. Badvila tiems pasiuntiniams atsakė: "Mielu noru aš jum duosiu net tris syk po 30 dienų

Badvila answered to the ambassadors: "I shall grant you three times 30 days delay, if you choose to take it". Such tactics disquieted the Neapolitans, and after several days they opened the city's gates and capitulated without any stipulations. The world was once more astonished, when Badvila didn't plunder that capitulated city, but even gave orders to his officers to help the sick and those that were wounded, and to supply everybody with proper food. He allowed Conon, the defender of the city, to embark on boats with his whole army, and sail wherever he preferred. Conon was ashamed to sail to Constantinople, so he decided to sail to Rome. But the wind was unfavourable, and Conon was lamenting that he was unable to escape when Badvila gave him a chance to escape, and now surely he and his companions would become war prisoners. When Badvila heard about this, he assured Conon that he shouldn't fear, because they would not be imprisoned. He even suggested that they might travel by land. For this purpose Badvila supplied Conon with money and provisions. This was the first instance in history, that the conqueror didn't take captives into slavery. He even showed them mercy! About such conduct on Badvila's part, the news spread all over Italy and throughout the world. Italians began to like that "barbarian" king. City after city surrendered to him.

On the 17th day of December, 546, Badvila captured Rome. And here again everybody was sur-

paliaubų, jei jus to norite''. Toki Badvilos taktika baisiai Neapoliečius nustebino, ir po kelių dienų jie atidarė miesto vartus ir be jokių sąlygų pasidavė. Pasaulis dar labiau nustebo, kad Badvila užimto miesto nenovijo, bet dar įsakė savo kariams ligonius bei sužeistuosius gydyti ir visiems duoti tinkamai maisto. Miesto gynėjui Cononui su visa jo kariuomene paliepė sėsti ant laivų ir plaukti sau kur tik nori. Cononas sarmatijosi plaukti namo į Konstantinopolį, tad nutarė plaukti Romon. Bet vėjas buvo labai nepatogus, ir Cononas krimtosi, jog dabar Badvila davęs jam progos pabėgti, nepabėgęs tikrai pateks su visais kariais į nelaisvę. Badvila apie tai sužinojęs, pasakė Cononui, kad nesibijotų, nes jų vergijon neims, ir net patarė, kad keliautų sausžemiu. Tam tikslui Badvila Cononui net piningų ir maisto davė. Tai buvo pirmas istorijoje atsitikimas, kad nugalėtojas neimtų nelaisvėn nugalėtuosius, ir net gailestingumą rodytų! Apie tokį Badvilos pasielgimą paskliido gandai po visą Italiją ir po visą pasaulį. Užtai Italai tą ''barbarų'' karalių pradėjo mylėti. Miestas po miestui jam pasidavė.

Gruodžio 17 d., 546 m., Badvila paėmė Romą. Ir čia jis visus nustebino, kad davė tyčiomis progos Bizantijos armijai bėgti iš miesto. Kuomet kiti jį

prised, that Badvila purposely gave a chance for the Byzantians to escape from the city. When others urged him to pursue the enemy, he calmly said: "Nothing more could please a conqueror than the flight of the enemy". After taking posession of Rome, Badvila soon sent his envoys to Justinian asking if it were not about time to come to an agreement. Foolishly proud Justinian insulted the envoys and refused to negotiate. Then Badvila decided to set the city of Rome on fire and to destroy it so, that "the city would turn into a sheep pasture". And when Belisarius, the general of Justinian, heard about this, he dispatched a letter to Badvila asking him the following question: "Do you choose that history would brand you and abhor you because you were the destroyer of the noblest city in the world; or that it would honor you as the preserver of that city?" When Badvila received this letter, he read it attentively, as if desiring to learn its contents by heart. And Badvila spared Rome, but he destroyed the walls which surrounded the city, so that in the future nobody could defend Rome. In Badvila's army the most famous generals were *Uzdrila* (Usdrila) and *Alkgiras* (Alhgairns).

In the year 549, Belisarius with his whole army withdrew from Italy. Again the Goths were the sole masters in Italy.

In the year 552, there was a terrible battle between Goths and Byzantians, near the town of Taginae. The Byzantian army was led by general

Fig. 18 Fig. 19 Fig. 20
Fig. 21 Fig. 22

There are the following types of the coins of Badvila:

Fig. 18. — Silver ¼ shilling coin.

Ob. — Image of Anastasius in dexter profile. Around it legend: DN ANAS-TASIVS.

Rv. — Wreath, within which there is a legend: DN BADVILA RIX. The weight of this coin is 0,56 gr. W. Pl. XI, Nr. 10.

Fig. 19. — Silver ½ shilling coin, weighing 1,38 gr.

Ob. — Bust of Anastasius, in dexter profile. Around it legend: DN ANASTA-SIVS PF AV.

Rv. — Within the wreath legend: BADVILA REX. Wroth. Pl. XI, Nr. 15.

Fig. 20. — Tiny bronze coin, with the portrait of Anastasius, but the legend is not legible. On the reverse side there is inscription DN REX B, which means Dominus Noster REX Badvila (Our Lord King Bad-

Badvilos monetų randasi sekanti typai:

Fig. 18. — Sidabrinė ¼ šilingo moneta.

Ob. — Anastazijaus paveikslas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN ANAS-TASIVS.

Rv. — Vainikas. kurio viduje yra parašas DN BADVILA RIX. Ši moneta sveria 0.56 gr. W. pl. XI, Nr. 10.

Fig. 19. — Sidabrinė ½ šilingo moneta, sverianti 1,38 gr.

Ob. — Anastazijaus liemens atvaizdas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN ANASTASIVS PF AV.

Rv. — Vainiko viduje parašas: DN BADVILA REX. Wroth Tb. XI, 15.

Fig. 20. — Žalvarinė mažytė moneta, su Anastazijo portretu, bet parašas neišskaitomas.

Reverso pusėje yra parašas DN REX B, kuris reiškia Dominus Noster REX Badvila (Viešpats Musų Karalius Bad-

vila). This coin is illustrated in Wroth Pl. XI, Nr. 16.

Fig. 21. — Bronze coin, 10 pennies (X Nummi) denomination.

Ob. — Frontal portrait of Badvila and legend: DN BADVILA REX.

Rv. — The wreath encircles the legend: DN BADVILA REX — X. The initial X means Roman numeral 10. Wroth Pl. XI, Nr. 24.

Fig. 22. — Bronze coin, 10 pennies denomination.

Ob. — Similar to fig. 21.

Rv. — Badvila in full armor, looking towards right, around it legend: FLOREA-S SEMPER (Flourish forever). The letter X means 10 pennies (X Nummi). Hess, 1922 Juni, Nr. 197.

There are very many varieties and types of Badvila's coins. I have quite a few coins of Badvila in my collection.

vila). Šioki moneta randasi Wrotho kolekcijoje, XI, Nr. 16.

Fig. 21. — Žalvarinė moneta, 10 skatikų (X Nummi) vertės.

Ob. — Badvilos portretas ir aplinkui parašas: DN BADVILA REX.

Rv. — Vainikas apriečia parašą: DN BADVILA REX-X. Raidė X reiškia Romenų numerį 10. Wroth XI, 24.

Fig. 22. — Žalvarinė moneta, 10 skatikų vertės.

Ob. — Panašus kaip fig. 21.

Rv. — Badvila pilnai apsišarvavęs, žiuri į dešinę, aplinkui parašas: FLOREA-S SEMPER (=Žydėk visada). Raidė X reiškia 10 skatikų (X Nummi). Hess, 1922 Juni, Nr. 197.

Badvilos monetų randasi labai daug variantų ir typų. Mano kolekcijoje randasi gan daug Badvilos monetų.

ragino, kad priešą vytis, tai jis ramiai atsakė: "Ar gali buti didesnis malonumas pergalėtojui, kuomet priešas nuo jo bėga". Paėmęs Romą, Badvila tuoj pasiuntė pas Justinianą pasiuntinius klausti bene butų laikas taikinties. Kvailai išdidus Justinianas pasiuntinius įžeidė ir taikinties atsisakė. Tada Badvila pasiryžo Romos miestą išdeginti ir taip išgriauti, kad "iš miesto paliktų tik avių ganykla". Ir kuomet Justiniano generolas Belizarijus apie tai nugirdo, tai skubiai nusiuntė Badvilai laišką su sekančiu klausimu: "Ar tu nori, kad istorija tave minėtų ir šlykštėtusi, jog buvai grioviku garsiausio pasaulyje miesto; ar kad gerbtų, kad tą miestą užlaikei"? Badvila tą laišką gavęs, skaitė atydžiai lyg norėdamas atmintinai jo turinį išmokti. Ir Badvila Romos negriovė, bet visą murą, kuris miestą buvo apjuosęs, jis išgriovė taip, kad ateityje nieks Romos ginti negalėtų. Badvilos armijoje garsiausi generolai buvo Uzdrila (Usdrila) ir Alkgiras (Alhgairns).

549 m. Belizarijus su savo armija iš Italijos išsinešdino. Gudonai vėl buvo tulą laiką visos Italijos valdonais.

552 m. ištiko didelis mušis tarpe Gudonų ir Bizantų ties Taginos miesteliu. Bizantų kariuomenę rikiavo generolas Narses. Šį kartą Gudonams nesise-

Narses. This time the Goths were unlucky, and Badvila had to flee. During his flight, a certain Gepid named Asbads pierced Badvila with a lance. So expired the greatest Gothic hero, who had reigned over Italy for eleven years.

---

22) — DĖJA (*Theia*) became the king of the Goths in the year 552. The word *dėja* is purely Lithuanian, for instance "gera-*dėjas*" means "doer of good deeds". This king besides this name, had another, namely *Tyla,* because on documents and on coins he always signed THILA. There are many inhabitants in Lithuania whose names are *Tyla, Tylenis* etc.

Dėja was the last king of the Ostrogoths. The state of affairs of the Gothic nation then was already pitiable. The days of their dominion in Italy were passing away. Here and there they sought for assistance, but nobody wanted to help the Goths. The Visigoths refused to help their kinsmen, because a worm of jealousy was gnawing them. The Germans (Allemans and Franks) only sneered at the Gothic distress, because their desire was to see the crumbling of the Gothic power, so that they could grab Italy for themselves.

There was no chance now for the wearied Gothic army to gain any victory over the enormous and the well equipped Roman army. Soon the news reaching king *Dėja*, that the brother of Badvila named Alkgiras was defending the fortress of Cumae, therefore Dėja hastened with his brave warriors there to help

kē ir Badvila buvo priverstas bēgti. Jam bebēgant, tulas Gipėdų kareivis po vardu Ašbads pervėrė Badvilą su ragotine. Taip užgeso gyvybė žymiausio Gudonų didvyrio, išvaldžiusio Italiją per vienuoliką metų.

---

22) -- DĖJA (**Theia**) patapo Gudonų karaliumi 552 m. Žodis **dėja** yra grynai Lietuviškas, pavyzdžiui geradėjas reiškia "gerus darbus daręs". Šis karalius turėjo ir kitą vardą butent **Tyla**, nes ant dokumentų ir ant monetų vis pasirašydavo THILA. Lietuvoje randasi daug gyventojų su pavardėmis **Tyla, Tylėnis** etc.

Dėja buvo paskutinysis Aušrogudų karalius. Gudonų tautos padėtis tuomet buvo liudna. Jų viešpatavimo dienos Italijoje jau baigėsi. Ir šen ir ten ieškojo sau talkininkų, bet nieks Gudonams į talką eiti nenorėjo. Baltgudai atsisakė gelbėti savo giminaičius todel, jog pavydo kirminas juos graužė. Vokiečiai (Alemanai bei Frankai) tik tyčiojosi iš Gudonų nelaimių, laukė tik kada Aušrogudų galybė subirės, kad po tam sau Italiją pagrobti.

Nusikamavusiai Gudonų kariuomenei dabar nebuvo jokios vilties sumušti skaitlingąją ir puikiai apginkluotą Romos armiją. Karalius **Dėja** sužinojęs, jog Badvilos brolis Alkgiras gina Kumos (Cumae) pilį, skubinosi su savo narsiais kariunais jam į pagelbą. Bet Narses su visa savo armiją pastojo **Dėjai**

him. But Narses with his whole army intercepted *Dėja's* march. *Dėja's* army was forced to pitch camp at the foot of Vesuvius. For two months the Goths defended themselves, and they could have held the ground much longer if not for some traitors. One of the Gothic admirals was bringing provisions to the Goths, and he sold the ships with all their contents to the Byzantians. Being pressed by hunger, the Goths devoured their horses. After this, seeing that death was inevitable for the Gothic nation, they decided for better or for worse to assault the Roman army. The battle that ensued was desperate and terrible. Like a lion *Dėja* smote the Romans. And when *Dėja's* armor became heavy, because twelve spears were imbedded in it, he threw that armor aside. While changing armor, instantly *Dėja* was pierced in the breast by a Roman arrow. So fell the last king of the Ostrogoths.

The Romans cut off Dėja's head, and setting it on a pole, displayed it to the Gothic army. But the Goths were not frightened by this awful sight. They encouraged each other saying: "If our Grand Chief *Dėja* gave his life for the Gothic nation, then it would be a shame for us to submit to slavery". And the remnant of the Gothic warriors fought furiously for two successive days. On the third day, they were so overfatigued and pressed by famine, that they sent their ambassadors to the Roman general Narses to treat for peace. Even then the Goths would by no means humble themselves, nor

kelią. **Dėjos** kariuomenė buvo priversta apsistoti ties Vezuvijaus ugniakalniu. Per du mėnėsiu Gudonai ten gynėsi, ir but galėję ilgiau ten ginties, jei ne tuli išdavikai. Vienas Gudonų admirolas, veždamas Gudonams maistą, viską su laivais Bizantams pardavė. Bado įveikti Gudonai suvalgė savo arklius. Po tam, matydami, jog Gudonų tautai mirtis yra neišvengtina, nutarė žut-but pulti Romenų armiją. Tai buvo desperatinga, baisi kova. Gudonų karalius **Dėja** lyg liutas mušė Romenus. Kada **Dėjos** šarvas apsisunkino, nes dvylika ragotinių buvo jame susmigusių, jis tą šarvą numetė. Nesuspėjo kitą šarvą užsidėti, kaip staiga Romenų vylyčia pervėrė **Dėjos** krutinę. Taip žuvo paskutinysis Aušrogudų karalius.

Romenai **Dėjos** galvą nurentę ir ant koto pasmeigę, rodė Gudonų kariuomenei. Bet Gudonai net to baisaus reginio nepabugo. Jie viens kitą drąsindamiesi sakė: "Jei musų Didysis Rikis **Dėja** už Gudonų tautą gyvatą padėjo, tai mums nepridera vergais tapti". Ir likusieji Gudonų kariunai narsiai kovojo net per dvi dieni. Trečioje dienoje nusikamavę bei bado parblokšti, siuntė savo pasiuntinius pas Romenų generolą Narsį prašyti taikos. Gudonai nei nemanė nusižeminti, nei Justiniano pavaldiniais patapti. Gudonai tik tiek pasižadėjo, jog niekad prieš Romos Imperiją ginklo nekels ir iš Italijos išsikraus-

would they become the subjects to Justinian. The Goths promised never again to raise their arms against the Roman Empire, and that they would leave Italy, provided, that the Romans would supply them with the necessary money for their journey, and that during their exodus no one would molest them. Then the Roman generals held a council, and perceiving that it was too dangerous to struggle with the desperate Goths, they decided to accept those conditions.

In March, 533, the remnants of the Gothic army commenced their exodus in the northward direction. Large groups of the Gothic people went back to the land of their ancestors, namely to Prussia and Lithuania; others found home in Spain amongst their kinsmen Balthagoths (Visigoths); others settled in Crimea; and others were scattered elsewhere.

Ostrogoths were the rulers of Italy for 60 years, then they suddenly disappeared from the pages of History, and we have no more records concerning the fate of the Ostrogothic people. The lack of unity ruined them...

In the spring the majority of the Goths left Italy. Soon, by fall, innumerable bands of Germans (Allemans and Franks) poured into that territory. Wherever the Germans entered, they plundered, burned, and destroyed. The Roman people were grieving that they forced out the Gothic serpent from their homes, and now were unable to check the German crocodile... Alas, now more than ever, Italy was deluged in blood and fire.

tys su sąlyga, jei Romenai kelionei pinigų duos, ir jei laike kelionės Gudonų neužpuldinės. Tada Romenų generolai susirinko pasitarti, ir, supratę, jog su desperatais Gudonais ilgiau kovoti yra pavojinga, šias sąlygas priėmė.

Kovo mėnesyje, 553 m., Gudonų armijos likučiai pradėjo iš Italijos kraustyties šiaurės link. Dideli Gudonų buriai grįžo atgal į savo prabočių tėvynę Prusiją bei Lietuvą; kiti apsigyveno Spanijoje pas savo viengenčius Baltgudus; kiti apsistojo Kryme; kiti pasklido į kitas šalis.

Aušrogudai išbuvę Italijos valdonais per 60 metų, staiga iš istorijos lapų išnyko, ir daugiau jau nieko apie Aušrogudų tautą negirdima. Stoka vienybės pražudė juos...

Vos tik pavasaryje didžiuma Gudonų iš Italijos išsikraustė, rudeniop jau užpludo Vokiečių (Alamanų bei Frankų) begalinės gaujos. Kur tik Vokiečiai žengė, ten viską plėšė, degino žudė ir naikino. Romenai sielvartavo, kad iš savo namų išvijo Gudonišką žaltį, o negalėjo sulaikyti Germaniško krokodilio... Italija tada dar aršiau pasriuvo kraujuose ir gaisruose.

Fig. 23

There are several varieties of the coins **of Dēja,** alias **Tyla,** one of which is given here.

Fig. 23. — Silver ½ shilling coin, actual size.

Ob. — Portrait of Anastasius, in dexter profile. Around it legend: DN ANASTA-SIVS AVG.

Rv. — A wreath encircles the legend: DN THILA RIX.

Karaliaus **Dējos,** alias **Tyla,** randasi keletos varijantų monetų, kurių vieną čia iliustruojame.

Fig. 23. — Sidabrinė ½ šilingo moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Anastazijo portretas, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: DN ANASTA-SIVS AVG.

Rv. — Vainiku apriestas parašas: DN THILA RIX.

Vadvilka

Tautarikis I

Tautarikis II

Eirikis

PART III

The Balthagoths
(Visigoths)

Amalarikis

Alkrikis II

Balta-Gudai
(Visigotai)

Akyla

Vadagiltis

Liobagiltis

Reikarėdas

Rodrikis

PART III.

THE BALTHAGOTHS (Visigoths).

The Balthagoths were more closely related to the Lithuanian people, than the Ostrogoths. Till the IV-th century the majority of the Balthagoths lived together with the rest of the Goths. But about the year 340, the Balthagoths separated from the Ostrogoths. A part of the Balthagoths entered the Roman service for compensation, while the rest of them marauded through southern Europe until they established the kingdom of Spain.

---

1) — *Radistis* (*Rothestes,* according to Latin authors) was the first Balthagothic chief whose name was recorded in the pages of history. For his great valor and faithfulness the Romans erected a statue in his honor at Constantinople.

There are many inhabitants in Lithuania having the names: *Radis, Rudis, Rad*-vila, *Rud*-minas, *Rode*-lis, *Radze*-vičius etc. etc.

I don't know of any coins bearing the name of *Radistis.* The native currency of the Balthagoths was the shilling (fig. 1, p. 45).

---

2) — *Atganarikis (Athanareiks)* became the leader of all the Balthagoths at the time when Valens was the Emperor of Rome.

DALIS III.

B A L T G U D A I (Vizigotai).

Baltgudai yra daug artimesnė Lietuviams giminė nei Aušrogudai. Iki IV-to šimtmečio, didžiuma Baltgudų gyveno vienybėje su kitais Gudonais. Apie 340 m., Baltgudai nuo Aušrogudų atsiskyrė. Viena dalis Baltgudų tarnavo Romos armijoje už piningus, o kiti bastėsi po pietinę Europą iki sutvėrė Spanijos valstybę.

---

1) **Radistis (Rothestes,** sulyg Lotynų užrašų) buvo pirmutinis Baltgudų vadas, kurs pateko į istorijos lapus. Už didžius pasižymėjimus bei ištikimybę, Romėnai jo garbei pastatė paminklą Konstantinopolio mieste.

Lietuvoje randasi daug gyventojų su pavardėmis: **Radis, Rudis,**. **Rad**-vila, **Rud**-minas, **Rode**-lis, **Radze**-vičius etc. etc.

Monetų su **Radisčio** vardu neteko man matyti. Baltgudų piningais skaitėsi šilingai (fig. 1, p. 45).

---

2) -- **Atganarikis (Athanareiks)** patapo visų Baltgudų vadu, kuomet Valensas buvo Romos ciesoriumi.

The name *Atganarikis, Atganareika* is Lithuanian. In Prussia as well as in Lithuania, there are still some peasants with the names *Atgana*-tis, But-*gana*-tis, Iš-*gana*-tis, Vad-*gana*-tis etc.

In the year 366, Valens declared war against Atganarikis under the pretext that the Balthagoths were in alliance with a certain rebel named *Procopius*. The war lasted till 369, and Valens was the loser.

About the year 370, Christianity was rapidly spreading amongst the Balthagoths. Atganarikis worshiped *Perkunas* (= Thunder god), and he harshly persecuted those Balthagoths that dared to embrace the new religion.

In the year 376, the Huns attacked the Balthagoths in the vicinity of Dniester and Pruth rivers. Being unable to resist the Hunnish horde, Atganarikis retired to the mountains of Transylvania (Caucaland). For several years nothing was heard about Atganarikis. And only in the year 380, Atganarikis again, as if resurrected, appeared near Danuvius. The whole Balthagothic nation rejoiced at this, and for the second time proclaimed him as their king. The Roman Emperor Theodosius feeling that Atganarikis is powerful, wisely endeavored to gain his friendship and invited him to Constantinople for a visit. No other man was ever entertained in the palace of the Roman emperor with such splendor as Atganarikis was.

In the month of January, A. D. 381, Atganarikis died, and he was buried at Constantinople with royal

The treaty between the Emperor Valens and Atganarikis on the Danuvius.

Derybos tarpe Imperatoriaus Valenso ir Atganarikio ant Dunojaus.

Vardas **Atganarikis, Atganareikis** skamba Lietuviškai. Prusuose ir Lietuvoje randasi kaimiečių su pavardėmis **At-gana-tis, But-gana-tis, Iš-gana-tis, Vad-gana-tis** etc.

366 m. Valensas paskelbė karą Atganarikiui užtai, kad Baltgudai gelbėję maištininkui Prokopijui. Karas tęsėsi iki 369 m., ir Valensas buvo pralaimėtoju.

Apie 370 m., tarpe Baltgudų pradėjo smarkiai plėtoties Krikščionių tikyba. Atganarikis budamas Perkuno garbintojas, persikrikštijusius Baltgudus smarkiai persekiojo.

376 m., Baltgudus užpuolė Hunai tieš Dniestro bei Pruto upe. Atganarikis negalėdamas prieš Hunų gaują atsispirti, pasitraukė į Transilvanijos kalnus (Caucaland). Per keletą metų nieko apie Atganarikį nebuvo girdėtis. Tik 380-tais metais Atganarikis lyg iš numirusių prisikėlęs, pasirodė apie Dunojų. Nudžiugo visa Baltgudų tauta, ir antru kartu apšaukė jį savo karaliumi. Romos ciesorius Theodozijus supratęs Atganarikio galybę, norėjo gudrumu jį savon pusėn patraukti, todel pakvietė jį pas savę į Konstantinopilį, į svečius. Nei vienas žmogus nebuvo taip puikiai vaišinamas Romos ciesoriaus rumuose, kaip kad Atganarikį vaišino.

Atganarikis mirė Sausio mėnėsy, 381 m., ir buvo palaidotas su didžiausia iškilme Konstantinopoly.

honors. In his memory a costly monument was erected.

No coins with Atganarikis' name are known. Shillings were the currency of the Balthagoths, as well as of other Goths *(fig. 1,* p. 45).

---

3) — *PROTOGAIRAS (Frotheigairu).* The name of this king is composed of two words: *Frothei* (= *Prota* in Lithuanian) means *wisdom,* and *gairu* (= *gairus* in Lith.) means "lofty" or "piercing". The Germans peculiarly corrupt the name of this king into "Fritigern".

Of the Lithuanian names there are still existing: *Prota*-pas, *Prats*-kunas, *Gairis, Kairis, Gaire*-lis, *Gairuo*-lis, etc.

In 376, when Atganarikis was lost in the mountains of Caucaland (in Transylvania), Protogairas became the king of the Balthagoths. That same year the Balthagothic nation migrated across Danuvius to Roman territory. The Goths were grateful to the Romans for giving a refuge to their people, but at the same time they despaired when they learned that all their children must be given up as hostages to the Romans, as a guarantee that they would cause no trouble. Besides, the Balthagoths ran short on food. Valens gave orders to sell food to the Goths until they should be able to raise their own cattle and reap their own crops. But the avaricious governors, Lupicinus and Maximus, purposely monopolized the food and were selling it at rapacious prices. The

Amžinai atminčiai, ten jam brangus paminklas buvo pastatytas.

Monetų su Atganarikio vardu nesiranda. Baltgudų, lygiai kaip ir kitų Gudonų piningais buvo šilingai (fig. 1, p. 45).

---

3) — **Protagairas (Frotheigairu).** Šio karaliaus vardas susideda iš dviejų žodžių: **Frothei** = **protas**, ir **gairu** = **gairus**, pažymus, kiaurai pereinantis. Vokiečiai šio karaliaus vardą iškreipia savotiškai į "Fritigern".

Iš Lietuviškų pavardžių iki šiol dar randasi: **Prota**-pas, **Prata**-pas, **Prats**-kunas, **Gairis, Kairys, Gaire**-lis, **Gairuo**-lis, etc.

Kuomet Atganarikis buvo prapuolęs Kaukalando (Transilvanijos) kalnuose, tai Baltgudų karaliumi patapo Protagairas, 376 m. Tais metais Baltgudų tauta perplaukė per Dunojų į Romos teritoriją. Gudonai buvo dėkingi už jų tautos gelbėjimą, bet podraug baisiai nusiminė, kada sužinojo, kad visus savo vaikus turi atiduoti Romenams, kaipo užstatą, jog ramiai užsilaikys. Be to, Baltgudams pritruko maisto. Valensas įsakė pigiai parduoti Gudonams maistą iki tol, kol galės patys užsiauginti gyvulių bei javų. Vienok negailestingi gubernatoriai Lupicinus ir Maksimus tyčia maistą monopolizavo ir neapsakomai brangiai lupo. Išbadėję Gudonai už kepalą duonos turėjo duoti vieną vergą, o už gyvulį lupdavo po 10 svarų sidabro. Gudonams teko valgyti šunieną bei

famished Goths had to give one slave for a loaf of bread, and the price of an animal was 10 pounds of silver. The Goths were compelled to eat dog meat and the flesh of animals that had died of disease. Some of them had to sell a child for a loaf of bread, because it was better for the children to go into slavery than to die from hunger. The Balthagoths suffered terribly. Protogairas did the best he could in consoling his countrymen. Alas, the tears of the innocent Balthagoths brought no good luck to the Romans...

On one occasion, governor Lupicinus had invited Protogairas to a banquet at Marcianopolis. Only a few selected chiefs as attendants were allowed to accompany Protogairas, while the rest of the numerous Goths had to remain outside of the city walls. Some of the Goths couldn't resist their curiosity, and glanced through the gates into the city, and were surprised that the food was sold in the market cheap, while the Balthagoths were not allowed to buy. The famished ones forced their way in the city to obtain some food, but the Roman soldiers assaulted them, and, of course, several Romans were killed. The news about this incident was brought to the drunken Lupicinus. Protogairas guessed what had happened, therefore he cleverly managed to fool Lupicinus by saying that it was necessary for him to appear before the Balthagoths in order to pacify the tumult. While going out of the banquet hall, he beckoned to his companions not to remain. All of

dvēselieną. Kaikam už duonos kepalą reikēdavo net savo vaiką parduoti, nes geriau buvo vaikams vergijon eiti, nei iš bado mirti. Baltgudai kentėjo dantis sukandę. Protagairas kaip išmanydamas ramino savo tautiečius. Vai, nekaltos Baltgudų ašaros ant gero Romenams neišėjo...

Vieną sykį gubernatorius Lupicinus pakvietē karalių Protogairą pokilin į Marcianopolį. Tik keliems žymiausiams rikiams palydovams buvo leista eiti sykiu su Protagairu, o visa milžiniška Gudonų minia turėjo pasilikti už miesto sienų. Gudonų bureliai neiškentė nepažvelgę į miestą pro vartus, ir pamatė, kad turgavietėje pigiai parduodama maistas, bet Baltgudams nevalia buvo pirkti. Išbadėję veržēsi į miestą gauti maisto, Romos kariai pradėjo juos mušti, pakilo didelis trukšmas, ir keletas Romenų buvo užmušta. Apie šiokį įvykį patylomis buvo pranešta girtam Lupicinui. Protagairas suprato kame dalykas, tad jis gudriai sugalvojo Lupiciną apgauti, sakydamas, kad reikia jam prieš Baltgudus pasirodyti, idant juos numalšinti. Ir iš pokylio salės eidamas, Protagairas davē savo palydovams ženklą, kad nepasiliktų. Visi iš sląstų išėjo laimingai, kitaip but ten žuvę. Atvykęs prie savo šėtros Protagairas visą įvykį išpasakojo ir paskelbė, kad su Romenais

them came out of the trap safely, otherwise they would have perished there. When Protogairas reached his camp, he related the incident, and announced that the friendly terms with the Romans were at an end. The Balthagoths applauded, saying: "It is better for us to perish in the battlefield and die an honorable death, than to die slowly by famine"!

A big battle ensued near Marcianopolis. The Roman army was completely beaten by the enraged Balthagoths, and the cowardly villain Lupicinus fled for his life. To anything that the foolish Romans denied them, the Balthagoths now helped themselves. They began to plunder the Tracian provinces. Other Goths, deserting the Roman army, joined the army of Protogairas. The old slaves (the Goths), that were compelled to work in the gold mines, fled away from their cruel masters to join Protogairas and to serve the Balthagoths. They revealed to the Balthagoths where plenty of gold and food had been hidden.

There were many other battles between the Romans and the Balthagoths, and much blood had been shed. But the Balthagothic army kept growing stronger and stronger and a real danger was threatening to the Roman Empire. The Romans were sorry for their past mistakes, but now it was too late. Shortly, some Ostrogoths under the leadership of Alkčius (Alhthius) and Žebrikis (Sabreiks) joined the forces of the Balthagoths.

On the 9th day of August, A. D. 378, Emperor Valens himself, with his whole army, marched to-

daugiau draugingų ryšių nėra. Baltgudai krykštaudami sakė: "Verčiau mums kovos lauke žuti, žuti garbingai, nei palengva iš bado mirti'"!

Ir ties Marcianopoliu įvyko didi kova. Inirtę Baltgudai sumušė Romenų armiją, o bailys niekšas Lupicinus pasislėpė. Ko išpaikę Romenai nedavė, tai dabar Gudonai patys pasiėmė. Jie pradėjo plėšti Trakijos provinciją. Prie Protogairo armijos prisidėjo kiti Gudonai, dezertyrai iš Romos armijos. Seni vergai (Gudonai), kurie buvo priversti dirbti aukso kasyklose, nuo savo žiaurių ponų pabėgo pas Protogairą, tarnauti Baltgudams. Jie Baltgudams parodė, kur daug aukso bei maisto randasi.

Daug kitų mušių įvyko tarpe Romenų ir Baltgudų, daug kraujo buvo pralieta. Baltgudų kariuomenė kaskart vis stipresnė darėsi, ir Romos Imperijai gręsė tikras pavojus. Romenai apgailestavo savo klaidas, bet jau buvo pervėlu. Baltgudams atėjo pagelbon Aušrogudų buriai su vadais Alkčiu (Alhthius) ir Žebrikiu (Sabreiks).

Rugpiučio 9 d., 378 metais, patsai imperatorius Valensas su visa savo kariuomene ėjo mušti Baltgudus

wards Hadrianopolis to attack the Balthagoths. But Protogairas by a clever stratagem completely defeated the Roman army. Two thirds of the Roman soldiers were lying dead on the battlefield. Even Emperor Valens himself perished in this battle. In what manner Valens perished, nobody knows. After a lapse of many years, a certain Roman soldier escaped from Gothic captivity, related how Valens was wounded by an arrow, and that he helped other Romans to convey Valens to a small cottage in order to attend to the Emperor's wounds. Some Goths attempted to force themselves into that cottage, but failing to burst open the strong door, set fire to the cottage. Emperor Valens and all the occupants perished in the flames and he alone succeeded in jumping out of the window. The Goths were very angry when they learned that they didn't know who was in that cottage, because they would have received much gold for capturing Valens alive.

When the Roman Senate learned what had happened at Hadrianopolis, they authorized the war minister Julius to kill all the children that were given up by the Balthagoths as hostages. Complying with the secretly given instructions, the governors of the Roman provinces induced the Gothic youths, by cunning promises, to assemble in different market places, where all kinds of gifts were given to them, and on a certain day, while the youths were having a good time, all of them were mercilessly massacred. The Balthagoths avenging the blood of their children,

ties Hadrianopoliu. Bet Protagairas savo gudria strategika visiškai supliekė Romenų armiją. Du trečdaliai Romos armijos kunų klaksėjo kovos lauke. Tame mušyje taipgi dingo patsai imperatorius Valensas. Kaip Valensas dingo, nieks nežino. Tik po daug metų tulas Romenas ištrukęs iš Gudonų nelaisvės papasakojo, kad Valensui įstrigo vilyčia, ir kad jis su kitais Romenais nunešė Valensą į menką stubelę, kad skubiai užtverti imperatoriui žaizdą. Gudonai mėginę į tą stubelę įsiveržti, bet negalėdami stiprių durų išlaužti, namą padegę. Imperatorius Valensas ir kiti su juo esantieji žuvo liepsnose, tik jam vienam pavykę per langą iššokti. Gudonai labai pykę, kad nežinojo, kas toje stubelėje randasi, nes už gyvą Valensą but gavę labai daug aukso.

Romos senatoriai sužinoję kas ties Hadrianopoliu atsitiko, įgaliavo karo ministerį Julijų, kad užmuštų visus Baltgudžių užstatytus vaikus. Romos provincijų gubernatoriai gavę slaptas instrukcijas, gudriais pažadais suviliojo Gudonų jaunimą į įvairių miestų turgavietes, dalino ten jiems visokias dovanas, ir vieną dieną besilinksminantį jaunimą nemielaširdingai išpjovė. Užtai Baltgudai keršydami už

for two years ravaged the Roman provinces of Thrace and Illyria.

In the month of January, A. D. 379, Theodosius the Great was elected Emperor of the East. He succeeded in winning the good will of the Balthagothic nation by his tact, gifts, kindness and justice. Theodosius provided the Balthagoths with large tracts of land in Thrace, he gave some corn and cattle to the settlers, allowed them to govern themselves according to their national customs and laws, to some distinguished chiefs he assigned some high offices in the state, and the noblest of the Balthagoths were admitted to the imperial court. And during his reign the Balthagoths became the most faithful allies to Rome.

Protogairas died in the year 380. There are no coins bearing his legend, because at that time there was no need for the Balthagoths to strike their own coins.

---

4) — ALKRIKIS the BALTH *(Alkreiks Balths)* was elected king of the Balthagoths in the year 395.

Alkrikis' name is composed of two words: *Alk* (= *Alka* in Lith.) means a *sacred place,* a *temple;* and the second part of the name is *rikis,* which we have discussed before.

There are very many people in Lithuania having names with the word *"Alk"*, such as: *Alk*-mantas, *Alk*-girdas, *Alk*-antė, Min-*alka,* etc.

After Theodosius' death, his successors, Arcadius and Honorius, again devised various means of op-

savo vaikų pralietą kraują, per du metu teriojo Romos provincijas Trakiją ir Illyriją.

Sausio mėnesyje, 379 m., Theodozijus Didysis tapo išrinktas į Rytų Romos imperatorius. Jis gudrumu, dovanomis, mandagumu ir teisingumu sugebėjo savon pusėn Baltgudų tautą patraukti. Theodozijus dovanojo Baltgudams didį plotą žemės Trakuose, davė naujakuriams javų sėklai bei gyvulių, pavelijo valdyties sulyg savo tautos papročių bei įstatų, pasižymėjusiems rikiams davė augštas vietas savo valstybėje, o žymiausius Baltgudus net prie savo palociaus laikė. Ir laike jo viešpatavimo Baltgudai patapo ištikimiausiais Romai žmonėmis.

Protagairas mirė 380-tais metais. Monetų su jo parašu nesiranda, nes nebuvo tuomet nei reikalo Baltgudams savų monetų kaldinti.

---

4) -- **Alkrikis Baltas (Alh-reiks Balths)** tapo išrinktas Baltgudų karaliumi 395 m.

Alkrikio vardas yra sudėtinis dviejų žodžių: **Alk** reiškia Lietuviškai **Alka**, alkuras, šventvietė; ir antroji vardo dalis yra **rikis**, apie kurį aukščiaus jau buvo aiškinta.

Lietuvoje pavardžių su "**Alk**" yra labai daug, pavyzdžiui: **Alk**-mantas, **Alk**-girdas, **Alk**-antė, Min**alka** (Minalga) etc.

Vos tik Theodozijus mirė, jo įpėdiniai Arkadi-

pressing and persecuting the Balthagoths. The Balthagoths arose. Alkrikis led the Balthagothic army through Macedonia and Thessaly into Greece proper, burning down and plundering everything along the way. Soon Alkrikis appeared before the walls of Athens. Frightened Athenians paid a heavy ransom, and Alkrikis left that city unmolested. But other Greek cities, namely Megara, Argos, Corinth and Sparta, fell into the hands of the Balthagoths, and the inhabitants were put to sword or enslaved, and their wealth was divided amongst the besiegers. Roman warriors under the leadership of their general Stilicho attempted to check Alkrikis' army, but were unsuccessful. Emperor Arcadius made peace with Alkrikis, and made Alkrikis a governor of Eastern Illyricum. In the State foundries of Illyria, for three years Alkrikis manufactured armors and weapons for his soldiers. The Romans were greatly perplexed by this, but didn't dare to signify their protest against the mighty Alkrikis. For three years Alkrikis armed and drilled his warriors, and made preparations for a great expedition.

In the fall, A. D. 400, Alkrikis entered Italy. For a year and a half the Balthagoths were marauding through Italy, meeting no resistance. But on the 19th day of March, A. D. 402, on Easter Sunday morning, Stilicho with his immense army unexpectedly attacked the Balthagoths near Pollentia, and the Balthagoths were defeated. Here even Alkrikis' wife was taken by the Romans as a prisoner of war.

L. Thiersch, Pinx.

Alkrikis as conqueror in Athens.

Alkrikis kaipo pergalėtojas Atenoje.

jus bei Honorijus vėl pradėjo Gudonus visokiais budais skriausti ir persekioti. Baltgudai pakėlė maištą. Alkrikis su Baltgudų kariuomene maršavo per Makedoniją bei Thesaliją į Graikiją, viską pakelyje degindamas ir grobdamas. Neužilgo Alkrikis apsistojo ties Atenos murais. Išsigandę Ateniečiai didžia pinigų suma išsipirko, ir Alkrikis paliko tą miestą ramybėje. Kiti garsus Graikijos miestai kaip Megara, Argos, Korintas ir Sparta pateko į Baltgudų rankas, gyventojai buvo iššudyti arba pavergti, o jų turtą išsidalino tarp savęs. Romos kariuomenė po vadovyste generolo Stilicho norėjo Alkrikio armiją sumušti, bet nepavyko. Imperatorius Arkadijus su Alkrikiu susitaikė ir padarė Alkrikį rytų Illyrijos gubernatorium. Alkrikis per tris metus Illyrijos valstybinėse dirbtuvėse kaldino savo kariams šarvus ir ginklus. Romenams tai baisiai nepatiko, bet galingam Alkrikiui prieštarauti negalėjo. Per tris metus Alkrikis ginklavo ir mankštė savo kariuomenę, ir rengėsi prie didelio žygio.

Rudenyje, 400 metais, Alkrikis atžygiavo Italijon. Per pusantrų metų Baltgudai maurojo Italiją nesutikdami jokio pasipriešinimo. Bet Kovo 19 d., 402 m., Velykų rytmetį, Stilichas su didžiule kariuomene netikėtai užpuolė ant Baltgudų arti Pollentijos, ir Baltgudus nugalėjo. Čia net Alkrikio žmona pateko Romenams į nelaisvę.

In the year 404, Stilicho, knowing that there was no possibility of conquering the Balthagoths, proposed to Alkrikis to withdraw from Italy in consideration of a large amount of gold. The Balthagoths withdrew. Then Honorius and Stilicho boasted that the Balthagoths were expelled from Italy, and they celebrated their festival of "victory". An elaborate triumphal arch was erected with the following inscription: — "The Gothic nation has been crushed, never to rise again". But six years later, Alkrikis and the Balthagoths had a hearthy laugh when they captured Rome and read this foolish inscription...

In the year 406, Alkrikis demanded a certain sum of money from the Roman Senate, as promised reward for his services. The Senators became very angry at the idea that the "barbarian" king dared to demand a tribute from "civilized" Romė. After a lengthy and hot discussion, Stilicho's arguments proving that it was dangerous for Rome to ignore the demands of Alkrikis, at last it was resolved to give to Alkrikis 4000 pounds of silver. One Senator, named Lampadius, ran out of the Senate-room and announced to the people that the Senate signed not a treaty of peace, but a contract of slavery. There was a great excitement in Rome, and the silver wasn't sent to Alkrikis. Many times Alkrikis demanded that they should remit what belongs to the Balthagoths, but the Romans only ignored all his demands.

404 m., Stilichas, matydamas, jog jokiu budu Baltgudų nenugalės, pasiulė Alkrikiui labai daug auksо, kad tik Baltgudai iš Italijos išsikraustytų. Baltgudai išsikraustė. Honorijus ir Stilichas visiems gyrėsi, kad Baltgudai jau iš Italijos išvaryti, ir juodu šventė "pergalės" šventę. Puošni arka buvo pastatyta su tokiu parašu: "Gudonų tauta yra išnaikinta, kuri niekad neprisikels". Bet po šešių metų, Alkrikis bei Baltgudai skaniai juokėsi, kuomet užėmę Romą skaitė šį kvailą parašą...

408 m., Alkrikis pareikalavo iš Romos senato pažadėto užmokesčio už tam tikrus nuveiktus darbus. Senatoriai baisiai perpyko kad "barbarų" karalius išdrįso reikalauti iš "civilizuotos" Romos duoklę. Po ilgų ir karštų diskusijų, po Stilicho įrodymų, kad Romai yra pavojinga nesiskaityti su Alkrikio reikalavimais, vis-gi nutarė duoti Alkrikiui 4,000 svarų sidabro. Vienas senatorius, vardu Lampadius, išbėgęs iš senato rumų pradėjo žmonėms pasakoti, kad Senatas ne taikos sutartį su Baltgudžiais pasirašė, bet vergijon parsidavė. Romoje pasidarė didelis trukšmas, ir Alkrikiui sidabro nebuvo pasiųsta. Daug sykių po tam Alkrikis reikalavo, kad atiduotų, kas Baltgudams priguli, bet Romenai visus jo reikalavimus tik ignoravo.

Early in the Spring, in 409, Alkrikis lost his patience, and marched towards Rome with a large body of men. After surounding the city, Alkrikis knew very well that soon there would be a shortage of food to a million of Roman inhabitants. And it proved to be so. Romans were dying of hunger. There was no empty space left within the city to bury the dead. Then the Roman people threatened to kill the stubborn Senators if they refused to open negotiations for peace with Alkrikis. At last the Romans sent two envoys of noble rank to Alkrikis, to bargain for the most favourable terms on which Rome could surrender. Those envoys tried to persuade Alkrikis, that it would be more prudent if he would grant to the Romans honorable terms, otherwise the whole population would rise as one body to defend themselves. And when the envoys began boasting of the enormous numbers of people they had, Alkrikis remarked: *''The thicker the grass, the easier it is to mow''*, and burst into a loud laugh. The envoys were frightened and astonished at such behavior. Then they asked what terms Alkrikis would propose. Alkrikis replied that he would spare the city if the Roman inhabitants would give up all their gold, all their silver, and all their foreign slaves. ''Then what would be left to us?'' — pathetically asked one of the envoys. ''Your lives'' — replied Alkrikis. The envoys were afraid to say anything more; they returned to the city and reported to their fellow citizens that there was no hope of getting any mercy from the cruel Balthagoths.

Anksti pavasary, 409 m., Alkrikis netekęs kantrybės, su didelė kariuomene atžygiavo ties Romos miestu. Apsupęs miestą, Alkrikis gerai žinojo, kad milionui Romos gyventojų pritruks maisto. Ir taip buvo. Romėnai pradėjo iš bado mirti. Mieste jau nebuvo tuščios vietos lavonams pakasti. Tada Romenai grąsino užsispyrėlius senatorius užmušti, jei su Alkrikiu nepradės derybas. Galų gale Romenai pasiuntė pas Alkrikį savo du augštos kilmės pasiuntinius, kad juodu išsiderėtų patogiausias sąlygas, kuriomis Roma galėtų pasiduoti. Tie pasiuntiniai pradėjo Alkrikiui įrodinėti, jog išmintingiau butų jei Alkrikis duotų Romenams garbingas sąlygas, nes kitaip visi žmonės, kaip vienas pakils ginties. Ir kada pasiuntiniai pradėjo girties kiek daug žmonių jie turi, tai Alkrikis pasakė: "**Juo tankesnę žolė, tuo lengviau šienauti**", ir pradėjo skaniai juokties. Pasiuntiniai išsigando ir nustebo iš tokio Alkrikio elgėsio. Tada jie paklausė, kokias sąlygas Alkrikis teiktųsi statyti. Alkrikis atsakė, kad jis miestui blogo nedarys, jei Romos gyventojai atiduos visą savo auksą, visą sidabrą, ir visus svetimų tautų vergus. "Tai kas mums tada liktų?" -- vienas pasiuntinių patetiškai paklausė. "Jusų gyvastis" — atsakė Alkrikis. Pasiuntiniai nieko daugiau neišdrįso sakyti, grįžo miestan ir pranešė piliečiams, jog nėra vilties susilaukti pasigailėjimo iš žiaurių Baltgudų.

Alkrikis had no real intention to strip Rome, he only wished to give the haughty Romans a fright. And when the Romans had sent their envoys again to beg for mercy, Alkrikis consented to leave Rome in peace for the ransom of 5000 pounds of gold, 30,000 pounds of silver, 4000 silken robes, 4000 choice purple robes, and 4000 pounds of pepper. Pepper at that time was highly valued, and pepper grains were readily accepted instead of small change. The Romans congratulated themselves that they had to pay so little ransom to the Balthagoths.

The Balthagothic nation was tired wandering from one place to another, therefore Alkrikis decided to settle with the whole nation in Austria, thus establishing the Balthagothic kingdom. But Emperor Honorius didn't care even to listen to this. Then the enraged Alkrikis again besieged Rome. The Senate was forced to declare that Honorius was deposed, and instead of him they crowned Attalus Emperor of Rome. The majority of Italian cities acknowledged Attalus as their caesar. Bus as soon as Alkrikis found out that Attalus wasn't friendly to the Balthagoths and that he was scheming to make himself independent of them, he decided to make a fool out of him. In the great assembly near Rimini, Alkrikis made Emperor Attalus to appear before him, and in the presence of Roman and Balthagothic multitudies, he tore away from Attalus the purple robe, took from his head the imperial diadem, and, to everybody's astonishment, proclaimed that hence-

Alkrikis nei nemanė Romos apiplėšti, tik jis norėjo pasiputusius Romenus pagązdinti. Ir kada Romenai vėl atsiuntė pasiuntinius maldauti pasigailėjimo, tai Alkrikis sutiko palikti Romą ramybėje jei duos 5,000 svarų aukso, 30,000 svarų sidabro, 4,000 šilkinių rubų, 4,000 brangių purpurinių rubų ir 4,000 svarų pipirų. Pipirai toje gadynėje buvo labai brangus, ir pipirų grudai skaitėsi lygiai kaip smulkųs piningai. Romenai džiaugėsi, kad taip pigiai pavyko atsipirkti nuo Baltgudų antpuolio.

Baltgudų tautai atsibodo iš vietos į vietą bastyties, tad Alkrikis norėjo su visa tauta apsigyventi Austrijoje ir sutverti Baltgudų valstybę. Bet imperatorius Honorijus nei girdėti apie tai nenorėjo. Tada užpykęs Alkrikis apgulė Romą. Senatas buvo priverstas paskelbti, kad Honorijus yra nuo sosto nuverstas, ir Romos imperatoriumi apvainikavo Attalų. Didžiuma Italijos miestų pripažino Attalų už savo ciesorių. Bet neužilgo, kada Alkrikis susekė, kad ir Attalus nėra Baltgudams draugingas ir stengiasi buti nuo Baltgudų nepriklausomu, tai sumanė iškirsti jam šposą. Vieną sykį Alkrikis pasišaukė imperatorių Attalų pas save, ir milžiniškame susirinkime arti Rimino miesto, visų Romenų bei Baltgudų akyvaizdoje, nuplėšė nuo Attalo purpurinius rubus, nuėmė nuo Attalo galvos ciesorišką diademą, ir, susirinkusiųjų nusistebėjimui, pareiškė, kad Attalus nuo šio laiko nėra joks imperatorius ir tampa degraduo-

forth Attalus was no more emperor and that he was degraded to the rank of private citizen. Such an insult never heretofore occurred in Roman history.

Alkrikis now sent the purple robe and the diadem to Honorius at Ravenna citadel, as a token of his wish for peace. At the same time he sent his envoys to Honorius to ask for a territory where the Balthagothic nation could settle and where the Balthagothic kingdom could be established. In the meantime he and his whole army encamped near the city of Ravenna to await for Honorius' answer. But instead of giving a favourable answer, Honorius ordered his general, named *Sarus* (a Goth), to attack the Balthagoths. Then Alkrikis suddenly retreated from Ravenna, and on the 24th of August, 410, at midnight, for the third time he laid siege to Rome, and captured that city. For six days the Balthagoths plundered Roman citizens. However, Alkrikis issued strict orders not to plunder the churches. From the time when Rome fell into the hands of the Gauls, through eight centuries nobody had dared to plunder her, and now for the second time she fell into the hands of the "barbarians". Therefore the Christians throughout the world were thrilled with horror. The popular belief that the end of the world was at hand, spread like wildfire...

Honorius dispatched his heralds to proclaim that Alkrikis was a perpetual enemy of the Roman Empire. It was useless then to think of peace. Now there was only one question: Should the "barbarians"

tas iki paprasto piliečio. Romos istorijoje dar tokio įžeidimo niekad nėra buvę.

Alkrikis tą purpurinį rubą ir ciesorišką diademą nusiuntė Honorijui į Ravennos pilį, kaipo taikos ženklą. Podraug pasiuntė ir pasiuntinius reikalaudamas, kad Honorijus duotų Baltgudų tautai teritoriją, kur jis galėtų įsteigti Baltgudų valstybę, o pats su visa kariuomene apsistojo ties Ravennos miestu laukti Honorijaus atsakymo. Bet vieton prielankaus atsakymo, Honorijus paliepė savo generolui, po vardu **Sarus** (Gudonų kilmės), užatakuoti Baltgudus. Kad taip, tai Alkrikis staiga nuo Ravennos pasitraukė, ir Rugpjiučio 24 d., 410 m., vidunakty, trečiu sykiu užatakavo Romą, ir tą miestą užėmė. Per šešias dienas Baltgudai plėšė Romenų turtus. Tik bažnyčias Alkrikis uždraudė plėšti. Kadangi nuo tos gadynės kada Gaulai buvo Romą paėmę, per aštuonis šimtus metų nieks Romos neišdrįso paimti, o dabar Roma antru sykiu pateko į "barbarų" rankas, — tai viso pasaulio Krikščionys persigando. Paskalos, kad jau pasaulio pabaiga artinasi, lyg gaisras plito...

Honorijus išsiuntinėjo visur šauklius skelbti, kad Alkrikis yra amžinas Romos priešas. Apie taiką negalėjo buti jokios kalbos. Tada tik buvo klausimas, ar "barbarai" valdys Italiją, ar Romenai bus savo

dominate Italy, or should the Romans be the masters of their own country? The Roman provinces in Africa supplied all the food for Italy, therefore Alkrikis designed first of all to occupy those provinces. The Balthagoths marched from Rome to Southern Italy in order to sail to Africa. During the voyage, Alkrikis contracted a fever, and died. He was only 35 years old. The whole Balthagothic nation sorrowed for their young hero, because they understood that there was now no other leader so skillful as he had been to be found amongst them. The Balthagoths, fearing lest the maddened Romans might some day desecrate the body of Alkrikis, compelled the multitude of war prisoners to dig out a canal, into which the course of the river Busento was changed, and in its bed they buried Alkrikis' body, together with a vast treasure, and again turning back the river into its former channel, they filled up the canal. After the burial ceremonies, all those captives who had dug the canal were put to death, so that they couldn't tell where the remains of the Great King rested.

Alkrikis didn't issue any of his coins. There are only some Roman coins with his counterstamp. The native currency of the Balthagoths consisted of *shillings* (Fig. 1, p. 45).

W. Lindenschmit, Pinx.

Alkrikis Entering Rome. **Alkrikis užima Romą.**

The burial of Alkrikis.

Alkrikio laidotuvės.

valstybės viešpačiais. Romenų provincijos Afrikoje pristatydavo visą maistą Italijai, tad Alkrikis sumanė visųpirma užimti tas provincijas. Iš Romos, Baltgudai žygiavo pietų Italijon, iš kur jie rengėsi laivais Afrikon plaukti. Bet kelionėje Alkrikis susirgo karštine, ir mirė turėdamos vos tik 35 metus amžiaus. Visa Baltgudų tauta verkė savo jauno didvyrio, nes numanė, kad kito tokio gabaus vado nesuras. Baltgudai bijodami, kad įtužę Romenai kada nors Alkrikio kuną neišniekintų, tai privertė minias karo nelaisvių kasti kanalą, kuriuo nukreipė Busentos upės vagos vandenį, tos upės dugne pakasė Alkrikio kuną su jo šarvais ir milžiniška manta, ir vėl paleido vandens srovę, o kanalą užrausė. Po iškilmingų laidotuvių, Baltgudai užmušė visus belaisvius kad jie negalėtų papasakoti, kur jų Didžiojo karaliaus kunas ilsisi.

Alkrikis savo monetų nekaldino. Randasi tik Romos monetų su jo kontramarka. Baltgudų tautiniais piningais buvo **šilingai** (fig. 1, p. 45).

5) — *VADVILKA (v'Atha-vlhva)* was brother-in-law of Alkrikis. After Alkrikis passed away, in 410 the Balthagoths chose Vadvilka for their king.

The Gothic word v'*Athan* means *the leader* (= *vadas* in Lithuan.); *vilhva* means *wolf* (= *vilkas* in Lithuan.). Hence the name of this king means *"The leader-wolf"* (= *Vada-vilka* in Lithuanian). English authors corrupt his name into *"Atawulf"*, and the Germans corrupt it in a still more peculiar manner.

There is quite a number of inhabitants in Lithuania with names such as: *Vad*-eika, *Vad*-ginas, *Va(d)*-reika, *Vilkas, Vilku*-taitis etc.

In the beginning, King Vadvilka was at a loss as to where to lead the Balthagothic nation, therefore for two years he marched with his warriors from one place to another. Vadvilka had in his hands, as a war prisoner, Galla Placidia, the beloved sister of Honorius. Realizing that he posessed a beautiful bird, Vadvilka tried to negotiate peace terms with Honorius, promising him to return Placidia. It is supposed that the peace terms were too exorbitant, therefore peace was not concluded.

In the beginning of 412, a certain Jovinus in Gallia proclaimed himself emperor. Honorius asked Vadvilka to go to Gallia to crush Jovinus to whom Honorius was in danger of losing his throne. For this favor Vadvilka was to receive a certain compensation. Vadvilka with all his force marched to Gallia; but there he met Attalus (the degraded Emperor), who tempted Vadvilka to make a friendly arrang-

5) — **Vadvilka (v'Atha-vlhva)** buvo Alkrikio švogeris. Baltgudai netekę Alkrikio, išrinko sau už karalių Vadvilką, 410 metais.

Gudonų žodis v'**Athan** reiškia "**vadas**"; **vilhva,** reiškia **vilkas.** Taigi šio karaliaus vardas reiškia **Vadas-vilkas.** Anglų rašytojai jo vardą iškreipia į "**Atawulf**", o Vokiečiai dar keisčiau jo vardą iškraipo.

Lietuvoje randasi gan daug gyventojų su pavardėmis: **Vad**-eika, **Vad**-ginas, **Va**(d) -- reika, **Vilkas, Vilk**-utaitis etc.

Karalius Vadvilka išpradžių nežinojo, kur Baltgudų tautą vesti, tad per du metu su savo kariunais mėtėsi iš vietos į vietą. Vadvilka turėjo nelaisvėje Honorijaus mylimąją seserį Gallą Placidiją. Ir Vadvilka, manydamas, kad jo rankose randasi gražus paukštelis, mėgino su Honorijum apie taiką derėtis, žadėdamas grąžinti jam Placidiją. Bet turbut Vadvilko sąlygos buvo persunkios, kad taika neįvyko.

Pradžioje 412 metų, Galijoje pasiskelbė imperatoriumi tulas Jovinus. Honorijui buvo pavojus, kad Jovinus nepaveržtų nuo jo sostą, tad jis prašė Vadvilko, kad jis eitų Galijon sumušti Joviną už tam tikrą atlyginimą. Vadvilka su visa Baltgudų kariuomene nužygiavo į Galiją; bet čia Attalus (degraduotasis ciesorius) gundė Vadvilką, kad jis su Jovinu užmegstų draugiškus ryšius, ir Galiją tarp savęs pusiau

ement with Jovinus and divide Gallia amongst themselves. Jovinus was too ambitious and too proud to have an understanding with a "barbarian" king. In the meantime, General Sarus (a Goth) revolted against Honorius and marched with his men to help Jovinus. But Vadvilka intercepted Sarus, anihilated his whole army and put Sarus to death. Honorius, understanding the power of Vadvilka, promised him to send much corn and provisions if he would release Placidia and deliver to Ravenna the heads of Jovinus and Sebastian, his brother. Vadvilka sent to Ravenna the requested heads, but waited in vain for the promised supply of corn from Honorius. In the year 413, Vadvilka enraged, forced out from the Southern Gallia multitudes of Roman forces and occupied almost every city, including the most important ones, such as Valencia, Toulouse, Bordeaux, and Narbonne. Narbonne was chosen as his capital. Besides, in January, A. D. 414, Vadvilka married Placidia. Vice-emperor Constantius, who loved Placidia intensely and had hopes of getting her for his wife, became almost insane when he heard that Placidia had married Vadvilka. The Romans felt very much insulted that a Roman maiden of purest imperial blood had married a "barbarian". Placidia, however, loved Vadvilka tenderly, and their marital life was really ideal.

Mad Constantius, at the head of his mighty army, marched towards Narbonne. The Balthagoths, seeing the impending danger, fled away, devastating and plundering everything that was in their way.

pasidalintų. Jovinus buvo pilnas ambicijos ir perdaug pasiputęs, ir su "barbarų" karaliumi sueiti nenorėjo. Tuo tarpu prieš Honorijų pakėlė maištą generolas **Sarus** (Gudonas) ir jis su savo kariuomene ėjo Jovinui į talką. Bet Vadvilka pastojo Sarui kelią, jo visą kariuomenę išteriojo, ir patį Sarų užmušė. Honorijus supratęs Vadvilko galybę, pažadėjo Vadvilkui daug javų ir turto, jei jis Placidijai laisvę grąžins, ir jei atsiųs į Ravenną Jovino bei jo brolio Sebastiano galvas. Vadvilka pageidaujamas Jovino bei Sebastiano galvas Ravenon pasiuntė, bet nuo Honorijaus pažadėtų javų vis dar nesulaukė. Supykęs Vadvilka, 413 metais išgujo iš pietinės Galijos didžias Romenų gaujas, ir užėmė veik visus miestus, inimant pačius svarbiausius butent Valenciją, Tulusą, Bordeaux ir Narbonną. Narbonną padarė savo sostapiliu. Negana to, Sausio pradžioje, 414 m., Vadvilka apsivedė su Placidija. Romos vice-imperatorius Konstancijus, kurs labai mylėjo Placidiją ir tikėjosi ją sau už moterį gauti, ko iš proto neišėjo, kada sužinojo, kad Placidija už Vadvilko ištekėjo. Romenai jautėsi labai įžeisti, kad ciesoriško kraujo, civilizuotos Romos pana, ištekėjo už "barbaro". O vis-gi Placidija mylėjo Vadvilką, ir juodu labai gražiai sugyveno.

Įtužęs Konstancijus, su galinga armija žygiavo ant Narbonnos. Baltgudai, matydami baisų pavojų, bėgo viską pakeliui plėšdami ir naikindami. Perėję per Pyrenėjų kalnus, atvyko Spanijon ir atėmė iš Van-

After crossing Pyrenean mountains, they entered Spain and captured from the Vandals the beautiful city of Barcellona. In Barcellona Placidia gave birth to a son, whom Vadvilka named Theodosius. The Balthagoths were disheartened because Vadvilka gave his son a Greek, not a Balthagothic, name. From that time on, the Balthagoths accused Vadvilka of becoming a slave to his adorable wife, and averred that he didn't spend as much time for the wellbeing of the Gothic nation, as in aping the Roman customs.

In the month of August, in 415, Vadvilka was pierced by a certain friend of Sarus. With his last breath he appealed to his brother to make peace with Rome and sent Placidia to Ravenna.

Vadvilka didn't strike any coins.

---

6) — ŽIGEREIKIS *(Sigereiks)*, A. D. 415. His name is composed of the following words: *Sige* means *invading* (= *Žigis* in Lithuan.); and *reiks* meaning *commander* or *ruler* (= *reĩka, rikis* in Lithuanian). There are still some inhabitants in Lithuania with surnames: *Žireika, Žigai*-tis, *Žig*-linskas, *Žigio*-nis, *Žyg*-guta, *Sygutis* etc.

The Balthagoths, instead of electing Vadvilka's brother for their king, elected Žigereikis, the brother of Sarus. Žigereikis despised the entire family of Vadvilka. His first act was to put to death six children of Vadvilka's first wife. His conduct towards Placidia was very cruel and humiliating. When he rode, he compelled Placidia to go on foot beside

dalų gražų miestą Barceloną. Barcelonoje Placidija pagimdė sunų, kuriam Vadvilkas davė vardą Theodozijus. Baltgudams baisiai nepatiko, kad Vadvilka savo sunų užvardino ne Baltgudiškai, bet Graikiškai. Nuo to laiko Baltgudai pradėjo murmėti, kad Vadvilka pasidavė savo meilios pačios įtakai, ir kad ne tiek Gudonų tautos labo žiurėjo, kiek Romenų papročių bezdžionavo.

Rugpiučio mėn., 415 m., tulas **Saro** draugas Vadvilką persmeigė. Mirdamas Vadvilka maldavo savo brolio susitaikinti su Roma ir Placidiją į Ravenną nusiųsti.

Vadvilka nekaldino jokių monetų.

---

6) — **Žigereikis (Sigereiks)**, 415 metais. Jo vardas susideda iš šių žodžių: **Sige** reiškia **Žygis**, ir **reiks** reiškia **reika, rikis**. Lietuvoje yra gyventojų su pavardėmis: **Žireika** (Sereika), **Žig**-aitis, **Žig**-linskas, **Žigio**-nis, **Žyg**-guta, **Sygutis** etc.

Baltgudai išrinko savo karaliumi ne Vadvilko brolį, bet Saro brolį Žigereikį. Žigereikis nekentė visos Vadvilko šeimynos. Pirmiausia jis užmušė Vadvilko pirmosios pačios šešis vaikus. Su Placidija jis elgėsi nepaprastai žiauriai ir pažeminančiai. Kada jis jojo, tai privertė Placidiją eiti pesčia šalia jo arklio.

his horse. Only seven days Žigereikis reigned, and then he was murdered.

Coins with Žigereikis' name do not exist.

---

7) — VALIA (*Valya)* was elected to the throne in the year 415. His name means *"will"* (= *valia* in Lithuanian). There are many inhabitants in Lithuania bearing the names: *Valiu*-lis, *Valio*-nis, *Vali*-naitis, *Val*-mantas, *Valis, Vilei*-kis, *Vilei*-šis etc.

Balthagothic king Valia was a merciful and tactful ruler. He highly esteemed Placidia and sent her away to Ravenna. For this favor Constantius gave to the Balthagoths 600,000 bushels of wheat and allowed Valia to occupy the whole of Spain.

In 418, for unknown reasons, Constantius proposed to Valia to settle with the whole Balthagothic nation in Aquitania. Valia was overjoyed, because that district was enormously rich, and it was known as "the Pearl of Gaul", "the Land of Corn, Wine and Oil". The very same year, he settled there and Toulouse became the capital seat of the kings of the Balthagoths. Valia wasn't destined to enjoy the "Earthly Paradise" very long, because in the year 419 he died.

Coins with the name of Valia do not exist.

8) — *TAUTARIKIS* I *(Thiudareiks)* became the king of the Balthagoths in the year 419. His name is composed of the following words. The Gothic word *Thiuda* or *Theuda* means *a nation* (= *Tauta*

Tik septynias dienas Žigereikis paviešpatavo ir jį užmušė.

Monetų su Žigereikio vardu nesiranda.

---

7) — **Valia (Valya)** tapo išrinktas karaliumi 415 metais. Jo vardas reiškia "valia". Lietuvoje yra daug gyventojų su pavardėmis: **Valiu**-lis, **Valio**-nis, **Vali**-naitis, **Val**-mantas, **Vilei**-kis, **Vilei**-šis etc.

Baltgudų karalius Valia buvo gailestingas ir protingas valdonas. Jis labai gerbė Placidiją ir nusiuntė ją į Ravenną. Užtai Konstancijus atsiuntė Baltgudams 600,000 purų kviečių ir pavelijo Valiai užvaldyti visą Spaniją.

418 m., kažkodel Konstancijus pasiulė Valiai su visa Baltgudų tauta persikelti gyventi į Aquitaniją. Valia nudžiugo tokiu pasiulymu, nes toji šalis buvo turtinga, vadinosi "Galijos perlu", "žemė javų, vyno ir aliejaus". Tą patį metą jis ten išsikraustė, ir Tuluso miestas patapo Baltgudų karalių sostapiliu. Neilgai džiaugės Valia "žemės rojumi", nes 419 metais jis mirė.

Monetų su Valios vardu nesiranda.

---

8) — **Tautarikis** (**Thiudareiks**) tapo Baltgudų karaliumi 419 m. Jo vardas susideda iš šių žodžių. Gudonų žodis **Thiuda** arba **Theuda** reiškia Lietuviškai **Tauta**; o žodis **reiks** reiškia **reika, rikis.**

in Lithuan.); and the word *reiks* means *ruler* (= *reika, rikis* in Lithuanian).

There are very many peasants in Lithuania with names such as: *Tautis, Tautila, Taut*-kus, *Taut*-gaila, *Taut*-girdas, *Taut*-vila, But-*tautas,* By-*tautas,* Got-*tautas,* Man-*tautas,* Nu-*tautas,* Vit-*tautas* etc. etc. And of the Lithuanian names ending in *"reika", "rikis"* there is a vast number, which fact was already mentioned in the discussion on the Ostrogothic names.

Readers should not confound this Balthagothic (Visigothic) king *Tautarikis* with another Tautarikis, who ruled over the Ostrogoths (A. D. 476-526).

Tautarikis, the Balthagoth, was really a capable ruler, since he succeeded in ruling over a period of 32 years. Most of the time he had to wage wars against the Burgunds and the Germans, who at that time were known as *"Franks"*.

A. D. 437, the Balthagoths attempted to capture Narbonne, an important and rich city, which at that time was under Roman occupation. But there the Balthagoths were defeated. Besides this, a Roman general marched into Tautarikis' territory and laid siege to the capital, Toulouse. Everybody thought then that there would be the end to the Balthagothic nation, but the Balthagoths fought so desperately against the Romans, that the whole Roman army was annihilated and its general, Littorius, was taken a war prisoner. Rejoicing over their victory, the Balthagoths put Littorius in chains and dragged him

Lietuvoje yra daug kaimiečių su pavardėmis: **Tautis** (Taučius), **Tautila**, **Taut**-kus, **Taut**-gaila, **Taut**-ginas, **Taut**-girdas, **Taut**-vila, But-**tautas**, By-**tautas**, Got-**tautas**, Man-**tautas**, Nu-**tautas**, Vit-**tautas** etc. etc. O Lietuviškų pavardžių su priesaga — "**reika**", - "**rikis**" randasi devynios galybės, apie ką jau buvo gvildenta Aušrogudų pavardėse.

Skaitytojai lai nesumaišo Baltgudų karalių **Tautarikį** su kitu Tautarikiu, kurs Aušrogudus valdė (476-526 m.).

Tautrikis, Baltgudų karalius, buvo tikrai gabus valdonas jei jis galėjo išviešpatauti per 32 metus. Daugiausia jam teko kariauti prieš Burgundus ir Vokiečius, kurie tuomet vadinosi "**Frankai**".

437 m., Baltgudai mėgino užimti Narbonną, svarbų ir turtingą miestą, kuris dabar buvo po Romos valdžia. Vienok čia Baltgudai buvo nugalėti. Negana to, Romos generolas nužygiavo į Tautrikio žemę ir apgulė sostapilį Tulusą. Visi manė, kad čia Baltgudų tautai jau bus galas, bet Baltgudai taip smarkiai puolė ant Romenų, kad visą Romos armiją sunaikino ir patį generolą Litorių paėmė į nelaisvę. Džiaugdamiesi Baltgudai savo pergale, apkaldino Litorių retežiais ir po Tuluso gatves vedžiojo savo triumfalėje procesijoje.

through the streets of Toulouse in their triumphal procession.

About the year 450, the Balthagoths, the Germans, and the Romans were drawn more closely together on account of a common danger that impended, because the formidable Hunnish king, Attila, marauded throughout Europe and threatened every kingdom. Rome was in a panic, rulers of all other states were trembling. Suddenly general Aetius arrived from Italy and in the name of Rome appealed to Tautarikis for help. Time was wasted by planning, while the Huns were already desolating the territories of Lorraine and Chalon. The Romans, the Balthagoths, and the Franks, with united forces attacked the immense horde of Attila's men near the village of Moirey, not far from Troyes city. This was in 451. The bloodshed was terrible. The Romans were throw into confusion, but the Balthagoths fought bravely. At that time Tautarikis was killed. It is said that a certain Ostrogoth (Attila's servant), named *Andagys,* darted him. In place of the fallen Tautarikis, his son Dorismantas took command of the army. The Balthagoths fought so bitterly, so courageusly, that 160,000 of the Huns were killed. Attila was compelled to hide. *Here the power of the horrible Huns was crushed,* and the credit was due to the Balthagothic nation.

There was no time to give a decent burial to Tautarikis, therefore he was buried right where he

Apie 450 m., Baltgudus, Vokiečius ir Romėnus suartino bendras pavojus, mat Hunų žiaurusis karalius Atila maurojo po visą Europą, ir grėsė visoms valstybėms. Roma buvo pasiauboje, visų kitų šalių valdonai drebėjo. Umai atvyko iš Italijos generolas Aetius ir vardan Romos prašė Tautarikio pagelbos. Derybos ėjo gan lėtai, o tuo tarpu Hunai jau pradėjo naikinti Lorraino ir Šalono apygardas. Romenai, Baltgudai ir Frankai suvienytomis spėkomis užatakavo Atilos milžinišką gaują ties kaimu Moirey, arti Troyes miesto, 451 metais. Kova buvo baisi. Romenų armijai prisiejo bėgti, bet Baltgudai narsiai kovojo. Tuomet ir Tautarikis buvo užmuštas, sakoma, kad jį perdurė tulas Aušrogudas (Atilos samdinys) vardu **Andagys**. Į vietą žuvusio Tautarikio, stojo rikiuoti kariuomenę jo sunus Dorismantas. Ir Baltgudai taip aitriai, taip narsiai kovojo, kad 160,000 Hunų paklojo. Atila buvo priverstas slėpties. **Čia buvo sutruškinta baisiųjų Hunų galybė**, ir tai dėka Baltgudų tautai.

Nebuvo laiko Tautarikį iškilmingai palaidoti, tad jį čia pat kovos lauke užkasė. Monetų su Tautarikio vardu nesiranda.

fell. Coins bearing the legend of Tautarikis are not known.

9) — DORISMANTAS *(Thorismunths)* distinguished himself by his bravery in the battlefield against the Huns, therefore the Balthogothic nation chose him to be their king as soon as Tautarikis was buried.

The name Dorismantas is composed of two words, namely: *Thoris* (= Doris in Lithuanian), meaning *noble* or *courageous*, and *munths* (= *mantus* in Lithuanian) meaning *frugal.* There are quite a number of inhabitants in Lithuania, in whose names we find the words *"doris"* and *"mantas"*. One Lithuanian fellow by the name of *S. Dorsmontas* lives in Chicago, (733 W. 17th place); I know another Lithuanian whose name is Ben-*doris.*

Defeated Attila now thought that he was ruined forever. He constructed pyres and was ready with all his Huns to perish by fire, so that he might not fall into the hands of the Balthagoths. Dorismantas was eager to annihilate the rest of the Huns, but the crafty Roman general Aetius, fearing lest the Balthagoths should be puffed up by their victory and so become dangerous to Rome, advised Dorismantas to rush home to prevent his brothers from seizing the kingly throne. Dorismantas heeded this and immediately returned to Toulouse.

In the year 453, a rebellion broke out, because Dorismantas was preparing for a war against Rome. During this rebellion Dorismantas was assassinated.

No coins of Dorismantas are known.

9) — **Dorismantas (Thorismunths)** pasižymėjo savo didžia drąsa kovoje su Hunais, užtai Baltgudų tauta padarė jį savo karaliumi tuoj po Tautrikio pakasynų.

Dorismanto vardas susideda iš dviejų žodžių, butent: **Doris** reiškia **Doras**, ir **munths** reiškia **mantus**. Lietuvoje yra gan daug gyventojų, kurių pavardėse randame žodžius "**doris**" ir "**mantas**". Vienas Lietuvis **S. Dorsmontas** gyvena Chicagoje, 783 W. 17 place; kitą Lietuvį pažįstu, kurio pavardė yra Ben**doris**.

Sumuštas Atila manė, kad jau bus jam galas. Jis susikrovė didelius laužus ir rengėsi pats su visais Hunais susideginti, bile tik gyviems nepatekti į Baltgudų rankas. Dorismantas norėjo pabaigti mušti Hunus, bet gudrus Romos generolas Aetius, bijodamas, kad Baltgudai savo pergale neapsvaigtų ir netaptų pačiai Romai pavojingi, tad patarė Dorismantui skubintiės namo, kad jo broliai nepaveržtų nuo jo karališką sostą. Dorismantas paklausė ir skubiai grįžo į Tulusą.

453 m., įvyko maištas todel, kad Dorismantas rengėsi karan prieš Romą. Laike maišto Dorismantas buvo nugalabintas.

Monetų su Dorismanto vardu nesiranda.

10) — TAUTARIKIS II, became the king of the Balthagoths in the year 453. He was educated, refined, graceful in manners and pleasing in person. But he was capable of treachery and the basest cruelty. At that time he was the most powerful king in Western Europe. Tautarikis II often mixed in the internal affairs of Rome, and the Roman Senate never dared to oppose him. Even candidates for the Emperors of Rome were designated by Tautarikis II.

In the year 466 Tautarikis II was murdered by his own younger brother Eirikis. There are no coins with the Second Tautarikis' name in existance. Only some Roman coins with Tautarikis' counterstamp are known. So far, shillings *(Fig. 1)* were the native money of the Balthagoths.

---

11) — EIRIKIS *(Eireiks)*. In Latin he was called *Euricus*. There are very many inhabitants in Lithuania whose names have the root *"Ei"*, namely: — *Ei*-baras, *Ei*-butas, *Ei*-dikas, *Ei*-gaila, *Ei*-noras, *Ei*-mantas, *Ei*-rimas, and there is even a surname *EIRIKIS*.

Eirikis became the king of the Balthagoths in 466 A.D. He was a wise and skillful ruler. During his reign the Balthagothic power rose to its highest point. He conquered the whole of the Spanish peninsula, he drove out of Gaul the remnants of the Roman army, he conquered the Suevic petty kings and made them his vassals.

The majority of the population in Spain was

10) — **Tautarikis** II, patapo Baltgudų karaliumi 453 metais. Jis buvo mokytas, gražaus išauklėjimo, mandagus ir patraukiantis asmuo. Bet reikale jis mokėjo intriguoti ir labai žiauriai elgties. Toje gadynėje jis buvo galingiausias iš visų vakarų Europos karalių. Tautarikis II mėgdavo tankiai kištis į Romos vidujinius reikalus, ir Romos senatas niekad neišdrįsdavo Tautarikiui prieštarauti. Tautarikis net nurodydavo kandidatus į Romos imperatorius.

466 metais Tautarikį II nugalabino jo jaunesnysis brolis vardu Eirikis. Monetų su Tautarikio II vardu nesiranda. Yra tik Romos monetų su Tautarikio kontramarka. Baltgudų piningais buvo tuomet šilingai (fig. 1, p. 45).

---

11) — **Eirikis (Eireiks)**. Lotyniškai jį vadindavo **Euricus**. Lietuvoje yra labai daug pavardžių, kurios prasideda su "**Ei**", pav.: — **Ei**-baras, **Ei**-butas, **Ei**-dikas, **Ei**-gaila, **Ei**-noras, **Ei**-mantas, **Ei**-rimas, ir pagaliau yra pavardė Lietuvoje EIRIKIS.

Eirikis patapo Baltgudų karaliumi 466 m. Jis buvo gudrus ir gabus valdonas. Baltgudų galybė laike jo viešpatavimo pakilo iki augščiausio laipsnio. Jis užvaldė visą Spanijos pusiausalį, išvijo iš Galijos Romos armijos likučius, užkariavo Svevų karaliukus ir padarė juos savo vasalais.

Spanijoje didesnė dalis gyventojų buvo Katalikai, bet Eirikis buvo Arijonų herezijos pasekėjas.

Catholic, but Eirikis was a follower of Arian belief. When Eirikis discovered that Catholic hishops were rebellious against him, he put many of them to death, others he banished, and forbade the consecration of new bishops. The banished bishops were spreading alarm. Many of the Catholic dioceses remained without bishops, parishes without priests. Now the danger began to brew over the Balthagothic nation.

Eirikis died in 485. None of his coins are known.

---

12) — ALKRIKIS II, the son of Eirikis, became the king of the Balthagoths in 485 A. D.

During his reign, the Balthagothic dominion was in tumult. Religious hatred between the Catholics and the Arians was culminating. Alkrikis II was in a critical state of affairs.

A. D. 496, the king of the Franks (Germans) Chlodovech (Clovis) forsook his heathen religion and received baptism according to the Catholic rites.

A. D. 507, the German king Chlodovech declared war against the Balthagoths. There were no motives for this war, because Alkrikis strived to maintain friendly relations with the Frankish people. And this was the first incident in history that one Christian nation made war against another Christian nation simply for religious differences. Chlodovech, declaring war, said: "Really it is a shame that the Arians should possess the best land in Gaul, therefore it is my duty, as a Catholic king, to drive them out of there, and to add their country to my own

Kada Eirikis susekė Katalikų vyskupų nepalankumą jo valdžiai, tai jis daug vyskupų nužudė, kitus ištrėmė, ir naujus vyskupus konsekruoti uždraudė. Ištremtieji vyskupai užsienyje netylėjo. Daug Katalikų diocezijų paliko be vyskupų, parapijos be kunigų. Tada Baltgudų tautai pradėjo grėsti pavojus.

Eirikis mirė 485 m. Monetų su savo vardu nepaliko.

---

12) — **Alkrikis** II, sunus Eirikio, patapo Baltgudų karaliumi 485 m.

Laike jo viešpatavimo, Baltgudų valstybėje buvo suirutės. Tikybinė kova tarp Katalikų ir Arijonų buvo augščiausiame laipsnyje. Alkrikis II buvo kebliame padėjime.

496 metais Vokiečių (Frankų) karalius Chlodovech'as pametė pagonų tikybą ir apsikrikštijo sulyg Katalikų apeigų.

507 m., Vokiečių karalius Chlodovech'as paskelbė Baltgudams karą. Jokių priekabių nebuvo, nes Alkrikis kiek galint mėgino palaikyti su Frankų tauta draugiškus ryšius. Tai buvo pirmasai istorijoje karas, kad viena Krikščioniška tauta ėjo prieš kitą. Chlodovechas skelbdamas karą pasakė: "Tiesiog sarmata, kad Arijonai valdytų geriausią Galijos žemę, todel mano priedermė yra, kaipo Katalikų karaliaus, išvyti juos iš ten, ir jų žemę prikergti prie savo valstybės". Ties vieta vadinama Voclad, arti miesto Poi-

dominions''. At the place called Voclad, near Poitiers, the German (Frankish) and the Balthagothic armies clashed. The Balthagoths were totally defeated, and Alkrikis was killed on the battlefield.

What had been built up by Alkrikis I, was lost by Alkrikis II. All the territories that belonged to the Balthagoths, were occupied by the Germans (Franks) and the ''Kingdom of Toulouse'' was no more. The Germans would have grabbed the whole of Spain, but the Ostrogothic king Tautarikis (Theodoric) the Great, who at that time was the ruler of Italy, took up the cause of his kinsmen, raised his mighty fist, and the Germans didn't dare to proceed any further. The Balthagoths were allowed to remain masters of Spain.

There are no coins known with the legend of Alkrikis II. Shillings and Roman coins were the currency of the Balthagoths.

---

13) — AMALARIKIS, a six year old boy, the son of Alkrikis II, was proclaimed king of the Balthagoths in 507.

After Alkrikis II was killed in war by the Germans, the Balthagoths were fleeing with his son towards Southern Spain. When Tautarikis the Great learned about the calamities that had befallen the Balthagothic nation, he declared himself protector of Amalarikis. And in order to check the German invasion of Spain, Tautarikis sent the Ostrogothic army, and the Germans were severely beaten up. Then

tiers, Vokiečių (Frankų) ir Baltgudų armijos susirėmė. Baltgudai buvo visiškai sumušti, ir Alkrikis II žuvo kovos lauke.

Ką Alkrikis I pastatė, tai Alkrikis II prarado. Visas Baltgudų teritorijas užvaldė Vokiečiai (Frankai), ir "Tuluso karalystė" išnyko. Vokiečiai but pagrobė visą Spaniją, bet Aušrogudų karalius Tautrikis Didysis, kurs tuomet valdė Italiją, už savo viengenčius užsistojo, Vokiečiams savo galinga kumščia pagrumojo, ir Vokiečiai toliau žengti neišdrįso. Baltgudams buvo lemta likties Spanijos valdonais.

Monetų su Alkrikio II vardu nesiranda. Šilingai ir Romos monetos buvo Baltgudų piningais.

---

13) — **Amalarikis**, šešių metų vaikas, Alkrikio II sunus, tapo pripažintas Baltgudų karaliumi 507 metais.

Kada Alkrikį II karėje Vokiečiai užmušė, tai Baltgudai su jo sunumi bėgo į pietinę Spaniją. Tautarikis Didysis išgirdęs apie Baltgudų tautos nelaimes, paskelbė busiąs Amalarikio globėju. Kad sustabdyti besibriaujančius Spanijon Vokiečius, Tautarikis pasiuntė Aušrogudų kariuomenę, ir Vokiečius visiškai supliekė. Tada Vokiečių karalius Chlodove-

the German king Chlodovech had to beg for peace; he acknowledged Amalarikis king of the Balthagoths, and with the remnants of his army he withdraw from Spain.

Tautarikis the Great appointed the Ostrogothic general *Tautis* protector and regent of Amalarikis. In name Amalarikis was considered the king of Spain, but in reality Tautis was the real sovereign. As long as Tautarikis lived, Tautis treated Amalarikis properly; but after Tautarikis died, he began to wrong Amalarikis. In the year 531, Amalarikis was murdered in the church of Barcellona by the orders of Tautis.

Coins with the name of Amalarikis do not exist.

---

14) — *TAUTIS (Theudis)*. The Balthagoths elected him for their king A. D. 531.

There are many inhabitants in Lithuania bearing such names as: *Tautis, Taučius, Tautila, Taut*-gaila, *Taut*-girdas, By-*tautas,* Got-*tautas,* Jo-*tautas,* Nu-*tautas,* Vyt-*tautas* etc. etc. .

King Tautis reigned in Spain for 17 years. In the year 543, the German kings Hildibert and Hlotair invaded Spain, but Tautis repulsed them. The Balthagoths overtook the German invaders at the foot of the Pyrenean mountains, and they would have been utterly annihilated, but the German leaders bribed the Gothic generals to allow the Germans to make their escape.

In the year 548, Tautis was mortally wounded by a certain lunatic. The dying king expressed his

ch'as buvo priverstas maldauti taikos; pripažino Amalarikį Baltgudų karaliumi, ir su savo kariuomenės likučiais iš Spanijos pasitraukė.

Amalarikio globėju-regentu, Tautrikis Didysis paskyrė Aušrogudų generolą **Tautį**. Iš vardo Amalarikis skaitėsi Spanijos karaliumi, bet tikrenybėje tai Tautis buvo tikruoju valdonu. Kol dar Tautrikis gyveno, tai Tautis su Amalarikiu elgėsi gerai; bet po Tautrikio mirties, jis pradėjo Amalarikį skriausti. 531 metais, su Taučio žinia Amalarikį užmušė Barcelonos bažnyčioje.

Monetų su Amalarikio vardu nesiranda.

---

14) — **Tautis** (**Theudis**). Baltgudai jį išrinko karaliumi 531 m.

Lietuvoje randasi daug gyventojų su pavardėmis: **Tautis, Taučius, Tautila, Taut**-gaila, **Taut**-ginas, **Taut**-girdas, By-**tautas**, Got-**tautas**, Jo-**tautas**, Nu-**tautas**, Vyt-**tautas** etc. etc.

Karalius Tautis valdė Spaniją per 17 metų. 543 metais, Vokiečių karaliai Hildibertas ir Hlotairas užpuolė Spaniją, bet Tautis juos nugalėjo. Arti Pyrenėjų kalnų Baltgudai pasivijo Vokiečių armiją ir but juos visu išpjovę, bet Vokiečių vadai papirko Gudonų generolus, kad leistų Vokiečiams pasprukti.

548 m., tulas lunatikas mirtinai sužeidė Tautį. Mirdamas karalius didžiai apgailestavo, jog jis bu-

great sorrow for his share in the murder of Amalarikis, and with tears begged that the life of his assassin might be spared.

There are no coins bearing the name of Tautis.

---

15) — TAUTAGIŽIS *(Theudagiseis)*, the most prominent of the Balthagothic generals, became the king of Spain in the year 548.

His name is composed of two words: *Theuda* (=*Tauta* in Lith.) and *giseis* (=*gižis* in Lithuanian). In Lithuania we find such names as: *Gižis, Kižis,* and near the town of Paliepių, there is an ancient village called Il-*gižiai.*

Tautagižis became tyrannically cruel. He reigned only for 18 months, and was assasinated in a banquet by his drunken guests. Tautagižis didn't strike any of his coins.

---

16) — AKYLA *(Agila)* was elected king by the Northern part of Spain, but the Southern part refused to acknowledge him. A civil war broke out, which lasted for five years. At last Akyla was defeated and killed in the year 553.

There are some inhabitants in Lithuania bearing such names as: *Akyla, Akelaitis* (the noted Lithuanian writer) etc.

No coins with the name of Akyla are known.

---

17) — VADAGILTIS (v'*Athan-hildis)* was elected king by Southern Spain, but the Northern part of Spain did not recognize him. In the civil war he

vo dalyvis Amalarikio užmušime ir su ašaromis maldavo, kad tam lunatikui kariui gyvybę dovanotų.

Monetų su Taučio vardu nesiranda.

---

15) — **Tautagižis (Theudagiseis)**, žymiausias Baltgudų generolas, tapo Spanijos karaliumi 548 metais.

Jo vardas susideda iš dviejų žodžių: **Tauta** ir **gižis.** Lietuvoje randasi pavardžių: **Gižis,** Kižis; ne toli Paliepių yra senas kaimas vardu Il-**gižiai.**

Tautagižis buvo tyroniškai žiaurus. Išviešpatavo vos tik 18 mėnesių, ir viename pokilyje girti svečiai jį nužudė. Tautagižis nekaldino jokių monetų savo vardu.

---

16) -- **Akyla (Agila),** buvo išrinktas karaliumi šiaurinėje Spanijoje, bet pietinė Spanijos dalis atsisakė jį pripažinti. Iškilo naminis karas, kurs tęsėsi apie penkis metus. Vis-gi Akyla buvo nugalėtas ir užmuštas 553 metais.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis: **Akyla, Akelaitis** (žymus Lietuvių rašytojas) etc.

Jokių monetų su Akylos vardu nesiranda.

---

17) — **Vadagiltis (v'Athan-hildis)** buvo išrinktas karaliumi pietų Spanijoje, bet šiaurinė Spanijos

was victorious, and in the year 553 he became the sole ruler of Spain.

The name of Vadagiltis is composed of two Balthagothic terms: the Gothic word *v'Athan* (= *vada* in Lithuanian) means a *leader*, and *hildis* (= *giltis* in Lithuan.) means *death bearer*.

Vadagiltis ruled over Spain for 14 years. The people of Spain were glad, because during his reign there was peace and prosperity. One of Vadagiltis' daughters, *Brangilda* (Brun-hilda), was married to king Sigebert of the East Franks (Germans); and the older daughter, by name *Geležvinta* (Gelesvintha), was married to Chilperik, king of the Northwest Germans.

Vadagiltis died in the year 567, in Toledo, beloved by his own subjects and respected by foreign people. He was the first Balthagothic king since Eirikis' times who died a natural death.

No coins with the name of Vadagiltis are known to me.

---

18) — LIOBA *(Liuba)* was chosen king in the year 568. He was without any ambition. Nothing good nor evil was accomplished by him. Although he wore the king's crown, he let his brother Liobagiltis rule the Country.

Lioba died in the year 571. No coins with the name of Lioba are known.

dalis jo nepripažino. Naminėje karėje jis buvo pergalėtojas, ir 553 metais patapo visos Spanijos valdonu.

Vardas **Vadagiltis** susideda iš dviejų Baltgudiškų žodžių: Gudonų žodis **v'Athan** reiškia Lietuviškai **vadas**, o **hildis** reiškia **giltis** (giltinė).

Vadagiltis buvo valdonu Spanijoje per 14 metų. Spanijos žmonės džiaugėsi, kad laike jo viešpatavimo taika ir gerbuvis klestėjo. Viena Vadagilčio duktė **Brangilda** (Brun-hilda) ištekėjo už rytų Vokiečių karaliaus Sigeberto; o vyresnioji duktė vardu **Gelešvinta** (Gelesvintha) ištekėjo už šiaur-vakarų Vokiečių karaliaus Chilperiko.

Vadagiltis mirė 567 m., Toletoje, mylimas savųjų ir gerbiamas kitataučių. Jis buvo pirmutinis Baltgudų karalius, kurs mirė sava mirtimi, nuo Eirikio gadynės.

Monetų su Vadagilčio vardu neteko man matyti.

---

18) — **Lioba (Liuba)** buvo išrinktas karaliumi 568 metais. Jis buvo be jokios ambicijos. Nei blogų nei gerų darbų nėra nuveikęs. Nors karališką vainiką nešiojo, bet valdžią savo broliui Liobagiltei pavedė.

Lioba mirė 571 metais. Monetų su jo vardu neteko man matyti.

19) — LIOBAGILTIS *(Liobagilths)* occupied the throne in the year 568.

There are many inhabitants in Lithuania having surnames such as: *Lioba, Lioba*-ras, *Liubar*-tas, *Liub*-gėla, *Leba*-nas etc.

Liobagiltis was really a capable ruler, because he managed to annex the Suevic kingdom to Spain; wrested away several of the cities which were under Roman occupation; compiled and published the code of laws for Spain; built fortresses and founded new cities; established many schools and reorganized the whole system of the Spanish government.

However, the religious differences amongst his subjects, occasionally caused some trouble. Armine-gildas, the son of Liobagiltis, embraced the Catholic faith, and took arms against his own father, who was a heretic. A civil war, which lasted for more than two years, broke out between the father and the son.

Liobagiltis began to regard the Catholic Church as an enemy to his goverment, and he began to persecute the clergy. Liobagiltis died in the year 587.

This king probably was the first of the Baltha-goths to strike coins with his effigy and name. There are the following known types of his coins, as described on page 167 (Fig. 24 (Fig. 25).

Fig. 24

Fig. 25

Of the coins of Liobagiltis, there are the following types:

Fig. 24. — Gold "triens", actual size, struck at Toledo.

Ob. — An effigy of Liobagiltis in dexter profile. Around it legend: DN LIVVIGILDVS.

Rv. — A cross surmounted on four steps. Around it legend: TOLETO REX CONOB. Schulman Oct. 1927, pl. XXIII, Nr. 818.

Fig. 25. — Gold "triens", actual size, struck at Toledo.

Ob. — An effigy of Liobagiltis in frontal view. Around it the legend: + LEOVIGILDVS REX.

Rv. — Same kind of an effigy. Around it legend: TOLETO IVSTVS. Hess, 1922, pl. III, Nr. 109.

Liobagilto monetų randasi sekančio typo:

Fig. 24. — Aukso "triens", naturalaus didžio, kaldintas Toledoje.

Ob. — Liobagilto portretas į dešinę. Aplink parašas: DN LIVVIGILDVS.

Rv. — Kryžius ant keturių laiptų. Aplinkui parašas: TOLETO REX CONOB. Schulman Oct. 1927, pl. XXIII, Nr. 818.

Fig. 25. Aukso "triens", naturalaus didumo, kaldintas Toledoje.

Ob. — Liobagilto portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: + LEOVIGILDVS REX.

Rv. — Toks pat portretas. Aplinkui parašas: TOLETO IVSTVS Hess, 1922, pl. III, Nr. 109.

19) — **Liobagiltis (Liobagilths)** paėmė sostą 568 metais.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis: **Lioba, Liob**-aras, **Liu**-bartas, **Liub**-gėla, **Lebo**-nas etc.

Liobagiltis buvo tikrai gabus valdonas, nes jis galutinai prijungė Svevų karalystę prie Spanijos; atsiėmė keletą miestų kurie dar buvo po Romos valdžia; sutvarkė ir paskelbė Spanijai įstatus; statė fortus ir naujus miestus; steigė mokyklas ir sutvarkė visą Spanijos valstybės aparatą.

Vienok tikybiniai piliečių skirtumai vis dar sukeldavo maištus. Liobagilto sunus Arminegildas, pricmęs Katalikų tikybą, pakėlė ginklą prieš savo tėvą heretiką. Buvo naminis karas tarp tėvo ir sunaus, kuris tęsėsi daugiau nei du metu.

Liobagiltis pradėjo įžiurėti Katalikų Bažnyčioje savo valstybei priešą, tad jis dvasiškius persekiojo. Liobagiltis mirė 587 metais.

Šis Baltgudų karalius, regis pirmutinis pradėjo kaldinti monetas su savo portretu bei vardu. Jo monetų randasi sekanti typai, kaip pažymėta ant puslapio 167 (Fig. 24, 25).

20) — *ARMINEGILDAS (Ermenegld)* rebelled against his father Liobagiltis in 582.

The most probable cause of this rebellion was Arminegildas' mother *Gaišvinta* (Goisvintha). Arminegildas married a Catholic wife named *Ingunda,* and her uncle Leander being the bishop of Seville, persuaded Arminegildas to become a Catholic. But Gaišvinta was a bigoted Arian, and once she grabbed her daughter-in-law by the hair, and dragged her to an Arian priest for baptism. Arminegildas became angry at his mother and on account of this he quarreled with his father.

Arminegildas was the favourite son of Liobagiltis, and it was pitiful for his father to punish him. Neither entreates nor threats would bend Arminegildas. Shutting himself in the stronghold of Seville, at the headquarters of the Catholics, he declared war against his father Liobagiltis. Seville was surrounded by Liobagiltis, and after two years of siege, the city was captured. Then quietly Arminegildas took refuge in Cordova, but was betrayed by some people. Arminegildas then threw himself at his father's feet imploring his mercy, and the father, bursting into tears, clasped his son in his arms and kissed him. Later the son was sent to live at Valencia.

Nevertheless Arminegildas was unfaithful to his father. In the year 584, he sent away his wife to Constantinople, while he himself was secretly seeking for allies amongst the Franks. Constantinople and

20) -- **Arminegildas (Ermenegld)** prieš savo tėvą Liobagiltį pakėlė maištą 582 metais.

Priežastis to maišto veikiausia buvo Arminegildo motina **Gaišvinta** (**Goisvintha**). Mat Arminegildas vedė katalikę žmoną vardu **Ingunda**, ir jos dėdė, Sevillės vyskupas Leandras, prikalbino Arminegildą, kad pataptų Kataliku. O Gaišvinta buvo fanatiška Arijonė, ir vieną sykį nutvėrusi savo marčią Ingundą už plaukų, nutempė pas Arijonų kunigą krikštyti. Arminegildas ant savo motinos perpyko ir delto su tėvu susikivirčijo.

Arminegildas buvo mylimiausiu Liobagilčio sunumi, ir tėvui gaila buvo jį bausti. Nei prašymai, nei grąsinimai Arminegildo nenulenkė. Užsidaręs Sevillės pilyje, Katalikų centre, jis paskelbė prieš Liobagildį karą. Liobagiltis su savo kariuomene Sevillę apgulė, ir po dviejų metų tą miestą paėmė. Tada Arminegildas slapta pabėgo į Cordovą, bet tuli žmonės jį išdavė. Arminegildas parpuolė prieš tėvą ant kelių, prašė pasigailėjimo, o tėvas sujaudintas savo sunų apkabinęs bučiavo. Potam išsiuntė sunų į Valenciją gyventi.

Arminegildas visvien savo tėvui nebuvo ištikimas. 584 metais jis savo žmoną išsiuntė į Konstantinopolį, o pats slapta ieškojo talkininkų pas Vokiečius (Frankus). Konstantinopolis ir Vokiečiai buvo visada

the *Germans* always were enemies to the Balthagoths. His plans were detected, and the officers of Liobagiltis captured Arminegildas and put him into prison. Liobagiltis once more attempted to persuade his son not to listen to the Catholic bishops, promising him freedom and the privileges of a successor. But Arminegildas renounced everything and did not care to listen to his father. Later, an Arian bishop visited him, and even he did not succeed in persuading him. Once an Arian bishop came to him carrying a Blessed Sacrament, but Arminegildas grossly insulted that bishop by calling him "the devil's servant". The maddened father commanded that Arminegildas be put to death. The executioners immediately entered the prison and cut his head off with an axe. Later, the Catholic Church made Arminegildas a saint martyr.

There are some inhabitants in Lithuania having such surnames as: *Arminas, Armana*-vičius, *Armonas* etc. There is one noted Lithuanian writer whose name is Petras *Arminas.*

---

21) — *REIKARĖDAS* (*Reikareda*). His name is composed of two words: the Gothic term *reika* (= *reika* in Lithuanian also) means *commander* or *chief*, and *reda* (= *rėdas*, u-*rėdas* in Lith.) means *administrator* or *magistrate.*

There are many inhabitants in Lithuania, in whose names we find the word "*reika*", for example:

Fig. 26

Of the coins of Arminegildas, there is the following type:

Fig. 26. — Gold coin, with the effigy of Arminegildas. Around it legend: ERMENEGLD. Rv. — A statue of the king. Around it legend: REGI INCLIT ONO. The coining technique in those ages, and the art in general, had declined to a low level.

Arminegildo monetų randasi sekančio typo:

Fig. 26. — —Aukso moneta su Arminegildo portretu. Aplink parašas: ERMENGLD. Rv. — Karaliaus stovyla. Aplinkui parašas: REGI INCLIT ONO. Tos gadynės piningų kaldinimo technika ir aplamai dailė buvo žemai nupuolusi.

Fig. 27.

Fig. 28.

Fig. 29.

There is the following type of the coins of Reikarēdas:

Fig. 27. — Gold "tremissis", actual size, struck at **Merida.**

Ob. — The effigy of Reikarēdas in frontal view. Around it the legend: + RECCAREDVS RIX.

Rv. - An effigy of his wife(?) in frontal view. Around it the legend: EMERITA VICTOR + . Heiss p. II, Nr. 16.

Fig. 28. — Gold "tremissis", actual size, struck at **Seville (Ispali).**

Ob. — An effigy of Reikarēdas in frontal view. Around it legend: RECCAREDVS R. +

Rv. - An effigy of his wife(?) in frontal view. Around it the legend: + PIVS ISPALI. Heiss p. 92, Nr. 19.

Fig. 29. — Gold "triens", actual size, struck at **Zaragoza** (Caesar Augusta city).

Ob. — An effigy of Reikarēdas in frontal view. Around it the legend: RECCAREDVS RE. +

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: + CE: AR: C: O: TAIV:T. Heiss pl. II, Nr. 5. Gr. 1.5.

Reikarēdo monetų randasi sekančio typo:

Fig. 27. — Aukso "tremissis", naturalaus didumo, kaldintas **Meridoje.**

Ob. — Reikarēdo atvaizdas, priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: + RECCAREDVS RIX

Rv. — Jo žmonos (?) atvaizdas, priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: EMERITA VICTOR+ Heiss p. II, Nr. 16.

Fig. 28. — Aukso "tremissis", naturalaus didumo, kaldintas **Sevillėje** (Ispali).

Ob. — Reikarēdo atvaizdas, priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas:

RECCAREDVS R. +

Rv. — Jo žmonos (?) atvaizdas, priešakinėje pozoje. Aplink parašas: + PIVS ISPALI Heiss p. 92. Nr. 19.

Fig. 29. — Aukso "triens", naturalaus didumo, kaldintas **Zaragozoje** (Caesar Augusta mieste).

Ob. — Reikarēdo atvaizdas priešakinėje pozoje. Aplink parašas: RECCAREDVS RE. +

Rv. — Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: + CE:AR:C: O:TAIV:T. Heiss pl. II Nr. 5., Gr. 1.5.

Baltgudų priešai. Jo tie žygiai buvo susekti, ir Liobagilčio kariai Arminegildą suėmė ir kalėjiman įmetė. Liobagiltis dar mėgino sunų prikalbinti, kad pamestų klausęs Katalikų vyskupų, žadėdamas jam laisvę grąžinti ir padaryti jį savo įpėdiniu. Bet Arminegildas nuo visko atsisakė, tėvo nenorėjo klausyti. Potam Arijonų vyskupas jį lankė, bet ir tam nepavyko jį perkalbėti. Vieną sykį Arijonų vyskupas nunešė jam Švenčiausį Sakramentą, bet Arminegildas tą vyskupą įžeidė pavadindamas jį "velnio tarnas". Įtužęs tėvas paliepė Arminegildą užmušti. Tuojau budeliai nuėjo kalėjiman, ir su kirviu nukirto jam galvą. Katalikų Bažnyčia pripažino Arminegildą šventuoju kankiniu.

Lietuvoje yra gyventojų su pavardėmis: **Arminas, Armana**-vičius, **Armonas.** Vieno Lietuvos rašytojo vardas yra Petras **Arminas.**

---

21) -- **Reikarėdas (Reikareda).** Jo vardas yra sudėtinis iš dviejų žodžių: Gudonų žodis **Reika,** Lietuviškai reiškia **reika** arba **rikis;** o **reda** reiškia **rėdas,** urėdas, ukvaldas.

Lietuvoje yra daug gyventojų, kurių pavardėse randasi žodis "**reika**", pavyzdžiui: **Reikys, Reika-**

Reikis, Reika-šius, *Reikaus*-kas, Ba-*reika,* Mu-*reika,* No-*reika,* Va-*reika* etc. etc.

Reikarėdas was the son of Liobagiltis, and after his father's death he took the Spanish government into his hands in 587 A. D. In order to strengthen his dominions, he became a Catholic. The majority of the Balthagoths, following the example of their chief, forsook Arianism. One of the Arian bishops, and two Balthagothic noblemen, revolted against Reikarėdas, but they were speedily crushed.

During the reign of Reikarėdas, a body of 60,000 Germans (Franks) invaded Spain, but Reikarėdas' army inflicted on the Germans such a crushing defeat, that as long as the Balthagothic kingdom lasted, the Germans never dared to set their foot in Spain.

Reikarėdas died in the year 601.

---

22) — VITERIKIS *(VVitterikus* in Latin) occupied the throne of the Balthagothic king in 403.

His name is composed of two words: *Vitis* (= *Vytis* in Lithuan.; *vitiaz* in Russian, which term is borrowed from the Lithuanian) means *"a fighter"* or *"a knight"*; and the word *rikis* (= in Lithuanian also) means *"commander"* or *"chief"*.

A number of the inhabitants in Lithuania have such names as: *Vitrikis, Vi-reika* etc.

Viterikis was a very cruel king and people despised him. During the seven years of his reign, Spain suffered all kinds of calamities. In the year 610, he was murdered by somebody at a banquet.

šius, **Reikaus**-kas, Ba-**reika**, Mu-**reika**, No-**reika**, Va-**reika** etc. etc.

Reikarėdas buvo Liobagildo sunus, ir po tėvo mirties jis paėmė Spanijos valdžią į savo rankas 587 metais. Kad sustiprinti savo valstybę, jis perėjo Katalikų tikybon. Didžiuma Baltgudų pasekė savo valdono pavyzdį, ir Arijanizmo išsižadėjo. Vienas Arijonų vyskupas su dviem Baltgudų didžiunais pakėlė prieš Reikarėdą maištą, bet jie tuoj buvo nugalėti.

Laike Reikarėdo viešpatavimo, Vokiečių (Frankų) 60,000 vyrų armija įsibriovė Spanijon, bet Reikarėdo kariuomenė taip baisiai Vokiečius sumušė, kad kol tik Baltgudų karalija gyvavo, tai Vokiečiai neišdrįso kojos kelti Spanijon.

Reikarėdas **mirė** 601 metais.

---

22) -- **Viterikis** (Wittericus) pagrobė Baltgudų karaliaus sostą 603 metais.

Jo vardas susideda iš dviejų žodžių: "Vitis" reiškia Lietuviškai "**Vytis**" (= "Vitiaz" Rusiškai, kuris yra paskolintas iš Lietuvių), ir "**rikis**" reiškia **rikis** (ponas).

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis: **Vitrikis**, **Vireika** etc.

Vitrikis buvo labai žiaurus valdonas ir žmonės jo nekentė. Per septynis savo viešpatavimo metus, jis labai nuskurino Spaniją. 610-tais metais, viename pokilyje kaszinkas Viterikį užmušė. Jį palai-

His body was buried without any Church ceremonies, in unhallowed ground, without any pomp, because he made attempts to restore Arianism.

---

23) — *GUNDAMIERS (Gunthamers)* reigned from 610 till 612. He didn't achieve anything of importance, therefore it wouldn't pay to dwell upon him. I have never seen coins bearing his name.

---

24) — *ŠIŠEBUTAS (Sisebutus)* was chosen king in 612.

The name of Šišebutas is purely Lithuanian, and is composed of two words: *Šiše* means "here", and *butas* means "he lives". There are still some people in Lithuania having such names as: *Šišebutas, Šešbutas.* One of the distant relatives of the writer has the name of *Šišebutas.* In Lithuanian history we note one of the dukes by the name of *Šešbutas:* "Eodem anno & tempore *Sesbuto* Lethowinus cum quingentis viris praelectis intravit Poloniam, & praeter multa mala, quae ibidem gessit, duxit secum tam hominum quam alliarum rerum magnam praedam. Iste *Sesbuto* licet esset cum infidelibus, occulte tamen dilexit fratres, antequam exiret cum isto exercitu, praemunivit eos". *Petri de Dusburg.* Chronicon Cap. CCXXXIV, p. 318. Jenae 1679.

Fig. 30.

Of the coins bearing the inscription "VVITTERICVS", we note the following type :

Fig. 30. — Gold "tremissis", actual size, struck at **Seville.**

Ob. — An effigy of Viterikis, in frontal view. Around it the legend: + VVITTERICVS RE.

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: + PIVS ISPALI. Ad. Hess, Juni 1922, pl. III, Nr. 111.

Note: — There is another variety of coin of Viterikis, struck at **Elvora** with the inscription VITTIRICVS RE + on the obverse, and ELVORA IVSTVS on the reverse. — Heiss pl. IV, Nr. 9. Gr.1.5.

Monetų su "VVITTERICVS" parašu yra sekančio typo:

Fig. 30. — Auksinis "triensas", kaldintas **Sevillėje.**

Ob. — Viterikio portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: + VVITTERICVS RE.

Rv.—Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: + PIVS ISPALI. Ad. Hess, Juni 1922, Tab. III, Nr. 111.

Pastaba: Randasi dar kitoks variantas Viterikio monetų, kaldintų **Elvoroje** su parašu VITTIRICVS RE. + ant vienos pusės, ir ELVORA IVSTVS ant kitos pusės. Heiss pl. IV. Nr. 9. Gr. 1.5.

Fig. 31.

There is the following type of the coins of Šišebutas:

Fig. 31. — Gold "tremissis", struck at Seville (Ispali).

Ob. — An effigy of Šišebutas in frontal view. Around it the legend: .+. SISEBVTVS RE.

Rv. — Similar effigy. Around it legend: .+. ISPALI PIVS.

Šišebuto monetų randasi sekančio typo:

Fig. 31. — Aukso "tremissis", kaldintas Sevillėje (Ispali).

Ob. — Šišebuto portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: .+. SISEBVTVS RE.

Rv. — Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: .+. ISPALI PIVS.

dojo be bažnytinių apeigų, paprastoje dirvoje, be didelių iškilmių, nes jis stengėsi grąžinti Arijanizmą.

---

23) -- **Gundamiers (Gunthamers)** viešpatavo nuo 610 iki 612 metų. Jis mažai kuo pasižymėjo, tad neapsimoka apie jį plačiau rašyti. Monetų su jo vardu neteko man matyti.

---

24) **Šišebutas (Sisebutus)** buvo išrinktas karaliumi 612 metais. Šišebuto vardas yra grynai Lietuviškas, susidedąs iš žodžių **šiše** ir **butas.** Lietuvoje ikišiol randasi gyventojų su pavardėmis **Šišebutas, Šešbutas.** Rašytojo vieno tolimo giminaičio pavardė yra **Šišebutas.** Lietuvos istorijoje randame tulą kunigaikštį Šešbutą: "Eodem anno & tempore **Sesbuto** Lethowinus cum quingentis viris praelectis intravit Poloniam, & praeter multa mala, quae ibidem gessit, duxit secum tam hominum quam alliarum rerum magnam praedam. Iste **Sesbuto** licet esset cum infidelibus, occulte tamen dilexit fratres, antequam exiret cum isto exercitu, praemunivit eos". **Petri de Dusburg.** Chronicon Cap. CCXXXIV, p. 318. Jenae 1679.

Some Germans foolishly attempted to "Germanize" the name of Šišebutas into "*Sisebert*"*), but the inscription on his coins "SISEBVTVS" tells us plainly how that king was called in Balthagothic language. This we consider the strongest evidence in proving that the Balthagoths were as near kinsmen to the Lithuanian people as the Latvians are at present.

King Šišebutas has distinguished himself for his valor, wisdom, and mercy. He was a capable commander in the battlefield, and in every war he was victorious. During his reign, the Byzantians moved out of Spain entirely. Šišebutas always proved to be a generous patron of such institutions of learning as existed in Spain in his days, and he encouraged everybody to study something. Another of his virtues was that he used to ransom slaves with his own money and set them free.

The Jews, however, abhorred Šišebutas, because he was the first Gothic king to persecute them. Later, the Jews "repaid" the Balthagoths for the persecutions by becoming allies of the Moors, the worst enemies of Spain. And even up to our times the Jews curse the Spaniards by saying: "May cholera take you... may darkness fall upon you."

Šišebutas died in the year 621.

---

*) If the name of this king was "Sisebert", as German historians would like to see, then in Latin scriptures it would be written "Sise-bertus" instead of "Sise-butus".

Vokiečiai mėgina Šišebuto vardą nesąmoniškai "germanizuoti" į "**Sisebert**"*), bet parašas ant monetų "SISEBUTUS" aiškiai pasako, kaip tas karalius tikrai Baltgudiškai vadinosi. Stipresnių įrodymų nereikia, kad Baltgudžiai buvo Lietuvių tautai taip artima, kaip kad dabar Latviai yra.

Karalius Šišebutas pasižymėjo savo narsumu, mokslu ir gailestingumu. Jis buvo labai gabus karo lauke vadas, ir kiekvienoje kovoje jis laimėdavo. Byzantai laike jo viešpatavimo visiškai išsinešdino iš Spanijos. Koks toje gadynėje tebuvo mokslo stovis, bet Šišebutas visad globodavo mokslo įstaigas ir žmones ragindavo prie mokslo. Jis pasižymėdavo ir tuomi, kad savo pinigais jis išpirkdavo vergus ir juos laisvėn paleisdavo.

Žydai Šišebuto baisiai nekentė, nes jis pradėjo žydus persekioti. Vėliau už persekiojimus žydai atkeršijo Baltgudams, nes patapo Maurų šalininkais, baisiausiais Spanijos priešais. Ir iki šiol žydai keikia Spanus sakydami: "kad juos cholera paimtų... kad jie apaktų".

Šišebutas mirė 621 metais.

---

*) Jei to karaliaus vardas butų buvęs "**Sisebert**", kaip nori Vokiečių istorikai, tai Lotynų dokumentuose butų užrašyta "**Sise-bertus**", bet ne "**Sise-butus**".

25) — *ŠVINTYLA (Svinthila)* was chosen king of Spain in the year 621.

This name is also *Lithuanian* and not Germanic. The Germans may corrupt the name of this king just as they please, but on the coins we see it inscribed "SVINTHILA". And the real meaning of this name, in Gothic as well as in Lithuanic languages, is the *"Divine peace"*.

Švintyla was very generous to the poor and never allowed the noblemen to prey upon the weaker subjects. The people nicknamed him "the Father of the Poor". For such reasons, the noblemen despised him and conspired against him. In the year 633, the conspirators rose in revolt, and obtaining the aid of the German (Frankish) king Dagobert they removed Švintyla from the throne.

---

26) — *ŠIŠENANDAS (Sisenandus)* usurped the throne of Švintyla in the year 633.

Same year, a council of 69 bishops was held at Toledo, and they recognized king Šišenandas "de jure". Besides, at the same council the bishops decreed that in the future the kings should be chosen only by the nobles and the bishops at their general meeting; and those that would show any opposition, were liable to be excommunicated from the Church.

Šišenandas reigned for about five years and died in the year 638.

Fig. 32.

Fig. 33.

Of the coins with Švintyla's name, we note the following type:

Fig. 32. — Gold "tremissis" struck at **Merdosa.**

Ob. — An effigy of Švintyla in frontal view. Around it the legend: SVINTHILA R. +

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: IVSTVS TV : CI+.
Heiss pl. VI. Nr. 18.—gr. 1.5.

Fig. 33. — Gold "tremissis" struck at **Tucci.**

Ob. — An effigy of Švintyla in frontal view. Around it the legend: SVINTILA RI

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: I. IVSTV : CIV **Heiss** pl. VI, Nr. 17. Similar coins were also struck at the mints of **Merida** and **Cordova,** weighing from 1.3 — 1.5 gr.

Švintylos monetų randasi sekančio typo:

Fig. 32. — Auksinis "tremissis" kaldintas **Martozoje.**

Ob. — Švintylos portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: SVINTHILA R.+.

Rv. — Toks pat atvaizdas, Aplinkui parašas: + IVSTVS TV.: CI+. Heiss VI, 17-18.

Fig. 33 — Auksinis "tremissis", kaldintas **Tucci** mieste.

Ob. Švintylos atvaizdas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: SVINTILA RI.

Rv. Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: I. IVSTV:CIV. Heiss p. VI. Nr. 17.

Panašios monetos buvo kaldintos **Meridos** ir **Cordovos** mintose, ir jos sveria po 1.3—1.5 gr.

Fig. 34.

Of the coins of Šišenandas, we know the following type:

Fig. 34. — Gold "tremissis", actual size, struck at **Cordova.**

Ob. — An effigy of Šišenandas in frontal view. Around it the legend: + ƧIƧENANDVS Rx.

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: + CORDOBA PIVS.

Heiss pl. VI, Nr. 2.—gr. 1.3.

Monetų su Šišenando parašu randasi sekančio typo:

Fig. 34. — Auksinis "tremissis", naturalaus didumo, kaldintas **Cordovoje.**

Ob. — Šišenando atvaizdas, priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: + ƧIƧENANDVS Rx.

Rv. — Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: + CORDOBA PIVS. Heiss pl. VI. Nr. 2. — gr. 1.3.

25) -- **Švintyla (Svinthila)** buvo išrinktas Spanijos karaliumi 621 metais.

Šis vardas taipgi yra **Lietuviškas**, o ne Germaniškas. Vokiečiai gali kaip tik nori šio karaliaus vardą savaip kraipyti, bet ant monetų mes matome parašyta "SVINTHILA". Ir tikroji šio vardo reikšmė, Gotų ir Lietuvių kalbose, yra "**švinta tyla**".

Švintyla buvo labai geras biednuomenei ir neleisdavo didžponiams silpnesniųjų skriausti. Žmonės Švintylą vadindavo "biednųjų tėvu". Užtai didžponiai jo nekentė ir prieš jį konspiravo. 633 metais konspiratoriai pakėlė maištą ir parsikvietę talkon Vokiečių (Frankų) karaliaus Dagoberto armiją, Švintylą nuo sosto numetė.

---

26. -- **Šišenandas (Sisenandus)** uzurpavo Švintylos sostą 633 metais.

Tais metais Toledoje susirinko 69 vyskupai ir pripažino Šišenandą karaliumi "de jure". Be to, tame susirinkime vyskupai paskelbė dekretą, kad ateityje karaliai turi buti renkami didžponių ir vyskupų, jų visuotiname susirinkime; o jei kas tam priešintųsi, tai bus Bažnyčios ekskomunikuoti.

Šišenandas paviešpatavęs apie penkeris metus, mirė 638 metais.

27) — *KINTYLA (Chinthila)* was chosen king in the year 638. The name of *Kintyla* is derived from the Lithuanian verb *"kintėti"*, and it means "an *enduring* man". The Lithuanian word *"kanta"* or "pa-*kanta"*, means *"patience"* or "capable of enduring pain".

There is a vast number of peasants in Lithuania having such names as: *Kintyla, Kint*-vilas, *Kint*-rimas, *Kinstu*-tis, *Kentis, Kantas, Kant*-tautas etc. I must remark here that the forefathers of the famous philosopher *Kant* were old Prusso-Lithuanians, and his name is not of German origin, but of Lithuanian. Strange to say in Greece we also find plenty of inhabitants having the name KANTAS; the explanation is this, that they are *the descendants of Heruli,* for in ancient times, *Radagaišius,* the king of Heruli, conquered certain Greek territories and settled there. And the fact is that Heruli belonged to the Prusso-Lithuanic stock. To prove that these facts do not come from my own fancy, I would refer my readers to "THE GREEK DIRECTORY for 1926-1927" published by Greek Directory Publ. Co., Chicago, Illinois, where just a glance at the names found there will be convincing.

The Balthagothic king Kintyla procured a decree from the bishops, that in the future kings should be elected from the ranks of the Gothic nobles only. At the same time a law was passed that anyone who had the dress of a monk, had no right to be a king.

Kintyla died in the year 640.

27) -- **Kintyla (Chintila)** tapo išrinktas karaliumi 638 metais.

Vardas **Kintyla** paeina nuo žodžio "**kintėti**" ir reiškia "**pakantus**" žmogus.

Lietuvoje randasi labai daug gyventojų su pavardėmis **Kintyla, Kint**vilas, **Kint**rimas, **Kinstutis, Kentis, Kant**-tautas etc. Čia turiu pažymėti, kad garsiojo filozofo **Kanto** protėviai buvo **sen-Prusiai-Lietuviai** ir jo pavardė nėra vokiška, bet grynai lietuviška. Graikijoje taip-gi randasi nemažai gyventojų su pavarde KANTAS, kurie yra **Gerulių ainiai**; mat senovės gadynėje Gerulių karalius **Radagaišius** buvo užkariavęs kai kurias Graikijos provincijas ir ten apsigyveno. O Geruliai, tai Prusų-Lietuvių tautos žmonės. Kad tas faktas nėra mano išsvajotas, lai skaitytojai patikrina pavardes randamas "THE GREEK DIRECTORY for 1926-1927, published by Greek Directory Publ. Co., Chicago, Ill.".

Baltgudų karalius Kintyla iškovojo nuo vyskupų dekretą, kad ateityje į Spanijos karalius but renkamas tik iš Gudonų garbingos giminės žmogus. Tuo pačiu kartu buvo išleistas įstatymas, kad tas kurs jau sykį buvo apvilktas minyko rubu, neturi teisės buti karaliumi.

Kintyla mirė 640 metais.

28) — *TULGA (Tvlga)* was chosen king soon after the death of his father Kintyla, in 640.

There are some inhabitants in Lithuania having such surnames as: *Tulga,* S-*tulga, Tul*-eikis, *Tul*-uikis, *Tul*-minas etc.

King Tulga gave promise to heed the wishes of the bishops, and in return the bishops promised to support Tulga. But the Balthagothic chieftains didn't want him. All the efforts of the bishops to prevent the Balthagothic uprising were in vain. Aušvintas, the leader of the rebels, unexpectedly captured Tulga and clothed him in a monk's habit. According to the recent law a monk had no right to be a king, therefore Tulga instead of wearing the crown had to account for the monk's habit...

---

29) — *AUŠVINTAS (Ausvintlus)* became king in 640. Historians call him "Kindaswinth" or "Chindasvinth", but on his coins we see the legend "AVSVINΘVS RIX".

There are some peasants in Lithuania having such surnames as: *Aušvintas, Aušra, Auš*-ris etc. I know one Lithuanian man living in Detroit, Mich., by the name of *Aušvintas.* And *Aušvintas* is a purely Lithuanian name. The word "*Auš*" is derived from "*Auš*-ra" which means "*Dawn*", and the word "*švintas*" is derived from "*švinta*" meaning "*dawning*" or "*glowing*". I would be greatly obliged to any German who would inform me where we could

Fig. 35.

Of the coins with Kintyla's name, there are of the following type:

Fig. 35. — Gold "tremissis", struck at Seville.

Ob. — Kintyla's effigy in frontal view. Around it the legend: CHINTILA REX

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: ISPALI PIVS + Heiss pl. VI, Nr. 17. Gr. 1.25.

Monetų su Kintylos vardu randasi sekančio typo:

Fig. 35 — Auksinis "tremissis", Sevillėje kaldintas.

Ob. — Kintylos portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: CHINTILA REX.

Rv.—Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas ISPALI PIVS+. HEISS VI, Nr. 17. Gr. 1.25.

Fig. 36.

Of the coins of Tulga we note the following type:

Fig. 36. — Gold "tremissis" actual size, struck at **Toledo.**

Ob. — An effigy of Tulga in frontal view, surrounded by the legend: + TVLGA N REX.

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: + TOLETO PIVS. Heiss pl. VII, Nr. 10. Gr. 1.35.

Tulgos monetų randasi sekančio typo:

Fig. 36. — Auksinis "tremissis" naturalaus didumo, kaldintas **Toledoje.**

Ob. — Tulgos atvaizdas, priešakinėje pozoje, apriestas parašu: +TVLGA N REX.

Rv. Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: + TOLETO PIVS. Heiss pl. VII, Nr. 10. Gr. 1.35.

28. - **Tulga (Tvlga)** buvo išrinktas karaliumi tuoj po tėvo Kintylos mirties, 640 metais.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis: **Tulga, Tul**-eikis, **Tul**-uikis, **Tul**-minas, S-**tulga**, etc.

Karalius Tulga pasižadėjo ištikimai klausyti vyskupų, o vyskupai pasižadėjo Tulgą visame kame remti. Bet Baltgudų rikiai jo nenorėjo. Jokios vyskupų pastangos negalėjo Baltgudų maišto numalšinti. Maištininkų vadas Aušvintas viliugingai Tulgą pasigavęs, apvilko jį minyko rubais. O kadangi sulyg naujo įstatymo minykui nevalia buvo karaliumi buti, tad Tulga vieton karunos turėjo tenkinties minyko rubais...

---

29) -- **Aušvintas (Ausvinthus)** tapo karaliumi 640 metais. Istorikai jo vardą iškreipia į "Kindaswinth" arba "Chindasvinto", bet ant jo monetų aiškiai yra parašyta "AVSVINΘVS RIX".

Lietuvoje randasi kaimiečių su pavardėmis: **Aušvintas, Auš**-ra, **Auš**-ris etc. Pažįstu vieną Lietuvį Joną **Aušvintą** gyvenantį Detroite, Mich. **Aušvintas** yra grynai Lietuviška pavardė. Žodis "**Auš**" paeina nuo "**Auš**-ra", o žodis "**švintas**" paeina nuo '**švinta**", "**švisti**". Vokiečiams bučiau labai

find a genuine German having the surname "Aušvintas."

Aušvintas was a very energetic man, although he was 80 years old, and was very popular amongst the Goths. Some of the Balthagothic nobility considered him the "unlawful king", and they revolted against him. But Aušvintas speedily crushed the opposition, 200 of the Balthagothic nobles were put to death, their property was confiscated, and those that were less guilty of treason were banished. The heads of the Church were prudent enough to decree that any priest who would conspire against the king should be degraded and excommunicated.

After reigning for seven years, Aušvintas abdicated in 649, submitted his throne to his son Račėšvintas, and died in 652 reaching the age of 90 years.

---

30) — RAČEŠVINTAS (Reccesvinthus) was crowned in the year 649, while his old father was still alive.

A great number of inhabitants of Lithuania have such surnames as: *Račas*, Račiunas, *Rač*-kus, *Rečys*, Bu-*račas* (a Lithuanian cartoonist), Me-*rečis* etc. The name of king Račešvintas is Lithuanian, and has the meaning of *"The Glowing Beam"*.

Račešvintas reigned successfully in Spain for 23 years. People were glad that no wars distressed the inhabitants and that the state enjoyed prosperity. According to the old law, intermarriage between the

dėkingas, jei man nurodytų, kur randasi gryno kraujo Vokietys su pavarde "Aušvintas".

Aušvintas buvo labai energingas 80 metų amžiaus senelis, ir didžiai populiarus Gudonų vadas. Tuli Baltgudų ponai pakėlė maištą prieš "neteisėtąjį" karalių Aušvintą. Bet Aušvintas maištą tuoj numalšino, 200 žymiausius Baltagudų maištininkus mirčia nubaudė, jų turtus konfiskavo, o kitus mažiau nusikaltusius ponus ištrėmė. Bažnyčios valdytojai permatė reikalą paskelbti dekretą, kad kunigai, kurie prieš karalių nusidės, tai bus iš kunigystės rubų išvilkti ir ekskomunikuoti.

Išviešpatavęs septynetą metų, 649 metais Aušvintas abdikavo, savo sostą atidavė sunui Račiašvintui, ir mirė Toledoje 652 metais, sulaukęs virš 90 metų amžiaus.

---

30) -- **Račešvintas (Reccesvinthus)** tapo apvainikuotas 649 metais, dar tėvui gyvam esant.

Lietuvoje randasi daug gyventojų su pavardėmis: **Račas**, Račiunas, **Rač**-kus, **Reč**-kus, **Rečys**, Bu**račas** (Lietuvis dailininkas), Me-**rečis** etc. Taigi karaliaus Račešvinto vardas yra Lietuviškas.

Račešvintas laimingai viešpatavo Spanijoje per 23 metus. Žmonės džiaugėsi, kad jokie karai gyventojų nevargino ir valstybė ekonominiai pakilo. Iš seno buvo įstatymai, kuriais buvo draudžiama Balta-

Balthagoths and the Spaniards was forbidden. Račešvintas abolished that law. Also he abolished from Spain the old Roman codex of laws, and ordered the courts to administer justice only according to the law-books of the Balthagoths.

Račešvintas died in the year 672, at Gertika fortress, deeply lamented by the whole nation.

---

31) — *VAMBA (Vvamba)* became king of Spain in the year 672.

There are many people in Lithuania with such names as: *Vamba, Vamba*-ras, *Vambo*-tas (In Hartford, Conn. I know a Lithuanian priest by name *Ambotas), Vambu*-tas, Zar-*vamba* etc. By the way, in 1927 there was a county attorney at Kretinga (in Lithuania) by the name of *Vambu*tas. Judging from the extant names, it is evident that there are many descendants of *Vamba* in Lithuania.

Vamba was elected king under very unusual circumstances. Bishops and the Balthagothic chieftains were in assembly at Toledo where they discussed for days and days who should take place of the deceased king. Vamba alone was fit for the throne, but he stoutly refused to accept the crown. Neither entreaties, nor threats, nor expostulations would convince Vamba. Again and again Vamba said that he had no desire, nor was he fit to become a king, and urged them to choose some younger and more capable man for the vacancy. At length one of the Gothic officers, brandishing his spear, exclaimed:

Fig. 37.

There are the following types of coins Aušvintas:

Fig. 37. — Gold "tremissis", struck at **Toledo.**

Ob. — An effigy of Aušvintas in frontal view. Around it the legend: + AVSVINΘVS RIX.

Rv. — Similar effigy. Around it the legend: + TOLETO PIVS. Heiss pl. VIII, Nr. 21. Gr. 1.35.

Karaliaus Aušvinto monetų, randasi sekančio typo:

Fig. 31. — Auksinis "tremissis", kaldintas Toledoje.

Ob. — Aušvinto portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: AVSVINΘVS RIX.

Rv. — Toks pat atvaizdas. Aplinkui parašas: + TOLETO PIVS Heiss VIII, 21. Gr. 1.35.

Fig. 38.

Fig. 39.

Fig. 40.

His coins are represented by the following types:

Fig. 38. — Gold "tremissis", struck at **Toledo.**

Ob. — An effigy of Račešvintas in dexter profile. Around it the legend: + RECCESVINθVS RIX.

Rv. — A cross surmounted on three steps. Around it the legend: + TOLETO PIVS.

Heiss pl. IX, Nr. 12. Gr. 1.5.

Fig. 39. — Gold "tremissis" struck at **Merida.**

Ob. — An effigy of Račešvintas in dexter profile. Around it the legend: + RECCESVINθVS RX.

Rv. — A cross surmounted on three steps. Around it the legend: + EMERITA PIVS.

Heiss pl. VIII, Nr. 6. Gr.1.65.

Fig. 40. — Gold "tremissis", struck at **Merida.** Slightly different.

Ob. — An effigy of Račešvintas in dexter profile, with a pointy crown. Around it the legend: + RECCESVINθVS RIX

Rv. — A cross surmounted on three steps. Around it the legend: + EMERITA PIVS.

Heiss pl. VIII, Nr. 7. Gr. 1.75.

Rečešvinto monetų randasi sekančio typo:

Fig. 38. — Aukso "tremissis", kaldintas **Toletoje.**

Ob. — Račešvinto portretas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: +RECCESVINθVS RIX.

Rv. Kryžius stovįs ant trijų laiptų. Aplinkui parašas: .+. TOLETO PIVS.

Heiss pl. IX. Nr. 12. Gr. 1.5.

Fig. 39. — Auksinis "tremissis", kaldintas **Meridoje.**

Ob. — Račešvinto portretas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: +RECCESVINθVS RX.

Rv. — Kryžius pastatytas ant trijų laiptų. Aplinkui parašas: + EMERITA PIVS.

Heiss pl. VIII, Nr. 6. Gr. 1.65.

Fig. 40. — Auksinis "tremissis", kaldintas **Meridoje,** truputi skirtingas nuo kitų.

Ob. — Račešvinto atvaizdas žiurįs į dešinę, su smailia karuna. Aplinkui parašas: + RECCESVINθVS RIX.

Rv. — Kryžius pastatytas ant trijų laiptų. Aplinkui parašas: + EMERITA PIVS.

Heiss. pl. VIII, Nr. 7. Gr. 1.75.

gudams sutuoktuvės su Spanais. Račešvintas tuos įstatymus panaikino. Iš Spanijos jis prašalino įsigalėjusį Romos įstatymų kodeksą, ir įsakė teismams vadovauties tik Gudonų įstatymais.

Račešvintas mirė 672 metais, Gertiko pilyje, visos tautos apgailimas.

---

31). — **Vamba (Vvamba)** patapo Spanijos karaliumi 672 m.

Lietuvoje yra daug gyventojų su pavardėmis: **Vamba, Vamba**-ras, **Vambo**-tas (Hartforde, Conn. pažįstu Lietuvį kunigą pavarde **Ambotas)**, **Vambu**-tas, Zar-**vamba** etc. Beje, 1927 metais Kretingos teismo tardytojas buvo pavarde **Vambutas.** Sprendžiant iš užsilikusių iki šiol pavardžių, matoma kad **Vambos** ainių Lietuvoje yra gana daug.

Labai keistos aplinkybės susimetė, kuomet Vambą rinko į karalius. Vyskupai ir Baltagudų rikiai buvo susirinkę Toledoje ir ten per dienų dienas galvojo ką išrinkti karaliumi į mirusiojo vietą. Tik vienas Vamba tiko užimti sostą, bet Vamba nuo karunos griežtai atsisakė. Jokie įkalbinėjimai nei grąsinimai, nei maldavimai negalėjo Vambos įtikinti. Vamba nuolat sakė, kad jis karaliumi buti nenorįs ir netinkąs, ir patarė rinkti jaunesnį ir gabesnį. Tada vienas gudonų rikis tvėrė už ragotinės ir grumodamas pradėjo rėkti: "Vamba, tu niekad iš šio kamba-

"Vamba, thou shalt never leave this chamber save as a dead man, or as a king!" Other Goths also roared and threatened Vamba. And Vamba, seeing that the nation wanted him, at last consented to become king. This was really a queer incident in history, which reminds us of the Lithuanian folklore saying: "I don't know how to write or read, and they want me to become king."

The whole Balthagothic nation was faithful to Vamba, excepting the Greeks, the Gauls, and the Jews, who now and then would conspire against him. In the Gothic province of Gaul, a certain Balthagothic noble named Giltrikis, who had himself aspired to become king, incited the people to rebellion. Vamba was still more surprised, when his "faithful" general named Paulus, whom he sent with an army to suppress the revoliution, proclaimed himself as "King of the Goths", and was crowned at Narbonne with the golden crown that Reikarėdas had presented to the Church of Gerona. But in a short time the rebels were defeated and their "kings" were captured. From them Vamba took away not only the crowns, but also the scalps, and then he imprisoned them.

Vamba reigned over Spain for eight years. Those were the years of peace and prosperity. Vamba ruled wisely and firmly. The authority of the Church was respected, but he managed to keep the priesthood duly in check. Once a clever trick was played upon Vamba. It happened like this. On the 14th day of October, in 680, Vamba suddenly fell into a stupor,

rio neišeisi, jei bent busi numirėlis arba karalius!" Gudonų minia taip pat rėkė ir Vambai grumojo. Vamba pamatęs, kad tauta jo reikalauja, apsiėmė buti karaliumi. Tai keistas istorinis įvykis, primenąs Lietuviškas pasakas, kuriose pasakojama, "nemoku nei rašyti, nei skaityti, o nori mane karalium padaryti".

Visa Baltagudų tauta buvo Vambai ištikima, tik Graikai, Gaulai ir Žydai vis maištininkavo. Gudonų vienoje provincijoje (Gaulijoje) atsirado tulas Baltagudas ponas vardu Giltrikis, kuriam užsinorėjo karaliumi buti, ir jis sukėlė revoliuciją. Dar keisčiau, kad Vambos "ištikimas" generolas vardu "Paulus", su savo armija nuvykęs tą revoliuciją malšinti, patsai pasiskelbė "Gudonų karaliumi" ir Narbonnoje apsikarunavo su aukso karuna, su tą kurią Reikarėdas buvo padovanojęs Geronos bažnyčiai. Bet tos revoliucijos į trumpą laiką buvo nuslopintos, o tie 'karaliai" buvo suimti, kuriems Vamba netiktai karunas atėmė, bet dar nuo jų kaušų skalpas nulupęs, juos kalėjiman įmetė.

Vamba išvaldė Spaniją per aštuonerius metus. Tai buvo taikos ir gerbuvio gadynė. Vambos valdžia buvo išmintinga ir griežta. Jis Bažnyčios autoritetą gerbė, bet dvasiškiją varžė ir jų darbuotę sekiojo. Vambai gudrus šposas buvo iškirstas. O tai buvo šitaip. Spalio 14 d., 680 metais, Vamba staiga

and continued unconscious for the whole day. The physicians declared that the king was dying. Then Vamba's head was shaven and he was clothed in a monk's robe; because in those days it was believed that whoever died in a monk's robe, would surely go to heaven. After 24 hours, Vamba recovered consciousness, and was greatly surprised to see himself in the monk's robe. Vamba realized that he was entraped; and according to the law, now he was a powerless monk instead of a mighty king. So he submitted to his fate and for the sake of formality he signed a document declaring that he abdicated. Vamba's conduct was still stranger, because he surely knew that Arvičius gave him the poisoned wine yet Vamba forgave his enemy and even publicly expressed his desire that Arvičius should be chosen king.

---

32) — *ARVIČIUS (Ervicius)* became king in the year 680, right after the scandal of king Vamba.

The name of Arvičius is Gothic, and is composed of two words: The Balthagothic word *"Ara"* or *"Era"* (= *Aras* in Lithuanian) means *"Eagle"*, and the word *"vicius"* (= *vytis* in Lithuanian) means *"knight"*. Some such names are found in Lithuania, aš: *Arvičius, Arvitis, Arvydas* etc.

Arvičius did not become king according to the Balthagothic customs, hence he was considered illegal. And the Balthagothic nation murmured. The old ex-

Fig. 41.

There is the following type of Vamba's coins:

Fig. 41. — Gold "tremissis", struck at **Toledo.**

Ob. — Vamba's effigy in dexter profile, with a crown on his head and a cross in his hand. Around it the legend: I. D. N. I. I. H. VVAMBA RIX + (= In Domino Nostro In Iesu Hristo VVAMBA RIX, which means In Our Lord Jesus Christ Vamba the King).

Rv. — A cross surmounted on three steps. Around it the legend: + TOLETO PIVS Heiss **pl. IX, Nr. 7.**

Vambos monetų yra sekančio typo:

Fig. 41.—Aukso "tremissis", kaldintas **Toledoje.**

Ob. — Vambos portretas, su karuna ant galvos ir su kryžiumi rankoje, žiuris į dešinę. Aplinkui parašas: I. D. N. I. I. H. VVAMBA RIX + (=In Domino Nostro In Iesu Hristo VVAMBA RIX, = Viešpatyje Musų, Jėzuje Kristuje, VAMBA RIKIS).

Rv. — Kryžius stovis ant trijų laiptų. Aplinkui parašas: TOLETO PIVS Heiss IX, Nr. 7.

Fig. 42.

Fig. 43.

There is the following type of the coins of Arvičius:

Fig. 42. — Gold "tremissis", struck at the city of **Merida.**

Ob. — The immage of Christ. Around it the legend: I. D. I. N. H. N. ERVICIVS RIX. + (= In Domino, In Nomine Hristo Nostro, ERVICIUS RIX + ; which means In The Lord, In The Name of Christ Our ERVICIUS the King).

Rv. — Cross surmounted on three steps. Around it the legend: + EMERITA PIVS.
Heiss pl. XII, Nr. 8.

Fig. 43. — Gold "tremissis", struck at the city of **Seville.**

Ob. — An image of Arvičius in frontal view. Around it the legend: -+ PA. IN. H. ERVICIVS RIX, (= PAx IN Hristo ERVICIVS RIX, which means Peace IN Christ ERVICIUS the King).

Rv. — Cross surmounted on three steps; beneath them three stones; around it the legend: ISPALI PIVS +
Heiss pl. IX, Nr. 6.

Arvičiaus monetų randasi sekančio typo:

Fig. 42.—Aukso "tremissis", **Meridos** mieste kaldintas.

Ob. — Kristaus atvaizdas. Aplinkui parašas: I. D. I. N. H. N. ERVICIVS RIX + (=In Domino, In Nomino Hristo Nostro, ERVICIVS RIX + ; kas reiškia Viešpatyje, Varde Kristaus Musų, ERVIČIUS RIKIS).

Rv. — Kryžius stovįs ant trijų laiptų. Aplinkui parašas: + EMERITA PIVS. Heiss pl. XII, Nr. 8.

Fig. 43.—Aukso "tremissis", **Sevillės** mieste kaldintas.

Ob. — Arvičiaus paveikslas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: P A. IN. H. ERVICIVS RIX. (=PAX IN Hristo ERVICIVS RIX, kas reiškia "Ramybė Kristuje, ERVIČIUS RIKIS").

Rv. — Kryžius stovįs ant trijų laiptų; apačioje trįs akmenįs; aplinkui parašas: ISPALI PIVS+. — Heiss IX, Nr. 6.

neteko sąmonės, ir taip išbuvo be sąmonės visą parą. Gydytojai paskelbė, kad karalius miršta. Tada nuskuto Vambai galvą ir apvilko jį minyko rubais; mat toje gadynėje buvo toks žmonių įsitikinimas, kad kas miršta minyko rubuose, tai stačiai į dangų eina. Po 24 valandų, Vamba atgavo sąmonę ir labai nusistebėjo pamatęs save minyko rubuose. Dasiprotėjo Vamba, kad čia buvo pinklių užtaisyta; bet sulyg įstatų, dabar jau jis tapo bejėgis minykas, o ne galingas karalius... Tad savo likimui pasidavė, ir formalumo delei po abdikacijos dokumentu pasirašė. Dar keisčiau, kad Vamba tikrai žinojo jog Arvičius davė jam gerti vyną su nuodais, bet Vamba savo priešui atleido ir viešai pareiškė pageidaująs, kad Arvičius pataptų karaliumi.

---

32). -- Arvičius (**Ervicius**) patapo karaliumi 680 metais, tuoj po įvykusio skandalo su karaliumi Vamba.

Arvičiaus vardas yra Gudoniškas, susidedantis iš dviejų žodžių: Baltgudų žodis "**Ara**", "**Era**" reiškia "**Aras**", ir "**vicius**" reiškia "**vytis**" (**Vitiaz** Rusiškai). Lietuvoje yra žinomos pavardės: **Arvičius, Arvitis, Arvydas** etc.

Sulyg gyvuojančių Baltagudų įstatymų, Arvičius patapo karaliumi neteisėtai. Baltagudų tauta murmėjo. Senelis ex-karalius Vamba taip-gi prašė

king Vamba besought the people not to embarass king Arvičius. Anyhow, Arvičius didn't accomplish anything worth while for Spain, and was only the most cruel persecutor of the Jews.

In the year 687, Spain suffered a great famine. Arvičius, considering that this was God's punishment for his criminal deeds, became very restless. A guilty conscience laid him on his bed, and he died in November, A. D. 687.

---

33) — *EIGIKA (Egica)* became king in the year 687.

There are some inhabitants in Lithuania bearing such names as: *Eigika, Eigi*-las, *Eigė*la, Min-*eigis, Strip*-eiga etc.

Eigika's reign was very stormy. Several attempts were made to assasinate him, but the conspirators were always apprehended. In the year 694, Spain was thrown into panic when it was discovered that the Spanish Jews were secretly plotting with the African Mussulman Saracens for the invasion of Eigika's dominions. In order to punish the Jews as traitors, the king resolved to uproot the Jewish faith. It was enacted that all the grown-up Jews should be sold as slaves to Christians, that the Jewish property should be confiscated, and that the children were to be taken away from their parents, to be raised in the Christian religion and to be married to Christians. And this cruel enactment was

žmonių, kad Arvičiui nedaryti nemalonumų. Visvien Arvičius nieko gero Spanijai nenuveikė, tik Žydus baisiai nežmoniškai persekiojo.

687 metais, Spaniją palietė didis badas. Arvičius, manydamas, jog tai yra Dievo bausmė už jo kriminalius darbus, labai krimtosi. Nerami sąžinė perbloškė jį ant patalo, ir Lapkričio mėnesyje, 687 metais jis mirė.

---

33). – **Eigika** (**Egica**) patapo karaliumi 687 metais.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis: **Eigika**, **Eigi**-las, **Eigė**-la, Min-**eigis**, Strip-**eiga** etc.

Eigikos viešpatavimas buvo labai audringas. Keletą sykių buvo pasikesinimai jį nužudyti, bet konspiratorius vis jam pavykdavo susekti. 694 metais Spanijoje įvyko didi panika, kuomet buvo susekta, kad Spanijos Žydai slapta tarėsi su Saracenais, Afrikos Musulmonais, kad jie užpultų Eigikos valstybę. Už tokią Žydų išdavystę, karalius nutarė iš šaknų išrauti Žydų tikybą. Buvo įsakyta visus suaugusius Žydus parduoti Krikščionims vergijon, visus Žydų turtus konfiskuoti, o vaikus nuo Žydų atimti, juos išauklėti Krikščioniškoje tikyboje ir apvesdinti su Krikščionimis. Ir šis žiaurus įstatymas buvo stropiai

strictly enforced. The Jews could never forget such persecutions.

Eigika died in the year 701, leaving Vitika as his successor.

There are some coins of Eigika with the legend EIGICA and EGICA RX.

---

34) — VITIKA (Vvittika) became king in the year 701.

There are many inhabitants in Lithuania with such names as: *Vitika, Vidikas, Vitkus, Vit*-enis, *Vit*-rikis, *Vit*-tautas etc.

The name *"Vitika"* is composed of two words: *Vit* (= *vit* or *vyt* in Lithuanian) means *"to chase"*, and *tika* (= tikas in Lithuan.) means *"looking for"*.

We have very little information concerning Vitika's life, because contemporary writers preferred to keep silent about his good deeds. He was a "reformer" of the Church, therefore clergymen feared and hated him, and in their chronicles they represent him as a monster of wickedness — *"monstrum corruptionis"*.

Vitika died in the month of February, A. D. 710, leaving his two youthful sons. Although Vitika wished that one of his sons would be chosen king, the angry prelates set aside his wishes, and elected to the throne a Goth of entirely different family by the name of *Rodrikis*.

Fig. 44.

Fig. 45.

Of the coins of Vitika we note the following:

Fig. 44. — Gold "tremissis", struck at **Toledo.**

Ob. — Vitika's effigy in frontal view. Around it the legend: IND-INE VVITTIKA RIX + (= IN DomINE VVITTIKA RIX, which means IN Lord VVITTIKA the KING).

Rv. — A cross surrounded by a wreath. Around it the legend: TOLETO PIVS +.
Heiss Pl. XII. Nr. 8; Gr.1.7.

Fig. 45. — Gold "tremissis", also struck at **Toledo.**

Ob. — Vitika's crowned effigy, in frontal view. Around it the legend: IND-INE VVITTIKA RIX +.

Rv. — A cross with four stars. Around it the legend: TOLETO PIVS +. Ad. Hess pl. IV, Nr. 121; Gr.1.8.

Vitiko monetų randasi šiokios:

Fig. 44.—Aukso "tremissis", kalditas **Toledoje.**

Ob. — Vitiko portretas priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: IND-INE VVITTIKA RIX+ (=In DomINE VVITTIKA RIX, kas reiškia Viešpatyje VITIKA RIKIS).

Rv. — Viduje vainiko kryžius. Aplinkui parašas: TOLETO PIVS+.
Heiss pl. XII, Nr. 8. Gr. 1.7.

Fig. 45.—Aukso "tremissis", taipgi **Toledoje** kaldintas.

Ob. — Vitiko portretas su karuna, priešakinėje pozoje. Aplinkui parašas: IND-INE VVITTIKA RIX +.

Rv. — Kryžius su keturiom žvaigždėm. Aplinkui parašas: TOLETO PIVS + Ad. Hess pl. IV, Nr. 121. Gr. 1.8.

vykdomas. Žydai šių skriaudų niekad neužmiršo.

Eigika mirė 701 metais, palikęs įpediniu Vitiką.

Randasi monetų su parašu EIGICA ir EGICA.

---

34) -- **Vitika** *(***Vvittika)** patapo karaliumi 701 metais.

Lietuvoje randasi gyventojų su pavardėmis; **Vitika, Vidikas, Vitkus, Vit**-ėnis, **Vit**-rikis, **Vit**-tautas etc.

Vardas "**Vitika**" susideda iš dviejų žodžių: **Vit** reiškia **vyt,** ir **tika** reiškia **tikas** (tykojąs).

Apie Vitiko gyvenimą maža žinių turime, nes apie jo gerus darbus tos gadynės rašytojai nutylėjo. Jis buvo Bažnyčios "reformatorius", užtai dvasiškija jo labai nekentė ir savo raštuose jį perstato kaipo didžiausį nedorėlį -- "**monstrum corruptionis**".

Vitika mirė Vasario mėnesy, 710 metais, palikęs du nepilnamečiu sunu. Nors Vitika norėjo, kad vienas iš jo sunų taptų karaliumi, bet įtužusi didžponija jo noro neišpildė, ir išsirinko karaliumi visiškai kitos šeimynos Gudoną vardu **Rodrikį.**

35) — *RODRIKIS (Rodericus, Rodricus)* took possession of the throne in the year 710.

His name is composed of two words: *"Rode"* (=*Rodo* in Lith.) means *"advising"*, and the prefix *"rikis"* means "commander", *"ruler"*.

There are many inhabitants in Lithuania having such names as: *Rode*-lis, *Rod*-eika, *Rod*-tautas, *Rodi*-vila, Kunt-*roda* etc. Hence the name of king Rodrikis is of Lithuanian origin.

Rodrikis reigned for two years only. Although many romantic stories were invented about Rodrikis, of the true historic facts concerning him we know very little. In those days the Balthagothic nation was already demoralized. The religious hatred, the Jews, and the lack of patriotism degraded the Balthagoths. The Balthagothic noblemen worried only about their personal affairs, and for the sake of money they would rather betray their country. Rodrikis lacked tact and had no discernment in keeping the Balthagoths united. We may guess what was the state of affairs when Rodrikis appointed chief general for his army a foreigner by the name of Julianus. In the interior of Spain, thousands of the Jews were busy spying, disclosing all sorts of information to the foreign enemies, and digging a grave for Spain.

In the year 711, the Moors invaded Spain. Rodrikis probably could have repulsed the Mahomedan attack, but when general Julianus heard that the king had dishonored his daughter, the beautiful Florinda,

35). — **RODRIKIS (Rodericus, Rodricus)** užėmė sostą 710 metais.

Jo vardas susideda iš dviejų žodžių: "**Rode**" reiškia "**Rodo**" nuo veiksmažodžio "**rodyti**", ir priesaga -- "**rikis**" reiškia **rikis**, vadas.

Lietuvoje yra daug gyventojų su pavardėmis: **Rode**-lis, **Rod**-ainis, **Rod**-eika, **Rod**-tautas, **Rodi**-vila, Kunt-**roda** etc. Taigi karaliaus Rodrikio vardas yra Lietuviškas.

Rodrikis teviešpatavo tik porą metų. Nors randasi labai daug išsvajotų romantiškų pasakų apie Rodrikį, bet tikrų istorinių žinių apie jį mažai turime. Toje gadynėje Baltgudų tauta jau visiškai buvo sudemoralizuota. Tikybinė neapykanta, Žydai ir ištautėjimas Baltagudus supudė. Baltagudų ponai tik savo asmeniniais reikalais rupinosi ir dažnai už piningus valstybės išdavikais buvo. Rodrikis buvo gan netaktingas ir Baltagudų tautos suvienyti nemokėjo. Turbut nekaip dalykai stovėjo, jei armijos viršiausiu generolu Rodrikis paskyrė tulą svetimtautį Julianą. Spanijos viduje, tukstančiai Žydų šnipinėjo, išlaukiniams priešams naudingas žinias teikė ir Spanijai duobę kasė.

711 metais užpuolė Spaniją Maurai. Gal dar Rodrikis but galėjęs prieš Mahometonus atsispirti, bet kada generolas Julianas sužinojo, kad karalius išgėdino jo dukterį Florindą, gražuolę mergaitę, tai

he resolved to have revenge upon Rodrikis. He went to the Mahomedan chief, Musa, and counselled him to undertake the conquest of Spain, guaranteeing him that he would aid him with his army. Shortly a body of 12,000 Moors led by a Berber chief named Tarik, landed at Gibraltar. The Balthagothic governor *Tautameris* was taken by surprise, and he appealed to king Rodrikis for help. Soon Rodrikis came with his 100,000 undisciplined and faithless men. A terrible battle took place near Cadiz, beside the river Chrysus. The bitter combat was boiling for several days. Considerable bands of Balthagothic and Spanish warriors surrendered to the Moors. On the 26th day of July, in 711, the remnants of the army of Rodrikis were utterly routed, and Rodrikis himself met his end there. Unresisted Moors took possession of almost the entire Spain.

The Balthagothic dominion ended in the year 711. While ages were passing by, the Balthagothic language was also dying away. And today only the Spanish kings and noble families of Spain boast that "pure Gothic blood is still flowing in their veins"... While the Lithuanian peasants are even unaware of the fact that in them not only the Gothic blood is flowing, but also that they use about fifty percent of the Gothic vocabulary in their language, that to this day they bear the ancient Gothic surnames, and that for unknown reasons to them, they call "Baltaguddae" all the Russianized Lithuanians that live in the provinces of Grodno and Minsk.

Julianas sumanė Rodrikiui atkeršyti. Julianas nuvyko pas Mahometonų vadą Muzą, patarė jam pulti Spaniją ir gvarantavo jam savo armijos pagelbą. Tuoj 12,000 Maurų po Berbero Tarik vadovyste atplaukė į Gibraltarą. Baltgudų gubernatorius **Tautameris** buvo netikėtai užkluptas, ir jis šaukėsi karaliaus Rodrikio pagelbos. Neužilgo atvyko Rodrikis su 100,000 ištižusios ir neištikimos kariuomenės. Įvyko baisus mušis arti Kadizo (Cadiz), prie upės Chrysus. Aitriai kova virė per kelias dienas. Baltgudų bei Spanų dideli buriai persimetė Maurų pusėn. Liepos 26 d., 710 metais, Rodrikio armijos likučiai visiškai buvo išskersti, ir pats Rodrikis ten galą gavo. Be jokių sunkenybių, Maurai užėmė beveik visą Spaniją.

Baltgudų tautos viešpatavimas žlugo 711 metais. Amžiams bėgant, dilo ir Baltgudų kalba. Tik Spanijos karaliai ir didikai ikišiol giriasi, kad jų gyslose tebetekąs "grynas Gotų kraujas".. O Lietuvos kaimiečiai nei nežino, kad jų gyslose ne tik Gudonų krau jas teka, bet ir apie penkesdešimts nuošimčių Gudoniškų žodžių savo kalboje tebevartoja, kad iki šiol Gudoniškas pavardes tebeturi, ir kad užsimiršo kokiam tikslui surusėjusius Gardino bei Minsko apygardų gyventojus "Baltgudais" vadina.

The Balthagoths
in a Battlefield.

Baltgudai Kovos Lauke.

PART IV

The Heruli

(The forefathers of the Samogitians).

DALIS IV

Geruliai

(Žemaičių protėviai).

PART IV.

HERULI (The Herulians)

Heruli were the forefathers of modern Samogitians. In prehistoric times they were called *"Hirri"* or *"Giriai"*, which means *"Forest Dwellers"* (the Prusso-Lithuanic word *"giria"* means "forest"). The earliest record about the *"Hirri"* we find in the writings of Plinius. Plinius stated that the territory extending from the Vistula river, as far as Eningia (probably he meant *Feningia* = Finland), is inhabited by the following nations: the *Wends* (the inhabitants along the shore of Windau river), the *Scirri* (Courlanders) and the *Hirri*. — *"Nec minor opinione Eningia. Quidam haec habitari ad Vistulam a Sarmatis, Venedis, Sciris, Hirris, tradunt"*. — Plinius, IV. 27. Later, the Hirri were known as *Hirruli* or *Heruli*. Most of the scholars agree that in ancient times they lived near the Baltic Sea. One of the noted Spanish authorities, Senor Feijoo, writes thus: "Los *Herulos*, pueblo antiguo poco distante del mar Baltico,... mataban todos los enfermos y viejos" etc. — *Diccionario Enciclopedico Hispano-Americano*. Barcelona: 1892. Vol. X, p. 257.

It is important to determine the locality in which the Heruli lived in Samogitia. Near Klaipėda (Memel) there is a village named *"Giruliai"*. But on the bank of the Dubysa river there is a town named *Eiriogala*,

DALIS IV.

GERULIAI (Žemaičių protėviai)

Geruliai, -- tai Žemaičių protėviai. Priešistorinėje gadynėje jie vadinosi "**Hirri**" -- "**Giriai**", kas reiškia "**girių gyventojai**". Ankstybiausią žinią apie tuos "**Girius**" randame Pliniaus raštuose. Plinius pasako, kad nuo Vistulos upės pradedant, net iki Eningijos (turbut **Feningijos** = Suomijos) gyvena šios tautos: **Vendai** (Vindavos paupio gyventojai), **Skurai** (Kuršiai) ir **Giriai**. -- "**Nec minor opinione Eningia. Quidam haec habitari ad Vistulam a Sarmatis, Venedis, Sciris, Hirris, tradunt**". -- Plinius, IV. 27. Vėliaus, tie Giriai pradėjo vadinties **Giruliais** arba **Geruliais**. Kad jie senovės gadynėje gyveno arti Baltijos jurų, tai didžiuma mokslininkų sutinka. Vienas iš žymiausių Spanijos mokslininkų, Senior **Feijoo**, rašo: "Los **Herulos**, pueblo antiguo poco distante del mar Baltico,... mataban todos los enfermos y viejos" etc. -- **Diccionario Enciclopedico Hispano-Americano**. Barcelona: 1892. Vol. X, p. 257.

But svarbu ištirti, kuriame maždaug Žemaitijos plote tie Geruliai buvo apsigyvenę. Arti Klaipėdos randasi kaimas vardu "**Giruliai**". Bet štai ant Dubysos kranto yra miestelis vardu **Eiriogala**, kuris senovės gadynėje vadinosi **Geriogala** (**Heragala**, 1418 metų dokumente), gi tas miestelis buvo seniausiu Žemaitijos sostapiliu. Netoli Eiriogalos randasi antras

which in ancient times was called *Geriogala (Heragala* in a document of A. D. 1418), and this town was the most ancient capital of Samogitia. Near Eiriogala there is another town called *Girukalnis,* which means *"The Hill of the Hirri".* Also there is a village called *Vaid-giris,* which means *"The Seat of the Chief of the Hirri".* In those vicinities there are many inhabitants with such names as: *Girėnas, Girulis, Gerulis, Gerulaitis.* Besides, here we find numerous tumuli, creeks, and ancient settlements having Herulian names. Therefore, in my opinion, the centre of the Herulian seat was near Geriogala (Eiriogala).

The Herulian language is very similar to the Samogitian dialect; it also resembles the Courish dialect. This fact was revealed to us by an important document namely the "Lord's Prayer" which was written in the language of Heruli. *Huppel,* the well known scholar, published this Herulian "Lord's Prayer" which he found amongst the letters of Pritzbuer, the Pastor of Marienburg, where it was stated that a certain priest by the name of Frank was the author of Mecklemburg's Chronicles of the Fifth Century, and in those Chronicles he wrote down the "Lord's Prayer" in the native (Herulian) tongue. — Vide: *Took, Histoire de Russie trad. de l'Angla. p. M. S. Paris 1801, T. H, p, 259-260,* Another chronicler, named *Wolffgang Lazius,* also published the Herulian "Lord's Prayer" in *"De gentium migrationibus, Libri* **X***II, Basileae, A. D. 1557".* p. 789. Here he states than even in the Sixteenth Century some inhabitants around Mecklemburg still spoke that language. *Lazius* was the official chronicler of Ferdinand, the king of The Holy Roman Empire, and he was a man of intelligence, therefore historians have confidence in him.

miestelis vardu **Girukalnis (Girkalnis)**. Taip-gi randasi bažnytkiemis Vad**giris** (Vadžgiris), kas reikštų "**Girių gyventojų vado buveinė**". Tose apygardose yra labai daug gyventojų su pavardėmis: **Girėnas, Girulis, Gerulis, Gerulaitis.** Be to, čia randasi labai daug pilkalnių, upeliukų ir sodžių su Geruliškais vardais. Tai-gi mano nuomone, senovės Gerulių centras yra buvęs apie Geriogalą (Eiriogalą).

Gerulių kalba yra labai panaši Žemaičių tarmei; podraug yra panaši ir Kuršių tarmei. Apie šį dalyką sužinome iš svarbaus dokumento, butent iš Gerulių kalba užrašyto "Tēve Musų". **Huppel,** žinomas pasauliui mokslininkas, atspauzdino tą Gerulių "Tēve Musų" remdamasis ant Marienburgiškio klebono Pritzbuero laiško, kuriame pažymėta, kad tulas kunigas Frankas yra parašęs V-jo šimtmečio Meklemburgo kroniką, ir toje kronikoje įrašęs vietine (Gerulių) kalba "Tėve Musų". – Vide: **Took, Histoire de Russie trad. de l'Angla. p. M. S. Paris 1801, T. II., p. 259 -- 260.** Kitas kronikierius, **Wolffgang Lazius,** taip-gi pasauliui paskelbė apie tą Gerulių "Tėve Musų" savo veikale "**De gentium migrationibus, Libri XII, Basileae, p. 789**", 1557 metais. Jis tvirtina, kad dar XVI-me šimtmetyje apie Meklemburgą buvo gyventojų, kurie tąja kalba kalbėjo. **Lazius** buvo Romos Imperatoriaus Ferdinando kronikierium, be to, jis buvo augšto mokslo žmogus, tad juomi istorikai pasitiki.

Herulian "Lord's Prayer".

Gerulių "Tėve Musų".

(1) HERULIAN: —	TABES	MUS,	KAS TU
(2) Samogitian: —	*Teivs*	*mus,*	*kors tu*
(3) Lithuanian: —	Tėve	musų,	kurs tu
(4) English: —	**Father**	**our**	**who**

ES EKSZAN	DEBESSIS,	SWETITZ	TOVUS
es's aukšta	*debesysa,*	*švęstas*	*tavas*
esi aukštai	debesyse,	švęskis	tavo
art high	**in the clouds,**	**hallowed be**	**thy**

WARTCZ,	ENAK	MUMS	TOVUS	WALSTIBE,
vards,	*antak*	*mums*	*tava*	*valstybė,*
vardas,	ateik	mums	tavo	valstybė,
name,	**may come**	**to us**	**thy**	**kingdom,**

TOVUS	PRAATS	BUS	KA	EKSZAN
tavas	*prots*	*tebus*	*kap*	*aukšta*
tavo	valia	tebun	kaip	aukštai
thy	**will**	**be done**	**just as**	**high**

DEBBES	TA	WURSAN	SUMMES,	MUSSE
debes's	*tap*	*viršuo*	*žemės,*	*musų*
danguos	taip	ant	žemės,	musų
in the clouds	**so**	**on**	**the earth,**	**our**

DENISCHE	MAUSE	DUTH	MUMS	SCHODEN,
dėinišką	*maistą*	*duk*	*mums*	*šiodėiną,*
kasdieninę	duoną	duok	mums	šendieną,
daily	**bread**	**give**	**us**	**to-day,**

PAMMATE	EM MUNS	MUSE	GRAKE,	KA
pamatyk	*ent muns*	*musų*	*greiką,*	*kap*
pamatyk	ant mus	musų	kaltę,	kaip
see	**on us**	**our**	**sins,**	**just as**

MES	PAMMAT	MUSE	PATRADUEKEN,
mes	*pamatom*	*musų*	*patradukiam,*
mes	pamatom	musų	kaltininkams,
we	**see (them)**	**on our**	**trespassers,**

NE	WEDA	MUMS	LOUNA	BADEKLE,
ne	*vesk*	*mus*	*lauman*	*badeklen,*
ne	vesk	mus	blogan	pagundan,
do not	**lead**	**us**	**into bad**	**temptation,**

PETT	PASSARZA	MUMS	NU WUSSE
bet	*pasergėk*	*mus*	*nu visos*
bet	apsaugok	mus	nuo viso
but	**deliver**	**us**	**from all**

LOUNE.	(1) GERULIŠKAI.
laumės.	*(2) Žemaitiškai.*
blogo.	(3) Lietuviškai.
evil.	**(4) Angliškai.**

Because this Herulian "Lord's Prayer" in an extremely important document, we reprint it here word for word from Lazius' book.

The customs of the Heruli were just like those of the ancient Samogitians. According to the statements of Procopius (a historian A. D. 500-565), the Heruli worshiped numerous gods; the prisoners of war were sacrificed to these gods; they used to get rid of their incurable invalids and the helpless aged people by killing them and burning their bodies; after her husband's death it was customary for the widow to burn herself on a pyre; they never tolerated slavery and they valued their liberty more than their lives; in war they were brave, enduring, and fearless of perils; in a battlefield they never wore armor, seldom would they even protect themselves with their shields; they always were dressed in fur coats, and while journeying the laps of their fur coats were folded and tied up. If some Roman would sneer at the "barbarian" fur coat, then the Herule would say: "Warmth never cracks the bones"! As a rule the Heruli were cordial to their neighbors, but if someone wronged them then they were extremely revengeful.

In the history of Europe, the Heruli were already known in the First Century. Prof. Thomas Hodgkins and other Gothicists believe that the Heruli came to Rome not as invaders but as employed recruits. What caused the Heruli to migrate out of Samogitia

Kadangi šis Gerulių "Tėve Musų" yra didžiai svarbus dokumentas, tad žodis žodin iš Laziaus veikalo čia jį perspauzdiname.

Gerulių papročiai panešėjo senovės Žemaičių papročiams. Anot istoriko **Prokopijaus** (500-565 m.), Geruliai daug dievaičių garbinę; tiems dievaičiams karo nelaisvius aukodavę; nepagydomus ligonius ir bejėgius senukus užmušdavę ir jų kunus sudegindavę; vyrui miruș, našlė sau už garbę skaitė savę ant laužo susideginti; vergijos nepakęsdavę ir laisvę brangino labiau nei savo gyvybę; kare buvę narsųs, ištvermingi ir jokių pavojų nebijodavę; kovos lauke niekad šarvų nedevėdavę, net su skydais retai dangstydavos; visada kailinius devėdavę, o žygiuotėje savo skrandų skvernus pasiraikštydavę. Jei koks Romėnas pasijuokdavo iš "barbaro" skrandos, tai Gerulis atsakydavo: "Šiluma kaulų nelaužo!" Su kaimynais Geruliai gražiai sugyveno, bet savo skriaudėjams buvo labai kerštingi.

Europos istorijoje Geruliai jau pradėjo pasižymėti I-me šimtmety. Prof. Thomas Hodgkin, ir kiti Gothonistai tvirtina, kad Geruliai ne užpuolimo tikslais Romon nuvyko, bet kaipo samdiniai-rekrutai. Kas privertė Gerulius iš Žemaitijos emigruoti, ir tolimoje-

to seek their fortune in a strange land, we have no definite idea. The vast forests of Samogitia sheltered them from their enemies and provided them enough food. Then surely it was not the hunger that pressed them to leave their native land, but the desire of "seeing the world".

The Heruli were divided into different groups, and each group had its chief, and thus marched towards the south. Whoever he was, they were willing to serve their employer faithfully. Of the Herulian chiefs the most distinguished were these:

---

1) *KATVALDA (Catvalda).* Concerning this Herulian chief we know only this, that he took revenge upon Marobodus, the king of the Markomanni, because sometime in the past that king had devastated Katvalda's territory. Katvalda did not forget those injuries, and in the year 19 after Christ, he led his army upon Marobodus and defeated him. Marobodus fled to Rome to plead with Emperor Tiberius for protection.

None of Katvalda's coins are known to me. The native money of the Heruli were *shillings,* similar to *Fig. 1,* page 45.

---

2) -- *NAULOBAITIS (Naulobathus)* was another famous Herulian chief. His name is Samogitian and is composed of two words, namely: *"Naw"* (= *Naujas* in Lithuanian) meaning *"new"*, and *"lobaitis"* meaning *"nice treasure"*.

svetimoje šalyje sau laimės ieškoti, tai aiškių žinių neturime. Žemaitijos girios juos nuo priešų saugojo ir užtektinai maisto davė. Tad aišku, kad ne badas spyrė Gerulius savo seną tėvynę apleisti, bet noras po "svietą vandravoti".

Geruliai pasidalinę į burius, išsirinkę sau vadus, ėjo pietų link. Kas juos samdė,-tam ištikimai tarnavo. Žymiausi Gerulių vadai buvo šie:

---

1) -- **KATVALDA (Catvalda)**. Apie šį Gerulių vadą tik tiek žinome, kad jis keršyjo Markomanų karaliui Marobodui užtai, kad seniau jis buvo užpuolęs Katvaldo tėvynę. Tų skriaudų Katvalda neužmiršo, ir 19-ais metais po Kristaus, jis su savo kariuomene ant Marobodo užpuolė ir jį nugalėjo. Marobodus pabėgo Romon, prašyti ciesoriaus Tiberijaus prieglaudos.

Katvaldos monetų man neteko matyti. Tik tiek žinau, kad Gerulių tautiniais piningais buvo **šilingai**, panašųs į **fig. 1**, puslapis 45.

---

2) -- **NAULOBAITIS (Naulobathus)** buvo žymus Gerulių vadas. Jo vardas yra Žemaitiškas ir susidedąs iš dviejų žodžių, butent: "Nau" (= Naujas) ir "lobaitis" (= gražus turtas).

For some reasons Naulobaitis quarreled with other Herulian chiefs and he forsook them. In about the year 260, with a large body of Heruli he enlisted into Roman service. On account of this the Roman Emperor Gallienus gave Nalobaitis a liberal compensation and bestowed on him the rank of consul.

No numismatic specimens bearing the name of Naulobaitis are known.

In those days the *Kovėni* (Chaviones) lived and worked together with the Heruli. We learn about them from the panegyrics of Mammertinus: "Cum omnes barbarae nationes excidium universae Galliae minarentur, neque solum Burgundiones et Alamanni, sed et *Chaviones Erulique,* viribus primi barbarorum, locis ultimi, praecipiti impetu in has provincias irruissent, quis deus tam insperatam salutem nobis attulisset, nisi tu adfuisses" — Mamertini Paneg. Maximiano Aug. dictus (an. 289), c. 5.

The said *Kovėni* (Chaviones) were a branch of the Lithuanic race, and their name is derived from the word *"kova"* — *"kovoti"*, meaning "a fight", *"to wage war"*. Those *Kovėni* probably were the people that lived around *Kovno*, in the neighborhood of the Heruli-Samogiti.

---

3).—*ALKRIKIS* (*Alkrks*) became king of the Heruli in the year 350. At that time the Heruli already were settled in a territory named *"Maitis"* (*"Maeotis"* — according to Ablavius).

Naulobaitis kažkodel susivaidijo su kitais Gerulių vadais ir nuo jų atsiskyrė. Apie 260-tais metais su dideliu Gerulių buriu jis persisamdė Romėnams. Užtai Romos imperatorius Gallienus gausiai Naulobaitį apdovanojo ir suteikė jam konsulo laipsnį.

Jokių numizmatų su Naulobaičio vardu nesiranda.

Toje gadynėje, **Kovėnai** (Chaviones) bendrai gyveno ir veikė kartu su Geruliais. Apie juos sužinome iš Mamertino panegyrikų: "Cum omnes barbarae nationes excidium universae Galliae minarentur, neque solum Burgundiones et Alamanni, sed et **Chaviones Erulique**, viribus primi barbarorum, locis ultimi, praecipiti impetu in has provincias irruissent, quis deus tam insperatam salutem nobis attulisset, nisi tu adfuisses " – Mamertini Paneg. Maximiano Aug. dictus (an. 289), c. 5.

Čia paminėti Kovėnai (Chaviones), tai buvo Lietuvių gentė, kurių vardas paeina nuo žodžio "**kova**" -- "**kovoti**". Tie **Kovėnai** bene tik bus senovės gyventojai apie **Kauną**, taigi Gerulių-Žemaičių kaimynai.

---

3). — **ALKRIKIS** (**Alkʳiks**) patapo Gerulių karaliumi apie 350 m. Toje gadynėje Geruliai jau buvo apsigyvenę teritorijoje vardu "**Maitis**" ("**Maeotis**" -- sulyg Ablaviuso).

But the Heruli lived here in peace only for a short time. The Ostrogothic king Germanrikis, the most powerful ruler of Europe, determined to annex the Herulian nation and their land to his own dominions. About the year 370, the Ostrogothic army invaded the marshy Maitis and the Heruli were conquered. Those that survived were enslaved, and king Alkrikis was forced to become Germanrikis' vassal.

From that time, the liberty loving Heruli (Žem-Maiti) became deadly enemies to the Goths, and down in their hearts they planted the seed of their vengeance. And their hatred towards the Goths grew so deep that even up till now, when thunder fulminates, the Samogitians (offsprings of the Heruli) invoke thus:

"O Thunder-god,
Spare the Samogit;
Smite the Goth *)
Just like a brown dog"!

The Heruli had to bear the Ostrogothic slavery for five years. And when the Huns began to ravage Europe, the majority of the Heruli determined to break away from the Ostrogothic yoke by entering the Hunnish service, so that their revenge would be felt more painfully by the Ostrogoths. Alas, such is the outcome of a national vengeance...

There are no coins with Alkrikis' name on them.

***) In modern times the Russians were the biggest enemies of the Lithuanian and Samogitian people, therefore now the Lithuanians apply the disdainful name "Gudas" (= Goth) to any Russian.**

Bet neilgai čia Geruliai galėjo sau ramiai gyventi. Aušrogudų karalius Germanrikis, galingiausias Europos valdonas, užsimanė Gerulių tautą ir jų žemę prie savo valstybės prijungti. Apie 370 metus, Aušrogudų armija įsibriovė į pelkėtą Maitiją ir Gerulius nugalėjo; kas gyvas išliko, tą pavergė, o karalių Alkrikį privertė buti Germanrikio vasalu.

Nuo to laiko, laisvę mylinti **Geruliai (Žem-Maičiai)** patapo amžinais Gudonų priešais, ir savo širdyse kerštą slėpė. Ir toji neapykanta taip giliai įsišaknėjo, kad net iki šiol Žemaičiai (Gerulių ainiai), perkunijai dundenant, sekančiai sako:

"Perkune dievaiti,
Nemušk Žemaitį;
Mušk Gudą *)
Kaip šunį rudą"!

Geruliai vergavo Aušrogudams apie penketą metų. Kada Hunų gaujos užpludo Europą, tai Gerulių didžiuma sumanė iš Aušrogudų vergijos pabėgti, Hunams persisamdyti, kad Aušrogudams skaudžiau keršyti. Tai štai prie ko tautos kerštas priveda...

Monetų su Alkrikio vardu nesiranda.

---

*) Kadangi musų gadynėje žiauriausi Lietuvių ir Žemaičių priešai buvo Rusai, tai dabar Lietuviai "Gudo" vardą Rusams sega.

4). — *RADAGAIŠIUS (Rada-gaisus)* became king of the Heruli in the Sixth Century.

The German and English scholars for a long time were puzzled about "Radagaišius", and the majority of them came to the conclusion that the name "Radagaisus" is not of Teutonic but of Slavic origin. They are mistaken! If some scholars would gain a better knowledge of the Lithuanian language, they could avoid publishing such nonsense.

Radagaišius is a purely Samogitian surname. Up till now we can find plenty of Lithuanians having such names as: *Radagaišius, Ra-gaišius, Gaišius, Gaišiunas, Gasiunas, Geiša,* etc. In the township of Jurbarkas (in Samogitia), there is a village by the name of *Gaišiai.*

In the year 400, when Alkrikis invaded Italy, Radagaišius with a considerable body of men joined Alkrikis' forces.

Five years later, i. e. in the year 405, Radagaišius, commanding a host of 200,000 men composed of Alans, Burgunds, Goths, Sueves and Vandals, marched towards Rome. The whole of Italy was panic-stricken, because Radagaišius made a public vow to burn the city of Rome and to sacrifice the Roman senators and all the Roman notables to his gods. Why he wished to revenge himself upon the Romans, we have no definite information. As far as the city of Florence, Radagaišius met no resistance. But there a terrible battle took place. The Roman army would give no respite to Heruli, and, being

4). — **RADA-GAIŠIUS** (**Rada-gaisus**) patapo Gerulių karaliumi IV-me šimtmetyje.

Vokiečių ir Anglų mokslininkai, ilgai suko sau galvas apie "Radagaišį", ir didžiuma jų nutarė, kad "Radagaisus" nėra Teutoniškas vardas, bet priklauso Slavų kilmei. Aiški klaida! Jei mokslininkai su Lietuvių kalba but geriau susipažinę, tai panašių nesąmonių but neparašę.

Radagaišius yra grynai Žemaitiška pavardė. Ikišiol randasi Lietuvių su pavardėmis **Radagaišius, Ra-gaišius, Gaišius, Gaišiunas, Gasiunas, Geiša,** etc. Jurbarko vals. yra kaimas **Gaišiai.**

400-tais metais, kada Alkrikis puolė Italiją, tai Radagaišius su žymia kariuomene jam talkininkavo.

Po penkių metų, t. y. 405-tais metais, Radagaišius susitelkęs Alanus, Burgundus, Gudonus, Svevus ir Vandalus, su 200,000 kariuomenės žygiavo link Romos. Italijoje buvo didi pasiauba, nes Radagaišius kerštaudamas, viešai grąsino Romą sudeginti, o to miesto senatorius ir visus žymiausius Romenus savo dievaičiams paaukoti. Už ką jis Romėnams keršijo, aiškių žinių neturime. Iki gražaus Florencijos miesto, Radagaišiui nieks kelio nepastojo. Bet ties tuo miestu įvyko aitrus mušis. Romėnų armija nedavė Geruliams nei atsikvėpti, ir kelionėje išvargusius Gerulius

exhausted from a prolonged journey, the Heruli were defeated. The Herulian king Radagaišius was captured and beheaded.

I had no opportunity of learning whether there are any coins of Radagaišius in existence.

---

5) — *VADAKARIS* (*Odachar* ?) was the most genial king of the Heruli. He reigned in Italy between the years 476-493. His father, by name Eidika (Edica), was the chief of the Courlanders (Sciri) and was employed by the mighty Attila as a secretary.

The Germans spell the name of this king "Odowakar". Grimm attempted to advance the idea that this name is composed of the words "*Audags*" (= "a rich" or "a fortunate") and "*vakir*" (="watcher"). Many scientists do not agree with such an explanation, because the arguments of this German scholar are too frail. Especially the English scientists, — Henry Bradley, Dr. Latham and others, — have pointed out the errors that Grimm frequently committed. Nevertheless, it would be important to know something concerning the etymology of this king's name.

Referring to the ancient chronicles, we find this name spelled thus:

Odoacer — by Jornandes (Sixth C.).
Odoacer — by Marcellinus Comes (Sixth C.).
Odoacer — by Cassiodorus (A. D. 480-575).
Odoacer — by Victor Vitensis (Fifth C.).
Odovacar — by Ennodius (A. D. 473-521).

nugalėjo. Gerulių karalių Radagaišį paėmė nelaisvėn ir nukirto jam galvą.

Monetų su Radagaišio vardu neteko matyti.

---

5). — VADAKARIS (**Odachar?**) buvo garsiausias Gerulių karalius, viešpatavęs Italijoje nuo 476 iki 493 metų. Jo tėvas, vardu Eidika (Edica), buvo Kuršių (Sciri) vadu ir tarnavo pas galingą Attilą už sekretorių.

Vokiečiai to karaliaus vardą rašo "**Odowakar**". Grimmas mėgino pasaulį įtikinti, kad tai yra sudėtinis vardas iš žodžių "Audags" (="turtingas", arba "laimingas") ir "**vakir**" (= "dabotojas"). Bet to Vokiečio argumentai yra silpnoki, ir daugelis mokslininkų su jo tokia išvada nesutinka. Ypač Anglų mokslininkai, — Henry Bradley, Dr. Latham bei kiti, — tikrai įrodė, kad Grimmas daugely vietų klydo. O vis-gi butų svarbu šio karaliaus vardo etimologiją išgvildenti.

Pažvelgus į senovės rašytojų kronikas, randame tąjį vardą parašytą šiaip:—

Odoacer — pas Jornandes (VI šimtm.).
Odoacer — pas Marcellinus Comes (VI šimtm.).
Odoacer — pas Cassiodorus (gyv. 480,575 m.).
Odoacer — pas Victor Vitensis (V šimtm.).
Odovacar — pas Ennodius (gyv. 473-521 m.).

Odovacer — by Agnelli, Liber Fontificalis (A. D. 839).
Odoacar — by Chronicon Cuspiniani (455-526).
Odoachar — by Anon. Valesii (A. D. 474-526).
Odoachar — by Paulus Diavonus (died in 799).
'Οδόακρος — by Procopius (A. D. 500-565).
Οδοάκρῳ — by Candidus (end of V cent.).
Ουακκαρος — by Agathias (A. D. 536-582).
Odachar and *Otachar* — by Eugippius c. 45.

Undoubtedly it was somewhat difficult for the Roman and Byzantian writers to spell the Herulian names, therefore they wrote them down in various ways and mostly erroneously. If the Romans pronounced the name of this king *"Odoacar, Odoachar, Otachar"*, — then its meaning in Lithuanian would be *"O-ta-kars"*, or *"O-tai-Karis"* (-= "The real Knight"); but if they pronounced it *"Odachar"*, — then it would mean in Lithuanian *"Vada-kars"* i. e. *"Vada-karis"* (-= "The Leader of the Knights"). And I think that in all probability his name was VADAKARIS, because there is more sense in giving a name to a newly-born *"The real Knight"* or *"The Leader of the Knights"*, than such a silly name as *"The Fortunate Watcher"*. Hence in my writings I shall call him *"Vadakaris"*.

The ancient historians say that Vadakaris was an unknown youth. While travelling with his companions, he once visited a saintly hermit named Severinus and asked for his blessing. Saint Severinus

Odovacer -- pas Agnelli, Liber Pontificalis (839 m.).
Odoacar - pas Chronicon Cuspiniani (455-493 m.).
Odoachar -- pas Anon. Valesii (474-526 m.).
Odoachar -- pas Paulus Diaconus (mirė 799 m.).
Ὀδόακρος -- pas Procopius (500-565 m.).
Ὀδοάκρῳ -- pas Candidus (pab. V šimtm.).
Ὀυακκαρος -- pas Agathias (536-582 m.).
Odachar ir **Otachar** -- pas Eugippius c. 45.

Beabejonės, senovės Romenų ir Bizantų rašytojams nelengva buvo Gerulių pavardes taisyklingai ištarti, tad užrašydavo nevienodai ir vis klaidingai. Jei to karaliaus vardą Romenai ištardavo "**Odoacar, Odoachar, Otachar**", -- tai Lietuvių kalboje reikštų "**O-ta-kars**" (= **O tai karys**); o jei ištardavo "**Odachar**", -- tai tada Lietuviškai reikštų "**Vada-kars**" (= Vadas-karys). Ir man regis, kad tikriausia jo vardas buvo VADAKARIS, nes yra daugiau senso naujagimiui duoti vardą "**o-tai-karys**" arba "**vada-karis**", nei kad "**laimingas dabotojas**". Taigi savo veikaluose jį vadinsiu "**Vadakaris**".

Senovės istorikai pasakoja, kad Vadakaris buvo niekam nežinomas jaunikaitis. Jis su savo draugais po svietą bekeliaudamas, užėjo į tyrus pas šventąjį Severiną prašyti jo palaiminimo. Šventas Severinas pastebėjo, kad Vadakaris buvo biednas, nes jo rubai

observed that Vadakaris was poor, because he was clad in rags, and that he was of such tall stature that it was necessary for him to stoop at the entrance. Vadakaris told Severinus that he intended to go to Italy to seek employment in the Roman army. Severinus blessed him, saying: "Go! Although you are now poorly clad in skins, I foresee that soon you will give people valuable presents and will make others rich". Encouraged by such prophecy, Vadakaris went to Italy and soon (in the year 474) the Herulian soldiers elected him their king.

In the year 476, the Heruli took possession of Italy, because the Roman government being bankrupt couldn't pay the wages. Vadakaris occupied Rome, emperor Romulus Augustulus was imprisoned, and his father Orestes was killed. Caesar Romulus Augustulus was a handsome youth and was only 15 years old, therefore Vadakaris took pity on him, gave him a splendid palace at Missena and assigned to him a pension of six thousand gold solidi *) yearly.

Romulus evidently was contented with his lot and in the year 480 he formally put a signature to the document of his abdication. Vadakaris, wishing that the world wouldn't think that he was the usurper of the Roman Empire, refused to wear the imperial diadem. According to Vadakaris' instructions, the Roman senators soon went to the Byzantian emperor Zeno to present the document of abdication of Ro-

*) **Solidus Aureus** = $2.96 in U. S. currency.

Hermann Vogel, Pinx.

Romulus Augustulus before Vadakaris.

Romulus Augustulus Vadakario akyvaizdoje.

buvo labai apdriskę, ir jis tokio milžiniško ugio, kad žengdamas per angą turėjo susilenkti. Vadakaris papasakojo Severinui, kad jis mano keliauti Italijon ir Romos armijai persisamdyti. Severinas jį palaimino sakydamas: "Eik! Nors dabar tu esi tik kailių skiautėmis apsidangstęs, bet aš regiu, jog neilgtrukus tu teiksi žmonėms brangias dovanas ir padarysi kitus turtingais". Vadakaris padrąsintas tokia pranašyste, nukeliavo Italijon ir neužilgo (474 metais), Gerulių kariunai išrinko jį sau už karalių.

476 metais Geruliai užvaldė Italiją, nes susibankrutijusi Romos valstybė neįstengė jiems algų išmokėti. Vadakaris Romos miestą užėmė, imperatorių Romulų Agustulų nelaisvėn paėmė, o jo tėvą Orestesą užmušė. Ciesorius Romulus Augustulus buvo gražus, ir vos tik 15 metų amžiaus teturėjo, tad Vadakaris jo pasigailėjo, jam puikų palocių Missenoje davė, ir skyrė po šešis tukstančius auksinių solidų *) kasmetinės pensijos.

Romulus savo likimu patenkintas, 480 metais formaliai pasirašė po abdikacijos dokumentu. Vadakaris, nenorėdamas, kad pasaulis manytų, jog jis yra Romos imperijos uzurpatorium, savę ciesorišku vainiku nesivainikavo. Su Vadakario žinia, Romos senatoriai tuoj keliavo pas Bizantijos ciesorių Zenoną, kad Romulo Augustulo abdikacijos dokumentą įteikti, ir podraug prašyti, kad jis viso Romos pasaulio

*) **Solidus Aureus** = $2.96 dabartinia Suv. Valst. valiuta.

mulus Augustulus, and at the same time to ask him to proclaim himself the sovereign of the entire Roman world and to confer on Vadakaris the rank of *patricius*. Everybody knew that Vadakaris was practically master of Italy, — while Zeno was emperor only in name. Zeno harshly approached the ambassadors, but being afraid of Vadakaris, in his letter he addressed him by the title of "Roman patricius". Therefore the year of 480 is considered the year of the downfall of the Roman Empire. One Romulus was the founder of the city of Rome, while another Romulus was the loser of Rome...

Vadakaris did his best to be on friendly terms with the emperor of Byzantium. In the beginning, Zeno's portrait was struck even on Roman coins, and public places were adorned with the statues of the Byzantian emperor. But he would never allow Byzantium to interfere with the internal affairs of Italy. Zeno did not like the idea that the "barbarian" Vadakaris would not heed him, therefore he waited only for the opportunity when the Heruli could be chased out of Italy. The historians say that Zeno was such a coward that he would tremble even at the picture of a battle. This is the reason why Zeno did not dare to fight the Heruli openly. Remembering the old Roman adage "divide et impera" ("divide and dominate"), — Zeno stirred up the Rugii against Vadakaris. And when Rugii refused to acknowledge the supremacy of Vadakaris, then there was a war (in the year 486-487). Vadakaris lead his large army

imperatorium pasiskelbtų ir Vadakariui "patricijaus" titulą suteiktų. Visi žinojo, kad faktinai Vadakaris bus Italijos valdonu, -- gi Zenonas tik iš vardo. Zenonas piktai išbarė tuos pasiuntinius, bet vis-gi Vadakario prisibijodamas, jį "Romos patricijum" savo laiške titulavo. Taigi 480-ti metai skaitosi Romos imperijos žlugimo metais. Vienas Romulus Romos miestą įsteigė, o kitas Romulus Romą prarado...

Vadakaris kiek galint stengėsi su Bizantijos ciesorium geruoju gyventi. Iš pradžių net ant Romos piningų Zenono portretą dėjo, o viešose aikštėse Bizantijos ciesoriaus stovylas statė. Bet į vidujinius Italijos dalykus kišties Bizantijai niekad neleido. Zenonui nepatiko, kad "barbaras" Vadakaris jo neklausė, ir slapta ieškojo progos kaip Gerulius iš Romos išvyti. Istorikai sako, kad Zenonas buvo toks bailys, kad jei pažvelgdavo į mušio atvaizdą, tai drebėdavo. Užtai su narsiais Geruliais jokiu budu Zenonas patsai kariauti neišdrįso. Zenonas atsiminęs Romenų posakį "divide et impera" ("skaldyk ir valdyk"), -- sukurstė Rugėnus prieš Vadakarį. Rugėnai atsisakė Vadakario klausyti ir įvyko karas (486-487 m.). Vadakaris su skaitlinga kariuomene užpuolęs Rugėnų že-

into the Rugian territory ("venit in Rugiland, pugnavitque cum Rugis". — Paul Diac. i. 19), the Rugii were defeated and their chief *Valaitis (Velaithas, Felethus)* was captured. Since that time the relations between Vadakaris and Zeno became worse than ever.

In the year 488, Zeno secretly proposed to the Ostrogothic king Tautarikis (Thiudareiks) that he should chase the Heruli out of Italy; for Zeno hoped that in the combat both of his enemies would become weakened, and then it would be an easy matter to get rid of those "barbarians". Ambitious Tautarikis gladly accepted Zeno's proposition.

At the end of the autumn, in the year, 488, Tautrikis led a body of 250,000 people out of Moesia towards Italy. This vast multitude, with all their baggage, their cattle, and their teams, was stretched about three hundred miles along the banks of the Danuvius. It wasn't easy for them to journey, it wasn't easy for them to pass over rugged mountains, because all kinds of diseases tormented them, and the tribes friendly to Vadakaris were harassing their progress. And when the Ostrogoths reached Singidunum (Bielgrade), *Draustyla (Thrafstila)*, king of

mę (''venit in Rugiland, pugnavitque cum Rugis''. — Paul. Diac. i. 19), Rugėnus nugalėjo, o jų vadą **Valaitį** (**Velaithas, Felethus**) paėmė nelaisvėn. Nuo to laiko santykiai tarp Vadakario ir Zenono dar labiau pablogėjo.

488 metais, Zenonas slapta pasiulė Aušrogudų karaliui Tautarikiui, kad jis iš Italijos Gerulius išvarytų; mat Zenonas tikėjosi, kai du priešai tarp savęs bekariaudami nusilpnės, tai Bizantijai nesunku bus su ''barbarais'' apsidirbti. Pilnas ambicijos Tautarikis šį Zenono pasiulymą priėmė.

Rudeniop, 488 metais, Tautarikis vedė 250,000 Aušrogudų iš Moesijos ant Italijos. Toji milžiniška minia, su visa savo manta, su gyvuliais ir vežimais, buvo nusidriekusi palei Dunojaus krantus per 300 kilometrų. Nelengva buvo jiems žygiuoti, nelengva per aukštus kalnus persikuopti, įvairios ligos kamavo, be to dar Vadakariui ištikimos tautelės jų žygį trukdė. Kuomet Aušrogudai atėjo ties Singidunu

the Gepids *), the vassal of Vadakaris, forbade Tautarikis to pass through his territory. Neither Tautarikis' entreaties nor threatening would frighten Draustyla. And there was a great battle near a river called Ulca. Many Ostrogoths perished there, and it seemed that the Gepids would win the battle; but Tautarikis' own bravery inspired the Ostrogoths so that at last they defeated the Gepids.

It took nearly a year for the Ostrogoths to reach the frontier of Italy. Right at the boundary, across the river Isonzo, they saw the powerful army of Vadakaris. Although the Ostrogoths were fatigued, on the 28th of August, 489, they forced the passage of the river, and the army of Vadakaris retreated to Veronna. On the 30th of September, Tautarikis besieged Veronna. The Heruli fought desperately and the losses of the Ostrogoths were enormous. But instead of being discouraged Tautarikis gained a stronger impulse to fight Vadakaris, and the Herulian army was thrown into confusion and fled towards Rome. When the senators learned that the Heruli were beaten, they ordered the gates of Rome to be closed and refused to admit Vadakaris, fearing the wrath of the conqueror. Vadakaris then marched

---

*) The descendants of Gepids, in my opinion, are the modern **Gapsai** (= **Kapsai** a branch of the Lithuanic stock). Dr. Latham states that Gepids were closely akin to the Heruli. In ancient chronicles they are called "Gepidae", "Geftae". Their noted kings were: **Ardarikis** (Ardarix), **Važtyda** (Fastida), **Drasarikis** (Thrasarix), **Draustyla** (Thrafstila) and **Ašbadas** (Asbadus). From those names, which sound Lithuanian, we are sure that the Gepids were related to the Lithuanian nation.

(Bielgradu), tai **Gipėdų***) karalius **Draustyla** (Thrafstila), Vadakario vasalas, griežtai uždraudė Tautarikiui pereiti per tą teritoriją. Jokie Tautarikio maldavimai, nei grąsinimai Draustylos nenugąsdino. Ir ištiko baisus mušis ties Ulkos upe. Daug Aušrogudų čia galą gavo, ir rodėsi, jog Gipėdai kovą laimės; bet Tautarikio drąsa palaikė Aušroguduose narsą, ir Aušrogudai vis-gi Gipėdus nugalėjo.

Beveik visus metus ėmė Aušrogudams pasiekti Italijos ribas. Ir ties pat rubežium, palei Isonzos upę, jie pamatė galingą Vadakario armiją. Nors pavargę Aušrogudai buvo, bet rugpiučio 28 d., 489 metais per tą upę persigrumė, ir Vadakario armija pasitraukė Veronos link. Rugsėjo 30 d., Tautarikis užatakavo Veroną. Geruliai kovojo desperatiškai, ir daug Aušrogudų nukovė. Vienok Tautarikis nenusiminė, bet dar narsiau ant Vadakario puolė, ir Gerulių armija pakriko ir bėgo linkui Romos. Senatoriai sužinoję kad Geruliai yra sumušti, ir prisibijodami pergalėtojo keršto, uždarė stiprius Romos miesto vartus ir Vadakario neįsileido. Tada Vadakaris žygiavo skersai

---

*) **Gipėdų** ainiai, man regis bene tik bus dabartiniai Gapsai (Kapsai). Dr. Lathamas sako, kad Gipėdai buvo artimi Geruliams. Senovės kronikose juos vadinama "Gepidae", "Gefthi". , Žymiausi Gipėdų karaliai buvo: **Ardarikis** (Ardarix) **Važtyda** (Fastida), **Drasarikis** (Thrasarix), **Draustyla** (Thrafstila) ir **Ašbadas** (Asbadus). Iš šių Lietuviškai skambančių vardų galime drąsiai sakyti, jog Gipėdai buvo giminingi Lietuvių tautai žmonės.

across Italy, destroying everything that was in his way, and took refuge in the impregnable fortress of **Ravenna.**

The bitter struggle between the Ostrogoths and the Heruli lasted for a long time. Vadakaris' best general by name *Duba (Thufa),* became a "traitor" and with a large body of men deserted to Tautarikis. General Duba was so cunning that he gained not only the full confidence of Tautarikis, but also received plenty of money and a number of principal officers to besiege Vadakaris. As soon as Duba reached the camp of Vadakaris, he loaded the officers of Tautarikis with chains and presented them to Vadakaris. For sometime Vadakaris kept those famous war prisoners in a dungeon, and then murdered them. Later, he turned against the Ostrogoths and defeated them; and Tautarikis was compelled to abandon Milan and Veronna, and to entrench himself near Pavia.

In August, A. D. 490, a large body of the Balthagoths came to aid Tautarikis. Then the forces of Tautarikis and Alkrikis jointly attacked Ravenna again. Besides, Tautarikis sent out his spies to all the Italian cities to find out who the supporters of Vadakaris were, and on a certain day all of them were massacred. For two years and a half Vadakaris defended the citadel of Ravenna. At last both sides were wearied and longed for peace. The pressure of famine compelled Vadakaris to offer the terms of armistice. Tautarikis already craved for peace and was glad to accept such terms as were set by Vada-

Italijos viską pakeliui naikindamas ir užsidarė stipriame Ravennos forte.

Aitri kova tarp Aušrogudų ir Gerulių tęsėsi gan ilgai. Vadakario žymus generolas vardu **Duba** (Thufa) tapo "išdaviku" ir su skaitlinga kariuomene pasidavė Tautarikiui. Šis generolas taip puikiai mokėjo apdumti Tautarikiui akis, kad Tautarikis pilniausia Duba pasitikėjo, davė jam daug piningų ir didį burį savo geriausių karininkų, kad eitų Vadakarį pliekti. Vos tik pasiekė Vadakario stovyklą, Duba visus Tautarikio karininkus sukaustė retežiais ir pasiuntė Vadakariui, kuris tuos žymius nelaisvius sumetė kalėjiman ir vėliau visus nugalabino. Potam Duba atsisuko ant Aušrogudų, juos sumušė ir Tautarikiui prisiėjo traukties iš Milano bei Veronos ir apsikasti ties Pavia.

Rugpiuty, 490 metais, Tautarikiui į pagelbą atėjo Baltgudų stipri kariuomenė. Tada Tautarikio ir Alkrikio sujungtos spėkos vėl apgulė Ravenną. Be to, Tautarikis slapta išsiuntinėjo į visus Italijos miestus savo šnipus, kurie iššnipinėjo kas yra Vadakario šalininkai, ir vieną dieną visus iššudė. Per du su puse metų Vadakaris gynė Ravennos fortą. Gale abi pusi nusikamavo ir taikos pageidavo. Badas prispyrė Vadakarį pasiulyti taiką. Tautarikis jau senai taikos trokštąs, priėmė visas Vadakario pastatytas sąlygas.

karis. Both sides came to an agreement that Vadakaris and Tautarikis should reign over Italy as joint sovereigns.

On the 5th of March, A. D. 493, Vadakaris met Tautrikis with the greatest pomp, and they greeted each other in a most friendly manner and wished to each other long life. Before many days had passed, Tautarikis heard that Vadakaris was plotting his assassination. On the 15th of March, Tautarikis invited Vadakaris to a banquet at the "Laurel grove" palace. Not suspecting any treason, Vadakaris came. And when he occupied the seat next to Tautarikis, two Ostrogothic soldiers approached Vadakaris, and, as if asking for some favors, they seized his hands. The signal being given, the soldiers that were secretly stationed by Tautarikis in the side chambers rushed in; but when they saw that they were there to murder a defenceless gray-headed king, their master, none of them would move forward. Tautarikis then drew his sword, and raised it to strike Vadakaris. "O God, where art thou!?" groaned the unhappy Vadakaris. "This is how you treated my friends!" shouted Tautarikis. And with his sword he smote him on the collar-bone with such a force that the body of Vadakaris was almost cut in two. Tautarikis, as if surprised at the effect of his blow, sneeringly remarked — "The poor wretch must have had no bones".

Thus, at the age of sixty, died the greatest king of Heruli, Vadakaris. He had reigned in Italy for

Abi pusi susitaikė ir sutarė, kad Vadakaris valdys Italiją lygia papėde su Tautarikiu.

Kovo 5 d., 493 metais, Vadakaris su didžiausia iškilme pasitiko Tautarikį, abudu labai draugiškai sveikinosi ir viens kitam linkėjo ilgiausių metų. Keletą dienų praslinko, ir Tautarikis nugirdo, kad Vadakaris planuoja jį nužudyti. Kovo 15 dieną, Tautarikis pakvietė Vadakarį pokilin, "Laurų daržo" palociun. Vadakaris nieko blogo nenujausdamas, atėjo. Ir kada atsisėdo šale Tautarikio, du Aušrogudų kareiviu prisiartino prie Vadakario ir lyg norėdami kokios tai malonės prašyti, nutvėrė jam už rankų. Ant duotojo ženklo, įpuolė Tautarikio kareiviai, kurie tiksliai buvo paslėpti pašaliniuose kambariuose; bet kada pamatė, kad jie turi žudyti nekaltą senelį, savo karalių, — tai nei vienas iš vietos nesijudino. Tada Tautarikis išsitraukė kardą ir užsimojo ant Vadakario. "O Dieve, kur esi?!" sudėjavo nelaimingas Vadakaris. "Tai taip tu elgeis su mano draugais!" sušuko Tautarikis, ir taip smarkiai smogė kardu per petį, kad Vadakarį beveik perpus perkirto. Tautarikis lyg nusistebėjęs, kad taip smarkiai gali kirsti, su žvėriška pašaipa pasakė, -- "Nelaimingas sutvėrimas, turbut kaulų neturėjo".

Tai taip žuvo Gerulių didysis karalius Vadakaris, šešiosdešimts metų išgyvenęs ir septyniolika metų

seventeen years. His wife *Žiniagiltė (Suniagilda)* was starved to death in prison by Tautarikis, and his son *Delianis (Thelane)* was presented as a slave to the Balthagothic king Alkrikis. Later, Delianis succeeded in escaping from slavery but upon his arrival in Italy he was captured and killed. Speaking of the Herulian prince Delianis, we mention the fact that in Samogitia there are many inhabitants with the names *Delianis, Dilionis.*

After the death of Vadakaris, the Herulian nation was afflicted by all kinds of calamities. Tautarikis deprived the Heruli of their privileges as citizens, annulled their rights to their old property, and persecuted and massacred them. Then the Heruli fled from Italy. A part of them went to Drasarikis, the king of the Gepids, who sheltered them and even allowed them to plunder the confines of Tautarikis' territory and to revenge themselves upon the Ostrogoths. Other Heruli went back to the native land of their ancestors, Samogitia; others settled in Prussia around Mecklemburg; others entered the imperial service of Byzantium; and the rest of them were scattered through the whole of Europe and were assimilated by other nations.

The Heruli, however, did not disappear from the pages of history abruptly. After Vadakaris, several other Herulian heroes became famous. Especially it is worth-while to relate something concerning Varas and Žindvaldas.

Fig. 46.

Fig. 47.

Fig. 48.

Of the coins of Vadakaris there are the following known types:—

Fig. 46. — Silver ½ shilling (semi-siliqua) coin, actual size. Forty-eight of such shillings were equal to one gold solidus.

Ob. — The portrait of Vadakaris with the mustache, in dexter profile. Around it the legend: FL ODAC (= Flavius VODaCars).

Rv. - Within the wreath a monogram meaning VADAKARS. Beneath the wreath the letters R V mean RAVENNA.

Fig. 47. — A bronze coin, actual size.

Ob. — The portrait of emperor Zeno. Around it the legend: DN ZENO PF AVG (= DomiNus ZENO PontiFex AVGustus).

Rv. — Vadakaris' monogram encircled by a wreath.

Fig. 48. — A bronze coin, of exact size as in the illustration.

Ob. — The portrait of Vadakaris in dexter profile. Around it the legend: ODOVAC (?).

Rv. — Within the wreath a monogram composed of letters VADO... (sic !) meaning **VADOKARIS.**

Vadakario monėtų man žinomi sekanti typai:—

Fig. 46. — Sidabrinė ½ šilingo (semi-siliqua) moneta, naturalaus didumo. Tokių pusšilingių ėjo 48 į vieną aukso solidą.

Ob. — Vadakario portretas su usais, žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: FL ODAC (= Flavius VADAKARIS).

Rv. — Vainikų apriesta monograma, reiškianti VADAKARS. Vainiko apačioje raidės R V reiškia RAVENNA.

Fig. 47. — Varinė moneta, naturalaus didumo.

Ob. — Imper. Zenono portretas. Aplinkui parašas: DN ZENO PF AVG (=Dominus ZENO PontiFex AVGustus).

Rv. — Vadakario monograma, vainiku apriesta.

Fig. 48. — Varinė moneta, tokio pat didumo kaip atvaizde.

Ob. Vadakario portretas žiurįs į dešinę. Aplinkui parašas: ODOVAC (?).

Rv. — Vainiko viduje monograma susidedanti iš raidžių VADoKARIS.

I have seen many coins of Vadakaris in the European Museums. The Imperial Museum of Vienna kindly had sent to me a facsimile of a coin of Vadakaris. But I must express my deep sorrow that all the coins of Vadakaris that I have examined were forged by some fanatics, i. e. the inscriptions were "fixed" — chiselled. If some fanatics dare to employ such unscrupulous means as to falsify even the name of Vadakaris on the numismatic rarities, then indeed it is nauseating! The impostors might attain their purpose of misleading the public in general, but they cannot fool an experienced numismatist. Sooner or later the numismatists will detect who were those "smarties" and their names will be exposed, just as the names of Majnert and Biernacki, the Polish forgers were exposed.

Įvairiuose Europos muziejuose esu matęs Vadakario monetas. Valstybinis Viennos Muziejus net teikėsi atsiųsti man Vadakario monetos faksimilę. Bet su širdperša turiu pareikšti, kad visos Vadakario monetos, kokias tik mačiau, buvo kažkokių falsifikatorių sužalotos, nes parašai "taisyti" — skutinėti. Jei falsifikatoriai net tokių priemonių imasi, kad Vadakario vardą iškraipyti, tai tikrai šlykštu! Tokie apgavikai gali klaidinti ir savo tikslą dalinai atsiekti tarpe paprastos žmonių minios, bet patyrusio numizmatisto tai jau neapgaus. Anksčiau ar vėliau, tokius "meistrus" numizmatikai suseks ir jų pavardes eksponuos taip, kaip kad Lenkų falsifikatorių Majnerto ir Biernackio eksponavo.

Italijoj iškaraliavęs. Jo žmoną **Žiniagiltę (Sunjagilda)** Tautarikis kalėjime badu numarino, o sunų **Deliani (Thelane)** atidavė už vergą Baltgudų karaliui Alkrikiui. Vėliaus pavyko Delianiui iš vergijos pabėgti, bet kai Italijon atvyko, tai jį pagavo ir užmušė. Minint apie Gerulių karalaitį Delianį, turime pažymėti, jog Žemaitijoje randasi labai daug gyventojų su pavardėmis **Delianis, Dilionis.**

Vadakariui žuvus, Gerulių tautą visokios nelaimės spaudė. Tautarikis atėmė nuo Gerulių visas pilietines teisės, uždraudė jiems naudotis savo seniau įgytais turtais, ir pradėjo juos žiauriai persekioti ir žudyti. Tada Geruliai buriais bėgo iš Italijos. Dalis jų nuėjo pas Gipėdų karalių **Drasarikį**, kuris Gerulius priglaudė ir net pavelijo Tautarikio teritorijas užpuldinėti ir Aušrogudams keršyti. Kiti Geruliai grįžo į savo prabočių seną tėvynę Žemaitiją; kiti apsigyveno Prusuose apie Mecklemburgą; kiti persisamdė Bizantijos ciesoriui; o kiti pasklido po visą Europą ir su kitomis tautomis susimaišė.

Bet iš istorijos lapų, Geruliai staiga neišnyko. Po Vadakario, dar keletą Gerulių didvyrių pasižymi. Ypač verta čia patiekti žinių apie Varą ir Žindvaldą.

6) — *VARAS* (*Pharas*) was the chief of those Heruli who served the Byzantian emperor as employed soldiers.

Varas is a Lithuanian name and is derived from the word "*varau*" (= "I drive"). Up till now there are some inhabitants in Samogitia bearing the names: *Varas, Varaitis, Vara*-kulis, *Vara*-nius, Daub-*varas,* Ei-*varas,* Ju-*varas,* Lab-*varas,* etc.

The first time that Varas became famous was in the year 530, when the Persians waged war against Byzantium (A. D. 526-530). And if the Heruli had not come to aid the Byzantians, then probably the Persians would have crushed the Byzantian Empire.

In the year 534, the name of Varas was known all over Europe, because he had captured Gelimeras, the famous king of the Vandals. It happened like this. After the Heruli and the Byzantians utterly defeated the Vandal army in December, A. D. 533, their king fled to the Pappuan mountains where he hid himself amongst the semi-civilized Moors. There he found a refuge in a filthy, vermin-infested, fetid Moorish cave. Although there he had to suffer terrible poverty and famine, he would refuse to surrender. The Byzantian general, Belisarius, was affraid that the Vandals wouldn't come back with some new forces, so he asked Varus to pursue them with a body of the Herulian men and annihilate the remnants of the Vandal army. The Heruli, remembering how in the past they were wronged by the Vandals, with a spirit of vengeance pursued them and attempted

6). – **Varas** (Pharas) buvo tų Gerulių vadas, kurie tarnavo Bizantijos ciesoriui kaipo samdiniai.

Varas yra Lietuviška pavardė ir paeina nuo žodžio "**varau**". Žemaitijoje iki šiol randasi gyventojų su pavardėmis **Varas, Varaitis, Vara**-kulis, **Vara**-nius, Daub-**varas**, Ei-**varas**, Ju-**varas**, Lab-**vara**, etc.

Pirmu sykiu Varas pasižymėjo 530 metais, kada Persai kariavo prieš Bizantiją (526-531 m.). Ir jei tada Geruliai but Bizantams nepagelbėję, tai Persai gal but sutruškinę Bizantijos imperiją.

534 metais, Varo vardas pagarsėjo po visą Europą, nes jis paėmė nelaisvėn Vandalų karalių Gelimerą. O tai įvyko šitaip. Kada Geruliai ir Bizantai sumušė Vandalų armiją (Gruodžio mėn. 533 m.), tai Vandalų karalius pabėgo į Pappuos kalnus ir pasislėpė pas puslaukinius Maurus. Ten jis gavo prieglaudą nešvarioje, pilnoje vabzdžių, dvokiančioje Maurų lindynėje. Ten jis baisų skurdą ir badą kentėjo, bet pasiduoti nemanė. Bizantijos generolui Belizarijui labai rupėjo, kad Vandalai vėl neatplustų, tat jis prašė Varo, kad jis su Gerulių kariais vytųsi ir dabaigtų Vandalų armijos likučius. Geruliai, atsiminę, kaip Vandalai juos skriausdavo, su kerštingu upu Vandalus vijosi, ir mėgino užkuopti Pappuos kalnus ir jų karalių pagrobti. Bet Vandalai su Maurais, nuo

to climb up the Pappuan mountains so as to capture the king. But, from the tall cliffs and precipices, the Vandals, together with the Moors effectively defended King Gelimeras. Then Varas, surrounding the mountains, watched that nobody should enter or come out of there.

After three months of such blockade, Varas sent a letter to the Vandal king worded thus: "I hear that Justinian would like to favor you by conferring on you the rank of patricius, and he would grant you some palaces and land. Indeed, it is much better to be a friend-servant, just as Belisarius is, of the mighty Emperor Justinian, than to play the role of a king in Pappua, or , in other words to comply with the caprices of the insignificant Moors; and besides, not only you, but also your wretched companions are being oppressed by terrible poverty and famine".

King Gelimeras answered the letter of Varus thus: "I thank you for your anxiety, but I shall never become a slave to a man, who, without any reason, attacked me, and I hope yet to revenge myself upon him. I have not caused him any trouble, but he pushed me into such ruin by sending certain Belisarius upon me. Let him beware! I might do something that he will regret. I can write no more: my troubles disabled my thinking power. But be kind, dear Varus, and send me a lyre, one loaf of bread, and a sponge".

stačių uolų ir pakriaušių narsiai gynė karalių Gelimerą. Tada Varas tuos kalnus apsupęs saugojo, kad nieks ten neineitų ir neišeitų.

Po trijų mėnesių tokios blokados, Varas pasiuntė Vandalų karaliui sekančio turinio laišką: "Girdėjau, kad Justinianas norėtų tavę paaukštinti, suteikti tau patricijaus rangą ir duoti tau palocius ir žemės. Ištikro yra daug geriau buti sebru -- tarnu, lygiai kaip kad Belizarijus yra, tokio galingo Imperatoriaus, nei kad lošti karaliaus rolę Pappuoje, kitaip tariant pildyti neskaitlingų Maurų užgaidas; ir be to dar, ne tik pačiam, bet ir tavo nelaimingiems pasekėjams, bado ir baisaus skurdo buti kamuojamiems".

Į tą Varo laišką, karalius Gelimeras atsakė šiaip: "Dėkingas esu už tavo rupestį, bet aš nevergausiu tam žmogui, kurs užpuolė ant manęs be jokios priežasties, ir ant kurio dar aš tikiuos išlieti savo nuožmų kerštą. Jokio blogo jam nesu padaręs, o jis mane įstumė į šią prapulties gelmę, užsiundydamas ant manęs iš kažkur Belizarijų. Bet lai jis saugojas! Jam dar gali atsitikti taip, kad jis gailėsis. Daugiau aš negaliu rašyti: mano nelaimės atėmė man galvojimo jėgas. Bet buk taip malonus, brangus Varai, ir atsiųsk man kankles, vieną kepalą duonos ir vieną kempinę".

The ending of this letter was quite puzzling to the Herulian chief. After questioning the messenger, Varus learned that Gelimeras once more would like to taste some bread, which he had not had for a long time; that his eyes are inflamed and swollen; and that once more he wished to sing a song of his adventures with the accompaniment of a lyre.

Lastly, the following incident crushed the unhappy Vandal king. The Moorish hostess scraped the last remnants of flour, kneaded a dough, and placed it on the glowing charcoal to bake. Two small boys crawled nearer the fireplace; one of them was the grandson of the Vandal king, and another was the son of the Moor. Both eagerly watched the baking crumpet. The Vandal boy was the first to grab from the fire the hot ashy crumpet and push it into his mouth. Then the Moorish boy caught the Vandal boy by the hair, began to beat his face, pulled the remainder of that crumpet out of his mouth, and hastily swallowed it. Gelimeras seeing all this, was moved to tears, and then he decided to surrender to the Heruli.

Thus the Heruli ended the days of the Vandal kingdom.

---

7). — *Žindvaldas (Sindvaldus,* Σινδυαλδος ἡγεμον according to the Byzantian chronicles), distinguished himself as a leader of the Heruli and Brenti in the wars against the Roman exarch Narses, in the year 565.

To laiško pabaiga Gerulių vadui atrodė labai keista. Iškvotęs pasiuntinį, Varas sužinojo, kad Gelimeras dar sykį norėtų paragauti duonos, kurios jis jau nuo senai nevalgęs; kad jo akįs yra paraudusios ir užtinusios; ir kad dar sykį norėtų apdainuoti savo vargų dainą, kanklių stygoms skambant.

Galų-gale, nelaimingąjį Vandalų karalių sujaudino toks reginys. Šeimininkė Maurė, sukrapščiusi miltų likučius, padarė tešlą ir užmetė ant žarijų, kad keptų. Prie ugniavietės prislinko du vaiku; vienas buvo Vandalų karaliaus anukas, o kitas Maurės sunus. Abudu godžiomis akimis dabojo kepantį plycką. Vandalukas pirmutinis pasigrobęs nuo žarijų karštą ir pelenuotą kepalą, grudo savo burnon. Tada Maurukas nutvėrė Vandalukui už plaukų, pradėjo mušti jam veidan, ištraukė iš jo burnos likusį plycką, ir greit nurijo. Gelimeras tą visą matęs, labai susigraudino ir nutarė Geruliams pasiduoti.

Taigi Geruliai dabaigė Vandalų karalystės dienas.

---

7. -- **Žindvaldas** (**Sindvaldus**, Σινδυαλδος ἡγεμον sulyg Bizantijos kronikų), pasižymėjo 565 metais, kada jo vedami Geruliai ir Brentai kariavo prieš Romos exarchą Narsesą.

The name of king *Žindvaldas* is purely Lithuanian and is derived from the words "Žinot" (="to know") and *"Valdas"* (="*ruling*"). There are very many inhabitants in Samogitia that still bear such names as: *Žinvaldas, Žinčius* (Žindžius, a priest of the Lithuanian parish in Elizabeth, N. J.), *Žinda*-navičius (*Žida*-navičius, a priest of the Lithuanian parish in Amsterdam, N. Y.), *Žintis,* Vien-*žindis,* Vy-*žintas,* Ma-*žintas,* etc. etc.

Concerning king Žindvaldas, the ancient historian *Paulus Diaconus* writes: "Habuit Narses certamen adversus *Sindvald Brentorum* regem, qui adhuc de *Herulorum* stirpe remanserat, quem secum in Italiam veniens simul Odoachar adduxerat." — *De Gestis Langob. ii, 3.* The *Brenti* that are mentioned in this passage, might have been the kinsmen of the old Prussians. The name *"Brentas"* probably is a corupted form of the word *"prantas"*, "su-*prantas"* (="*understanding*"), just as the name *"Prusas"* is derived from *"pruts"* (=*protas, protings* žmogus) which means "the wise", "the intelligent". Any Lithuanian bearing such a name as *Brenza, Brundza,* — is a descendant of the Brenti tribe. It is quite interesting to note that the *Brenti* are mentioned in the VII-X Century document known as *"Codex Exoniensis":*

Þeodric weold Froncum,	Tautrikis ruled the Franks,
Þyle Roudingum,	Tyla the Raudėns,
Breoca Brondingum".	**Brokas the Brenti".**

Karaliaus **Žindvaldo** vardas yra grynai Lietuviškas, paeinąs nuo žodžių "**žinot**" ir -- "**valdąs**". Žemaitijoje iki šiol randasi daug gyventojų su pavardėmis **Žinvaldas, Žinčius (Žindžius,** Lietuvių parapijos klebonas, Elizabethe, N. J.), **Žinda**-navičius **(Židanavičius,** Lietuvių parapijos klebonas, Amsterdame, N. Y.), **Žintys,** Vien-**žindis,** Vy-**žintas,** Ma-**žintas,** etc. etc.

Apie karalių Žindvaldą, senovės istorikas **Paulus Diaconus** rašo: "Habuit Narses certamen adversus **Sindvald Brentorum** regem, qui adhuc de **Herulorum** stirpe remanserat, quem secum in Italiam veniens simul Odoachar adduxerat." -- **De Gestis Langob. ii, 3.** Čia minimi **Brentai** bene tik bus senovės Prusų kaimynai. Žodis "**Brentas**" gali paeiti nuo "**prantas**", "su-**prantąs**", taip kaip "**Prusas**" reiškia "**pruts**" (= **protas, protings** žmogus). Šiandie gyvenantieji Lietuviai su pavardėmis **Brenza, Brundza,** — tai Brentų gentės ainiai. Įdomu, kad net VII-X-to šimtmečio dokumente "**Codex Exoniensis**" apie Brentus dar sekančiai parašyta:

Þeodric weold Froncum,	Tautrikis valdė Frankus,
Þyle Roudingum,	Tylė Raudėnus,
Breoca Brondingum".	**Brokas Brentus".**

Then the *"Codex Exoniensis"* tells us that *Brokas* ruled the *Brenti!* In the vicinity of Klaipėda (Memel, Prussia) there are still some inhabitants living that bear such names as "Brokas", "Braks". Especially the Prusso-Lithuanian patriot *Adam Brakas* is well known to many people.

The distressed Heruli made a union with their kinsmen the Brenti. In the year 565, they again tried to regain their old fame and freedom, but failed... The Roman exarch Narses defeated both the Heruli and the Brenti, and their king Žindvaldas was captured and then hanged (Encycl. Brit. vol. XIX, p. 242). This, the second fatal blow, was one from which the Herulian nation could never recover. Then they gradually died out until they disappeared entirely.

BALTHAGOTHIC CROWN

BALTGUDŲ KARUNA

Taigi sulyg "**Codex Exoniensis**", **Brokas** valdė **Brentus**"! Klaipėdos krašte, dar iki šiol randasi gyventojų Lietuvių su pavardėmis "Brokas", "Braks". Ypač visiems yra žinomas Prusų-Lietuvių veikėjas dailin. Adomas **Brakas**.

Vargų spaudžiami Geruliai su Brentais susivienijo. 565 metais jie bandė savo senovės garbę ir laisvę atgauti, bet nepavyko... Romos exarchas Narses, Gerulius su Brentais nuveikė, o jų karalių Žindvaldą nelaisvėn paėmė, ir potam jį pakorė (Encycl. Brit. vol. XIX, p. 242). Tai buvo antras mirtinas smugis Gerulių tautai, nuo kurio jau atsipeikėti negalėjo ir palengva nyko iki išnyko.

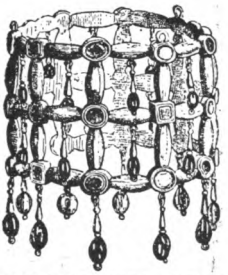

BALTHAGOTHIC CROWN

BALTGUDŲ KARUNA

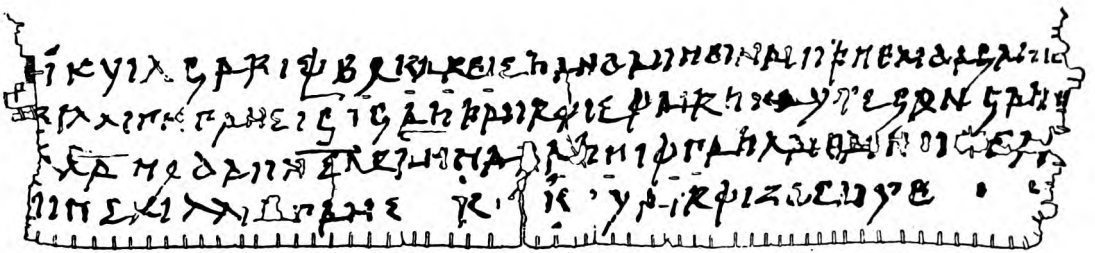

FRAGMENT OF A GOTHIC DEED CONTAINING "RUNES".
(Neapolitan document, sixth century.)

This specimen indicates that the Goths possesssed an alphabet of their own, the letters of which were called "runes". The word "runa", "runat" in Lithuano-Letgalic language means "speech", "to speak".

DALIS GUDONIŠKO UŽRAŠO, KURIAME RANDASI "RUNOS".
(Neapoliškis dokumentas, šešto šimtmečio.)

Šis pavyzdis parodo, kad Gudonai turėjo savąjį raštą, kurio raidės vadinosi "runos". Žodis "runa", "runat" Kuršių-Letgalių kalboje reiškia "kalba", "kalbėti".

PART V.

The Gothono-Lithuanic
Glossary.

DALIS V.

Gudonų-Lietuvių
Bendra-žodžiai.

V.

The Gothono-Lithuanic Glossary.
Gudonų-Lietuvių Bendra-žodžiai.

The Gothic scriptures contain about 3000 different native words; of which, however, a large majority are compounded out of a small number of simpler words. Out of this number, I have picked out 1,175 words which resemble the Lithuanian words. And I believe that if someone would take the pains of analyzing the Gothic lexicon, more than 50% of the Lithuanian words could be found in it. Glancing at this glossary, the readers will realize how closely the Gothic and the Lithuanian languages resemble each other.

Gudonų raštuose yra užsilikę apie 3,000 skirtingų žodžių. Didžiuma tų žodžių yra sudėtiniai iš gan ribotos pagrindinių žodžių skaitlinės. Iš tos skaitlinės, pripuolamai parinkau 1175 žodžius, kurie yra panašųs Lietuvių žodžiams. Ir aš esu tikras, kad atydžiau Gudonų leksikoną pastudijavus, galima butų rasti virš 50% Lietuviškų žodžių. Pažvelgę į šį žodynėlį, skaitytojai galės įsitikinti apie Gudonų-Lietuvių kalbų bendrumą.

— A —

Abai = Abeji. -- **E.** Both.

Abnam dat. pl. = Aniem. -- **E.** To them.

Af-agja = Ap-akiu (išgąsdinu taip kad kuo ne apalpsta). -- **E.** I terrify.

Afar = Apart. -- **E.** Besides.

Af-iddja = Apējau. -- **E.** I went around.

Afholon = Apgauliot. — **E.** To defraud.

Af-hrisja = Ap-kričiu, apkrečiu (nukrečiu, nukratau). -- **E.** I shook down.

Af-leith = Ap-leidžiu, **apleidu** (išeinu sau, palieku kitam). -- **E.** I forsake.

Af-leta = At-leidžiu, **atleidu,** (dovanoju kaltę). -- **E.** I forgive.

Af-leita = Ap-leidu (palieku). — **E.** I go away, I depart.

Af-dailja = Ap-daliju, apdalinu. -- **E.** I endow.

Af-hlatan = Ap-klotie. — **E.** To lade upon.

Af-maita = Atmaitau (atkertu); Maitoti = žeisti, kirsti. **E.** I cut apart.

Af-nima = At-nimu, atimu. -- **E.** I take away.

Af-sateins = Atsi-žadējims. -- **E.** Desertion.

Af-satja = Atsižadu, atsi-sakau. -- **E.** I desert, I refuse to, I renounce.

Af-skaida = At-skaidau (atmetu, atskiriu). -- **E.** I throw aside.

Af-slaga = Ap-slėgiu, ant-slėgiu (prismaugiu.— **E.** I smother.

Af-standa = At-stoju. — **E.** I stand apart, I fall away.

Af-swaggidai weseima = (Apsvaigyti busime).— **E.** We will be stunned.

Af-swairba = Apsi-švarinu. -- **E.** I clean up myself.

Af-gal-eita = Atgal eita. -- **E.** Was comming back.

Af-wagja = Apvagiu, prašalinu vogtinai. -- **E.** I steal.

Af-slauthja = At-šliaužiu. – **E.** I crawl nearer.

Aggwja (tark: ANGWIA) = Angiu, engiu. — **E.** I distress, I constrain.

Aggwus (tark: ANGUS) = Angus (siauras); anga, prie-angis. -- **E.** Narrow passage, vestibule.

Agja = Ugju, uju. — **E.** I threaten.

Aha = Aha. -- **E.** Yes indeed.

Ahs (tark AŠAS) = Ašaks (ašaka); akselis. -- akuotas. — **E.** Husk of a grain.

Ahsa = Ąsa. — **E.** Loop.

Ahta = Aikta (baisi); Aikte-lėti = pasibaisėti, sušukti. -- **E.** Terrible.

Ahtau (tark AŠTAU) = Aštun (aštuoni). **E.** Eight.

Ahtau-tenhund (tark: AŠTAU-TEŠUND) = Aštun-dešimt (80). **E.** Eighty.

Ahtuda (tark: AŠTUDA) = Aštunta. **E.** Eighth.

Ahva = **Ava** (vandens dauba), pav. -- siet-ava, sra-va; Kiršn-ava (upelis įtekąs į Dubysą); Mit-ava (Mituva upė įtekanti į Nemuną. **E.** A pool.

Ai gino = Ei ginu. — **E.** I take deffensive attitude, I take advantage of.

Aihts = D-aikts, daiktas. **E.** Article, thing.

Aina = Einu, palieku. — **E.** I leave, I abandon.

Aina-munditha = Vėin-mintita, vienmintė. — **E.** Unanimity.

Ain-falths = Vien-palts (vienlinkas; Threi-falths = Tribalts). **E.** Onefold.

Ain-kwarjizuh = Vien-kuris-jų. -- **E.** Anyone of them, whoeever.

Ain-Kwatharuh = Vien-katras-jų. -- **E.** Whichsoever.

Ain-lif = Vienuo-lik (11). **E.** Eleven.

Ainoho = Vėinok, vienok. — **E.** Only.

Ains = Veins (Žemaičių tarme), viens, vienas. **E.** One.

Airis = Ainis. **E.** Posterity.

Airtha = Ardva, erdvė (žemės plotas). **E.** Earth.

Airzeis = Eršus, aršus. — **E.** Astray, inconvincible.

Aith-thau = Et tau, tai tau. — **E.** Now, but by chance.

Aiw-ni = Ei ne, vai ne. — **E.** Never.

Akei = Jakei (jogei). **E.** So that.

Ala = Alei, aliai (visi). **E.** All.

Ala-ains = Alei veins, aliai vien (visi, kiekvienas). **E.** Everybody.

Ala-reiks = Alei-rikis (visų rikis, visų ponas). **E.** Ruler of all.

Alēwa = Alyva, aliejus. **E.** Oil.

Alja = Alia, ale. -- **E.** But, however.

Aljis = Ale kits. -- **E.** But other.

Alhs = Alks, alka (šventvietė). **E.** Temple, shrine.

Alls = Alei (visi). **E.** All.

All-valdands = Alei-valdąs (visus valdąs, visugalis). **E.** All ruling, allmighty.

Allis ni = Ale ne. **E.** But none.

Amala = Aimalus (pajimlus, paēmlus). **E.** Capable.

Ana = Ant. **E.** On.

Ana-busns f. = Ant-bausmė. **E.** Punishment.

Ana-filha = Anta-bylu, prakalbu. **E.** I commend.

Ana-leiko=Ant-lygu, lygu. — **T.** Similar (adv).

Ana-minds Anta-mintis, spējimas. — **E.** Supposition.

Ana-niuja = At-naujinu. **E.** I renew.

And = Ant. — **E.** On, to, into.

Anda = Anta, ant. — **E.** Over, on, to, into.

Anda-nahti = Anta-naktis, (antnaktis = vakaras). -- **E.** Evening.

Anda-numts = Anta-nimts, atimtis. — **E.** Acceptation.

Anda-staua = Ant-stovas. — **E.** Representative, adversary.

Andaugi = Antakis. — **E.** Brow.

Andaugiba = Antakybai, atvirai. — **E.** Openly. plainly, frankly.

Anda-wairthi = Anta-vertē, kaina. — **E.** Estimation, price.

Andbahtti = Antbotis (patarnavims); Boti, daboti etc. -- **E.** Attention.

Andhaita = Antskaitau, atskaitau. -- **E.** I count.

And-saka = Atsakau, priešinuos. -- **E.** I refuse, I oppose.

Andwairthi = Antvirai, atvirai, atvertai. -- **E.** Openly.

Anthar-leiko = Antro-leik (lyg antraip). — **E.** Otherwise.

Anthars = Antras. -- E. Second.

Ara = Aras. -- **E.** Eagle.

Arbaidjan = D'arbuoties. — **E.** To toil, to strive. to endure, to work.

Arbaiths = D-arbas. -- **E.** Work.

Aria = Ariu. -- **E.** I plough.

Arka = Arga (skrynia); aruodas (skrynia grudams pilti). -- **E.** Chest box.

Asilus = Asilas. -- **E.** Ass.

Asilu-kwairnus = Asilo girnos. — **E.** A mill turned by an ass.

Assis = Ašis. -- **E.** Axel.

At = (žodžio priesaga). — **E.** A prefix meaning **by, with, to.**

At-gagga (tark: AT-GANGA) = At-kanku, at-vykstu. — **E.** I come.

Atgibada = Atgabętas, atgabentas.—**E.** Handed over, brought hither.

Athala = Atolus, prakilnus. — **E.** Noble.

Atheis = Atėjis, ateivis (svetimas). -- **E.** Stran-

Aththan = Atatai, otatai. -- **E.** Because.

Atisks = Ažis, ežė (dirvos arba daržo ežė). — **E.** Cornfield, soil prepared for seeding.

ger, foreigner.

Atstandan = Atstoti, anstoti. -- **E.** I withdraw.

Atsteigan = Atsiteikti (ateiti); **eiga,** par-**eiga** etc. -- **E.** I approach.

At-thinsa = At-tensiu. -- **E.** I stretch.

Auda (žiur. NAUTHS) = Nauda. -- **E.** Wealth.

Augi = Akis. — **E.** Eye.

Augiba = Akyvai. — **E.** Plainly, openly.

Augo = Akis. -- **E.** Eye.

Auhjodus (tark: UŽJODYS) = Užiosys, užesys, užmas. -- **E.** Tumult.

Auhja (tark: UŽJA) = Užiu. -- **E.** I bluster.

Auhns (tark: UGNS) = Ugnis. -- **E.** Fire.

Auhuma (tark: AUŠUMA) = Augštuma, augštyn. -- **E.** Height.

Auk = Juk. -- **E.** Why then.

Auka = **Aukau,** uginu. -- **E.** I grow.

Auka = Augu, didyn einu. -- **E.** I grow up.

Aukai = Auka. -- **E.** Sacrifice.

Aukna = Auginu, taukinu, tukinu. — **E.** I raise, I nourish, I fatten.

Auso = Ausis. -- **E.** Ear.

Ausahrings = Ausringė (moderniškai **auskaras),** paeina nuo žodžių **'Ausis'** ir **'ringė'. Ringė** yra su**rangytas** daiktas. -- **E.** Earring.

Awi = Avis. -- **E.** Sheep.

Awedhi = Avidė. -- **E.** Sheepfold.

— B —

Badwa = Badau. -- **E.** I pierce.

Bahti, bahts = Botis (domė). — **E.** Attention.

Bai = Abeji. -- **E.** Both.

Baidja = Baidau. -- **E.** I frighten, I attempt to drive away.

Baim = Abiem. -- **E.** To both.

Baira = Beru, beriu, barstau, duodu. — **E.** I throw forth, I suply, I give, I bear forth etc.

Bairga = Bargau, perku, barginu. -- **E.** I buy, I bargain.

Bairhtei = Brekšta, šviesa. — **E.** Clearness, manifestation.

Bairhtjan (tark: BARŠTJAN) = Brekšti (daryti matomu, aiškiu). **E.** To make clear.

B'aitra = Aitrus. -- **E.** Bitter.

B'aitraba = Aitraba, aitrabei, aitriai. — **E.** Bitterly.

B'aitrei = Aitrė, aitra. — **E.** Bitterness.

Bajoth = Bejuodu (Abudu). -- **E.** Both.

Balgs = Balga (terba). -- **E.** Sack.

Baltha = Baltas. -- **E.** White, noble.

Balthja = Baldiju, beldžiu, baladoju. — **E.** I rap, I am daring.

Balws = Balvus, blogas. -- **E.** Bad.

Bandi f. = Pantis. — **E.** Band, bond.

Bandja = Pantiju, pančioju, — **E.** I bind.

Bansts = Busts (namas). -- **E.** Dwelling.

Barna = Bernas. -- **E.** Servant.

Barnilan = Bernelis. -- **E.** Child, boy.

Barniska = Berniškas. -- **E.** Boyish.

Barniski = Bernystė. -- **E.** Boyhood.

Barnuzja = Bernužiuju, bernauju, klausau. -- **E.** I serve.

Bars = Bars-da (barzda). -- **E.** Beard.

BATWINS = Batvins, vardas užrašytas Gudonų kalendoriuje. -- **E.** Proper name found in Gothic

calendar.

Bava = buvu (gyvenu). -- **E.** I live.

Bauains = Buveinė (butas). -- **E.** Dwelling.

Bidagwa = Bėdava, bėdokas (ubagas). — **E.** Beggar.

Bid-ja = Bedžiu (bėdavoju, prašau). -- **E.** I ask.

Bilango = Palaidžau. -- **E.** I lick, I taste.

Birza = Biržas, beržas. -- **E.** Birch.

Bi-raubo = Ap-raudu. -- **E.** I wail.

Bi-standa = Be-standžiu, be-staviu (bestoviu). **E.** I stand still.

Bi the = Be to. -- **E.** Besides, as soon as, after that, then.

Biuhti = Buitis. — **E.** State of affairs, manner, custom.

Biuths = Bliudas. — **E.** Dish, table.

Blaggwus (tark: BLANGUUS) = **Blankus** (mėlsvas). -- **E.** Blueish.

Blanda = Blandau, blendžiu (skiedžiu). -- **E.** I mix, I mix with.

Blesa = Blėsu, blaškau. -- **E.** I shake off.

Bliggwu = Blieku, pliekiu, plaku. -- **E.** I whip.

Blugwum = Plakam. -- **E.** We whip.

Bruks = Brungs, brangus. — **E.** Dear, useful, valuable.

Bugja = Bogiu, piginu (derinu). -- **E.** I buy.

— C —

The Gothic alphabet has no letter "C".

"C" raidės Gudonų rašte nesiranda.

— D —

Daba = Dabaus, dabinuos (stengiuos įtikti). **Pa-dabni** mergelė. — E. I strive to be foppish, neat, fit.

Daga = Degna, deina, diena. -- **E.** Day.

Daga = Degu; Teku (nušvintu). -- **E.** I glow.

Daddja = Dadju (Prusų tarmėje), duodu. -- **E.** I give.

Daia = Dėju (darau, veikiu). -- **E.** I do.

Dailjan = Dalent, dalinti. -- **E.** To distribute.

Dails = Dalis. -- **E.** Piece, particle, share.

Daubja = Daubju (gelmėn stumiu, skandinu). -- **E.** I submerge.

Dauhtar = Dukterė, dukra, duktė. — Daughter.

Daura = Dura, duris. -- **E.** Door.

Daurawards = Duruverys (žmogus kurs prie durų tarnauja). -- **E.** Doorkeeper.

Daursa = Drasu, drėsu, drįstu. -- **E.** I dare.

Dauthja = Daužiu, mušu. — **E.** I assault, I kill.

Dēdi = Dėja (darbas). Gera-**dėjas** = gera-daris. -- **E.** Deed.

Dhega = Degu. -- **E.** I burn.

Diupitha = Dubata (gelmė). Dubisa upė. -- **E.** Deepness.

Dis-dalja = Iš-daliju (išdalinu). -- **E.** I distri-

bute.

Diups = Dubus. — **E.** Deep.

Djupa = Duba (gili). — **E.** Deep.

Domja = Domiu, domėju, tėmyju. -- **E.** I observe.

Doma = Doma (domė); svarstyti su dome (teisti); **Domeika,** reiškia Gudoniškai "**Teisėjas**", "**Tyrėjis**". — **E.** Judge, decider.

Domeins = Domėns, sumetimai. — **E.** Judgement, opinion.

Drauhsna f. = Drugsna. — **E.** Crumb, fragment.

Drauhts = Drauguts, draugutis, draugas. — **E.** Soldier, chum.

Drei = Treji. -- **E.** Three.

Dreiba = Drėbau, drebiu (metu lauk). — **E.** I cast out, I drive out.

Driuga = Draugiu, draugauju. -- **E.** Friend.

Draba = Trapau, trupinu. -- **E.** I break into pieces, I crumb.

Drabs = Trapus. -- **E.** Fragile.

Draga = Traukiu. -- **E.** I pull.

Draggkja (tark: DRANKJA) = Drėkinu, **drenkiu**, (girdau). -- **E.** I wet.

Driusa = Triusiu, puolu veikti. -- **E.** I work.

Drusum = Triusėm, puolėm veikti. -- **E.** We worked.

Drauhtino (tark: DRAUŠTINO) = Draustino (kariauju). -- **E.** I fight.

Drauhti-Witoth (tark: DRAUŠTI-UITOTH) = **Drausti-uitotė**, reiškia **'drausti-uiti'** = karė mušis. -- **E.** War.

Drobjan = Drebint. -- **E.** To shake, to excite.

Drobna = Drebna (maišatis, maištas). -- **E.** Riot.

Dudėei = Tudei, todei, todel. -- **E.** Because, therefore.

Dunthus = Dantis. -- **E.** Teeth.

Duthe = Todel. -- **E.** Because.

Duthei ei = Todel jei. -- **E.** Because if.

Dulgs = Talka (skola). -- **E.** Debt.

Dulgis-skula = Talkos-skola. -- **E.** Indebtedness.

Dulthja = Duliu, dukstu (šelstu, linksminuos puotoje). -- **E.** I rejoice.

— E —

Ei = Ei. — **E.** Indeed (?).

Ei hwan ni = Ei kuo ne. — **E.** Lest.

Ei ni = Ei ne. — **E.** That not.

Ėla = Yla. — **E.** Awl.

Erms = IRMO sen-Prusių kalboje = ranka. -- **E.** Arm.

Ėta = Ėda, valgis, ėdėsys. — **E.** Food, grub.

Etin = Ėdžios. -- **E.** Manger.

Etum = Ėdėm. -- **E.** We ate.

— F —

"**F**" raidės Lietuvių kalba neturi; todel "F" visada tariasi kaip "P", arba "V".

The letter "F" is unknown in the Lithuanian language; therefore "F" is always pronounced like "P" or "V" by the Lithuanians.

Fadi = Pati, pats (Vieš-patie; viešpats = visų ponas). -- **E.** Lord, chief.

Faha = Pagau, pagauju. -- **E.** I fetch.

Faika (tark: PAIKA) = Peikiu. -- **E.** I belittle, I discredit.

Fairguni (tark: VERŽUNI) = Viršunė. -- **E.** Summit.

Fairhwia = Verkiu. -- **E.** I weep.

Fairhwus (tark: VERŠUUS) = Viršus (žemės viršus). -- **E.** Surface.

Fairino = Porinu, netiesą kalbu. — **E.** I speak falsely, I blame .

Fair-weitl = Per-vaidlis,pervaidas. — **E.** Apparition, spectre.

Falths = Balts. Pav.: -- Twa-falths = Du-balts; Threi-falths = Tri-balts, etc. etc. -- **E.** Fold.

Fana = Pana, -- tai senoviškas Lietuvių žodis audeklui, pav.: drob-**pana** = drobinis audeklas; viln-**pana** = vilnonis audeklas. -- **E.** Cloth.

Fara = Varaus (einu, keliauju). — **E.** I go forth.

Farja = Vairijų, iriuos, vairuoju. — **E.** I sail, I go by ship.

Fatha = Vada, ap-vada (tvora). — **E.** Fence, hedge.

Faths = Pats (ponas), pav.: vieš-**pats** (visų valdonas); **patinas** (valdančioji lytis etc.). -- **E.** Chief.

Faur = Per. -- **E.** By, through.

Faur-gagga (tark: FAUR-GANGA) = Pra-kanku, pra-einu. — **E.** I go by.

Faus = Vos. — **E.** Few, little, scarcely.

Fian = Vian-giu, vengiu, nekenčiu. — **E.** I shun, I hate.

Filha = Vilku, ap-vilku, apdengiu.—**E.** I sheath, I conceal.

Filus = Pilns (daug). -- **E.** Full.

Filusna f. = Pilusna, pilnuma, pilnata. -- **E.** Fullness.

Finhw (tark: PINKU) = Pinki (Žemaitiškai); penki. -- **E.** Five.

Finhw-hunda (tark: PINKU-ŠYNDA) = Pinkì šimta (Žemaitiškai), penki šimtai. -- **E.** Five hundred.

Finhw-tigjus (tark: PINKU-TIŠIUS) = Pinki -dešims, penkisdešimts. -- **E.** Fifty.

Flauta = Pliaušku (kalbu niekus, plustu). -- **E.** I babble.

Flautja = Plustu (pliauškiu, giriuos, kalbu niekus). **E.** I babble, I chide.

Fleka = Pląku. -- **E.** I smite, I whip.

Flodus = Pluda (cf. "plu"—in Lith. **Pludyti,** plukdyti). — **E.** Stream, deluge, flood.

Fotus = Padas, pėda. -- **E.** Foot.

Fotu-bandi f. = Pėdo-pantis. -- **E.** Foot binder.

Fra-bugja = Par-bogiu; papiginu; par-duodu. -- **E.** I sell.

Fra-dailjan = Pra-dalint (išdalint, padalint). -- **E.** I distrubute away.

Fraga = Prašau. -- **E.** I beg.

Fra-hintha = Par-gindau, pargenu (atvarau). -- I drive back.

Fraihna = Prašau. -- **E.** I beg.

Fraisith = Prašyt. -- **E.** To beg.

Fraisa = Peršu (giriu, gundinu). -- **E.** I tempt.

Fra-ita = Pra-ėdu (suėdu). -- **E.** I eat away.

Fralailot = Pralaidot? -- **E.** I loose

Fra-leta = Pra-leidžiu (paleidžiu). -- **E.** I let loose.

Fra-liusa = Praliusau, paliuosuoju. -- **E.** I let to freedom.

Fra-nima = Per-nimu, perjimu, pajimu. -- **E.** I take in.

Fra-rinna = Pra-rinu, pra-rentu, pralekiu. Riščia = greitai bėgti. -- **E.** I run ahead.

Fratja = Prantu, su-prantu. -- **E.** I understand.

Frathi = Pratims, su-**pratims.** -- **E.** Understanding.

Frathi = Pratims, protas. — **E.** Mind, habit, knowledge.

Fratwja = Pratiju, pratinu, mokinu. — **E.** I tutor, I teach, I make wise, I instruct.

Fra-wilwa = Par-vilku, parvelku (atgabenu). -- **E.** I bring back.

Frehum (tark: PREŠUM) = Prašom, prašome. -- **E.** We ask, we beg.

Fretum = Priėdėm. -- **E.** We have had eaten.

Friatwa = Prietelis. -- **E.** Friend.

Friathwa -- mild$_S$ = Prietelis miels. -- **E.** Friend dear.

Frijo = Prijautu (myliu). -- **E.** I love.

Frijondi = Prijauta (draugė, meilužė). -- **E.** Sweetheart.

Frijonds = Prijauts (draugas). -- **E.** Chum, friend, lover.

Frijons = Priejausmis (bučkis). -- **E.** Kiss.

Frisaths = Pržads. -- **E.** Promise.

Froda = Protinga. -- **E.** Intelligent, wise.

Frodaba = Protabei, protingai. -- **E.** Wisely.

Frodei = Protas. -- **E.** Wisdom.

Frods = Prots. -- **E.** Wisdom.

Froths = Protus, protings. — **E.** Wise.

Fruma = Pirmas. -- **E.** First, m.

Frumei = Pirma. -- **E.** First, f.

Frumadei = Pirmata, pirmenybė. -- **E.** Priority.

Frumist = Pirmusis. -- **E.** The first one.

Frumisti = Pirmystė, pradžia. -- **E.** Beginning.

Frumisto = Pirmysta, pradžia. -- **E.** Beginning.

Frumists = Pirmiausis. -- **E.** The very first.

Fuls = Pulis (su-pulėjęs, supelėjęs, supuvęs. smirdįs daiktas). -- **E.** Stench.

Fulls = Pilns, pilnas. -- **E.** Full.

Fullja = Pilu -- **E.** I fill.

Fullna = Pilnu, pilu (darau pilnu). -- **E.** I fill.

Funisks = vugniškas, ugniškas (liepsnojantis). -- **E.** Fiery.

— G —

GG visad tariasi kaip NG.

GK visad tariasi kaip NG arba NK.

Ga-aggwja = Gi-engiu. -- **E.** I torment, I pester.

Ga-aggwei = Gi-engėja. -- **E.** Oppressor, tormentor, teaser.

Gabei = Gabija (turtų deivė), turtas. -- **E.** For-

Gabeigs = Gabeigas (turtingas). -- **E.** Rich.

Ga-daursa = Gi-drėsu, išdrįstu. -- **E.** I dare now.

Ga-dalja = Gi-dalau (dalinu). -- **E.** I distribute now.

Ga-diupja = Gi-daubju. -- **E.** I submerge now.

Ga-dobs = Gi-dabus (tinkamas). -- **E.** Useful

becoming, fit.

Ga-domja = Gi-domju. -- **E.** I pay attention now.

Ga-draba = Gi-trapau (trupinu). -- **E.** I break to particles now.

Ga-dragkja = Gi-drankiu (drėkinu), (girdau). -- **E.** I irrigate, give to drink.

Ga-drauhts = Gi draugs. -- **E.** Chum, soldier.

Ga-drobna = Gi-drebinu. -- **E.** I shake, I excite now.

Ga-faha = Gi pagauju. -- **E.** I catch now.

Ga-faiho = Gi peikiu. -- **E.** I discredit now.

Ga-fairino = Gi porinu (apskundžiu, paslaptis išpasakoju). -- **E.** I accuse now.

Ga-fraihna = Gi prašau. -- **E.** I beg now.

Ga-fullja = Gi pilu (pripilu). -- **E.** I fill up now.

Ga-gudei = Gi guda (pagarba). -- **E.** I honor now.

Ga-guds = Gi gudus (save gerbiąs, padorus). -- **E.** Respectful now.

Ga-hails (tark: GA-ŠEILS) = Gi čiels. -- **E.** Whole now.

Ga-hilpa = Gi gelbu (pagelbstu). -- **E.** I assist now, I help now.

Gahti = Kakti (vykstąs, einąs). — **E.** A going.

Ga-hwotja = Gi kvočiu. -- **E.** I examine now, I ask questions now.

Gaidw = Gaida (už-gaida); geidu (cf. geidžiu, geisti); pa-geidavims — **E.** Desire, want, aspiration.

Gairu = Gairė, kira (kilys, diglys; įkirus = dygus, erzinantis). -- **E.** Lance.

Gaisu = Gaišus (nu-gaištąs, pastimpąs). -- **E.** Perishable.

Ga-laubs = Gi labs (gi brangus). -- **E.** Precious now.

Ga-leiko = Gi lygu. — **E.** Like (adv.).

Ga-leiks = Gi lygs, gi lygus. — **E.** One of the same body with, e. i. like (adj.).

Galga = Galgė (kartuvės). -- **E.** Gallow.

Ga-lubs = Gi labs (gi brangus). -- **E.** Dear now.

Gamainja = Giminė. -- **E.** Relative.

Ga-maitano = Gi maitonė (sužalojimas, sužeidimas). -- **E.** Injury.

Gaman = Giminė. -- **E.** Relation.

Ga-malwja = Gi malu. -- **E.** I mill now.

Gamanwja = Gaminu (prirengiu). -- **E.** I prepare.

Ga-matja = Gi mintu. -- **E.** I feed now.

Ga-minthi = At-mintis. -- **E.** Remembrance.

Ganah = Gana, už-gana (užtektinai). -- **E.** Sufficient.

Ga-naihtja = Pa-neigiu (paniekinu). -- **E.** I despise.

Ganasja = Ganausi (išganymo ieškau). -- **E.** I

seek salvation.

Ganga = Kanku, einu. — **E.** I go my way.

Ganisan = Ganyti (iš-ganyti). -- **E.** To pasture.

Ganohja = Ganoju, ganadinu (ganėdinu). -- **E.** I satisfy.

Gansja = Gansdiju, gąsdinu. -- **E.** I scare, I terrify.

Ga-ragino = Pa-raginu (patariu). -- **E.** I induce.

Garda = Gardas (aptverta vieta). -- **E.** Wall, stockade.

Garda-waldands = Gardo valdons. — **E.** Master of the house.

Gardis = Gardas (namas). **E.** Dwelling.

Gards = Gards (namas). **E.** Home.

Gariuds = Gerutis, geras. — **E.** Well-behaved, modest, good.

Garuni = Goronė. — **E.** Aspiration, counsel.

Ga-sothja = Pa-sotčiu, pa-sotiju, pa-sotinu. -- **E.** I feed up.

Ga-speiwa = Ap-spjaunu. -- **E.** I spit upon.

Gasti-gods = Gastigodas = svetingas. Slaviškai **'Gosti'** = sviečias; **goda** = paguosti, pagerbti, vaišinti. -- **E.** Courteous m.

Gasti-godei = Gastigodėja, = svetinga. -- **E.** Courteous, f.

Gasts = Gastis (svečias). Slaviškai **'Gost'** reiškia **'Svečias'.** -- **E.** Guest.

Ga-sulja = Pa-siulau; pa-siulyju. -- **E.** I praise (the goods).

Ga-sunjo = Pa-žinoju, pažinstu iš veido. -- **E.** I recognize.

Ga-taira = Gi terioju (naikinu). -- **E.** I destroy.

Gatvo = Gatvė. -- **E.** Street.

Gauja = Gauja. -- **E.** Mob, crowd.

Gaurjan = Gorint (ilgėti). -- **E.** To make one long for.

Gaurs = Gurus, nuliudęs. -- **E.** Sorrowful.

Gawenja = Gavėju; gavėnia = pasninkas. -- **E.** I abstain.

Ga-walda = Gi valdau. -- **E.** I rule now.

Gawi = Govėda, gauja (burys žmonių, provincijos gyventojai). -- **E.** Mob.

Gazds = Goždas (rumbas, lazda gyvolių mušimui); rykštė. -- **E.** Whip, rod.

Gibla = Gėvela; šelmenys. -- **E.** Pediment.

Giltha = Giltė (dalgis, pjautuvs). -- **E.** Sickle.

Glaggwo adv. = Lengvai (tikrai, pasekmingai). -- **E.** Easy.

Glesas = Glisis (gintaras). — **E.** Amber.

Goda = Goda (garbė). -- **E.** Honor.

Goths = Godots (godotins). -- **E.** Honorable, adorable.

Goda = Guoda, pa-**guoda** (suraminimas). -- **E.** Sympathy.

Graba = Grabiu (rausiu). -- **E.** I dig.

Gramjan = Krimsti (irituoti). -- **E.** I irritate.

Gramsts = Grumsts, grumsdas (sudžiuvęs purvas). **E.** Soil clod.

Grabo = Grabė (ravas). -- **E.** Ditch.

Greipa = Grebiu (grobiu). -- **E.** I rake.

Groba = Grobas (skylė). — **E.** Pit (hole).

Grundus = Grunstas (sutrintas daiktas, dulkės). -- **E.** Dust, soil.

Guda = Gudus, **gudo**-tins (gerbtinas). -- **E.** Honorable.

Gunds = Gumbs, guzas. -- **E.** Lot. cancer.

— H —

"H" raidės Lietuviai savo kalboje neturi. Užtai Gudonų "H" = Lietuviškam K, G, Š, Ž.

The letter "H" is unknown in the Lithuanian language. Therefore the Gothic "H" = K, G, Š, Ž in Lithuanian.

Hafja = Kapoju, skapoju, skaptuoju. -- **E.** I shape, I cut.

Haftjan = Kabotie (buti prijungtam, buti prikabintam). -- **E.** To hang.

Haha = Kabau, kaboju, (esu pa-kabintas, esu pakartas). -- **E.** I am in suspense.

Haihs = Kaiks (vienakys). -- **E.** One eyed.

Hails (tark: ŠEILS) = Čiels (neprajimtas). -- **E.** Whole.

Haims = Kaimas, kiems. -- **E.** Village.

Halts = Šalts. -- **E.** Frigid.

Hairdeis = Kerdėjis, kerdžius (skerdžius). — **E.** Shepherd.

Hairto (tark: ŠEIRTO = Širdis. -- **E.** Heart.

Hairus = Kardas. -- **E.** Sword.

Hairthra = Vėdara (žarna); viduriai (žarnos). -- **E.** Bowels.

Hais = Gaisrs (šviesi ugnis); žaisa, žizė. -- **E.** Fire.

Haita = Skaitau. — **E.** I regard, I call.

Haithi = Kaita, kaitra. -- **E.** Heat.

Hardus = Ardus, aršus. -- **E.** Tough, discordant.

Harja = Karija (karių minia). -- **E.** Army.

Haryis = Karys (karės žmogus). -- **E.** Soldier.

Halja = Gilija, pekla. — **E.** Grave, hell.

Hallu = Uala, uola. -- **E.** Rock.

Hals = Kals, kakls, kaklas. -- **E.** Neck.

Hamfs = Kumps. — **E.** Maimed.

Hansa = Ganasa, gausa. -- **E.** Plenty.

Haubith = Gaubas (galva). -- **E.** Head.

Hauha = Kaukas, kaukara (= augštuma, kalnas); 'Kaukazas'. -- **E.** Mountain.

Hauhs adj. = Kauks (aukštas). -- **E.** High.

Haurds = Varts (vartai pl.). -- **E.** Gate.

Haurii = Žarija. -- **E.** Ember, glowing charcoal.

Havi = Javai. -- **E.** Grain.

Heito = Kaita (kaitra, šiluma). -- **E.** Heat.

Hildis = Giltis, giltinė. -- **E.** Death.

Hilms (tark ŠILMS) = Šalms, šalmas. -- **E.** Helmet.

Hilpa = Gelbiu. -- **E.** I help.

Hita = Šita. -- **E.** This.

Hiufa (tark, ŽIUBVA) = Žiubu, žliumbiu (gailiai verkiu), kaukiu. -- **E.** I cry.

Hlahja = Klagiu klegiu (juokiuos). -- **E.** I laugh.

Hleibja = Globoju (teikiu jam globą). — **E.** I defend, I protect, I help.

Hlaibs = Klaips (duonos kepals). -- **E.** Loaf.

Hlaifs = Klaips (**Klaipa** sen-Prusiškai); **Klaipėda** reiškia duonos miestas. Klaips = duonos. -- **E.** Bread.

Hlains = Kalns, kalnas (pakili vieta, kalnelis).— **E.** Hillock.

Hlaiw = Kalva (supilta kalvėlė = antgrabis). -- **E.** Grave.

Hlaiwasnos = Kalvasnos (= kapinynas). -- **E.** Grave yard.

Hlatan = Klotie (dėti, krauti). -- **E.** To pile up.

Hlaupa = Kluopu, kuopiu (ant viršaus užsiritu). **E.** I climb up.

Hleibja = Gelbiju (teikiu jam pagelbą). -- **E.** I help.

Hleitra = Klėtis, kleita. -- **E.** Grannary, store room.

Hliuma = Klusna, kliusna, klausa. -- **E.** Hearing.

Hliuth = Gliuda (tykuma). -- **E.** Silence.

Hnaiws = Naivus. -- **E.** Silly.

Hnaskwus = Gnežnus, gležnus (švelnus, minkštas, delikatnas). -- **E.** Delicate.

Hniupa = Kniubu, kniumbu (virstu kniupsčia). -- **E.** I fall.

Holo = Kolioju (įžeidžiančiai kalbu). -- **E.** I insult.

Horinassus = Kurvinysta (paleistuvysta). -- **E.** Adultery.

Horino = Kurvinu (kėkšauju). -- **E.** I commit adultery.

Horinondei = Kurvinaitė (kėkšė); Agliškai 'Whore'.

Hrainei = Gryni, gryna (švari, nekalta). -- **E.** Immaculate, pure.

Hrainja = Gryniju (švarinu, darau tyru). -- **E.** I purify.

Hrainja-Hairts (tark: GREINJA - ŠEIRDS) = Gryni širdis (tyra širdis). -- **E.** Pure heart.

Hrains = Gryns (tyras). -- **E.** Pure.

Hraiw = Kraujas. -- **E.** Blood.

Hrisja = Kričiu, krečiu. -- **E.** I shake.

Hropja = Kropauju (tirinėju). -- **E.** I investigate.

Hrugga (tark: HRUNGA) = Rungas. -- **E.** Rod.

Hrukja = Riukiu, kriokiu, krykštauju. -- **E.** I groan, I cry.

Hulpum = Gelbėm. -- **E.** We helped.

Huna = Kunas. -- **E.** Body.

Hugs = Ukis. -- **E.** Estate.

Hulya = Guldau (kloju). -- **E.** I lay.

Huzd = Yždas. -- **E.** Treasury.

Hwairban = Vairuoti -- **E.** To steer.

Hulundi f. = Uol-landa (Uoluoje lindynė). -- **E.** Cave in the rock.

Hwa = Ką. -- **E.** What.

Hwairba = Skverbiu, sverbiuos. — **E.** I thrust myself, I proceed.

Hwairnei = Karnė, karna (cf. kvaršįt, karšint); kvarbna, kvaraba (ex. "Kad tavę **kvarbna pajimtų**", "kad tavę **kvaraba** jimtų"!); kaukuolė. — **E.** Skull.

Hwaiteis = **Kveitei**, Žemaičių tarmėje; kviečiai. -- **E.** Wheat.

Hwaiwa = Kaipa, kaip, kaipo. -- **E.** So as.

Hwamma = Kam. — **E.** To whom.

Hwapja = Kvapuoju, kvepuoju (alsuoju). -- **E.** I breathe.

Hwaps = Kvaps, kvapas (alsa). – **E.** Breath.
Hwar = Kur. -- **E.** Where.
Hwarbon = Kur bun. -- **E.** Where is.
Hwarjis = Kuris. -- **E.** Which one.
Hwas = Kas. -- **E.** Who.
Hwathar = Katras. -- **E.** Which.
Hwe = Kiek. -- **E.** How many.
Hwatho = Vuta, puta. -- **E.** Foam.
Hwathro = Katroj (katroj vietoj). – **E.** In which.
Hweihts = Šveisus, šviesus (baltas). -- **E.** White, light.
Hweleiks = Kolekis, koks. -- **E.** What kind.
Hwedwor = Ketur, keturi. -- **E.** Four.
Hwopa = Kuopiu. -- **E.** I climb.
Hwothja = Kvočiu (įtariu). -- **E.** I question.

— I —

Iba, ibai, yabai = **E.** Unless.
I-ftuma = I potam. — **E.** The one after, the following.
Ija = Ją. -- **E.** Her.
Imma = Jam. -- **E.** To him.
Ina = Jin. -- **E.** Him.
Ingardis = Ingardis (inamis, vienas iš šeimynos). **E.** Cohabitant.
In = In. -- **E.** In.
Innat = Int. -- **E.** Into.

Innat-gagga (tark: INNAT GANGA) = In-at-kanku,, inteinu. — **E.** I go into.

Inn-gagga = In-kanku, in-einu. — **E.** I enter.

Inn-uf-sliupa = In užlipu — **E.** I creep in.

In-sadja = Insiunčiu. — **E.** I send.

Insaia = Insėju -- **E.** I sow in.

Insaijands = Insējans. -- **E.** Sowing in.

Insaiso = Insēsiu (sėklą įbersiu). -- **E.** I will sow in.

Insaisou = Insėsiva (mudu sēklą įbersiva). -- **E.** We two will sow in.

Insaisoum = Insēsim (Mes sėklą įbersime). — **E.** We will sow in.

Insaka = Insakau. -- **E.** I tell.

Inswinthja = Inšvenčiu (į galę įstatau). -- **E.** I ordain, I give power.

Intrisga = Instrįgu. -- **E.** I stick in.

In-trusgja = Indraskiu, įdrėskiu. — **E.** I engraft, I scratch in.

Is = Jis. -- **E.** He.

Ist = Est (yra). — **E.** He is.

Ita = Ėdu (valgau). -- **E.** I eat.

Izwar = Jusų. -- **E.** Your.

— J —

Ja = Je (taip). -- **E.** Yes.

Jabai = Juoba. -- **E.** Unless.

Jag = Jog, juk. -- **E.** Because, that.

Jai = Je (tikrai). **E.** Really.

Jainar = Jenai, tenai. -- **E.** There.

Jains = Jans, ans anas. -- **E.** The other.

Ju = Jau. -- **E.** Allready.

Jugga-lauths (tark: JUNGA-LAUDHS) = Jauna-lēts; jaunuolis. -- **E.** Youth.

Juggs (tark: JUNGS) = Jauns. -- **E.** Young.

Juko = Junga, są-junga, jungė, vienybė. -- **E.** Yoke, comeradship.

Junda f. = Jauna. — **E.** Young.

Iup = Jop. — **E.** Upwards to him.

Jus = Jus. -- **E.** You.

Ju than = Jau tą, jau tai. — **E.** Already.

Juz ei = Jus ei, ei jus. — **E.** Ye who, ye that.

— K —

Kalkjo = Kelkė, kelkšė (kurva). — **E.** Adulteress.

Kaljo = Kalė, kelkšė (kurva). — **E.** Bitch, adulteress.

Kars = Gars, gers, geras. — **E.** Good.

Kas = Kas. -- **E.** Who.

Katils = Katils. -- **E.** Caldron.

Kaurja = Kariu, krauju. – **E.** I pile up.

Kaupatja = Kebedu, kedenu, katenu. Katuojo = su delnoms mušu katučių. — **E.** I applaude.

Kaureins = Krovinys. — **E.** Burden.

Kelikn = Kelykna (bokštas). -- **E.** Tower.

Kiltei = Kiltis, kilmė (ysčiaus vaisius). — **E.** Origin, birth.

Klismo = Klyksmas (skardus balsas). — **E.** Loud voice.

Kniu = Kniupa, kniupna (kelias). — **E.** Knee.

Knussja = Kniužu (su-gniužti = susileisti). — **E.** I fall down.

Kons = Kuns. -- **E.** Body.

Kriusta = Kriumstu, kremtu (dantimis griežiu). — **E.** I gnash with teeth.

Kroto = Krutšu, krušu. — **E.** I crush.

Kumbja = Kimbu. — **E.** I hang on.

Kuni = Kunas (gentė, karta). — **E.** A body of men, race.

Kunja = Kunas. — **E.** Body.

Kunths = Gentis. — **E.** Native.

Kustus = Kąstas (mėgintas). — **E.** Tasted, tried.

Kwairrus adj. = Geras. — **E.** Good.

Kwairnus = Girnos. — **E.** Milling stone.

Kwarjis = Kuris. — **E.** Which one.

Kwatar = Katras. — **E.** Which of the two.

Kweniths = Gi vienits, "ženotas".—**E.** Married, having a wife.

Kwethum = Kvietėm. — **E.** We invited, we spoke to.

Kwistja = Keičiu (naikinu kas buvo). — **E.** Change, replace, destroy.

Kwitha = Kvietu, kviečiu. — **E.** I invite, I call.

Kwithus = Gyvatas, živatas (ysčius). — **E.** Womb.

Kwiuja = Gyju, at-gyju, at-kiųstu. — **E.** I revive.

Kwiuna = Gyvenu, gyvuoju. — **E.** I live, I am alive.

Kwiwas = Gyvas. — **E.** Living.

— L —

Lagja = Liegiu (guldau). — **E.** I lay.

Laigho = Laižau. — **E.** I lick with tongue.

Laigo = Laku. — **E.** I lick.

Laika = Laikiuoju (skrendu). — **E.** I fly.

Lasiwosts (tark: LASIUOSTS) = Liesiausias (menkiausias jėgomis). Pav.: nusi-**leseęs** = nusilpnėjęs, bejėgis. — **E.** Most debilitated.

Laisiws tark: LEISIUS) = **Lieisus** Žemaičių tarmėje; **liesas**, menkas, silpnas, bejėgis. — **E.** Debilitated, feeble.

Laistja = Laidžiuos (seku paskui; leidus kelionėn). — **E.** I go.

Laja = Loju (šmeižiu). — **E.** I insult, I reproach.

Las = Laseęs, lesąs (lesiau). — **E.** I pecked.

Lats = Lėtas, lėtas (tingus). — **E.** Sluggish.

Laubs = Labs, labas (turtas). — **E.** Riches.

Laufs = Laps, lapas. — **E.** Leaf.

Laus = Liesas (tuščias, bergždžias). — **E.** Empty, reduced in weight.

Lausa = Liesas (tuščias, bergždžias); liuosas (palaids, bereikšmis). — **E.** Empty.

Lausa-waurdei = Liesi-vardai (bergždi žodžiai bereikšmi kalba). — **E.** Empty words.

Laus-kwithrei = Liesi-vėdarai (tušti viduriai, tuščias pilvas). — **E.** Empty stomach.

Lauths = Leits, lis. Žodis **leits, lėts, lis,** — tai senobinė Lietuvių kalboje liekana, kuri tankiausia pasitaiko kaipo priesaga prie kito žodžio, ir reiškia "**žmogus**". Pav.: jaunuo-**lėts** (jaunuo-**lis**) = jaunas žmogus, drąsuo-**lėts** (drąsuo-**lis**) = drąsus žmogus, šykštuo**lėts** (šykštuo-**lis**) = šykštus žmogus, varguo-**lėts** (varguo-**lis**) vargo žmogus etc. etc. — **E.** Man.

Leihwa = Lygiu, su-**lygiu**, są-**lyga**. — **E.** I bargain.

Leikinassus = Liginąsis (ligą turįs, ligonis). — E. Sick person.

Leiko = Lygu. — **E.** Like (adv.).

Leina = Linai. — **E.** Flax, linen.

Leita = Leidu, leidžiu. — **E.** I let.

Leitila = Lėtutis, leitulis. — **E.** Bashful, sluggish.

Lėkina = Liginu (gydau). — **E.** I heal.

Lekeis = Ligėjas (ligoniui patarnautojas = gydytojas). — **E.** Physician.

Lekinassus = Liginąsis (ligą turįs, ligonis). — **E.** Sick person.

Lekino = Liginu (gydau). — **E.** I heal.

Liga = Liegu, pa-liegęs (ligos paguldytas). — **E.** I am sick in bed.

Linna = Liaunu (pa-**liaunu**, sustoju veikti). — **E.** I quit.

Lisa = Lesu (rankioju, dedu į kruvą). — **E.** I gather by pecking.

Liuda = Liaudis (visuomenė). **E.** People.

Liufs = Liubs, labs, liaupsus (geras, mielašir-dingas). — **E.** Good, merciful.

Liusa = Liusau (liuosinu). — **E.** I lose.

Liusam = Liusas, liuosas. — **E.** Free.

Liuga = Liugau (esu **viliuga**; apviliu žmones; **viliugingai** kalbu). — **E.** I lie.

Liuthareis = Liudorius (dainoriusraudų). — **E.** Singer.

Liutho = Liudau, liuliuoju (dainuoju). Liuda = daina (poezija). — **E.** Song.

Liuthon = Liudot (apdainuoti, apraudoti). — **E.** To sing.

Lofa = Lopa (rankos plaštakas). — **E.** Hand.

Lubs = Labs (brangus, geras). — **E.** Dear, good.

Ludya = Lytis (forma, atvaizdas). — **E.** Form, immage.

— M —

Maga = Maku, moku (iš-manau, suprantu). — **E.** I know, I understand.

Mawgathei (tark: MAUGATE) = Mergaitė. — **E.** Girl.

Magula = Mažulis (kudikis). — **E.** Infant.

Magus = Mažus (vaikas). — **E.** Child.

Mahta = Makitas, mokytas. — **E.** Smart, skilful.

Maihstus = Maištas (mišinys). — **E.** Tuormet.

Mainduths = Mandutis (užduotis, drauginga pareiga). — **E.** Obligation.

Mainei = Mainas. — **E.** Exchange.

Mainia = Mainiu, mainau. — **E.** I exchange.

Maita = Maitoju (į šmotelius kapoju). — **E.** I cut.

Mala = Malu. MALWJA = Maliu. — **E.** I grind.

Malma = Malma (dumblynas, smelynas). — **E.** Bad land, sand.

Maltha = Meldu, maldauju. — **E.** I pray, I beg.

Manna = Mienia, minia, visuo-menė, **žmanės** (žmonės). — **E.** Men.

Marei = Marės, marios. — **E.** Sea.

Marka = Margas (at-matuotas žemės sklypas). — **E.** measure of land.

M'arzja = Arziju, erzinu. — **E.** I provoke.

Marzus = Marža (ženyba); **Marti** (jaunavedė). — **E.** Wedding.

Matja = Maitiju (maitinuos). — **E.** I nourish myself.

Mats = Maists. — **E.** Food, nourishment.

Mathl = Matlė, maklė (maklėvon-vietė, turgavietė). — **E.** Market.

Mathlja = Matliju, makliuoju, maluoju (šneku). — **E.** I talk with imposture.

Maudja = Maudiju, maudžiu (ap-**mauda** = nemalonus prisiminimas). — **E.** I feel unpleasant, I fret.

Meina = Mana, mano. — **E.** Of mine.

Menan = Mėno, mėnulis. — **E.** Moon.

Mena = Mėno, mėnulis. — **E.** Moon.

Menoth = Mėnuo, mėnesis (30 dienų laikotarpis). — **E.** Month.

Mers = Miers, mieris (garsus). Pav.: Valdimieris = Valdytojas-garsus. — **E.** Famous.

Midjis = Midis, medis. — **E.** Tree.

Mikils = Miklus. — **E.** Skilful.

Milditha = Milda (meilė, malonė, gailingumas); Milda = Meilės deivė. — **E.** Love.

Milds = Miels, mielas (malonus, švelnus). — **E.** Loving, pleasant.

Mimz(a) = **Mimsa** sen-Prusių kalboje; Mijsa Žemaičių tarmėje; Mėsa. — **E.** Meat.

Mina = Minu, menu, minėju, pa-menu. — **E.** I remember.

Minz = Minks, menks, menkas (mažas). — **E.** Small, weak.

Minthis = Mintis, mąstymas. — **E.** Thought.

Misso = Misa, mišinys, maišatis. — **E.** Mixture.

Mita = Mataju, matuoju (mieruoju). — **E.** I measure.

Mota = Muitas. — **E.** Customs revenue.

Motareis = Muitorius (muitininkas). — **E.** Customs official.

Moyta-staths = Muito-stotis (muitinė). — **E.** Custom house.

Muns = Munstas, mąstas (mintis); **ap-manstyti** (ap-svarstyti). — **E.** Mind.

Mulda f. = Miltai (dulkės). — **E.** Flour, powder.

Muna = Munau, manau. **E.** I intend, I think.

Munths = Mantus (mantą taupiąs). — **E.** Economiser.

Musa = Musė. — **E.** Fly.

Malsks = Malšus. — **E.** Peaceful.

— N —

Nags (Nagls) = Nags, nagas. — **E.** Nail.

Nahts = Naktis. — **E.** Night.

Naitja = Neigtie (niekinti). — **E.** To disdain, to slander.

Nanth = Nauda. — **E.** Wealth.

Nanths = Nauds (naudings). — **E.** Useful.

Naqwada = Nuogata, nuogybė. — **E.** Nudeness.

Nakwads = Nuogas. — **E.** Nude.

Nase = Nasis, nosis. — **E.** Nose.

Naudis = Naudos. — **E.** Riches.

Nauths = Nauda. — **E.** Useful things.

Nauthja = Naudoju. — **E.** I make use of.

Ne = Ne. — **E.** No.

Nehwa = Neva. — **E.** As if.

Nei = Nei. — **E.** Nor.

Neiths = Neikšas, niekšas. — **E.** Rascal.

Ni = Ni. — **E.** Nor.

Nibai = Niba, nibent, nebent. — **E.** Save that.

Nima = Nimu (in-jimu), jimu. — **E.** I take.

Nemum = Nėmame (in-ėmame, jimame). — **E.** We take.

Nis sijai = Nesie (ne esie, lai nebuna). — **E.** Let not be.

Ni theei = Ne tai. — **E.** Not that.

Nist = Nėst, ne est. — **E.** Is not.

Nithjis = A-nyta. — **E.** Mother-in-law.

Niujis = Naujis (naujas). — **E.** New.

Niujitha = Naujata (naujiena). — **E.** News.

Nu = Nun (dabar). — **E.** Now.

Nunu = Nunai (dabartis). — **E.** At present.

Gothic = *Lithuanian.*	—	*English.*
GUDONŲ = LIETUVIŲ.	—	ANGLŲ.

— O —

O = 800 skaitlinė. This letter stands for 800.

O = O Šauksmininkas). — **E.** Oh.

Gudonų kalboje randasi dar keturi žodžiai prasidedanti su raide "O", bet pastarieji kalbininkams yra nesuprantami.

Lietuvių kalboje gi žodžiai prasidedanti su raide "O", yra didi retenybė. **Lalio Lietuviškos ir Angliškos Kalbų Žodyne** radau tik 43 grynai Lietuviškus žodžius prasidedančius su raide "O".

Taigi Gerulių rikio VADAKARIO vardas negalėjo prasidėti su raide "O", ir tie kurie jo vardą rašo "ODOVAKAR", — tikrai klysta.

In the **Gothic** language there are four other words beginning with "O", but their meaning is unknown to the linguists.

In the **Lithuanian** language the words beginning with "O" are extremely rare. In **A Dictionary of the Lithuanian and English Languages** (by Lalis), I found only 43 purely Lithuanian words with "O" initial.

On account of those facts, the name of the Herulian king VADAKARIS could never begin with initial "O"; and those that write his name "ODOVAKAR", are mistaken.

— P —

Gudoniškų žodžių kurie prasidėtų su raide "P" nesiranda. Matoma, kad Gudonai raidę "F" ištardavo kaip "P." Lietuvių kalboje taip-gi regime, kad niekad nevartojama "F". —

There are no Gothic words that would begin with the letter "P". Then it is evident that the Goths

used to pronounce "F" like "P". While in the Lithuanian language "F" is never used.

— Q —

"Q" raidės Gudonų rašte nesiranda.

"Q" character is not found in the Gothic scriptures.

— R —

Ragina = Ragana (žinė, patarėja). — **E.** Witch, counselor.

Ragineis = Raginėjas (ragintojas, patarėjas, sargas). — **E.** Urger, counselor.

Ragino = Raginu (raginu veikti, užveizu, valdau). — **E.** I urge, I rule.

Rahnja = Rakuojo, rokuoju (suskaitau). — **E.** I count.

Raidja = Rėdiju, pa-rėdau, pa-tvarkau. — **E.** I order, I appoint, I command.

Raihtis = Regis (rodos kad taip). — **E.** Perhaps.

Raisja = Raižaus (po miego). — **E.** I rise.

Raka = Rakalis (niekam netikęs žmogus). — **E.** Scoundrel.

Rasta = Brasta. — **E.** A post of a journey viz. accross the river.

Raths = Rods (lengva). — **E.** Easy.

Raths = Ratas. — **E.** Wheel.

Rauda = Rauda, raudona. — **E.** Red.

Rauhtjan = Riuktie, raukties, (pykti). — **E.** To be grouchy.

Raupja = Raupiu, raviu (ravinėju). — **E.** I pluck, I weed.

Reda = Rėdau (tvarkau). — **E.** I rule.

Reiks = Reika, rikis (valdons, pons). Žodis "**Rikis**" paeina nuo '**rėkti**', "**rikauti**", reiškia "rikiuoti" — 'komanduoti" — "valdyti". — **E.** Shouter, commander.

Reikinoja = Rikiuoju (valdau, komanduoju). — **E.** I shout, I command.

Reisa = Raižaus. — **E.** I stretch my limbs, I rise.

Reths = Rėdas (u-rėdas). — **E.** Supervisor.

Rign = Drigna, drėgna. — **E.** Wet, rain.

Rika = Renku. — **E.** I gather.

Rikwis = Rukis, rukas. — **E.** Mist, darkness, fogginess.

Rimisa = Ramus. — **E.** Peaceful.

Rodja = Rodiju (patariu). — **E.** I advise.

Rumoneis = Rymionis (Romos gyventojai). — **E.** Romans.

Rums = Rumas. — **E.** Palace.

Runa = Runa (= tyli kalba). Letgališkai '**Runati**' reiškia '**kalbėti**'. — **E.** I speak in whisper.

Rasda = Raštas (raidės kalba, kalba iš rašto. — **E.** Written message.

— S —

Sa = Šis, ši, šioji. — **E.** This.

Saban = Žipana (žipons, drapana). — **E.** Fine linen garment.

Sadja = Sadiju, sadinu, sodinu. — **E.** I plant.

Sai = Šei, šeip! — **E.** Thus! Lo! Behold!

Saia = Saju, sėju. — **E.** I sow.

Saiada = Sėjote. — **E.** You were sowing.

Saijands = Sėjans. — **E.** Sowing.

Saiso = Sėsiu (grudus dirvon bersiu). — **E.** I will sow.

Saisou = Sėsiva (grudus dirvon bersiva). — **E.** We both will sow.

Saisoum = Sėsim (grudus dirvon bersime). — **E.** We will sow.

Saihs (tark: ŠEIŠS) = Šeši. — **E.** Six.

Saihsta (tark: ŠEIŠSTA) = Šešta. — **E.** Sixth.

Saiwala = Siela. — **E.** Spirit.

Saka = Sakau. — **E.** I say.

Sakjis = Sakėjas (pasakorius). — **E.** Speaker.

Sakkus = Žakas (maišas). — **E.** Bag, sack.

Sahts = Sakis, sakmė, po-**sakis**, pa-**saka**. — **E.** Tale.

Saldra = Šaldras (juokdarys). — **E.** Jester.

Salitwa = Šalitva, šeklitvė, seklyčia. — **E.** Guest chamber.

Salja = Siulju, siulau. — **E.** I offer.

Samath = Sąmata, kruva. — **E.** Pile.

Sandja = Siuntju, siunčiu. — **E.** I send.

Sangkwia = Sunkiju (sunkinu). — **E.** I encumber, I cause to sink.

Sarva = Šarvas. — **E.** Armor.

Satanas = Šetonas. — **E.** Devil.

Satha = Satau, sotausi. — **E.** I feed myself.

Sathja = Sotiju. — **E.** I satisfy hunger.

Satja = Sadiju, sodinu. — **E.** I plant.

Satiths =Sadits, sodyts. — **E.** Planted. Ex. **"niuja satihts"** = **"naujai. sodytas"**. — (**E.** "newly planted").

Saths = Sotus (gana privalgęs). — **E.** Filled up with food.

Sauil = Saulė. — **E.** Sun.

Saurgo = Sergu (blogai jaučiuos, nuslopinta dvasia). — **E.** I am distressed.

Sauths = Šauksmas (dejavimas, vaitojimas). — **E.** Moaning.

Schote = Skiautė, skiautis. Žiurėk: SKAUTS. — **E.** Piece of cloth.

Seiteins = Šędienis (šios dienos). — **E.** Of this day.

Sei = Šioji. — **E.** She who.

Seneigs = Senikis, seniukas (senis, senelis). — **E.** Old man.

Seurdus = Skurdus (skurdus balsas = neaiškus

balsas). — **E.** Depressed voice.

Si = Ši — **E.** She.

Sibis = Savis, savas, saviškis. — **E.** Akin, friendly

Sibja = Sava, savoji. — **E.** Relationship f.

Sidus = Sėda, sodžius. — **E.** Settlement.

Sigis = Žygis. — **E.** Bout.

Siglja = Žinkliju, ženklinu. — **E.** I mark with seal.

Siglo = Žinkla, ženklas. — **E.** A seal.

Sihora = Zikara, žygkaras (ponas karės žygije). Randasi Kaune skulptorius pavarde **Zikaras.** — **E.** Lord of war.

Sihu = Žygis (pergalė karėje). — **E.** Triumphal bout.

Sihwa = Žinau (žiuriu, regiu). — **E.** I know, I see.

Silubr = **Sirablis** sen-Prusių kalboje; **Sidabras** Lietuviškai. Šį žodį Gudonai pasiskolino iš Prusų-Lietuvių. Vokiečių mokslininkas **Fick** yra nuomonės kad 'silubr' — 'Sidabras' visiškai nėra Indo-Europėnų kilmės žodis. — **E.** Silver. Fick thinks that "Silubr" — "Silver" is not of Indo-Eropean origin.

Silubreins = Silubrinis, sidabrinis. — **E.** Of silver.

Sineigs (kitaip SENEIGS) = Senikis, senukas, senis (senas žmogus). — **E.** Aged.

Sins = Sins, sens, senas. — **E.** Old.

Sinista = Senysta (senatvė); seniausias. — **E.** Oldest.

Sinteins = Šindieninis, šendieninis. — E. To-day's.

Sinta = Sykis. — **E.** Once, time.

Sintha = Žentas (atėjunas). — **E.** Foreigner.

Sinthan = Žingtie, žengti (eiti). — **E.** To proceed, to pace.

Siponeis = Žiponis, žiponas (moksleivis, studentas, mokintinis). — **E.** Learner.

Sita = **Sijdo**, Žemaičiu tarmėje; Sėdu, sėdžiu. — **E.** I sit.

Sitls m. = Sėsls, sėsslas (sostas). — **E.** Chair, bench.

Siuja = Siuju, siuvu. — **E.** I sew.

Siuneis m. = Žinys, žinėjas. — **E.** One who sees, one who knows.

Siuns = Žinys. — **E.** Forseer.

Skaba = Skabau (skutu). — **E.** I mow, I shave.

Skafts = Skapts (forma). Pav.: Skaptuoti dievuką. — **E.** A form, carving.

Skaftja = Skaptiju, skaptuoju. — **E.** I carve.

Skaida = Skaidau, skaldau. — **E.** I split.

Skalja = Skala, šakala (šakalis = atskelta medžio pliauska). — **E.** Chip, splint.

Skalks = Skalkas, skalsintojas (tarnas). — **E.** Servant, economist.

Skalkino = Skalsinu. — **E.** I economize.

Skanda = Skanda (skandalas, sarmata, gėda). — **E.** Shame.

Skapja = Skapau, skaptuoju (formuoju). — **E.** I carve.

Skathis = Škada (iškada). — **E.** Detriment, damage.

Skathja = Škadiju (darau negerai, darau eibę. Angliškai **wrong - doing**). Šis žodis gali taip-gi reikšti **skaudžių, skriaudžių.**

Skatts = Skatiks (piningai). — **E.** Money.

Skattja = Skatikėjas (skatikų mainytojas, bankierius). — **E.** Money exchanger.

Skauda = Skauda. — **E.** It hurts.

Skauds = Skaudus. — **E.** Painful.

Skaudaraip = Skuduras (nudevėtas audimas, autas). — **E.** Rag, foot wraper.

Skaunei = Šaunei (garbingai, gražiai). — **E.** Excellently, gallantly.

Skauns = Šauns, šaunus (tobulas, garbingas, gražus). — **E.** Excellent.

Skauts = Skiautė (audimo šmotelis). Taip-gi žiurėk **Schote.** — **E.** Rag.

Skeima = Skaima, skaisma (lempa, žibintuvas), nuo žodžio 'skaidrus' 'skaistus' etc. — **E.** Illumina-

tor.

Skeirs = Skeidrs, skaidrus, skaistus (tyras). — **E.** Translucent, clear.

Skeirja = Skaidriju, darau aiškiu, aiškinu. — **E.** I make clear, I explain.

Skewja = Skuvju, skubu, skubinu. — **E.** I hurry.

Skilliggs (tark: SKILLINGS) = Šilings (sulinkio-žiedo pavidalo piningas). — **E.** Shilling.

Skilja = Skylė. — **E.** Hole.

Skilja = Skilius (skerdėjas, skerdikas, daręs skyles gyvolius skerdžiant). — **E.** Butcher.

Skiuba = Skubu, skubinu (stumiuos priekyn). — **E.** I hurry forth.

Skiura = Šiura, šiurpa. — **E.** Chill.

Skiura-windis = Šiurpa vėjo (šiaurės vėjas). — **E.** Chilly wind.

Skufts = Skepta, skepeta (galvos apdanga). — **E.** Clout, head cover.

Skuggwa (tark: SKUNGVA) = Skanga (veidrodis). — **E.** Mirror.

Skula = Skola. — **E.** Debt.

Skulana = Skolinu. — **E.** I lend.

Skulds = Skols, skolings. — **E.** Indebted.

Slahals = Šlėga. — **E.** Mallet.

Slahs = Sloga (maras). — **E.** Plague.

Slaiths = Slidus. — **E.** Slippery.

Slauthja = Šliaužia, šliaužiu. — **E.** I crawl.

Sleithei = Slidžiai (taigi pavojinga). — **E.** Glibly, dangerously.

Sleithis = Slidus (moraliai pavojingas). — **E.** Slippery, immoral.

Sliutha = Šliužtu, slystu. — **E.** I slide.

Sliupa = Sulipu. Ufsliupu = Užlipu. — **E.** I get on, I get upon.

Slepa = Žlebiu (miegu). — **E.** I sleep.

Sleps = Žlebs (neregis, miegąs). — **E.** Blind.

Smarna = Smarna (smirdanti vieta); šiukšlynas. — **E.** Stinking place, dumping place.

Smeita = Smeitau, šmeižiu. — **E.** I defame, I slander.

Snaiws = Snaigs, snaigas, sniegas. — **E.** Snow.

Snewum = Sunėjum, sunėjome.—**E.** We went in.

Snarpja = Žnarpiu (at-žnarpiu = atgnybiu šmotelį). — **E.** I nip.

Snorjo = Sunaras (sunerstytas gurbas, kašė). — **E.** Basket.

Snutrei = Smutra, smutrybė (gudrybė). — **E.** Cleverness.

Smutrs = Smutrs; smurtus (gudrus, išmintingas). — **E.** Clever.

Sneipa = Žnaibau, žnybiu. — **E.** I pinch.

Sokareis = Sakorius, pasakorius. — **E.** Narrator.

Sokeins = Sakinys. — **E.** Sentence.

Soth = Sotu. — **E.** Contently.

Soths = Sotus. — **E.** Content.

Spaurds = Sparts, sparta, spera. — **E.** Quick, swiftness.

Speiwa = Spjovu, spjauju, spjaunu. — **E.** I spit.

Spill = Spilionė, spelionė (vaidentuvė, pasaka, mytas). — **E.** Myth, conjecture.

Spilla = Speliotojas (pasakorius, apsakytojas, skelbėjas idėju). — **E.** Tale teller, propagandist.

Spillo = Spilioju, spelioju (sapalioju, savas idėjas pasakoju, skelbiu naujienas, aiškinu nesuprantamus dalykus). — **E.** I interpret, I relate..

Spinna = Supinu, suviju (verpiu). Pantis = supinta virvė. — **E.** I spin.

Sprauds = Sprautas, sprindis (tam tikra miera). — **E.** Certain length measure.

Sprauto = Spartai, sparčiai (greitai). — **E.** Quickly, actively.

Stabs = Stabs. — **E.** Idol.

Stabs = Pa-staba (laiškas, notatka). — **E.** Notation, remark.

Stadis = Stotis (buveinė, gyvenimui vieta). — **E.** Dwelling.

Stads = Stotis (apsistojimui vieta). — **E.** Station.

Staiga = Staigs, į-staiga (įsteigtas kelias, įsteigta užeiga etc.). — **E.** Establishment.

Staks = Stiegs (kartis, ženklas). — **E.** Pole, post.

Staths = Stotis (stovykla). — **E.** Camp.

Staua = Stavas (pri-**stavas**, už-**stavas**, teisėjas, valdininkas). — **E.** Official, judge.

Staua-stols = Stava-stals, stava-suols (teismo stalas, teismo suolas). — **E.** Official seat.

Stautans = Suduodans (smogiąs). — **E.** Smiting.

Steiga = Steigiu, stiegiu. — **E.** I establish.

Stibna = Stibna (nusistebėjimo balsas). — **E.** Surprize, expression, voice.

Stiggkwa = Stangiu, stengiu. — **E.** I make an effort, I urge, I push with force.

Stika = Sudygu, sudygiu (sudaigau, subadau). — **E.** I pierce, I prick.

Stikla = Stiklinė (stiklinyčia, stiklinis kaušas, stiklo indas). — **E.** Glass goblet.

Stikls = Stikls, stiklas — **E.** Glass.

Stiurja = Stveriu, suturiu (valdau). — **E.** I hold (to rule), I govern.

Stiurja = Sutveriu,-kitoje reikšmėje. — **E.** I create.

Stiurja = Sutveriu,-reiškia '**atlaikau**', arba '**palaikau**', arba '**sutvirtinu**', arba '**sustiprinu**'. — **E.** I hold, I strenghten.

Stiwiti = Stovinti, ištverianti. — **E.** Enduring.

Stodja = Stoviu. — **E.** I stand firm.

Stoja = Stoju, už-stoju (už skriaudžiama užstoju = teisiu). — **E.** I patronize, I judge.

Stols = Stals, suols. — **E.** Table, bench.

Stoth = Stota (stovėta). — **E.** Stood.

Strauja = Sudoroju, suderinu (prirengiu). — **E.** I prepare.

Striks = Striuks (mažas). — **E.** Short.

Stubjus = Stelbas (slopinančios dulkės). — **E.** Dust.

Sunja = Žinia. — **E.** News.

Sunja = Žiniai, su-žiniai (Žemaičiai taria **'žinia'**, 'su-žinia). — **E.** With knowledge.

Sunjaba = Žinjabai (tikrai). — **E.** Really.

Sunjai-frithas = Žinia-protas. Tai pavardė ant Neapolitaniškio dokumento.

Sunus = Sunus. — **E.** Son.

Surdus = Skurdus (skurdus balsas, neaiškus balsas). — **E.** Obscure.

Sutis = Saldus, saldu. — **E.** Sweet.

Sutis = Sultis. — **E.** Juice.

Swaggija = Svaigiju (svaiginu); svaigau, svangau (supu). — **E.** I make dizzy.

Swaihra m = Šešurenas, šešura (švogeris). — **E.** Father-in-law.

Swaleiks = Šioliks, šioks. — **E.** Such.

Swams = Svams, vamps (kempė). — **E.** Sponge.

Swegnja = Žvengiu (linksminuos, džiaugiuos).

— **E.** I neigh.

Swerei = Sveri, svarbi. — **E.** Heavy, weighty.

Swera = Sveru (svarbiu esant manau, gerbiu, branginu). — **E.** I weigh.

Sweritha = Svarba. — **E.** Importance.

Swers = Sverus, sunkus. — **E.** Heavy, weighty.

Swei = Šei, šeip. — **E.** So.

Swes = Savas. — **E.** Own, ones own.

Swibls = Žiblis, žibals (žižlas, skiltuvas ugniai daryti). — **E.** Fire flint.

Swigljo = Švilpiu, žvygiu (cypiu). — **E.** I whistle.

Swinths = Švints, šventas (galingas, nepaliečiamas etc.). — **E.** Holy, mighty, immune.

Swinthna = Šventinu. — **E.** I ordain.

Swinthja = Šventiju, — mušimo, vanojimo reikšmėje. Labai įdomu, kad žodį **'šventiju'** vanojimo turi tik Lietuviai ir Gudonai. Tokių išsireiškimų randame Wulfilos Gudoniškame šventraštyje Nehem. 5. 16. etc. — **E.** I flogg.

Swistar = Svestro sen-Prusių kalboje; Sesuva, sesuo. — E. Sister.

Swogja = Žviegiu, žvygiu, unzgiu (šaukiu iš skausmo, vaitoju). — **E.** I groan, I screach.

Synagoga-faths = Sinagogos pats (sinagogos patins = sinagogos valdonas). — **E.** Chief of a Synagogue.

— Š —

"Š" raidės Gudonų rašte nesiranda. Užtai pas juos 'S" kaikada išsitaria kaip Lietuviška "Š" arba kaip "Ž".

"Š" (= Sh) letter does not exist in the Gothic scriptures. Therefore the letter "S" sometimes was pronounced by the Goths like the Lithuanian "Š" or "Ž" (= *Sh* or *Zh*).

— T —

T = Nr. 300.

Tagl = Daglas, deglas (tam tikros spalvos plaukai, šeriai). — **E.** Spotted hair.

Tahja (tark: TAŠJA) = Tašiu, teškiu, taškau (išmėtau). — **E.** I squander.

Taihswa = Tiesi (dešinė ranka). — **E.** The right.

Taihun (tark: TAIŠUN) = Diašims, dešimts. — **E.** Ten.

Taihunda (tark: TAIŠUNDA) = Diašimta, dešimta. — **E.** Tenth.

Taiknja = Teikinu, teikiu. — **E.** I present, I give gift.

Taikns = Teikinys. — **E.** Gift.

Tains = Tuins, tuinas (mietas, lazda). — **E.** Rod.

Tani = Donė, donis, duoklė. — **E.** Tribute.

Tauhts = Duotis, už-duotis. — **E.** Course, problem, training.

Teiha = Teikiu (duodu žinių, teikiu mokslą, mokinu). — **E.** I give information.

Tėwi = Tėvas, viresnysis. — **E.** One of rank, elder, hence father.

Thagks = Dėku. — **E.** Thanks.

Thahains = Taika, tykums (tyla, ramums). — **E.** Quietude

Thai = Tie. — **E.** These.

Thaim = Tiem. — **E.** To them.

Thair = Da ir, dar,per.—**E.** By, longer, through.

Thamma = Tam. — **E.** To that.

Thana = Tan, tą. — **E.** This.

Thandei = Todei, todel. — **E.** Therefore.

Tharba = Tarba, sterva? (ubagas).—**E.** Beggar.

Tharihis = Darikis, darinys (tverinys, naujas daiktas). — **E.** New article.

Thatain = Tatan. — **E.** That only.

Thatei = Tatai. — **E.** Because.

That ist = Tat est (tai yra). — **E.** That is.

Thatro = Tat dar. — **E.** Again.

Thauris = Doras. — **E.** Good.

Thaurnus = Durinys (diglys). — **E.** Thorn.

Thaurp = Durpynas (durpių laukas). — **E.** Turf, peat bog.

Thaursja = Troškiu, trokštu. — **E.** I am thirsty.

Thaurstei = Troškulys. — **E.** Thirst.

Thei = Tei, tai. — **E.** Then, so, now, this, that.

Theins = Deina, diena. — **E.** Day.

Theigains = Tykumis (tyla). — **E.** Tranquility.

Theiha = Daigau, daiginu (veisiu, auginu, platinu). — **E.** I grow.

Theihs (tark: ŠEISS) = Čėsas, laikas, metas. Slaviškai **'čas'**. — **E.** Time.

Theihwo (tark: ŠEIHVO) = Žeiba, žaibas. — **E.** Thunderbolt, lightning.

Thinsa = Tinsiu, tensiu, tęsu (tempiu). — **E.** I stretch.

Thliuha = Leku, lekiu. — **E.** I fly.

Thiubjo = Dybai (slaptai, vogtinai). — **E.** Swindler-like.

Thiubs = Dybs, dybas (slaptas vagišius). — **E.** Swindler.

Thiuda = Tauta. — **E.** Nation.

Thiudan-gardi = Tautos-gardas (karalystė, valstybė). — **E.** Kingdom.

Thiudano = Tautinu (darau piliečių ir valdau) — **E.** I nationalize.

Tiudans = Tautėnas, tijunas, tivunas (tautos valdonas). — **E.** Chief.

Thiudinassus = Tiuniškija (tėviškė, tėvynė). — **E.** Fatherland.

Thiudisko = Tautiškai. — **E.** Nationally.

Thiu-magus (tark: ŠIU-MAGUS) = Žmagus, žmogus. — **E.** Man.

Thizos (tark: ŠIZOS) = Šios. — **E.** Those (fem. nom. pl.).

Thizo (tark: ŠIZO) = Šių. — **E.** Those (acc. pl.).

Thlahsja = Dlakšiu, telkšiu. — **E.** I stretch myself.

Thlakwus = Žlekus, minkštas. — **E.** Flaccid.

Thliuha = Tai leku, lekiu (bėgu). — **E.** I flee.

Thos = Tos. — **E.** Them (acc. fem. plur.).

Thrafstja = Draudžiu. — **E.** I forbid.

Thragja = Drikiu (pav.: '**drikt** ir pabėgo'), Trakiu (pa-trako iš nusiminimo ar piktumo). — **E.** I move to, I run.

Thrasa = Drąsa. — **E.** Courage.

Thrasa-balthei = Drąsa baltoji (ryškioji, aiškioji). — **E.** White (noble) courage.

Thraska = Traškau, truškinu. — **E.** I break, I crush.

Threiha = Trenkiu. — **E.** I afflict, I strike, I press upon.

Threis = Treji, trįs. — **E.** Three.

Thridja = Trečia. — **E.** Third.

Thrim = Trims. — **E.** To three.

Thrins = Trins, trįs. — **E.** Three acc.

Thriska = Treškiu, traškau, truškinu. — **E.** I crush, I break.

Thriuta = Triusu. — **E.** I take trouble, I busy move to, I run.

Throtja = Drutiju, stiprinu. — **E.** I exercise.

Thruskum = Traškom, truškiname. — **E.** We crush, we break.

Thruts = Druts (sutinęs). — **E.** Thick (swollen).

Thruts-fill = Drut-pila (liga raupsai). — **E.** Leprosy.

Thruts fills = Drut-pills (išpilts raupsais ligonis). — **E.** A leper.

Thu = Tu. — **E.** Thou.

Thuei = Tujei, tu kurs. — **E.** Thou which.

Thulains = Toli einąs (ištvermings). — **E.** Persistant.

Thusundi = Tustundis, tukstantis. — **E.** Thousand.

Thusundi-faths = Tukstančių pats (tukstančių patins = vadas). — **E.** Chief of thousands.

Thut = Duda. — **E.** Fife.

Thwaha = Tvoju (ex. "**tvoju** drapanas" = skalbiu). — **E.** I wash.

Thwairhei = Žvairija (rustybė). — **E.** Anger.

Thwairhs = Žvairs (rustus). — **E.** Angry.

Thymiama = Dumijama (smilkomas smilkalas). Vide: Ulf. Lu. 1, 10. 11. — **E.** Incense.

Tila = Tyliu (prisitaikau prie aplinkybių). — **E.** I agree.

Tilo = Tyliu (prisitaikau prie aplinkybių). — **E.** I agree.

Tils = Tylus (prisitaikąs). — **E.** Agreable.

Timbrija = Tampriju (tvirtai statau). — **E.** I reinforce, I build strongly.

Timbrija = Tamprėjas (arkitektas, namų statytojas.) — **E.** Architect, builder.

Tojis g. c. = Dėjos (darbo) k. l. — **E.** Of the deed.

Traua = Drovu, droviu, dręsu. — **E.** I am confident, I am bold.

Trauains = Drovėims, drovus, drąsa. — **E.** Boldness, trust.

Trausti = Drausta, ap-drauda. — **E.** Protection.

Trigo = Derga. — **E.** Grudge.

Trikkwaba = Tikrabai, tikrai. — **E.** Truly, assuredly.

Trimpa = Trimpu, trempiu, trypiu (minu). — **E.** I trample.

Trisga = Strįgu, į-stregiu (pristrigti medžiui šaką = čiepinti). — **E.** I graft.

Triweins = Draveins, dravinis (medinis; dravė = medžiai). Slaviškai medis vadinasi "**Drevo**', '**Derevo**', — **E.** Wooden.

Tundi = Duntis, dantis. — **E.** Tooth.

Tunthus = Duntis, dantis. — **E.** Teeth.

Twai = Dveji, duji. — **E.** Two.

Twa-lif = Dvy-lik, dvilika. — **E.** Twelve.

Tweifleins = Dveilėtins, dvejotins (abejotins).

— **E.** Doubtful.

Tweiflja = Dveiliju, dvejoju (abejoju). — **E.** I doubt.

Tweihnai = Dvynai (po du ant syk).—**E.** Doubly.

— U —

Uh = Ugi, lygiai kaip Lotynų que. — **E.** And, yes indeed.

Uht (tark: UŠT) = Aušt. — **E.** Dawning.

Uhtwo (tark: UŠTVO) = Aušta, aušra (ankstybas metas). — **E.** Dawn.

Un-andsakans = Ne-atsakans, (neatsakąs tikrenybei). — **E.** False.

Unhrainš = Negryns. — **E.** Impure.

Un frathjands = Ne-prantans, nesuprantąs (durnius). — **E.** Not understanding.

Un-froths = Neprots (beprotis). — **E.** Insane.

Un-gands = Ne-gandus (negąšlus). — **E.** Non-fearing.

Un-haili = Negalė (liga). — **E.** Sickness.

Un-hails = Negalis (ligonis, silpnas, bejėgis) **E.** Weak, sick, not well.

Un-kars = Negers, netikęs. — **E.** Not good, careless.

Un-kwethis = Nekvotįs, nekviečiąs. — **E.** Unspeakable.

Unmilds = Nemiels. — **E.** Harsh, without affection.

Und-greipa = Unt-grēbiu, unt-grobiu (pa-grobiu). — **E.** I capture.

Un-rodjands = Ne-rodijans (nebilys). — **E.** Not able to speak, dumb.

Unsar = Unsar sen-Prusių kalboje; **Nuson** Prusų tarmėje; **Munsun** Žemaitiškai; **Musų** moderniškai Lietuviškai. — **E.** Our.

Unswerei = Nešvara, gēda. — **E.** Impuryti, disgrace, shame.

Un-swers = Nešvars, nešvarus. — **E.** Without honor, unclean.

Un-tilamalsks = Netylamalšis, (eršus, nemokąs tylēti "purškutis"). — **E.** Babler.

Un-wairthaba = Nevertaba. — **E.** Unworthy.

Unwairthaba = Nevertabai, nevertai. — **E.** Unworthily.

Ur-reda = Urėdau, urēdauju (tvarkau, valdau, leidžiu įstatus). — **E.** I superintend.

Us = Už arba iš. — **E.** **On, forth;** sometimes out, from.

Us-sateins = Visata. — **E.** Nature.

Us-bliggwa = Užpliekiu, užplaku (baisiai su rykštėmis mušu). — **E.** I whip.

Us-daudei = Užduotis. — **E.** Obligation, purpose.

Us-daudja = Užsiduodu (pasirįžtu ką nors nuveikti). — **E.** I obligate myself.

Us-filha = Užpilu (supilu kapą, palaidoju). — **E.** I burry.

Us-fraisa = Užprašau. — **E.** I invite, I tempt.

Us-fratwja = Užprotiju, padarau protingu. — **E.** I make wise.

Us-fullja = Užpildau, išpildau (padarau ką prižadėjau). — **E.** I fulfill.

Us-gaisja = Iš-gąsdiju, išgandinu. — **E.** I terrify, I make aghast.

Us-graba = Išgrebiu (iškasu, išimu, ištraukiu iš kur nors). — **E.** I reclaim.

Us-hafja = Užkaupiu, užkuopiu. — **E.** I climb up, I heave on.

Us-hlaupa = Užklaupiu, užklumpu. — **E.** I kneel upon, I leap on.

Us-hrisja = Iškrečiu, iškratau. — **E.** I shake down.

Us-hulo = Iškalu — **E.** I hew out.

Usjo = Ušvė, uošvė. — **E.** Father-in-law.

Us-kiusa = Iškišu, išmetu. — **E.** I thrust out, I reject.

Us-kunths = Užskunsts, įskųstas. — **E.** Accused, made known, evident.

Us-kwima = Už kamau, užkamuoju. — **E.** I kill, I destroy.

Us-lagja = Užlėgiu, užslėgiu. — **E.** I lay upon.

Us-lausja = Iš-liuosiju, išliuosuoju. — **E.** I deliver, I loosen out.

Us-leta = Iš-leidu. — **E.** I leave out.

Us-nima = Užnimu, užimu. — **E.** I take up.

Us-raisja = Išsi-raižau (išbudęs). — **E.** I awake.

Us-saka. = Užsakau. — **E.** I order.

Us-sandja = Užsiundau. — **E.** I send upon.

Us-satja = Užsadiju, užsodinu. — **E.** I plant down, I place upon.

Us-sita = Užsėdu. — **E.** I sit down upon.

Us-sokja = Už-sokiu. — **E.** I seek.

Us-spillon = Iš-spelioju, iš-sapalioju. — **E.** I think aloud,I give out the thoughts.

Us-standa = Iš-stoju. — **E.** I go out.

Us-steiga = Išsteigiu. — **E.** I establish.

Us-tauhts = Už-duotis. — **E.** Performance.

Us-taiknja = Užtaikinu, užteikiu. — **E.** I locate, I present, I give a token.

Ustauths = Užduotis. — **E.** Obligatory problem.

Us-thriuta = Už-triusu. — **E.** I gain by beeing busy, I trouble.

Us-thulja = Užtyliu, ištyliu (iškenčiu). — **E.** I keep quiet.

Us-wahsans = Už-augens. — **E.** Grown up.

Us-walteins = Už-viltėims, už-vilims. — **E.** A subverting, delusion.

Us-wandeins = Už-vadėims (su-vėdžiojims). — **E.** A leading astray.

Uš-waurhts adj = Už-vargts. — **E.** Righteous.

Us-waurhts n. = Už-vargts (su vargu įgytas daiktas). — **E.** Righteousness.

Us-wena = Vis vien (be vilties). — **E.** It's just the same, (resignation).

— W —

W = 21-ma Gudonų rašte raidė. Kaipo skaitlinė reiškia Nr. 400. Toji raidė gali išsitarti kaip V ir kaip U, pavyzdžiui TAIHSWS išsitaria **taihsus**. Kaikada W išsitaria kaip B ir kaip Y.

Wadi = Vada (cf. vadoti), priesaika. — **E.** Guidance, pledge.

Wadjo = Vaduoju. — **E.** I redeem by pledging.

Waggs (tark: VANGS) = Vanga (rojus); at-**vanga** = malonus pasilsys. — **E.** Paradise.

Wahs = Vašks, vaškas. — **E.** Wax.

Wahsja = Vaškuoju. — **E.** I wax.

Wai = Vai! šauksmininkas. — **E.** Alas!

Wainei = Vai ne, neva. — **E.** Almost, as if.

Waja = Vėjas. — **E.** Wind.

Wajan = Vėdinti (vėją daryti). — **E.** To fan.

Wai-dedja = Vaidėjas, vaidytojas (piktą daraąs, piktintojas). — **E.** Scandalizer.

Wai-fairhwia = Vai verkiu. — **E.** I weep.

Waihsta = Aikšta, aikštė. — **E.** A corner a limited space.

Waihti = Veikti, į-veikti (nugalėti). — **E.** To overcome.

Waihts = Daikts. — **E.** Thing.

Wainags = "Vainigs" Latviškai, reiškia "kaltas" lietuviškai. — **E.** Wretched, miserable.

Wair = Vyrs, vyras. — **E.** Man.

Wairpa = Virpau, virpinu. — **E.** I shake to cast.

Wairtha = Vertus, virstu (patampu). — **E.** I appear , I happen to be.

Wairtha = Virstu (patampu, pavirstu). — **E.** I become.

Wairthaba = Vertabai, vertai. — **E.** Worthily.

Wairtheigs adj. =Vertoks, vertas. — **E.** Worth.

Wairthida = Vertida, vertybė. — **E.** Dignity, esteem.

Wairthi = Vertė. — **E.** Value, price.

Wairtho = Vertiju, įvertiju. — **E.** I reckon the value of.

Wairtho = Vertiju, vertinu. — **E.** I estimate, I rate, I value.

Wairths adj. = Verts, vertas.—**E.** Able, worthy.

Wairths m. = Vertė. — **E.** Price.

Wait = Vaits, vaitila, vaidyla. **Waitelote** sen-Prusių kunigas = žinys. — **E.** Priest.

Waka = Vokiu, su-vokiu (žinau, boju, sužinau). — **E.** I learn, I observe.

Walda = Valdau. —**E.** I rule.

Waldands = Valdons; **garda-waldands** = gardo valdons = gaspadorius. — **E.** Ruler.

Waldufni = Valdubnija, valdubnyba, galybė. — **E.** Power, might, authority:

Walis adj. =Velits (išrinkts). — **E.** Chosen.

Walis = Velik. — **E.** Preferable, chosen.

Walja = Veliju (pageidauju, noriu). — **E.** I wish.

Waltja = Velėju (vanoju, mušu). — **E.** I beat.

Walugja = Valkioju. — **E.** I drag.

Walus = Valus, ap-valus (apskritas, buožė, sceptras). — **E.** Round, sceptre.

Walwja = Volioju (ritinu, apvaliai kočioju). — **E.** I roll.

Wamba = Bamba (pilvas). — **E.** Belly.

Wammja = Vemiu, teršiu. — **E.** I defile.

Wandus = Ventė (lazda). — **E.** Rod.

Wards = Varts, varstytojas. **Daura-wards** = durų varstytojas (sargas). — **E.** Keeper, tender.

Wardja = Veriu (uždariau, užveriu). — **E.** I shut.

Wardja = Vartija, vartys, varčius (vartus saugojąs žmogus). — E. Gateman.

Wargitha = Vergidė, vergija. — **E.** Slavery.

Wargja = Vergiu (vargan pasmerkiu, varžau laisvę). — **E.** I condemn to slavery.

Wargs = Vargšs, vargšas. — **E.** Accursed man.

Warja = Varau (pavarau šalin, uždraudžiu). — **E.** I chase away, I forbid.

Warth = Virto (patapo). — **E.** Became.

Wasja = Vožiu (dengiu). — **E.** I cover.

Wasja = Vožiu (dengiu plikumą, maunuos drapanas). — **E.** I cover nakedness.

Wato = Undo, vanduo. — **E.** Water.

Waurd = Vardas. — **E.** Name, word.

Waurdahs = Vardis, vardinis (žodinis). — **E.** Verbal.

Waurda-jukei = Varda-jungas, varda-junkis. — **E.** Word joint.

Waurdei = Vardai (užvardinimai, žodžiai). — **E.** Words.

Waurdja = Vardiju (kalbu, šneku, išvardiju). — **E.** I name.

Waurh = Vergs (darbininkas). — **E.** Slave, servant.

Waurkja = Vargiju, vargstu (dirbu). — **E.** I slave, I work.

Waurstw = Verstlas, verslas (amatas, užsiėmimas). Pavyzdžiui: **'kuo verties?'** = kuo užsijimi, ką darai pragyvenimui, koks tavo amatas'. — **E.** Trade.

Waurstwa = Verstvas (meistras). — **E.** Skilled laborer.

Wegs = Vygis (siubavimas, supimas). — **E.** Tempest, violent movement.

Weiga = Veikiu (stengiuos). — **E.** I strive.

Weiha = Veikiu (stengiuos). — **E.** I struggle, I endeavor.

Weihs = Viešs, viešas. — **E.** Public.

Weihs = Viešuma (vieša vieta, turgavietė). — **E.** Public market.

Weis = Ves (senovės Lietuvių kalbos formoje, žiur. **Balg**: p. 543); męs. Kaikada dviskaitoje sakoma "**ve-du**" vieton "**mu-du**. — **E.** We.

Weis = Veizįs (matąs, gudrus). — **E.** Keen.

Weiso Viešiu, veizu (svetur apžiuru). — **E.** I visit, I go to see.

Weita = Vaidaus, vaidijuos. — **E.** I wrangle, I reproach, I avenge.

Weita = Veizu (**matau**, todel **žinau**). — **E.** I see, I know.

Weitja = Veiziu. — **E.** I gaze, I look about inquisitively.

Waitl = Vaidlas, vaidas. — E. Apparition, spectacle, spook.

Weitwodei f. = Vaivadė (dalykų perstatytoja). — E. Testifier.

Weitwodja = Vaivadiju, perstatau dalykus. — **E.** I testify.

Weitwods = Vaivads (liudintojas). Vaidevutis

= patarėjas, užtarėjas (advokatas), pamokslininkas etc. — **E.** Witness, counselor.

Weniggo (tark: VENINGO) adv. = Vieningai, beveik. — **E.** Almost.

WEREKA = **Vereika,** tulas žmogaus vardas užrašytas Gudonų kalendory.

Werja = Tveriu (iš-tveriu, iškenčiu). — **E.** I endure.

Wida = Vystau (kudikį vystiti į vystiklus). — **E.** I swaddle.

Wiga = Vygu, vykau, vykinu (darau kas nuspręsta daryt). — **E.** I execute.

WEHA tark: VĖŽA = Vežė (kelias vežimams). — **E.** Trail, track.

Wileima = Velijame (pageidaujame). — E. We desire.

Wileiva = Velijava (pageidaujava). — **E.** We both desire.

Wilja = Veliju (pageidauju, noriu). — **E.** I desire.

Wilja m. = Valia. — E. Will.

WILJA-RITH = **Velija-rėds,** žmogaus vardas užrašytas Neapol. dokumente.

Wileis = Vileišis (velijantis). — **E.** Desiring.

Wili = Bilis (= bilinėti galįs); ne-**bilis** = negalįs kalbėti. — **E.** Talker.

Wiljei f. = Velijims. — **E.** Willingness.

Wiljis adj. = Velijąs. — **E.** Willing.

Wiltheis = Veltus (tuščias). — **E.** Vain, empty.

Wilwa = Velku, ap-viliu (panevalia atimu). — **E.** I take by deceit, I plunder.

Wilws = Vilius (apgavystė). — **E.** Deceit.

Wimma = Vemu, vemiu (teršiu). — **E.** I soil.

Winda = Vindau, vinduoju, vinioju. — **E.** I reel, I wrap, I swathe.

Winitha = Vindietis (Vindavos krašto gyventojas). — **E.** Wend.

Winthja = Vėtiju, vėtau, vėdinu, vėdau. — **E.** I ventilate.

Winthrus = Vėtra (šiurpus vėjas, šaltis, žiema). — **E.** Winter, wind.

Wisa = Viešiu (ulioju).—**E.** I feast, I am merry.

Wisa = Vėsu, ve esu, esu (Latin: **sum**; Old Latin **esum**). — **E.** I remain, I exist.

Wiss = Vysis, vystė, vystiklas. — **E.** A binding, swaddling tape.

Wists = Visata. — **E.** Universe.

Wit = Vedu, mudu. — **E.** We both.

Witho = Vėtau. — **E.** I winnow.

Witoths = Vytis (Rusiškai 'VITIAZ'); vadas (komandyrius). — **E.** Knight.

Wlits = Lytis. — **E.** Form, likeness.

Wods = Vadas, vads. — **E.** Leader.

Wobuls = Uobolys. — **E.** Apple.

Wohs (tark: VOŠS) = Vaškas. — **E.** Wax.

Wokrs = Vogts (vagystė, plėšimas). — **E.** Robbery.

Wopja = Vapiu (kalbu niekus). — **E.** I speak nonsense.

Wotja = Vaitoju. — **E.** I moan.

Woths = Vuostoms (kvepiantis daiktas). — **E.** Aromatic.

Wraikws = Kraivs, kreivas. — **E.** Crooked.

Wraka f. = Raka (vargas). — **E.** Persecution,

Wrakja f. = Rakija (vergija). — **E.** Persecution, hard times.

Wrakja v. = Rakiu (vergiu, persekioju). — **E.** I persecute.

Wrekei f. = Rakija. — **E.** Persecution.

Wrika = Reku (vergiu). — **E.** I persecute.

Wriska = Brišku, raškau (vaisius skinu). — **E.** I gather fruits, I pluck.

Writs = Rėžis, raiža, raidė (raštas). — **E.** Letter, sign.

Wrohja = Rokoju, rugoju. — **E.** I enumerate, I accuse.

Wruggo (tark: URUNGO) = Rungas (kilpa, sląstas). — **E.** Trap, snare.

Wulfs = Wilks. — **E.** Wulf.

Wulna = Vilna. — **E.** Wool.

Wulla = Vela (vilnonis suvelts drabužis, veiloks). — **E.** Felt.

Wullareis = Vilnoris (žmogus vilnų išdirbyste užsijimąs). — **E.** Wool maker.

Wulthris = Veltus (tuščias). — **E.** Vain, empty.

— Z —

Zyrna = Syrna sen-Prusių kalboje, žirnis. — **E.** Pea.

Tai vienatinis Gudonų žodis, kuriame randasi raidė "Z".

This is the only Gothic word in which the letter "Z" is found.

— Ž —

"**Ž**" raidės Gudonų rašte nesiranda. Užtai Gudonų kalboje kaikada 'S', 'Th' ir 'H' išsitaria kaip 'Ž'.

"Ž" (= Jh) letter in the Gothic alphabet is unknown. Therefore in the Gothic language "S", "Th" and "H" took the place of "Ž".

SKAITLINĖS. — NUMERALS.

Ains = **Veins** Žemaitiškai; Viens. — **E.** One.

Twai = Dveji. — **E.** Two.

Threis = Treji. — **E.** Three.

Fidwor = Ketveri. — **E.** Four.

Finkw (tark: Pinku) = **Pinki** Žemaitiškai; penki. — **E.** Five.

Saihs (tark: ŠAIŠS) = Šešios, šeši. — **E.** Six.

Sibun = **Sepmi** sen-Prusiškai; sebtyni, septyni. — **E.** Seven.

Ahtau (tark: Aštau) = Aštuo, aštun, aštuoni. — — **E.** Eight.

Niun = Nevvin sen-Prusiškai; devini, devyni. — **E.** Nine.

Taihun (tark: Taišun) = Dašim, dešims, dešimt. — **E.** Ten.

Ainlif = **Vein-lip** Žemaitiškai; vienulik. — **E.** Eleven.

The Gothic prefix **"lif"** is derived from the Lithuanian "lip", hence **"ainlif"** is like the Lithuanian **"vẽinlip"** (= **one goes on top-of** ten") The Lithuanian prefix **"lik"** as in "vienulik" means **"what is left from ten"**. Bopp, Schleicher, L. Meyer, Fostermann and other

Ain-lif = **Vein-lip** Žemaitiškai; vienulik. — **E.** Eleven. Gudonų žodis **'lif'** reiškia **'lip'**, taigi **'ainlif'** reiškia **'viens lip** ant dešimt'. Lietuviškasis **'lik'** reiškia **'kas atliko nuo dešimt'.** Bopp, Schleicher, L. Meyer, Forstemann ir kiti Vokiečių

German scholars thought that the Gothic prefix "**lif**" was derived from the Latin "**dec-em**"; but T. Le Marchant **Douse** disagrees with them, and basing his arguments upon philological grounds, he has proven that they erred, and at the same time he actually proved that "**lif**" is of Lithuanian origin and it means the same as "**lika**". Vide: **An Introduction to the Gothic of Ulphilas. By T. Le Marchant Douse,** London: 1886, pp. 80-81.

mokslininkai aiškina, kad žodis '**lif**' paeina iš Lotyniško '**dec-em**', bet T. Le Marchant **Douse** su minėtais Vokiečiais nesutinka, nesugriaunamais filologiniais argumentais įrodė, kad jie klydo, ir jis rimtai įrodė, kad '**lif**' yra Lietuviškos kilmės ir reiškia tą patį ką '**lika**'. Vide: **An Introduction to the Gothic of Ulfilas. By T. Le Marchant Douse, London: 1886,** pp. 80-81. —

Twailif = Dvylik, dvylika. — **E.** Twelve.

Thrijalif = Trylik, trylika. — **E.** Thirteen.

Tigjus = **Dėšius** Žemaitiškai; dešimkė, desėtkas. — **E.** "Ty", as in twen-ty.

Twaitigjus = **Dveidėšius** Žemaitiškai; dvei desėtkai, dvidešimts. — **E.** Twenty.

Threistigjus = **Treisdėšius** Žemaitiškai; trei desėtkai, trisdešimts. — **E.** Thirty.

Fidwortigjus = **Ketverdešius** Žemaitiškai; ketveri desėtkai, 40. — **E.** Fourty.

Finhwtigjus = **Pinkdešius** Žemaitiškai; penki desėtkai, 50. — **E.** Fifty.

Saihstigjus = **Šeišdešius** Žemaitiškai; šeši desėtkai, šešiosdešimts. — **E.** Sixty.

Sibun-tėhund (= 70); Ahtau-tėhund (= 80); Niuntėhund (90).

Twa hunda (tark: **Dua šinda**) = **Du šimtaa** Žemaitiškai; du šimtu. — **E.** Two hundred.

Trija hunda = **Tri šimtaa** Žemaitiškai; trįs šimtai. — **E.** Three hundred.

Thusundi = Tukstantis. — **E.** Thousand.

Twa thusundja = Du tukstantja, du tukstančiai. — **E.** Two thousands.

Threis thusundjos = Trejos tukstantjos; trejetą tukstantinių. — **E.** Three thousands.

Finq thusundjos = Pink tukstantjos; penk tukstantinės. — **E.** Five thousands.

Taihun thusundjom = Dešim tukstantjom; dešimt tukstantim, (kam?). **E.** To ten thousands.

Twaim tigum thusundjo = Su dvejom dešim tukstančių, (su kuo? su kiek?). — **E.** With twenty thousands.

EILINĖS. — ORDINALS.

Fruma = Pirmas. — **E.** First.

Anthar = **Anters** sen-Prusiškai; antras. — **E.** Second.

Thridja = Tretjas, trečias; **tirtis** sen-Prusiškai. — **E.** Third.

Saihsta = Šešta, šeštas. — **E.** Sixth.

Ahtuda = Aštunta, aštuntas. — **E.** Eighth.

Niunda = **Nevints** sen-Prusiškai; devinta, devints. — **E.** Ninth.

Taihunda = Dešimta; dešimtas. — **E.** Tenth.

Fimfta taihunda = Penkta dešimta, 50-ta. — **E.** Fiftieth.

Ainamma sintha = Vienam sykiui, vieną sykį. — **E.** Once, one time.

Antharamma sintha = Antran sykin, antram sykiui. — **E.** Twice, two times.

Trim sintam = Trim sykiam. — **E.** Thrice, three times.

Ain-faltha = Vien-baltas (vienlinkas). — **E.** Onefold.

Dvei-faltha = Dvi-baltas (dubaltas). — **E.** Twofold.

Fidur-faltha = Ketur-baltas (keturlinkas). — **E.** Fourfold.

Gothic = *Lithuanian.* — *English.*
GUDONŲ = LIETUVIŲ. — ANGLŲ.

GUDONŲ KALBOS LINKSNIAVIMO PAVYZDŽIAI

EXAMPLES OF THE GOTHIC DECLENSIONS.

Vyriška lytis. — Masculine gender.

Vard. (Nomin.) Ains = Vēins. — **E.** One.
Kilm. (Genit.) Ainis = Vēino, vieno.—**E.** Of one.
Naud. (Dative) Ainama = Vėinamui, vienam. — **E.** To one.
Gal. (Accus.) Ainana = Vėinan, vieną — **E.** One.
Šauks. (Vocat.) Ains = Vėins, viens! — **E.** One!

Moteriška l. — Female g.

V. Aina = Vēina, viena. — **E.** One.
K. Ainazos = Vēinos, vienos. — **E.** Of one.
N. Ainai = Vėinai, vienai. — **E.** To one.
G. Aina = Vēiną, vieną. — **E.** One.
Š. Aina = Vēina, viena! — **E.** One!

Vyriška l. — Male g.

V. Twai = Dveji. — **E.** Two.
K. Twaddje = Tųdvejų. — **E.** Of two.
N. Twaim = Dviem. — **E.** To two.
G. Twans = Dvejatą. — **E.** Two.
Š. Twai = Dveji! — **E.** Two!

Moteriška l. — Female g.

V. Twos. = Dvejos. — **E.** Two.
K. Twaddjo = Tųdvejų. — **E.** Of two.
N. Twaim = Dvejom. — **E.** To two.
G. Twos = Dvejas. — **E.** Two.
Š. Twos! = Dvejos! — **E.** Two!

Vienskaita. — Singular.

V. Thiuda = Tauta. — **E.** Nation.
K. Thiudos = Tautos. — **E.** Of a nation.
N. Thiudai = Tautai. — **E.** To a nation.
G. Thiuda = Tautą. — **E.** Nation.
Š. Thiuda = Tauta! — **E.** Nation!

Daugskaita. — Singular.

V. Thiudos = Tautos. — **E.** Nations.
K. Thiudo = Tautų. — **E.** Of the nations.
N. Thiudom = Tautom. — **E.** To the nations.
G. Thiudos = Tautas. — **E.** The nations.
Š. Thiudos! = Tautos! — **E.** Nations!

I think that the few given examples of the Gothic grammar should suffice, as the lack of space does not permit us to discuss it more thoroughly. It is quite interesting to note that the Gothic verb conjugation, besides the singular and the plural numbers, has also *the dual*, — just as in the modern Lithuanian language. It is a fact that the *dual number* does not exist in the Germanic tongues. As a rule the characteristics of the verbs are the same in both the Gothic and the Lithuanian. Therefore the ancient Gothic language must have been as closely related to the Lithuanian language as the Old-Prussian has been.

The submitted Gothono-Lithuanian Glossary was compiled by me from the "WULFILA'S Moeso-Gothic" Bible. Only those words were picked which to me seemed unquestionably similar to the living

Viensk. — Sing.

V. Sunus = Sunus. — **E.** Son.
K. Sunaus = Sunaus. — **E.** Of a son.
N. Sunau = Sunui. — **E.** To a son.
G. Sunu = Sunų. — **E.** Son.
Š. Sunu! = Sunau! — **E.** Son!

Daugsk. — Plur.

V. Sunjus = Sunųs. — **E.** Sons.
K. Suńiwe = Sunių, sunų. — **E.** Of the sons.
N. Sunum = Sunum, sunums.—**E.** To the sons.
G. Sununs = Sununs, sunųs. — **E.** Sons.
Š. = Sunai, sunus! — **E.** Sons!

Manau, kad šių keletos Gudonų gramatikos pavyzdžių užteks, nes del vietos trukumo čia plačiau apie tai gvildenti negalima. Labai įdomu, kad veiksmažodžiuose pas Gudonus buta ne tiktai vienskaita ir daugskaita, bet taip-gi ir **dviskaita,** lygiai taip kaip pas Lietuvius. O juk yra žinomas faktas, kad pas Germaniškas tautas **dviskaitos nėra.** Didžiumoje veiksmažodžių ypatybės yra tokios pat pas Gudonus, kaip pas Lietuvius. Taigi ankstyboji Gudonų kalba turėjo buti Lietuvių kalbai taip artima, kaip kad sen-Prusų kalba buvo.

Čia paduotąjį Gudonų-Lietuvių žodynėlį sulasinėjau iš "WULFILOS Moeso-Gotiško" šventraščio. Rinkau tik tuos žodžius, kurie man rodėsi esą Lietuvių gyviems žodžiams artimi. **Gudoniškus** žodžius perrašiau taip, kaip Skeato, Dousės bei kitų Gothi-

Lithuanian vocabulary. The *Gothic* words were copied exactly as they were found in Skeat's, Douse's and other Gothicists' writings, — without changing, subtracting, or adding anything.

We must regret that the "Wulfila's" Bible could not be considered as a reliable source for the study of the Gothic language, for the following reasons:—

1) — Wulfila, who lived between the years 311-381, wasn't a Goth, but a Greek; and being such he could hardly know the pure (uncorrupted) Gothic language.

2) — I doubt the existence of the original "Wulfila's" Bible, because some parts of this Bible were written in two entirely different manuscripts. The supposed "Wulfila's" Bible known as *Codex Argenteus* (in Upsala) differs althogether from the one known as *Codex Carolinus* (in Wolffenbuttel), and the *Ambrosian MSS* (in Milan) differs from the one that is in the Vatican (Nr. 1750).

3) — Some experts stated that the earliest manuscript of the "Wulfila's" Bible was written about 150 years after Wulfila's death, i. e. in about the year 531. Now this means that the original manuscript does not exist and we have to be content with the copies only: See: *The Story of the Goths, by Henry Bradley, New York, 1888, p. 81.*

4) — Furthermore, it is very doubtful whether there is even an *authentic copy.* What assurance have we that the copyists, especially the German

cistų knygose užrašyta, — nieko neiškraipydamas, neatimdamas, nei pridėdamas.

Gaila, kad "Wulfilos" šventraštis negali buti pasitikimu šaltiniu Gudonų kalbai tyrinėti, nes: —

1) — Patsai Wulfila, gyvenęs A. D. 311 — 381, nebuvo Gudonas, bet Graikas; ir kaipo toksai, kaszin ar jis mokėjo tyros Gudonų kalbos.

2) — Abejoju ar randasi kur originalus "Wulfilos" rankraštis, todel kad kaikurios to šventraščio dalys yra net po dvejetą skirtingų kopijų. Žinomi "Wulfilos" šventraščiai, butent **Codex Argenteus** (Upsalėje), viskuo skiriasi nuo **Codex Carolinus** (Wolftenbuttelyje), gi **Ambrosinis** MSS (Milane) skiriasi nuo **Salzburgiškio** (regis dabar Viennoje) ir **Vatikaniškio** (Nr. 1750).

3) — Žinovų nuomonė yra, kad "Wulfilos" šventraščio ankstybiausias rankraštis buvo parašytas apie 150 metų po Wulfilos mirties, t. y. apie 531 m. Taigi reiškia, kad originalo nėra, o randasi tik kopijos. Pažvelgk į: **The Story of the Goths, by Henry Bradley, New York, 1888, p. 61.**

4) — Labai reik paabejoti, ar randasi kur **autentiška** kopija. Senovės kopijistais, ypač Germanų kopijistais, pasitikėti negalima... O didžiuma tų kopijų

copyists, were trustworthy?.. Most of those copies were found "accidentally" in German monasteries in the XVI-XVII centuries; the remaining copies also were "accidentally" found in Italy in the XIX century.

5) — We cannot expect that the German copyists would faithfully copy down word-for-word just as it was written by Wulfila himself. Undoubtedly, the copyists somewhat "Germanized" this Wulfila's manuscript, that is, they could not resist correcting those words in the original manuscript, which to them (according to their German idea) seemed "inaccurately" written. And what could we expect when a German stylist copied not from the original MSS, but from another already "corrected" copy?!

Therefore we have none of the *authentic* documents of the Gothic language, save the coins on which we find the names of the Gothic kings, and some portions of Gothic deeds.

Leaning upon 'Wulfila's' Bible, in other words, upon the corrupted "a la German" style copies of that Bible, some German ethnologists tried to convince the world that the Gothic language was a branch of the 'Teutonic' stock. Some scholars thought that the Gothic language was nearest to Scandinavian languages. But in the authoritative *Encyclopaedia Britannica* we find an altogether different opinion concerning this question, where it is stated: *"But whatever may have been the case originally — and the evidence is far from conclusive — it is clear that*

buvo "netikėtai" atrasta Vokietijos vienuolynuose XVI-XVII-me šimtmetyje; likusios kopijos taipgi "netikėtai" buvo atrastos Italijoje XIX-me šimtmetyje.

5) — Iš Germanų kopijistų negalima tikėtis, kad jie but šventai raidę raiden kopijavę taip kaip Wulfilos buvo parašyta. Be abejonės, tąjį Wulfilos raštą jie pusėtinai "Germanizavo", tai yra, neiškentė netaisę tuos žodžius, kurie jiems (sulyg Vokiškos nuomonės) rodėsi, jog originale "klaidingai" parašyta, o ką jau sakyti, kada Vokietys kopijavo ne iš originalo, bet iš kitos jau pusėtinai sudarkytos kopijos?!

Taigi **autentišką** Gudonų kalbos dokumentų, išskyrus monetas su Gudonų karalių vardais ir keletą kvitų, pasaulis neturi.

Vokiečių etnologai remdamiesi ant "Wulfilos" šventraščio, geriau sakant, ant Vokiškai sudarytų to šventraščio kopijų, mėgina pasaulį įtikinti, buk Gudonų kalba buvusi "Teutoniškosios" kalbos šaka, o Gudonai tai esą buvę Germanai. Tuli mokslininkai manė, kad Gudonų kalba yra artimiausia Skandinavų kalboms. Bet autoritetinga **Encyclopedia Brittanica** apie šį dalyką yra visiškai kitokios nuomonės, ir rašo štai ką: "**But, whatever may have been the case originally — and the evidence is far from conclusive — it is clear that by the 4th or 5th century the Scandinavian languages had far more resemblance to English and German than to Gothic.**" (= "Vienok, kaip tas dalykas galėjo buti pradmeniškai — o vis-gi įrodymai toli gražu nėra įtikinanti — yra aišku, kad

by the 4th or 5th century the Scandinavian languages had far more resemblance to English and German than to Gothic." — Enc. Brit. XI ed., Vol. XXVI, p. 676 b.

But, supposing that the Gothic did resemble the German language, even then it wouldn't mean that the Gothic people were necessarily of Germanic blood. History tells us that the bloody Crusaders "baptised" the Old-Prussians by killing them and by enslaving and Germanizing them. At present, the descendants of the Old-Prussians don't understand even a word of their ancestors' language, and speak amongst themselves only in German. But no real ethnologist would state that the descendants of the Old-Prussian people are of pure Germanic blood. In America we have millions of black Negroes, who don't know a single word of their ancestors' language, and they can speak only in English; but who would dare to say that they are of English blood? In Kovno, Prof. Tadas Ivanauskas has an adopted Chinese boy, who does not understand anything in Chinese. The only language that he knows is the Lithuanian; but no one would say that this Mongol is a Lithuanian. Hence to rely on a language alone, without having some other proofs, is dangerous to any ethnologist because it would be possible thus to commit serious blunders. And I myself, relying on the similarity of the languages alone, would never dare to say that the Goths were near kinsmen of the Lithuanian people, if I had no other sound proofs on hand.

4-me ir 5-me šimtmetyje Skandinavų kalbos labiau buvo panašios Anglų ir Vokiečių kalboms nei Gudonų'') **Enc. Brit. XI ed., Vol. XXVI, p. 676 b.**

Bet prileiskime, jei Gudonų kalba ir butų buvusi panaši Germanų kalbai, tai dar nereikštų, kad Gudonai buvo Germaniško kraujo žmonės. Iš istorijos žinome, kad Kryžiuočiai Vokiečiai krauju ''krikštydami'' pagonus sen-Prusius pavergė ir sugermanizavo. Dabar tie sen-Prusių ainiai nei žodžio savo prabočių kalbos nemoka, ir tik Vokiškai gali susikalbėti. Bet nei vienas rimtas žmogus nepasakys, kad tie Sen-Prusių vaikai yra Germaniško kraujo žmonės. Amerikoje randasi milionai juodų Negrų, kurie savo protėvių kalbos nei žodelio nesupranta, o moka tik Angliškai kalbėti; bet kas išdrįstų sakyti, jog tie Negrai yra Anglų kraujo žmonės? Kaune, pas Prof. Tadą Ivanauską yra Kinietukas-augintinis, kurs nieko Kinietiškai nesupranta ir gali susikalbėti tik Lietuviškai; vienok nieks nesako, kad tas mongolas yra Lietuvis. Taigi etnologui remtis vien tik ant kalbos, neturint kitų įrodymų, yra pavojinga, nes galima smarkiai suklysti. Ir aš niekad neišdrįsčiau vien tik kalbos panašumu remiantis skelbti, kad Gudonai buvo Lietuviams gimininingi, jei po ranka neturėčiau dar kitų rimtų įrodymų.

ANCIENT LITHUANO-PRUSSIAN BANNER

with the images of their three chief deities: Patoldievs, Perkunas, Patrimpas. Note the **"runic"** inscription which is analogous to the Gothic native writing.

SENOVĖS LIETUV-PRUSŲ VĖLIAVA

su trijų vyriausiųjų dievų atvaizdais: Patoldievs, Perkunas, Patrimpas. Antrašte yra "runų" raižemis, Gudonų raštui panašus.

PART VI.

The Surnames of Gothono-Lithuanic Origin

in Greece, Italy and Spain.

DALIS VI.

Gudonų-Lietuvių Kilmės Pavardės

Graikijoje, Italijoje ir Spanijoje.

PART VI.

THE GOTHONIC SURNAMES IN GREECE AND THEIR SIMILARITY TO THE LITHUANIAN SURNAMES.

Nations pass away, dialects change, but the surnames of different people survive for long ages.

From a surname we are able to judge to what nationality the man belongs. A living example of to-day is the Irish people. The Irish language has long been dead, but Irish surnames still survive. To-day the Irishmen speak only English, and if there were not such characteristic surnames as O'Brien, McKinley etc., then how could we tell the difference between an Irishman and an Englishman? Or, let us take for example, such surnames as Bartolini, Metchnikov, Lavoissier, Hoffman, Ciszewski, Swanson, — readers can readily tell to what nationality each surname belongs. Therefore, the surnames of the people are of greatest importance for ethnological research.

Lithuanian surnames are worthy of special consideration, because they are the most archaic and invaluable for the science of ethnology. In studying Lithuanian surnames we shall find a vast treasure of material from which we may gather some information concerning the past of the Gothic people. Wherever the Goths stayed, some of their surnames were left behind. Isn't it queer, that in the Twentieth

DALIS VI.

GUDONŲ KILMĖS PAVARDĖS GRAIKIJOJE, IR JŲ PANAŠUMAS Į LIETUVIŲ PAVARDES.

Tautos išnyksta, tarmės pasikeičia, bet žmonių pavardės kuoilgiausia užsilaiko.

Iš pavardžių galime spręsti, iš kurios tautos žmogus yra kilęs. Gyvu pavyzdžiu šiandie yra Airių tauta. Airių kalba jau senai yra mirusi, bet jų pavardės tebegyvuoja. Šiandie Airiai tik angliškai susikalba, ir jei ne tokios karakteringos Airių pavardės, kai O'Brien, McKinley etc., tai kaip galėtum atskirti Airį nuo Anglo? Arba paimkime tokias pavardes, kaip Bartolini, Mečnikov, Lavoissier, Hoffmann, Pruszynski, Swanson, — skaitytojai tuoj gali pasakyti, kuri pavardė kuriai tautai priklauso. Taigi etnologinėms studijoms, žmonių pavardės yra labai didelės svarbos.

Lietuviškomis pavardėmis verta susidomėti, nes jos yra tikrai arkajinės ir mokslui reikšmingos. Lietuvių pavardes studijuojant, rasime turtingą žinių šaltinį Gudonų istorijai tyrinėti. Kur Gudonai tik ėjo, ten savo pavardes paliko. Ar-gi neįstabu, kad XX-me šimtmetyje Graikijoje, Spanijoje, Dakijoje ir Italijoje randasi šimtai tukstančių gyventojų su tokiomis pavardėmis, kaip kad Lietuvos gyventojų? Jei pas

century, there are hundreds and thousands of people in Greece, in Spain, in Dacia, and in Italy having exactly such surnames as those found amongst the inhabitants of Lithuania? Now if the neighboring states that surround Lithuania (viz. Poland, Russia, Germany, Sweden) have very few inthabitants with Lithuanic surnames, in what manner could such a vast number of the Lithuanic surnames, have appeared in distant Greece? The most reasonable explanation would be this: During the age of migration, multitudes of the Gothic people went from Lithuania to Greece and settled there. While ages were passing by, those Goths mingling with the Greeks, forgot their language and finally were assimilated by the Hellenes. And now the only traces of the Gothic nation that can be found in Greece, — are the Gothonic (Lithuanic) surnames.

Herewith I submit 1074 Greek surnames. Alongside I also place the Lithuanian surnames, so that the readers can easily judge for themselves how similar those surnames are. All the surnames are given here just as they are published in the following books:

(GD) = **Greek Directory for 1926-1927, Chicago.**

(DB) = **Didot-Bottin,** Annuaire du commerce, Paris 1927.

(KD) = **Kelly's Directory** of Merchants, Manufacturers & Shippers of the World. New York, 1928 vol. I.

(B) = **Buga:** Apie Lietuvių asmens vardus. Lietuvių Tautą, kn. II, dalis I., Vilnius, 1911.

(—X—) = The surnames of Gothic origin, which fully resemble the Lithuanian surnames, but must be verified.

kaimynes Lietuviams tautas (Lenkus, Rusus, Vokiečius ir Švedus) žmonių su Lietuviškomis pavardėmis labai mažai randasi, tai kokiu budu galėjo toki gausybė Lietuviškų pavardžių atsirasti tolimoje Graikijoje? O tai tikriausia įvyko šitaip: Migracijos gadynėje, milžiniškos Gudonų minios žygiavo iš Lietuvos į Graikiją, ir ten apsigyveno. Po tam, amžiams bėgant, tie Gudonai susimaišė su Graikais, savo gudoniškąją kalbą užmiršo ir galutinai suhellenėjo. Ir dabar Graikijoje, vienatiniai Gudonų tautos pėdsakai teliko, — tai gudoniškos (lietuviškos) pavardės.

Čia patiekiu 1074 graikiškas pavardes. Greta graikiškos pavardės, paduodu ir lietuviškąją, kad skaitytojams but lengviau spręsti apie tų pavardžių panašumą. Visas pavardes paduodu taip kaip yra užrašyta sekančiuose šaltiniuose:

(GD) = **Greek Directory for 1926-1927, Chicago.**

(DB) = **Didot-Bottin,** Annuaire du commerce, Paris, 1927.

(KD) = **Kelly's Directory** of Merchants, Manufacturers & Shippers of the World. New York, 1928 **vol. I.**

(B) = **Buga:** Apie Lietuvių asmens vardus. Lietuvių Tauta, kn. II, dalis I., Vilnius, 1911.

(-X-) = Gudoniškos kilmės Graikų pavardės, pilnai atatinkančios Lietuvių pavardėms, bet dar reikalinga patikrinti.

Gothono-Greek surnames = Gothono-Lithuanic surnames.
Gudono-Graikiškos pavardės = Gudono-Lietuviškos pavardės.

Graikiškos pavardės.		Lietuviškos pavardės.
Aivaliotis (GD)	=	Aivalys.
Amaris (GD)	=	Amaris.
Amoratis (KD)	=	Amaraitis.
Androulis (GD)	=	Andrulis.
Anezinis (DB)	=	Anužinis, Anužis.
Anthoulis (GD)	=	Anculis, Andžiulis.
Arbilia (KD)	=	Arbylė, Arbute (B).
Ardis (DB)	=	Ardzis.
Argeris (GD)	=	Argeris, Argėla (B).
Arniotis (DB)	=	Arnaitis.
Artikis (DB)	=	Artikis.
Arvitis (GD)	=	Arvitis, Arvydas (B).
Askounis (GD. DB)	=	Aškunas.
Astras (DB)	=	Astras, Austra, Astramskas.
Asvestas (KD)	=	Ašvėdas, Ašvydis (B).
Atkas (GD)	=	Atkus, **Atko**-čiunas, **Atko**-čaitis.
Babakos (KD)	=	Baibokas, Baubkus.
Bacalis (KD)	=	Bakelis, Bukelis.
Backas (GD)	=	Bačkis, Bakas, Bačkauskas.
Bacoulos (GD)	=	Bakulis, Bukalas.

Bageanis (GD) = Baginis, Bagonis.
Bakos (GD. DB) = Bakas, Bakutis.
Balascas (DB) = Baleckas.
Balanos (DB) = Balanis, Balianis.
Balchunos (GD. KD) = Balčiunas (B).
Balcos (GD) = Balkus, Balkis.
Baldas (KD) = Baldas, Baldauskas.
Balekos (GD) = Belakus.
Ballis (GD. DB) = Balys.
Balones (GD) = Balonis, Palionis, Balnas (B).
Baltadjis (DB) = Baltatis, Baltutis.
Baltadoras (DB. KD) = Baltadonis.
Baltakis (DB) = Baltakis, Baltakys (B).
Baltas (GD. DB) = Baltis.
Bambakaris (GD) = Bamblys.
Bambas (DB) = Bimbas.
Bantas (KD) = Bandas, Bandza, Bendžius.
Baniolos (DB) = Baniulis.
Bardis (DB) = Bardis.
Barkis (KD) = Barkys.
Barkos (GD) = Barkus.
Barkulis (GD. DB) = Barkulis.
Barsamis (KD) = Barzanis, Barsas.
Bartuvenos (GD) = Bartuvenas, Barčiuvėnas.

Baruxis (GD) = Barutis (B), Baružis.
Bassis (DB) = Basys, Bazys.
Basdelis (KD. DB) = Bastelis.
Batas (KD) = Batas, Batatis.
Batis (DB. KD) = Batis.
Batsakis (GD) = Batakis, Bataitis.
Batsas (KD) = Bačas, Bačys.
Bazinas (KD) = Buzinas.
Baudikes (GD. DB) = Baudikis, Baudila (B), Bauda (B).
Bebekis (GD) = Beibokas.
Begeris (GD) = Beguris,Baguris.
Bekiaris (GD) = Bekeris, Bekaris.
Benakis (GD) = Benkis, Binkis.
Beniares (GD. DB) = Beinaris, Beinoras (B).
Benozis (DB) = Benošis, Benošius.
Bennos (GD) = Benys, Banys.
Berkos (GD) = Berkus.
Bernotos (GD) = Bernotas.
Bertas (DB) = Bertas, Bertulis.
Beshekas (GD) = Bišeikis.
Beshilas (GD) = Bešilas.
Bettakis (GD) = Batakys.
Berzovitis (DB) = Beržaitis, Beržanskis, Beržvilkas (B).
Bezanis (GD. DB) = Basanis.
Bezos (GD) = Bezas, Biežis.
Bikalas (GD) = Bukalas.
Billis (DB) = Bilis, Byla (B).
Birbilis (GD) = Birbilas.

Bisakas (DB) = Bisakas, Bišeika.
Biskis (GD) = Biskys.
Biskynis (GD) = Biškunas.
Bislanis (KD) = Bislėnis, Bislys (B).
Bistis (BD. KD) = Bastis.
Bitakis (GD) = Bitakys, Bitikis.
Bitzios (KD) = Bicius, Biciuns.
Blantzis (KD) = Blandžius, Blankus.
Blatchios (GD) = Blažius, Bludžius.
Blatze (GD) = Blacis, Blacikas.
Blissios (GD) = Bližius.
Bogdanas (DB) = Bagdonas.
Bogiakis (DB) = Bugiakys, Bugaila (B), Bugėla (B).
Boladzis (DB) = Bolašis.
Bolakas (GD) = Balakas, Belakas.
Bolikos (GD) = Balikas, Baliukas.
Bonatis (DB) = Banaitis, Benetis (B).
Bontzos (KD) = Bandza, Bandžius, Bendžius.
Booras (GD) = Buras, Borauskas.
Borbes (GD) = Burbis, Burba.
Botinos (KD) = Butėnas, Butenis (B).
Boubas (DB) = Baubkus, Bubis, Bubinas.
Boucas (DB) = Baukas, Baukys (B).
Boudos (GD) = Bauda (B).
Bougadis (GD) = Bugadas, Bukata.
Boumboukas (DB) = Pumpukas.
Bouranis (GD) = Buranis.

Bouras (DB) = Buras.
Bourys (GD) = Burys.
Bourbulas (GD) = Burbulas.
Bournovas (KD) = Burnavas.
Boussios (KD) = Busius, Busys.
Bousoulas (GD. KD) = Busilas.
Boutas (KD) = Baudas, Budas.
Bovetas (GD) = Buvitas, Buividas.
Bouziotes (GD) = Baužaitis.
Brakas (GD. DB) = Brakas.
Bratsas (GD) = Bražas.
Brelis (DB) = Brelys, Brilis.
Briskas (GD) = Briška.
Brokos (GD) = Brokas.
Brotzolis (KD) = Bračiulis, Brazulis.
Broustis (DB. KD) = Bruzdis.
Brozis (GD) = Brožis, Brazis.
Bugianis (GD. DB) = Buginas (B).
Bujukis (GD) = Bujakas, Bijeikis (B).
Bulukos (DB. GD) = Buliukas, Bulys (B).
Bunasis (GD) = Benošius, Banašis.
Burtsuklis (GD) = Burcukis, Burconas.
Boosis (GD) = Busys.
Buras (GD) = Buras.
Buyanis (GD) = Bujanis.
Buzalas (GD) = Busilas.
Buzanis (GD) = Buzanis, Basanis.
Caliviotis (KD) = Kalvaitis.
Caravites (GD) = Karvaitis.
Carpouzis (KD) = Karpužis.

Casucas (KD) = Kazukas, Kazukonis.
Catsoulis (KD) = Kaciulis, Kasiulis.
Catsourelis (KD) = Kačiurelis.
Cavassiles (DB) = Kaušilas.
Cavlakis (BD) = Kaulakis.
Chamalis (GD) = Šamalis, Šimelis.
Chapralis (GD) = Čaps-Ralis.
Cheskis (GD) = Češkys, Šeškis.
Chiaplis (GD) = Čaplis, Čaplikas.
Chilivitis (GD) = Žilvitis.
Choroykas (GD) = Žereika, Sireika.
Churas (GD) = Čiuras, Čiurna.
Clissionis (DB) = Klišiunas (-X-).
Coupas (DB) = Kaupas.
Coutoupis (KD) = Kautupis.
Coutzis (DB) = Kucis, Kuzas.
Couzoupis (KD) = Kuzupis.
Coyzinos (GD) = Kuizinas.
Chukas (GD) = Žukas, Džiugas.
Cukis (GD) = Kukis, Gugis.
Codilis (GD) = Katilius.
Couzelis (KD) = Kuzelis.
Cuculis (KD) = Kukulis.
Dafnis (GD) = Dapnys (-X-).
Dalinis (GD) = Dalinis.
Dalianis (KD) = Dalianis.
Daltas (GD) = Dalta-ras.
Damalas (GD) = Damalis.
Damaronis (GD) = Damaronis (-X-).
Dambasis (KD) = Dambas, Dambauskas.

Damilatis (KD) = Damilaitis, Damalaitis.
Damis (GD. DB) = Damys.
Danoulis (KD) = Danulis, Danila.
Dantis (GD) = Dantys, Dantinis.
Daplis (DB) = Daplis (-X-), Dabilis.
Darioti$_S$ (GD) = Dariotas, Daraitis.
Darguzis (GD) = Dargužis, Dargis.
Daskalakis (GD. KD) = Daškas, Daškus, Daškalaukis (-X-).
Dassios (GD) = Dassius, Dusys.
Doukolis (GD) = Daugalis, Daugelis, Daugēla.
Dedes (KD) = Dedžius.
Deimezis (DB) = Deimiežis (-X-), Damužis.
Deligianis (GD) = Dilgianis, Dilgėnas.
Dendoulis (DB) = Dundulis.
Demakas (GD) = Deimokas, Demeika, Domeika.
Denikus (GD) = Denikas, Dunikas.
Deri$_S$ (GD) = Deris, Deresis.
Derventsa (KD) = Derventa, Dervyda (B).
Desilla (DB) = Desila (-X-), Debesila.
Dessila (DB. KD) = Desila (-X-).
Dessyla (DB) = Desyla (-X-), Debesyla.
Develakos (GD) = Deveikis, Dievalkis.
Deimenis (DB) = Deimenis, Deimikis.
Dilardas (GD) = Dilardas (-X-).
Diamantis KD) = Daimanta, Damantis, Diemantis.

Dimoulis (DB. KD) = Dimulis, Damulis.
Djahilis (GD) = Degilis, Dagilis.
Diangelis (GD) = Dingaila (B).
Difonis (KD) = Divonis, Dywan (B).
Dikos (GD) = Dikas, Dikinis, Dykal (B).
Dilanas (KD) = Dilanis, Delanis.
Dijmas (KD) = Dimas, Dyma.
Dimas (GD. DB) = Dimas, Dima (B).
Dimkos (DB) = Dimkus, Domkus.
Disis (GD) = Desis, Disys.
Dissakas (BD) = Diskis, Diskelis.
Diveris (GD) = Dieverys, Deiveris.
Dookas (GD) = Dukas, Daukas.
Doolis (GD) = Dulis, Dulys.
Doomis (GD) = Domis, Dumys.
Doris (GD) = Doris, **Doris**mantas.
Doudalis (GD) = Dudalas.
Doukas (DB. GD) = Daukas.
Dounias (DB) = Daunis.
Douris (GD) = Durys.
Douros (GD) = Duras, Dauras.
Douvikas (GD) = Dauvikas (-X-).
Dragonas (GD. KD) = Dragonas.
Drakos (KD) = Drakas, Drakunas.
Drangas (GD) = Drangas, Drangelis, Drungilas (B).
Drapanes (GD) = Drapanis, Drabnis.
Dravillas (GD) = Dravila, Draudvilas (B).
Dresvilas (KD) = Dresvilas (-X-).

Drevalas (GD) = Drevilas.
Drevis (GD) = Dravis.
Drisis (GD) = Drisius.
Dritzas (GD. KD) = Dricas, Drižas.
Drivas (GD. KD) = Drivas, Drevys.
Drizis (KD) = Drižis.
Drossos (KD) = Drusas, Druseika.
Droulis (DB) = Drulis, Drula.
Drulis (GD) = Drulis.
Drillis (KD) = Drelis.
Dulis (KD) = Dulys.
Durumis (GD) = Durmys.
Gadinas (GD) = Gaidinas, Gadėnas.
Gaitis (GD. DB. KD) = Gaitis, Kaitis.
Gakis (KD) = Gakys.
Galanis (KD) = Galainis, Galaunis.
Galatis (KD) = Galantis, Kalantis.
Galetsis (GD) = Gelažis.
Galinos (DB) = Galinis.
Ganis (DB. KD) = Genys.
Ganotis (GD) = Geniotis.
Gapsas (GD) = Kapsas, Gapšys.
Gardelis (DB) = Gardelis, Gerdenis (B).
Gardikis (DB) = Gardikis (-X-).
Gargalas (DB) = Gargalas.
Garinis (GD) = Gurinis.
Gassios (GD) = Gasius, Gusys.
Gassunas (GD) = Gasiunas.
Gatos (KD) = Gatas, Getas, Gatelis.
Gatsis (GD) = Gecis, Gečas.

Gavalas (DB) = Gavalas.
Gavalis (KD) = Gavelis.
Gavellas (GD) = Gavelas.
Gavenis (GD) = Gavenis, Gauwina (B).
Gavaras (GD) = Govaras.
Gavaris (GD) = Goveris.
Gavrilis (DB) = Gaurilis.
Gavros (GD. DB) = Gauras.
Geannelis (GD) = Genelis (B).
Gekas (GD) = Gikas, Gikis.
Geiniotis (KD) = Gyniotas (B).
Gemenis (DB) = Geimenas, Geiminas (B)
Gendailas (GD) = Gendilas, Gendvilas.
Gerakaris (GD. DB) = Gerakarys (-X-).
Geras (GD) = Geras, Geraitis.
Gertsos (KD) = Gerčas.
Gerzas (GD) = Geržas, Gerčas.
Getsis (GD) = Gečys.
Gevas (GD) = Gevas.
Giatas (DB) = Giatas, Giačas.
Ghitches (KD) = Gicius.
Gianakis GD) = Ginkis, Ginkus.
Gianaras (GD) = Einaras, Jeinaras.
Gianis (GD) = Gianys.
Gianos (GD) = Gianas.
Giannulis (GD) = Genulis, Janulis.
Gikas (GD) = Gikis.
Gilis (DB) = Gilis.
Giounis (DB) = Jaunis.
Giras (GD) = Girys, Girulis.

Girkontas (GD) = Girkantas (B).
Glavanis (DB. KD) = Galvanis, Klovanis.
Glekis (KD) = Glekys (-X-).
Glevas (GD) = Glevas, Klevas.
Glinava (KD) = Glinava (-x-), Gilnava.
Godellas (GD) = Godelis, Gudelis.
Godelas (KD) = Godelis, Gudelis.
Gogos (KD) = Gugas, Gugis.
Godosis (GD) = Godišis.
Gogakis (DB) = Gogeika, Gugaitis.
Goletzis (KD) = Gelažis.
Gombakis (KD) = Gumbukas.
Gombas (GD) = Gumbas.
Gotris (GD) = Gudrys.
Gotsis (DB) = Gacys, Gostys (B).
Goumas (KD) = Gaumas (-X-), Gumas, Gumaus-kas.
Gounaris (KD) = Gaunaris (-X-).
Goutakis (DB) = Gotakis (-X-), Guteikis.
Gouveris (DB) = Guveris.
Gouzoulis (DB) = Guzulis, Guzas.
Govis (GD) = Gavis, Gobis.
Govostis (GD) = Govestis, Gubistas.
Grachis (GD) = Grašis, Gražys (B).
Grambas (GD) = Grumbis, Grumblys.
Grammas (GD) = Garmas, Garmus.
Gretsas (KD) = Grečas, Greičius.
Grevas (GD) = Grevis.
Grimanis (KD) = Grimonis, Grimaila.
Grimblas (KD) = Grumblys.

Gribas (GD) = Grybas, Grybauskas.
Gritsonis (GD) = Gričionis, Graičunas.
Gritzis (DB. KD) = Gricius..
Gudaitis (GD) = Gudaitis.
Grouzelis (DB) = Groželis.
Guinis (DB) = Gainis, Gaina.
Guizas (DB) = Kuizas.
Gulakis (GD) = Gudlekis.
Guskos (GD) = Guskas, Gurskas.
Gytakis (KD) = Gyteikis.
Halulos (GD) = Aliulis.
Halvagis (GD) = Galvagis (-X-).
Hartokolis (GD) = Gardakalis (-X-).
Hatzis (GD) = Adzis, Ačys.
Hionis (GD) = Jonis. Jaunis.
Hoidas GD) = Aidas.
Hougiazos (GD) = Ukesas.
Horaitis (GD) = Goraitis.
Housokos (GD) = Usakas, Ysakas.
Illakis (BD) = Ilakis, Ylakis.
Jiakas (DB. KD) = Jakas.
Janetis (GD) = Jonaitis.
Janules (GD) = Janulis.
Jasutis (GD) = Jesutis.
Javaras (GD) = Jovaras.
Jessula (KD) = Jesula, Josilas (B).
Jetas (GD) = Jatas.
Jesuda (DB) , = Josuda, Josudis (B), Isoda.
Jopelas (GD) = Jopelis.

Jotas (DB) = Jotas, Jatas, Jotaitis
Kabas (GD) = Kabas, Kabelis.
Kacikas (KD) = Kacikas, Kaceskis.
Kaikos (KD) = Kaikius.
Kakaris (GD) = Kaikaris.
Kakavas (GD. KD) = Kukavas (-X-).
Kailas (GD) = Kailius.
Kairis (DB) = Kairis.
Kaitulis (GD) = Kaitulis.
Kalamatas (GD) = Kalmantas.
Kallesis (GD) = Kalešis.
Kaletis (GD) = Kalėta.
Kallianis (GD) = Galenis, Galinis.
Kalpakis (DB) = Kalpokas.
Kaltsas (GD) = Kalčas, Kaltas.
Kalyvas (GD) = Kalyvas, Kalēva.
Kambas (GD. DB) = Kampas, Kumpas,
Kamendulis (GD) = Kamendulis.
Kanakis GD) = Kaneikis, Kunkis.
Kanarda (KD) = Kanarda (-X-), Kunartas.
Kanaris (GD) = Kanaris ((-X-).
Kandelis (KD) = Kandelis, Kandevičius.
Kanglis (KD) = Kanglis, Kanklys.
Kantas (GD. DB. KD) = Kantas, Kantautas.
Kantris (GD) = Kantrys, Kantrimas
Kantros (GD) = Kontrus.
Kantzis (GD) = Kancis, Kuncius.
Kapinekas (GD) = Kebenėkas, Kabanikas.

Kappas (GD) = Kapas, Kapelis, Kabelis,
Kapsalis (GD) = Kapšelis.
Karalis (GD. DB. KD) = Karalius.
Karamanis (GD) = Karamanis, Keraminas (B).
Karambelas (GD) = Kramblis, Karablis, Karoblis.
Karambinis (GD) = Karabinas.
Karamuzis (GD) = Karmužis.
Karantjalis (GD) = Karantis.
Karapanos (GD) = Karponis.
Karaserdas (KD) = Karširdas (-X-).
Karasis (GD) = Karosis, Karosas.
Karas (GD) = Karas, Karis.
Karvedas (GD) = Karvydas.
Karavites (GD) = Karvaitis.
Kardaras (GD) = Kardaras (-X-).
Kardelis (GD) = Kardelis.
Kardis (GD) = Kardis.
Karenes (GD) = Karēnas.
Kariotis (DB. KD) = Karjotas.
Karis (GD) = Karis.
Karlis (GD) = Karlis, Kurlis.
Karmalis (GD) = Kirmilas.
Karonis (GD. DB. KD) = Karonis, Karunas.
Karosis (DB) = Karosas.
Karphis (KD) = Karpis.
Karpis (DB) = Karpis.

Karras (GD) = Karas.
Kartonis (GD) = Kurtonis.
Karvaltis (GD) = Karvaltis (-X-).
Karvelis (GD. DB) = Karvelis.
Kasolios (GD) = Kasiulis.
Kasitis (GD) = Kasaitis.
Kasas (GD) = Kuosas, Kasas.
Kastanas (GD) = Kaštanas.
Kastanis (KD) = Kaštanis.
Katekos (GD) = Katikis, Katėnas.
Katentonis (GD) = Katentonis (-X-).
Katris (GD) = Kutris.
Katsanas (GD) = Kasonas.
Katsenes (GD) = Kačėnas, Katėnas.
Katsiones (GD) = Kačionis, Kučionis.
Katsikas (GD) = Kačikas, Kučikas.
Katsikis (KD) = Kačikis, Kučikis.
Katsis (GD) = Kuocis.
Katsokis (GD) = Kasakis, Kasakaitis.
Katsoulis (GD. DB) = Kačiulis, Kasiulis.
Katsukos (GD) = Kacukas, Kaščiukas.
Kattis (GD) = Katys, Kuodis.
Kaounis (DB) = Kaunis.
Kavounis (GD) = Kovonis, Kovėnas, Kovas.
Kavalinis (GD) = Kavaliunas.
Kazakos (DB. KD) = Kazakas.
Kaziokas (GD) = Kaziokas.
Kellas (DB. KD) = Kėla, Kėlė.
Kelaidis (DB) = Kelaitis.

Kerasiotis (GD) = Keršiotis.
Kereakis (GD) = Kereikis, Kareika (B).
Kerulis (GD) = Kerulis, Gerulis.
Ketrubis (GD) = Ketrubis (-X-).
Kezios (GD) = Kižis.
Kielas (GD) = Kiela, Kielė.
Kilkis (GD) = Kilkis, Kilkius.
Kilovos (GD) = Kilovas.
Kiminas (DB) = Keminas, Kisminas.
Kinas (GD) = Kinas.
Kindis (KD) = Kindis, Kinda, Kintis.
Kindinis (KD) = Kindzinas.
Kiriazis (KD) = Kereišis, Kirzis.
Kirkinis (KD) = Kirkinis, Kirkickis.
Kiskinis (KD) = Kiškinas, Kiškunas.
Kitros (GD) = Kitris, Kitrius.
Kiuris (KD) = Kiuris (-X-).
Klapis (GD) = Klapis, Klupys.
Kledonis (GD) = Kaledonis.
Klioris (GD) = Klioris.
Klissiounis (DB) = Klišiunis (-X-).
Kokalis (DB. KD) = Kukalis.
Kokenis (GD) = Kokenis, Kukenis (B).
Kokinelis (GD) = Kukonelis, Kokinelis.
Kokinis (GD. KD) = Kokinis.
Koklas (GD) = Kaklas (-X-).
Kokonis (GD. KD) = Kukonis, Kukėnis.
Kokoris (GD) = Kukoris, Kaikaris.
Kolaitis (GD) = Kolaitis.
Kolas (KD) = Kulas.

Koletis (GD) = Kaledis, Kaledinskas.
Kolonis (GD) == Kolainis.
Kominakis (GD) -= Kaminakis (-X-), Kaminskis.
Kondillis (KD) = Kandelis.
Kondiss (GD) = Kandys, Kantis, Kentis.
Konglis (GD) = Kanglis, Kanklis.
Kontelis (DB) = Kandelis, Koncelis.
Kontis (KD) = Kantis, Kontis, Koncius.
Kontos (GD) == Kuntas, Kantas.
Koovales (GD) = Kavalis.
Korbas (GD) = Karbas.
Korbilas (GD) = Karbelis, Kerbelis.
Kordonis (KD) -= Kardonis (-X-).
Korkones (GD) = Krukonis.
Koronis (KD) = Karonis, Karenis.
Koroulis (GD) = Karulis.
Korovillas (GD) = Karvilas, Kirvilas.
Koskinas (GD. DB. Kaškonas, Keškunas.
Kostaringis (KD) = Kastringis (-X-), Kazrenga.
Kostonos (GD) = Kastanas.
Kotinas (GD) = Katēnas.
Kotsis (GD) = Kocis.
Kotsones (GD) = Kocionis.
Koufos (KD) = Kaupas.
Koukas (KD) = Kaukas, Kaukēnas.
Koulis (KD) = Kaulis, Kulis.
Kampoukas (GD) = Kampukas, Kampaitis.
Koumeils (GD) = Kumpelis.

Kouminis (DB) = Kuminis (-X).
Kounis (DB) = Kaunis, Kunis, Kunas (B).
Kourakis (GD) = Kiaurakis.
Koutrakos (GD) = Keturakis.
Kouretas (GD) = Kuraitis.
Kouris (GD) = Kurys, Kuras.
Koutrelis (GD) = Kutrelis.
Koutsulis (GD) = Katsiulis, Kasiulis.
Koutuzas (GD) = Kutuzas.
Kouvelis (GD) = Kavalis, Kavelis.
Kozas (GD) = Kuzas.
Krakitis (KD) = Krakaitis, Krakauskas.
Krapsitis (KD) = Krapšitis (-X-).
Kremezis (DB) = Kremeža.
Krionas (KD) = Kriunys, Kronis.
Krokos (KD) = Krokas, Krukas.
Krousis (GD) = Krušis, Krušas, Krušinskas.
Krisnos (GD) = Krisnius, Kresnickas.
Kronis (GD) = Kranis, Krainis, Kronys.
Krotkos (KD) = Krotkus.
Kutavas (GD) = Kutavas.
Kutzukos (GD) = Kucukas.
Kyrtatas (KD) = Kirtautas, Cyrtautas.
Ladas (GD) = Ladas.
Ladakis (KD) = Ladukas, Ladukis.
Lagas (GD) = Legas, Legokas.
Laikis (KD) = Laikis, Laikus.
Laimas (DB) = Laimas (-X-).

Lainis (DB) = Lainis, Luinis.
Lakis (GD) = Lokis.
Lallas (GD) = Lalas, Lalis.
Langas (DB) = Langas, Lungas,
Langis (GD) = Langis.
Lappas (DB. KD) = Lapas, Lapinas (B).
Lapsas (GD) = Lopsa.
Lashis (GD) = Lašys, Lušys, Lešis.
Latsis (GD) = Lacis, Locius, Locaitis.
Latas (DB) = Latas, Latonis.
Latsoulis (GD) = Laculis, Locelis.
Laurinaites (GD) = Laurinaitis.
Lekas (GD. KD) = Lekas.
Lekis (KD) = Lekis.
Lelouda (KD) = Lelauda, Leliaudas (B).
Lenardos (GD) = Lenartas.
Leskovitis (DB) = Liškiavaitis?
Leventakis (KD) = Leventukas.
Levantis KD) = Leventis.
Leventis (GD) = Leventis, Liventis.
Liakos (GD) = Liakas.
Liakutsos (GD) = Liakutis.
Lialios (KD) = Lialis, Liolys.
Liapakis (DB) = Liepukas.
Liapis (DB) = Liepis, Liepa.
Liegokas (GD) = Liegeikis.
Limberis (GD) = Limberys, Lembartas
Linakis (KD) = Linauskas.
Linardakis (GD) = Linartatis.
Lionis (DB) = Lionys, Luinis.

Liossis (DB) = Liosius, Liesis (B).
Lioumpis (KD) = Liumbis.
Litsikas (KD) = Licikas (-X-).
Livas (DB. KD) = Livas, Livulis, Levas.
Lokiss (GD) = Lokis.
Londos (GD) = Landžius.
Longos (GD) = Langas, Langis.
Losos (GD) = Losius.
Loukaitis (DB. KD) = Laukaitis.
Loukas (DB. KD) = Laukas, Laukys, Lukas.
Loumbas (GD) = Lumbis.
Lousis (KD) = Lusys.
Lubas (GD) = Lubas, Lubikis.
Lyngas (GD) = Lingas, Lingē (B).
Mackas (GD) = Mockus.
Machinis (GD) = Mažinis.
Magarakis (GD) = Magaras, Makaras.
Maidonis (DB) = Medonis, Medunas (B).
Mailis (DB. KD) = Maila (B).
Maimaris (GD) = Maimaras (-X-).
Mairanga (KD) = Mairanga (-X-).
Makas (GD) = Makas, Makauskas.
Makis (GD) = Makys.
Makris (GD. DB) = Makaris.
Malagardis (DB) = Malgardis (-X-).
Malakates (GD. DB) = Molekatis, Malakaitis.
Malakelis (DG) = Malakas, Malakauskas.
Malavas (DB) = Malavas, Malvas.
Maltakis (BD) = Miltakis.
Maltezos (GD) = Meldažis.

Maltsiniotis (DB) = Melžinatis (-X-).
Mamalis (KD) = Maumelis.
Manakas (GD) = Mankus, Monkus.
Manassakis (BD) = Manasiokas, Manasius.
Mandalas (DB) = Mandelis.
Mandas (GD) = Mandas, Mandeika.
Mandis (GD) = Mandis, Mantys.
Mandrinas (KD) = Mandris.
Manessiotis (KD) = Manesiotis (-X-).
Mangas (GD) = Mangas, Mankus.
Mangos (KD) = Mankus.
Maniatis (GD) = Maniutis (B).
Manolis (GD) = Manelis.
Manos (GD) = Manas, Manis.
Manouskos (DB) = Manauskas.
Manskoris (GD) = Manskuris (-X-).
Mansoulas (DB) = Masiulis (B).
Mantas (GD. BD) = Mantas.
Mantelos (GD) = Mantelis.
Mantes (GD) = Mantas (B).
Manthis (DB. KD) = Mantys.
Mantjos (KD. DB) = Mančius, Mandio (B).
Mantilaris (GD. DB) = Mantileris (-X).
Mantovidas (GD) = Mantvidas.
Mantravellis (KD) = Mandravelis, Mandravickas.
Mantsidis (KD) = Mantsodis.
Mantsos (DB. KD) = Mančius.
Mandzaris (DB) = Manžaras, Mandžarskas.
Manusos (GD) = Manužis, Maniušis (B).

Marakas (GD) = Mareikas.
Marantis (GD) = Marantis (-X-), Marmantis.
Maravas (KD) = Muravas.
Mardukas (GD) = Mardukas, Mardosa.
Marenes (GD) = Marėnas.
Margaras (KD) = Margeris.
Margas (GD) = Margas, Margis.
Margetes (GD) = Margetis (B).
Margonis (DB. KD) = Margonis.
Margoulis (DB) = Margulis, Margylis (B).
Marinis (KD) = Marinas, Meronis.
Maris (GD. DB. KD) = Mauris.
Marmas (GD) = Marma.
Martinis (BD) = Martėnis.
Martis (DB) = Martis, Martus, Martišius.
Marouses (GD) = Maruzas, Marazas.
Marozinis (KD) = Maržonis (-X-), Marozas
Marugas (KD) = Marugas (-X-), Muragas
Marvelis (GD) = Marvelis.
Massias (GD) = Masys.
Mastelis (GD) = Mastelis.
Mastragalis (GD) = Mastragalis (-X-).
Matsis (DB. KD) = Mačys, Mažys (B).
Matsoukas (DB. KD) = Macukas, Masiukas (B).
Matzukas (GD) = Macukas, Matukas.
Mavroitis (GD) = Mauraitis.
Mavroulis (GD) = Maurulis.
Mazaras (DB) = Mozeris.

Mazars (GD) = Mazaras.
Mazarakos (GD) = Mazrikis, Mazarkis.
Mazinis (GD) = Mažinis.
Megalis (KD) = Migalis, Megonis.
Melonas (GD) = Milunas.
Mezonos (KD) = Mažonas.
Melidonis (GD) = Maldonis (-X-), Medonis
Mellis (GD) = Meilys, Milis.
Mendinas (KD. DB) = Mendenis, Menderis, Mendučionis (B).
Mentanis (GD) = Mentonis.
Mentis (KD) = Mentys.
Mentzos (DB. KD) = Menčius.
Meronas (GD) = Mironas.
Messinezis (KD) = Mežinis?
Metevelis (GD) = Metevelis (-X-).
Metos (GD) = Metas.
Metras (GD) = Mitrus.
Metrakis (GD. KD) = Metrikis.
Metrakos (GD) = Metrikas.
Mexis (DB) = Mikšys.
Mickelis (GD) = Mickelis, Mickeliunas.
Mikelis (GD) = Mikelis.
Milesis (GD) = Milašis.
Milionis (DB) = Milionis.
Milos (GD) = Milus, Milius.
Minardos (KD) = Minartas.
Missios (BD. KD) = Misius.
Missos (GD) = Myžas (B).
Mitinas (BD. KD) = Mitinas (-X).

Mitlas (DB) = Mitlius.
Mitrakis (DB) = Mitrikis.
Mitsialis (KD) = Micialis, Misialis.
Moraitis (DB. KD) = Muraitis, Moreitis.
Motekitis (GD) = Motekaitis.
Moudakis (GD) = Motakis, Muteikis.
Moukas (DB) = Mukas.
Moularas (KD) = Mularėnas.
Mouloulis (DB) = Muliolis.
Moundakis (BD) = Mandeikis.
Mounelious (GD) = Munelis.
Mourikis (DB. KD) = Maurukas, Mureikis.
Mousalas (KD = Mazalas.
Mousios (DB) = Musius.
Moustakis (GD. KD. = Musteikis.
Moustis (GD) = Mustys.
Murgelas (GD) = Murgela, Margelis.
Mouzelis (DB) = Maželis (B).
Murlas (GD) = Murlas.
Muzakiotis (GD) = Mazakiotis.
Mylonas (GD) = Melonas, Mylunas.
Naides (DB) = Naidys, Naudis.
Nakis (GD) = Nakys, Nakas.
Nassiakos (KD) = Nazeikas, Nadziaika.
Nastos (KD) = Naštas (-X-).
Natsulis (GD) = Nasiulis.
Nekis (GD) = Nekys, Negis.
Nengas (DB) = Negas.
Netsios (KD) = Nicius, Nickus.
Niaros (KD) = Niauras.

Nigas (GD) = Nigas, Nigaila (B).
Niotis (GD) = Niotis (-X-).
Nitsos (GD) = Nicas, Nisius.
Nonis (DB) = Nenis.
Navelis (GD) = Navalis, Navulis.
Nouris (DB) = Nouris, Neura, Noris.
Nuodis (KD) = Nuodis (-X-), Naudis.
Pachoulis (DB) = Pečiulis.
Pagedas (DB) = Pagedas, Pagaitis.
Pagonis (GD) = Pangonis, Pakuonis.
Paikos (KD) = Paikas (-X-).
Palaskas (GD) = Paleckas.
Paloukis (KD) = Pataukis.
Pallis (DB) = Pelys, Palis.
Panages (GD) = Penegis.
Panagulis (KD) = Pangulis, Pangonis.
Panaris (KD) = Panaris (-X-), Beinaris.
Panarites (KD) = Panaraitis (-X-).
Paneris (DB) = Paneris.
Pantas (GD. DB) = Pantis (-X-).
Pantelis (GD. DB) = Pantelis (-X-).
Pantis (DB) = Pantis (-X-).
Papsis (GD) = Papšys, Pupšis.
Paraskos (KD) = Parauskas.
Passalis (KD) = Pasalis.
Passiales (GD) = Peselis.
Pasulis (GD) = Pasiulis, Pečulis.
Patas (GD) = Patas.
Patikis (KD) = Petikis, Petokas, Petkis.
Patsas (GD. DB) = Pacas.

Patsios (GD) = Pocius.
Paulakis (KD) = Paulakis.
Paulikas (GD) = Paulikas, Pauliukas.
Pecoulas (GD) = Pakulis, Pikulis.
Pelanis (GD) = Palianis.
Pelekis (DB) = Pelekis.
Pellenis (DB. KD) = Pelenis, Pilėnas, Pellė
Peltekis (DB) = Peltekis.
Peponis (GD) = Piponis.
Perakis (DB) = Piragis.
Perdikis (GD. DB) = Pertikas.
Perdikitis (KD) = Pertikaitis.
Persakis (KD) = Parsokas.
Pervainas (DB) = Pervainis.
Petalas (KD) = Pedelis.
Petrakis (GD) = Petrikas.
Petronis (DB) = Petronis.
Petrulis (GD. BD) = Petrulis.
Pezis (GD) = Peža, Pesys.
Pikoulas (GD) = Pikulis, Pikelis.
Pilalis (DB) = Pilalis (-X-).
Pipiris (DB) = Pipiras.
Platis (DB) = Platis, Pletis.
Plessas (GD. DB). = Plesas, Bležas.
Plytas (DB) = Plyt-nikas.
Polalis (GD) = Paliulis.
Poletsos (GD) = Paliucis, Peldžius.
Pontikis (GD) = Pantikis (-X-).
Poulikes (GD) = Paulikas.
Poulis (GD) = Paulis.

Pournaras (DB) = Parnaravas.
Prassas (GD) = Prusas.
Premetis (KD) = Premetis (-X-).
Prevenas (GD) = Prevenas (-X-).
Prevolos (GD) = Prievalas, Prievėlys (B.).
Protopapas (D.B) = Protapas.
Pukeles (GD) = Pukelis.
Pulakis (GD) = Pulekis, Puleikis.
Racklios (GD) = Raglys, Reklys, Reklaitis.
Rados (KD) = Radus, Radys.
Ragousis (GD. DB) = Ragužis, Ragožis.
Raicos (DB) = Reikus, Reikys.
Raissis (KD) = Raisys, Raiselis.
Rakis (DB) = Rakys, Ragis (B).
Raklios (GD) = Raglys, Reklys,
Rakos (GD) = Rakas.
Rallis (GD. DB. = Ralis, Ralys.
Ramos (GD) = Ramus, Ramoška.
Rantis (GD) = Randis.
Rapaitis (KD) = Raipaitis.
Razis (DB. KD) = Ražis, Ražutis.
Reckas (GD. DB) = Rečkas, Račkus, Ričkus.
Regas (GD) = Rigas, Regis, Ragas.
Rentas (GD) = Rintas, O-rentas.
Repetsas (DB) = Repečis, Repšys.
Restos (GD) = Rastas, Rastonis.
Retsinas (GD) = Rečiunas.
Rhadas (KD) = Radas.
Riganezis (DB) = Raganis, Raganužis

Ringas (DB) = Ringas, Ringvaldas.
Rodis (GD. DB. KD) = Radis, Rodelis.
Roiniotis (GD) = Rainaitis, Rainis.
Rokas (KD) = Rokas.
Romas (GD) = Romas.
Romvis (KD) = Ramvids.
Ronga (KD) = Ranga.
Rosis (KD) = Rusis.
Roubanis (DB. KD) = Rubanis, Rubinas.
Roubas (GD) = Raubas.
Roukas (GD) = Raukas, Rukas.
Roupas (GD) = Raupas.
Rousas (GD) = Rusys.
Roussakis (KD) = Ruseikis.
Rouvelis (KD) = Rauvelis.
Rouvinetis (KD) = Ruvinaitis
Rozakis (DB. KD) = Razokas.
Rousselis (KD) = Ruzelis.
Rozalis (DB) = Ruzelis.
Rubis (GD) = Rubis, Ruibis.
Rusetas (GD) = Ruseckas.
Sakalis (DB. KD) = Sakalas.
Sakas (GD) = Sakas.
Sakelis (GD) = Sakalis.
Sakellaris (GD) = Sakelis.
Sakis (DB) = Sekys, Sakas,
Salakas (DB. KD) = Salakas.
Salpas (GD) = Zalpas, Žalpis.
Saitis (GD) = Zaitis.
Salapatis (KD) = Zalpaitis.

Saltas (DB. KD) = Šaltis, Šalčius.
Salvaras (DB) = Žalvaras (-X-), Salvis.
Samala (KD) = Samala, Samulis.
Samaltanis (KD) = Samaldanis (-X-).
Samaras (GD) = Samaras (-X-), Samras.
Sambas (DB. KD) = Sambas, Sambil (B).
Sampalis (GD) = Šembelis.
Saponas (GD) = Sabonis, Žiponas.
Sarantis (GD. KD) = Šarantis.
Sarlis (KD) = Zarlis.
Saraphis (GD) = Sarapas, Sarapinas.
Saris (G. DB. KD) = Soris.
Saros (GD) = Saras.
Sarras (DG) = Saras.
Sauros (GD) = Sauris, Saurusaitis.
Savas (GD) = Savas, Savaitis.
Savidis GD. KD) = Ševidis, Šedvidis.
Scaltsounis (DB) = Skalsunis (-X-).
Scordas (KD) = Skurdas, Skurda (B).
Sdrallis (KD) = Zralys.
Sedaris (GD) = Sideris.
Sedikas (DB) = Sedis, Sedukas.
Segalas (GD) = Žygalas.
Selimos (GD) = Zalimas.
Selimas (DB) = Zalimas.
Semigdala (KD) = Semgala, Simmgal (B).
Seratis (GD) = Siratis, Sirutis.
Seretis (GD) = Sirutis.
Serganiotis (KD) = Šergalis.
Servakis (KD) = Širvokas.

Shambis (GD) = Šambys, Šambaris.
Shampas (GD) = Sampalis, Žambas.
Shathas (GD) = Šatas.
Shedaris (GD) = Šederis.
Shepeetis (GD) = Šepetys.
Siabos (GD) = Ziobas.
Siapkas (DB) = Zepkus, Zupkus.
Simonis (GD) = Šimonis.
Simoulis (GD) = Šimulis.
Simulis (GD) = Šimulis.
Simutis (GD) = Šimutis.
Simutzis (GD) = Šimucis.
Sioko$_S$ (GD. KD) = Žiokas, Žiogas.
Siopoulos (KD) = Zebulis.
Sinanis (DB. KD) = Senanis, Senunas.
Sioukis (KD) = Šiaukis, Žiaukas.
Sigalas (DB) = Žigelis, Sigilas
Sideris (DB. KD) = Sideris, Sideraitis.
Sigala (KD) = Žygala, Žygaila.
Silakis (DB) = Šlakis, Šileikis.
Sioupis (DB) = Šiupis, Šiupėnas.
Siradas (GD) = Sirutis.
Sirbas (GD) = Sirbis.
Skamarakis (DB) = Skamarakis.
Skandjis (KD) = Skendis.
Sirnios (GD) = Šernius, Žirnius.
Skara$_S$ (KD) = Skeras, Skeris.
Skarvounis (GD) = Skarvanis, Skirvanis
Skepitaris (GD) = Skepitis.
Skidas (GD) = Skudas.

Sklavakis (KD) = Šlavekis.
Skleres (GD) = Škleris.
Skliris (GD) = Škleris.
Skondras (GD) = Skenderis, Skinderis.
Skontos (GD) = Skendas.
Skordilis (DB) = Skurdelis, Skurda (B),
Skordos (GD) = Skurdas, Skardas.
Skordoulis (GD. KD) = Skurdulis.
Skoupas (GD) = Skupas.
Skourlis (GD) = Skurlis (-X-).
Skuteris (GD) = Skuteris, Skuteris.
Slikas (KD) = Šlikas.
Socos (KD) = Zokas, Zokaitis.
Sodis (DB) = Sodis, Sodeika.
Sofoulis (GD. KD) = Zabulis.
Sookas (GD) = Saukas.
Sorokes (DB) = Sorokas.
Soudakis (DB) = Sudakis.
Soulantgis (GD) = Salantys.
Soulas (KD) = Saulius.
Soulias (GD) = Saulys, Šaulys.
Souliatis (GD) = Saulaitis (-X-).
Soulis (DB) = Saulis.
Soumetis (KD) = Sumadys.
Souvaldjis (DB. KD) = Sauvaldis (-X-).
Speliotis (GD) = Speliotis (-X-).
Sperakas (GD) = Spereika.
Speros (GD) = Spera.
Spokes (GD) = Špokas, Špukis.
Spudas (GD) = Spudas, Spudžius.

Stakias (KD) = Stakys, Stakelē (B).
Stalios (KD) = Stalius, **Stalio**-raitis.
Stamas (GD) = Stamas.
Stamatis (GD. KD) = Stamaitis.
Stambas (GD) = Stambas (-X-), Stambars, Stambras.
Stamoulis (DB. KD) = Stamulis.
Stanas (DB) = Stonis, Stannow (B).
Stancekas (GD) = Stancikas.
Staras (GD) = Steras, Staris.
Stasoitos (GD) = Stašaitis.
Stathis (GD) = Statys.
Stathakos (GD) = Statkus.
Stavros (KD) = Stauras.
Stegas (KD) = Stegas, Stegelis (B).
Stiris (KD) = Steris, Stirbis.
Stivas (KD) = Stevas, Stivis (-X-).
Stougiannis (DB) = Stogēnas, Stogis.
Stoupas (GD) = Štaupas.
Strangas (DB. KD) = Strangas.
Strangilos (KD) = Strangėla, Stringenis
Straubos (KD) = Straubas, Strabulis.
Strigos (GD) = Strigas, Strigaila (B).
Strumza (DB) = Strumskas.
Struses (GD) = Strazas, Strusevičius.
Styrellis (KD) = Styrelis.
Sykaras (KD) = Zikaras (Kaune, skulptorius).
Syntelis (DB) = Žintelis, Žintys (B).
Syrmas (KD) = Širmas, Širmulis.

Tarsulis (DB. KD) = Tursulis, Tursa.
Tatooles (GD) = Tetulis.
Telonis (DB) = Tylonis.
Tempelis (GD) = Timpelis (-X-).
Termendjis (DB) = Dirmentis, Dirmeitis
Terzis (GD) = Diržis.
Thalis (GD) = Dalys, Dylys, Dulys.
Thanis (GD) = Danys.
Thansoulis (GD) = Tendziulis.
Thaskas (GD) = Daškus.
Themelis (DB) = Damelis, Tamelis.
Thomaidis (GD) = Domaitis.
Tjimas (DB) = Dymas, Dima (B).
Timelis (DB) = Timelis.
Tolis (DB. KD) = Tolys, Toliušis (B).
Tolitsas (KD) = Toličis, Toličenas.
Tolupa (KD) = Toluba.
Tomaras (GD) = Tomaras (-X).
Tombras (KD) = Dambras.
Tomkutonis (GD) = Tamkutonis.
Topalis (KD) = Tubelis.
Toskos (GD) = Tuskus, Tuska (B).
Toulakis (DB) = Tuluikis (B), Toleikis
Toulis (GD) = Tulis.
Tourtis (DB) = Turtis (-X-).
Tragis (GD) = Trakis.
Trakas (GD) = Trakas.
Trapas (GD) = Trabas, Trapkis.
Tranellis (GD) = Tranelis, Trenelis.
Trigonis (GD) = Trigonis (-X-).

Tripilas (GD)	=	Tripilas (-X-).
Trompos (KD)	=	Trumpas, Trumpulis.
Tropakis (GD)	=	Trabkis, Trepkus.
Troupakis (KD)	=	Traupys.
Tsagaris (GD)	=	Žagaris, Žagaras.
Tsardis (KD)	=	Žardis.
Tsarpalas (GD)	=	Sarpalius.
Tselepis (KD)	=	Želpis.
Tserempes (GD)	=	Zeremhis, Zaremba.
Tsetis (KD)	=	Cecis, Cečėnas.
Tseronis (GD)	=	Žaronis (Saronis).
Tsilivis (KD)	=	Žilvis, Želvis.
Tsingis (KD)	=	Cingis, Cinga.
Tsisas (GD)	=	Cisas.
Tsitzos (KD)	=	Cižas, Žižas.
Tsougas (DB)	=	Džiugas.
Tsouros (KD)	=	Čiuras, Žiuras.
Tsukalas (GD)	=	Dzukelis.
Turulis (GD)	=	Tarulis.
Tutules (GD)	=	Tutulis, Tutlis.
Tvenakis (DB)	=	Dvinakis, Tenakis.
Tyrogalas (DB)	=	Tyrogalas (-X-).

N. B. This surname is quite popular in Greece. In Lithuania there are some towns bearing such names as "Eirio-**gala**", "Bety-**gala**", "Vendzio-**gala**", "Ramy-**gala**" etc. Besides, there are many surnames in Lithuania ending with **"gala"**. Therefore the surname "Tyro-**galas**" is unquestionably of Gothic origin, and in Lithuanian language it has the meaning **"Tyro"** (= of the desert) and **"galas"**

N. B. — Šioji pavardė yra labai populeri Graikijoj. Lietuvoje randasi miestai vardais Eiro-**gala**, Bety-**gala**, Ramy-**gala**, Vendžio-**gala** etc. Be to, Lietuvoje yra labai daug pavardžių su galune **"gala"**. Pavardė **"Tyrogalas"** yra neužginčijamai Gudoniškos kilmės, ir Lietuvių kalboje turi reikšmę "Tyro" ir "galas". Teira-

(= the end). I enquired about this surname of several intelligent Greeks, and no one could give a satisfactory explanation as to the meaning of that name in their language. Neither could they explain the meaning of the other surnames that are given here.

vausi pas keletą Graikų inteligentų apie šią pavardę, ir nei vienas nežino ką toji pavardė reikštų Graikų kalboje. Kitų čia patalpintų pavardžių prasmės jie taipgi negali išaiškinti.

Tzakas (GD)	=	Zakas.
Tzakis (GD)	=	Čekis.
Vadaloucas (DB)	=	Vadalaukas (-X-).
Vagenas (DB)	=	Vaiginas (B), Vegenis
Vaidis (DB. KD)	=	Vaidis, Vaitis.
Vaikos (GD)	=	Vaikas, Vaikutis.
Vainikos (GD)	=	Vainikas, Vaineikis (B), Vinikas.
Vakis (DB. KD)	=	Vakys.
Valas (DB)	=	Valas.
Valasis (GD. KD)	=	Valašius.
Valianos (KD)	=	Valianis, Valainis (B).
Valikas (GD. DB)	=	Valikas, Valkis.
Vallindas (DB. KD)	=	Valindis, Valinčius.
Valindas (KD)	=	Valintis, Valinčius.
Valmadis (KD)	=	Valmantis, Valmantas.
Valmas (KD)	=	Vilimas?
Valonis (GD)	=	Valonis.
Valoidas (GD)	=	Valaitis.
Valossis (KD)	=	Valušis.
Valtis (DB)	=	Valtis (-X-), Valčis.
Vambakas (KD)	=	Vambakas.
Vamvakaris (KD)	=	Vambakaris (-X-).
Vangelis (GD)	=	Vengelis.

Vardakas (KD) = Vardauskas.
Vardalos (GD) = Vardalas.
Vardaloukas (GD) = Vardalaukas (-X).
Vardas (DB) = Vardis.
Vargos (GD) = Vargas.
Varkas (KD) = Verkys, Varkala (B).
Varotsis (DB) = Varažis.
Varveris (KD) = Varveris (-X-).
Varvutsis (KD) = Varvutis (-X-).
Varzos (GD) = Varžas.
Vasilakos (GD) = Vasiliauskas.
Vatikiotis (DB) = Vatekaitis.
Vatzia (KD) = Vaičis.
Vavoulis (KD) = Vavulis (-X-).
Vekris (DB) = Vekris, Vikris.
Velanis (DB) = Vēlanis.
Velimedjis (KD) = Vilmetis, Vilimaitis.
Valvis (DB) = Valvys, Velevis.
Vellis (GD. KD) = Velis, Valis.
Ventouris (DB. KD) = Vintaras (B).
Vergas (DB) = Vergas (-X-).
Vergis (GD. DB) = Vergis (-X-).
Verikios (GD) = Verikis, Virakas.
Vernios (GD) = Varnius, Varanius.
Ververis (KD) = Ververis (-X-), Veiveris.
Verveniotis (KD) = Vervenaitis (-X-).
Vetoulis (DB) = Vetulis (-X-).
Vianelis (DB. KD) = Venelis.
Vianes (KD) = Vianis, Venys.

Vidalis (GD) = Vitelis.
Vilmelzis (KD) = Vilmeelžis (-X-).
Viliotis (DB) = Viliotas (B).
Vilthoukas (GD) = Viltukas, Viltakas.
Vinios (KD) = Vinius.
Vlachulis (DB) = Vladžiulis (-X-).
Vlasis (GD) = Vlažis, Blažis.
Vlassis (KD) = Vlažys, Blažys.
Voginas (GD) = Vaiginas.
Voivoda (KD) = Vaivada.
Voivodas (DB) = Vaivadas.
Volikas (GD) = Valukas, Valeikis.
Vomvilas (KD) = Vamvilas (-X).

N. B. — Visos pavardės su galune "**ilas**", "**ila**", yra Lietuviškos-Gudoniškos.

All the names ending with "ilas", "ila", are absolutely Lithuanic-Gothonic.

Voskos (KD) = Vaškus, Vaškys.
Vosnos (GD) = Važnys.
Voulis (KD) = Volis.
Vouris (KD) = Vuris, Veris.
Vournas (GD) = Varnas.
Vournazos (GD) = Vurnežius, Urnežius.
Voutsaras (DB) = Buzaras, Puzaras.
Vouvoulis (KD) = Vavulis (-X-).
Vozikis (DB) = Važikis.
Vyrinis (DB) = Vyrinis, Varinis.
Vyronis (KD) = Vyronis, Veranius.
Vyssios (DB) = Vyžis.
Yiakas (KD) = Jakas, Jakaitis, Jakutis.

Yanoulis (DB. KD) = Janulis, Janulaitis.
Yarenis (KD) = Jarėnas.
Zaboulakes (GD) = Zabulakis (-X-), Zabulionis.
Zaglis (DB) = Žaglis, Caglis.
Zaharis (GD) = Zakaras.
Zaimis (DB) = Žeimis.
Zagris (GD) = Žagris.
Zakaites (GD) = Zokaitis.
Zakas (DB. KD) = Zakas.
Zakes (GD) = Zakis.
Zakos (GD) = Zakas.
Zalamis (KD) = Žalimis, Želmis.
Zalonis (DB) = Žalonis.
Zamanis (DB) = Samanis, Samonis.
Zamanoudis (KD) = Žemnaudis (-X-), Žemnickas.
Zambas (GD) = Šambas, Žambas.
Zambikos (KD) = Žambikis.
Zanas (KD) = Zanas.
Zanglis (KD) = Ženglis, Sangaila.
Zanila (DB) = Zanila.
Zanis (KD) = Zanis.
Zanos (DB) = Zanas.
Zaras (DB. KD) = Žaras, Žaraitis.
Zardavas (KD) = Žardavas, Žardas.
Zarganis (DB. KD) = Žargonis.
Zavala (DB) = Savalas.
Zevelekis (KD) = Ževalkis.
Zelis (DB) = Želys, Žilis.

Zematis (GD)	=	Žematis, Žemaitis.
Zembilas (KD)	=	Žembila, Zimblys.
Zerbas (KD)	=	Žerbas, Serpas.
Zerlentis (KD)	=	Žerlentis (-X-), Žerlis.
Zervas (GD. KD)	=	Žervas.
Zevgolis (KD)	=	Žeugalis, Žegulis, Žemgulis.
Zicas (KD)	=	Zekas.
Zinis (DB)	=	Žinis.
Ziogas (KD)	=	Žiogas.
Zissis (GD. KD)	=	Žižis, Zizas.
Zontanas (KD)	=	Žentėnas, Žintonis.
Zorbas (GD. DB)	=	Zurbas, Zorblis.
Zotis (GD. KD)	=	Žiotis.
Zounas (DB)	=	Zauna.
Zounis (GD)	=	Zaunius.
Zoukos (KD)	=	Zaukas, Zukas, Saukas.
Zoulas (KD)	=	Zulis.
Zourellis (DB)	=	Zaurelis.
Zouros (GD)	=	Zauras.
Zouvas (GD)	=	Zauvas.
Zujas (KD)	=	Zujus.
Zygalkis (DB)	=	Žygalkis, Žygelis.

This particular name is the key for proof that all the Lithuanian sounding surnames in Greece are of Gothic origin. We cannot find in any other languag- the word **"alks"**, **"alka"** (=L. Templum). These syllables are found only in the Gothic and Lithuanian.

N. B. — Šioji pavardė yra raktu įrodymui, kad visos Lietuviškai skambančios pavardės Graikijoje, yra Gudonų kilmės. Nei vienoje kalboje nerasime žodžio **"alks"**, **"alka"** (= L. Templum), kaip tik Gudonų ir Lietuvių.

If only a few scores of such names could be found in Greece, then we would think that it was simply due to accidental occurrence. But since there are thousands of them, then it is evident that their origin must have been the same. This common source is nothing but the Gothic people. The Goths carried those surnames from Lithuania into Greece. Therefore some Gothic blood must flow in the veins of those citizens of Greece as well as Lithuania, whose names are published here! And those surnames I consider as one of the best arguments to prove that the Goths belonged to the **Aestian** (Lithuanian-Latvian- Old Prussian) race, and not to the Teutonic; because such surnames are not found amongst the German or Scandinavian people. The absence of Germanic surnames in Greece and Spain, also is a proof the Goths were not Teutons!

To read the names alone is simply tiresome. And in order not to fatigue the readers, I submit belów only a small part of the typical surnames that are found in Italy and in Spain. If someone would be interested in going deeper into the studies of such names, at the end of the book I will indicate the sources where the necessary material could be found.

Jei tik kelesdešimts tokių pavardžių Graikijoje rastųsi, kurios Lietuviškoms atitiktų, tada galima butų manyti, jog tai atsitiktinas supuolimas. Bet kadangi jų randasi tukstančiai, tai aišku, kad tų pavardžių kilmė turėjo buti bendra. Gudonai nunešė tas pavardes iš Lietuvos į Graikiją. Taigi Gudonų kraujas teka gyslose visų tų Graikijos piliečių, ir visų tų Lietuvos piliečių, kurių pavardes čia atspauzdinau! Ir šias pavardes aš skaitau, kaipo vieną iš svarbiausių argumentų įrodymui, kad Gudonai priklausė **Aisčių** (Lietuvių-Latvių-sen Prusių) giminei, o ne Teutonų; nes tokių pavardžių nerasime mes nei pas Vokiečius, nei pas Skandinavus. Nebuvimas Vokiškų pavardžių Graikijoje ir Spanijoje, irgi yra įrodymu, kad Gotai nebuvo Teutonais!

Pavardes skaityti yra nuobodu. Kad skaitytojus nevarginti, tai žemiau paduodu tik po keliolika typingų Gudoniškos (Lietuviškos) kilmės pavardžių kokias randame Italijoje ir Spanijoje. Jei kas įdomautų ir panorėtų gilinties į tų pavardžių studijas, tai to veikalo pabaigoje nurodysiu šaltinius, kuriuose ras sau reikalingų informacijų.

GOTHONO-LITHUANIC SURNAMES IN ITALY.
GUDONIŠKOS KILMĖS PAVARDĖS RANDAMOS ITALIJOJE.

Itališkos pavardės Italian surnames		**Lietuviškos pavardės** Lithuanian surnames
Barsella	=	Berželis.
Bartoli	=	Bartulis.

Bartuici	=	Bartušis.
Basoni	=	Basonis, Basanis.
Borsini	=	Beržinis.
Bubalo	=	Bubalas, Bubilas.
Carioto	=	Kariotas (B).
Conte, Conti	=	Kantė, Kantis.
Corrello	=	Karelis.
Covelli	=	Kovelis.
Dingillo	=	Dangėla.
Gaddini	=	Gadėnis, Gedenis (B).
Gallina	=	Galinis.
Galvani	=	Galvonis.
Garibaldi	=	Kari-baltis.
Mannella	=	Manelis.
Meroni	=	Meronis, Mironas.
Musolini	=	Musolėnis, Masiliunas.
Nanni	=	Nenis.
Pasco	=	Paškus, Poška.
Pesole	=	Peselis.
Rallo	=	Ralis.
Tarailo	=	Taraila, Tarailis (B).
Tortello	=	Turtelis, Tartyla (B).
Tortorici	=	Turtarikis.
Vallino	=	Valinis, Valiunas.
Vallone	=	Valonis.
Valuzzi	=	Valužis.
Viani	=	Vianis, Venys.
Villani	=	Vilianis, Viliunas.

GOTHONO-LITHUANIC SURNAMES IN SPAIN.

GUDONO-LIETUVIŲ PAVARDĖS SPANIJOJE:

Pavardės Spanijoje: Surnames in Spain:		**Pavardės Lietuvoje:** Surnames in Lithuania:
Arbos	=	Arbas, Arbutė (B).
Argila	=	Argėla (B).
Artigas	=	Artikas.
Aviles	=	Avilis.
Ballės	=	Balys.
Balsera	=	Balseras.
Baltica	=	Baltikas.
Banueles	=	Baniulis, Banelis.
Bartens	=	Bartenis (B).
Bartolis	=	Bartulis.
Bernadas	=	Bernotas.
Bernis	=	Bernis, Berenis (B).
Bigas	=	Bigas, Bygaila (B).
Bogas	=	Bugas, Buga.
Borquez	=	Barkus, Barkis.
Cabanes	=	Kabanis.
Garbasu	=	Garbuzas.
Gassion	=	Gasiuns.
Genis	=	Genis.
Gobantes	=	Gabentis, Gabėta (B).
Grases	=	Grašis, Gražys (B).
Josa	=	Josa, Jasas, Josilas (B).
Lossius	=	Losius.
Macias	=	Mačys.
Margall	=	Margalis, Margylis (B).
Massias	=	Masys (B).

Candela = Kantela.
Canovas = Kanavas.
Cardas = Kardas, Kardis.
Cardenas = Kartėnas.
Casellas = Kašelis (B).
Catala = Katalė, Katėla.
Caymari = Kaimaris.
Chapulis = Čapulis.
Claris = Kloris.
Condeminas = Kantminas (B).
Corbella = Korbila.
Corominas = Keraminas (B).
Cortes = Kurtis.
Cortinas = Kurtėnas.
Cucula = Kukulis, Kukalis.
Cumellas = Kumelis.
Dalmasis = Dalmašis.
Davila = Davila, Dabila.
Deusedas = Dausėdas, Dusėtas.
Dorda = Darda.
Dubus = Dubys, Duba.
Freixas = Preikšas.
Gabalda = Gabalda.
Galindo = Galindas.
Galles = Galis, Gailys (B).
Galtes = Galtys.
Galvan = Galvans, Galvainis (B).
Galve = Galvė.
Ganas = Ganas.
Gandara = Gantara.

Masvida = Masvydas, Mažvidas.
Matila = Matila (B)!
Matute = Matutis.
Minguillo = Mingila, Mingėla (B).
Morgades = Margetis (B).
Mosoles = Musulis, Masiulis.
Naudo = Nauda, Naudiota (B).
Nores = Noris, Noras (B).
Noriega = Noreika (B).
Prades = Pradas.
Ramila = Ramila.
Ramis = Ramis.
Raventos = Raventis.
Rodes = Rodis.
Rodriques = Rodrikis.
Sabas = Sabas, Sebas (B).
Sadas = Sodas, Sodeika.
Salinas = Selėnas, Selenis (B).
Salvanēs = Salvanis, Želvonis.
Saura = Zaura, Saura-saitis.
Sigurd = Sigurdas, Sugardas (B).
Valde-cantos = Valda-kantas.
Vallis = Valys.
Vargas = Vargas, Wargale (B).
Ventura = Ventura, Vintaras (B).
Villegas = Vileikas.
Villota = Viliota (B).
Vizcaino = Visginas (B).
Zafrilla = Zabrila, Zaurila.
Zayas = Zujus, Zujus.

There is considerably greater number of people in Spain that have the Gothonic (Lithuanic) surnames, than in Greece. And there is nothing mysterious about it, because the Balthagoths (= Visigoths) ruled in Spain for about 300 years.

While analyzing the Gothic names that are found in Spain, we have before our eyes the fact that exactly such names are found in Greece, also in Lithuania, and in Italy. Of course the endings of those names in Italy are Italianized , in Spain they are Spaniardized; but *in Lithuania and in Greece,* not only the roots but also the endings of such Gothic surnames remained intact. The readers should keep in mind the fact that neither the Italians, the Greeks, nor the Spaniards could explain satisfactorily the meaning of such surnames in their own language. For example: In Italy there is a surname *Carioto,* in Spain *Carriota,* in Greece *Kariotis,* and in Lithuania *Kariotas* or *Kariotis.* Now the word *"kariotis"* in the Lithuanian language means *"Horseman of the War"* (= Lat. *Eques belli).* But what meaning would that surname have in Italian, in Spanish, in Greek?

Spanijoje randasi gyventojų su Gudoniškomis (Lietuviškomis) pavardėmis net daugiau nei Graikijoje. Ir tai nenuostabu, nes Baltagudų (Visigotų) tauta išviešpatavo Spanijoje apie tris šimtmečius.

Studijuojant Gudoniškos kilmės pavardes Spanijoje, į akis metasi tas faktas, kad tokios pat pavardės randasi Graikijoje, ir tokios pat pavardės randasi Lietuvoje bei Italijoje. Žinoma, tų pavardžių galunės Italijoje yra suitalintos, Spanijoje suspanintos, — bet *Lietuvoje* ir *Graikijoje,* ne tiktai šaknis, bet ir galunės tų Gudoniškų (Lietuviškų) pavardžių išliko sveikos. Skaitytojai lai įsitėmyja, kad nei Graikai, nei Spanai, nei Italai tokių pavardžių reikšmės savo kalboje išaiškinti negali; o Lietuvių kalboje, kiekviena Gudoniškos kilmės pavardė, turi atatinkamą reikšmę. Pavyzdžiui: Italijoje randasi pavardė *Carioto,* Spanijoje *Carriota,* Graikijoje *Kariotis* ir Lietuvoje *Karjotas.* Lietuvių kalboje žodis *"karjotas"* reiškia *"karo jotis."* (= Lat. *Eques belli).* O ką toji pavardė reikštų Itališkai, Spaniškai, Graikiškai?

CONCLUSION.

To prove that the Gothic nation really belonged to the AESTIAN *i. e. Lithuanian-Latvian -- Old Prussian* group of nations, and not to the Teutonic, as some would like to think, — is the aim of this book. I have based my arguments not upon dreams, but upon scientific grounds. My arguments are supported by: the records of the ancient geographers and historians *(Pytheas, Ptolomaeus, Tacitus, Plinius etc);* the statements of the chroniclers of the mediaeval ages *(Adam Bremensis, Boguchwal, Dusburg, Hartknoch, Kadlubek, Lazius Wolfang, Praetorius, Pertz,* etc.); the living traditions and the archaic songs of the Lithuanian and Samogitian people, and the *Numismatics.* The science of Numismatics does not commit falsehoods. Whatever was struck on the coins, that is going to stay. On the Gothic coins we see the names of the Gothic princes; and exactly such names still survive in *Lithuania*! And if we wish to find the last traces of the Gothic nation, we must look for them amongst the peasants of Lithuania.

IŠVADA.

Įrodyti, jog *Gudonų tauta priklauso* AISČIŲ i e. *Lietuvių, — Latvių, — Sen-Prusių tautų šeimynai,* o ne Teutonų, kaip kad tuli to norėtų, — tai yra šio veikalo tikslas. Savo įrodymus pamatavau ne ant svajonių, bet ant mokslinių pagrindų. Mano liudytojais yra: senovės geografų ir istorininkų užrašai *(Pytheas, Ptolomaeus, Tacitus, Plinius* etc.); viduramžių kronikierių užrašytos kronikos *(Adam Bremensis, Boguchwal, Dusburg, Hartknoch, Kadlubek, Lazius Wolfgang, Praetorius, Petz* etc.); gyvuojančios Lietuvių bei Žemaičių tradicijos ir arkainės dainos; ir *Numizmatika.* Numizmatikos mokslas nemeluoja. Ant monetų kas užrašyta, tai nieks neiškraipys. Ant Gudoniškų monetų matome iškaltas Gudonų karalių pavardes; ir tokios pat pavardės iki šiol gyvuoja *Lietuvoje!* Ir jei norime surasti paskutiniuosius Gudonų tautos likučius, tai privalome jų ieškoti pas kaimiečius Lietuvoje.

EXTRACTS FROM VARIOUS AUTHORITIES.

IŠTRAUKOS IŠ ĮVAIRIŲ MOKSLININKŲ VEIKALŲ.

Historian **Goodrich stated:**

"The modern Prussians are mostly Germans; but the early inhabitants of their country were a tall, *Vendo-Gothic race,* speaking a language like that of the *Lithuanians.* Their eyes were blue, their hair and their complexion florid." — *S. G. Goodrich. A History of All Nations* from the Earliest Periods to the Present Time. Auburn, N. Y.: 1858, Vol. II, p. 994.

Dr. Latham argues thus:

"I have elsewhere given my reasons for believing that a great deal of history of the Goths belongs, not to the Germans, but to the Lithuanians; the main argument in favor of this view, lying in the fact of the subjects of Alaric, Theodoric, and the other conquerors of the fourth, fifth, and sixth centuries having been Goths only as Englishmen are Britons; i. e. not at all. In Germany they never bore the name. They received it when they settled on the soil of the Getae." — *Latham. Descriptive Ethnology.* London 1869, Vol. II., p. 67.

"In the eleventh century, twelfth, and thirteenth centuries things were different. All Prussia was Lithuanic; the parts on the Vistula as well as the

parts on the Niemen — the parts even beyond the Vistula. All was Lithuanic as far as the frontiers of Pomerania; where it was Slavonic. Where, then, were the Germans? In Hannover, Westphalia, and the parts to the west of Elbe. They had yet to conquer their present occupancies in two Prussias; — the two Prussias, for when we write about the Lithuanic populations, the division into East and West is important. West Prussia was, and is, the more thoroughly Germanized of the two. In both, however, the present Germans are Prussians in the way that an Englishman is a Briton, i. e. not at all. An Englishman is a German upon soil originally British. A Prussian is a German upon soil originally Lithuanic.

In the twelfth century the Prussians were a powerful nation. In the second they bore the name Gothones, and occupied the amber country. The Germans called them *Esten,* or men of the east; this being the origin of the words *ΩΣΤΙΑΙΟΙ* and *Aestyi,* in Strabo and Tacitus. The Germans who conquered them called them Guddon." — *Latham. Descriptive Ethnology, p. 2.*

Malte Brun's opinion:

"It appears there were two races in Samogitia (a province of Lithuania), one of lofty stature descending from the Goths or the Wends, who occupied these countries in very ancient times; the other short and squat, but hardy and robust like the Letts". — *Malte-Brun,* t. vi.

Prof. Max Muller's statement:

"The language of Ulfilas, the Gothic, belongs, through its phonetic structure, to the Low-German class, but in its grammar it is, *with few exceptions,* far more primitive than the Anglo-Saxon of Boewulf, or the Old High-German of Charlemagne. These few exceptions, however, are very important, for they show that it would be grammatically, and therefore historically, impossible to derive either Anglo-Saxon, or High-German, or both, from Gothic.... It is because Gothic is the only one of these parallel dialects that can be traced back to the fourth century, whereas the others disappear from our sight in the seventh, that it has been mistaken by some for the original source of all Teutonic speech." — *Prof. Max Muller. Lectures on the Science of Language. London: 1862, p. 187.*

Prof. Quatrefages said:

"*Thunman and Adelung* also admit Gothic elements into Lithuanian." — *Quatrefages. The Prussian Race,* p. 40.

And again:

"However this may be, the Goths have always been regarded as very distinct from the Germans properly so-called." — *The Prussian Race* by Quatrefages, p. 11.

Yeatman's opinion:

"His proofs of the descent of the Goths from Thrace is perfect, but his indentification of the Goths with the modern Germans is foolishness." — *John Pym. Yeatman's* criticism of John Pinkerton's book. See: *The Shemetic Origin of the Nations, p. 106.*

And again:

"The Germans are fond of appealing to an early fragment of the Maeso-Gothic as belonging to them. Dr. Latham ruthlessly cuts the ground from under them by informing them that Maeso-Gothic is only another name for the speech of the Goths who conquered Moesia, and that Germans have no claim to Maeso-Gothic either." — *Yeatman*, p. 179.

And again:

"Tacitus asserts that the Goths were not Germans. He writes, "Gothinos Gallica, Osos Pannonica lingua coarguit non esse Germanos." — *Yeatman.*

Latham's authoritative statement:

"The Germans were Goths just as the English are Britons, i. e. they took the name when they settled in a country originally Gothic." — *Latham. Elements of Comp. Philology,* p. 663.

BIBLIOGRAPHY.

VERSMĖS APIE GUDONUS.

Adami. — Histor. Ecclesiastica Libri IV, nunc primum edidit Maderus, Helmestadi: 1670. 4to.

Agathias. — Justiniani Augusti Historia in qua Bellum Persicum, Vandalicum, Gothicum. Opere et studio Procopii, Agatthiae et Jornandis, descriptum, continetur. Lugduni: 1594. 8vo.

A Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology by various writers. Edited by William Smith, D. C. L., LL. D. London: 1902. Vol. I, II, III.

Ars Classica No. XII. — Monnaies et Romaines quelqes medailles de la renaissance et des temps modernes. Pierres gravēes. Bibliothēque numismatique. Catologue illustrē de 88 planches de monogrammes. Prix: 30 Francs. Genēve: 1926. Folio.

Balg, H., Ph. D. — A Comparative Glossary of the Gothic Language with especial reference to English and German, Mayville, Wis. 1887.

Blatter fur Munzfreunde. — Allgemeine Deutsche Zeitschrift fur Munz und Medaillenkunde. Herausgegeben von Dr. H. Buchenau. **Dresden: 1901,** No. 5-6, p. 195, Tafel 142. — **"Zwei Kleinbronzen des Odoaker und Theodebald."**

Bradley, Henry. — The Story of the Goths from the earliest times to the end of the Gothic dominion in Spain. New York: 1888. 12mo.

Braune, W. — Gothic Grammar with selections for reading and glossary. New York: 1883.

British Museum. — Coins of the Vandals, Ostrogoths and Lombards. London: 1911. 8vo. with 43 pl.

N. B. — Labai svarbus veikalas Aušrogudų numizmatikai tyrinēti.

Byrne, James. — Origin of the Greek, Latin and Gothic roots. London: 1888. 8o.

Cahn, Adolph E. — Versteigerungs — Katalog No. 47. Sammlung Romischer Munzen, Colonialmunzen, Byzantiner, **Ostgoten** und Barbaren. Teilweise aus der fruheren Sammlung Ernst Furst zu Windisch — Gratz, Wien. Frankfurt a. Main: 17 Mai, 1922. Mit X Tafeln. Folio.

Cahn, Adolph E. — Versteigerungskatalog Nr. 57. Die Dubletten des Munzkabinetts des Germanischen Nationalmuseums in Nurnberg. Mittelaltermunzen aus altfurtslichem Besitz u. A. Frankfurt a. Main: 26 Oktober, 1926. Mit 37 Tafeln. Folio.

Cahn, Adolph E. — Versteigerungs — Katalog Nr. 59. Allgemein — Sammlung aus altem rheinischen Besitz u. A. Medaillen und Plaketten des XV. bis XVIII. Jarhunderts. Frankfurt a. Main: 14 Marz, 1928. 42 Tafeln. Folio.

Cassiodorus, Magnus Cornelius. — Letters; being condensed tr. of the **Variae epistolae,** with an introduction by T. Hodgkin. London: 1886. 8vo.

Danilowicz, Ignacy. — SKARBIEC DIPLOMATOW papiezkich, cesarskich, krolewskich, książęcych; uchwal narodowych, postanowien rożnych wladz i urzędow poslugujących do krytycznego

wyjasnienia dziejow **Litwy, Rusi Litewskiej** i ościennych im krajow. Zebral i w tresci opisal Ignacy Danilowicz. Wilno: 1860 — 1862. Vol. I—II. Folio.

Diccionario Enciclopedico Hispano — Americano. Barcelona: 1892. Vol. X, p. 257.

Didot-Bottin. — Annuaire du commerce. Paris, 1927.

Dionis Cassii. — Romanorum Hist. Lib. XXV. Excud. Henricus Stephanus 1591. Folio.

Directorio Hispano — Americano y Guia de Compradores en Estados Unidos. Por el **Prof. J. Acevedo L.** de la Universidad de Colombia, S. A. New York: 1918—1919.

Gabelentz, Hans C. von der Loobe, Julius. — Glossarium der gothichen Sprache. Leipzig: 1843. o.

Gallus, Martinus. — Kadlubko et Script. Histor. Polonae vetustissimi. Gedani: 1749. Fol.

Greek Directory for 1926 — 1927 covering Illinois, Indiana, Iowa, Michigan, Minnesota and Wisconsin. Published by Greek Directory Publishing Co. Chicago, Ill.

Hartknoch, Christophori. — **Selectae Dissertationes Historicae de VARIIS REBUS PRUSSICIS. Opera et studio Christophori Hartknoch. Anno MDCLXXIX (= 1679 m.).** 4to.

N. B. — Šis veikalas yra labai svarbus ir autoritetingas. Ypač verta atydžiai studijuoti sekančias to veikalo dalis:

DISSERTATIO II. De Antiquis Prussiae Populis. (8) Gothi seu Gythones Prussiam habitarunt. Jornandes notatur. Ulmerugia non est Culmensis Provincia. Prussi Getae Appellantur. (10) Aestii iidem qui Gothi. Ostiones, Istavones, Osterlingi, Austri. Quaesit Glessaria sive Austrania. (11.) Quas partes Prussiae Gothi tenuerint. Progressi etiam in Livoniam. Aestuarium Mentonomon. (13). Heruli in Prussia. Non fuerunt diversi a Sudinis et Galindis. (14.) Scyri et Hirri in Prussia. Vidioarii sive Viridarii Soladimistae & Pollexiani. etc. — DISSERTATIO V. De Lingva Veterum Prussorum, modoq; scribendi. (3.) Oratio Dominica lingva Werulorum reddita. Eadem Oratio, ut & Symbolum Apostolicum, Lithvanice redditur. (5.) Weruli, Lithvani. Prussi ejusdem sunt originis.

Heiss, A. — Desciption generale des monnaies des rois **Wisigoths** d' Espagne. Avec 13 planches. In 4to. Paris: 1872.

N. B. Šis veikalas yra svarbus tiems kurie Baltagudų (Visigothų) numizmatika įdomaujasi.

Hendrici Letton. — Origines Livoniae Sacrae et Civilis, seu Chronicon vetus a pio quodam sacerdote conscripta, e cod. M. S. recens. J. D. Gruber. Francofurti et Lipsae: A. D. 17404. Folio.

Hess, Adolph Nachf. — Munzen aus der Zeit der Volkerwanderung. 312 Nummern mit 8 Abbildungstafeln. Frankfurt a. Main: Juni, 1922. Folio.

Hess, Adolph Nachf. — Sammlung Vogel. Suddeutschland, **Elsass,** Lothringen, Frankreich, Gross — Britannien, Niederlande, **Spanien,** Portugal. Frankfurt am Main: 1928. Folio. 24 Tafeln.

Hodgkins, Thomas. — Italy and Her Invaders. Oxford, England: 1880. 8vo.

Kelly's Directory of Merchants, Manufacturers & Shippers of the World. New York: 1928. Vol. I.

Koialowicz, P. Alberto Wiivk. HISTORIAE LITVANAE Pars Prior; De Rebus Litvanorvm Ante susceptam Christianam Religionem, conjunctionemque Magni Litvaniae Ducatus cum Regno Poloniae, Libri Novem. Auctore **P. Alberto Wiivk Koialowicz,** Soc Iesu S. Th. D. **Dantisci,** sumptibus Georgii Forsteri, Bibliopolae S. R. M. A-o 1650. 4-to major.

Lalis, Anthony. — A Dictionary of the Lithuanian and English Languages. In two parts. First Part: Lithuanian-English. Part Second: English-Lithuanian. Third and enlarged edition. Chicago, Ill.: 1915. 4to.

Larned, J. N. The New Learned History, Springfield, Mass. 1923.

Latham, Dr. R. G. — Descriptive Ethnology. London: 1859. 8vo.

Latham R. G., M. A., M. D. D,, F, R, S,, — Elements of Comparative Philology. London: 1862. 8vo.

Latham, Dr. Robert Gordon. — The Native Races of Russian Empire. London: 1959. 8vo.

Latham, Dr. Robert Gordon. — The Nationalities of Europe. London: 1863. Vol. 2. 8vo.

Latham, Dr. Robert Gordon. THE GERMANIA OF TACITUS, with ethnological dissertation and notes. London: 1891. 8vo.

N. B. — Šis veikalas yra vienas iš svarbiausių. Visiems, kurie tik įdomauja Gudonų etnologija, rekomenduoju šį veikalą studijuoti. Lietuvos istorininkai čia ras brangintinų žinių apie Lietuvos senovę. Ypač svarbu, kad šis Anglijos autoritetingas mokslininkas įrodė, kad Gudonai priklausė prie Aisčių (Lietuvių) padermės. Jo tartas žodis yra svarbus, nes jis yra žinomas beveik visiems mokslininkams, ypač kalbininkams.

Lazius Wolfgang. — De gentium migrationibus. Libri XII. Basileae 1557. Folio.

Lelewel, J. — Rzut oka na dawność Litewskich Narodow i związki ich z Herulami. Przez J. Lelewela Mazura. W. Wilnie: 1808. 8vo.

Le Marchand Douse, T. — An introduction, Phonological, Syntactic, to the Gothic of Ulfilas. London: 1886.

Muller, Prof. Max. — Lectures on the Science of Language. London: 1862.

N. B. — Tai yra labai svarbus veikalas. Čia autorius parodo Gotų kalbos artimumą Lietuvių kalbai.

Levis, H. C. — Collection H. C. Levis, Esq., L. L. B., F. S. A. Monnaies Romaines Antiques. Catalogue illustrē de 42 planches. Prix: 20 Francs. Geneve: 1925. Folio.

Meindinger, Heinrich. — Vergleichendes etymologisches Vorterbuch der gotisch-teutonischen Mundarten. **Frankfurt** am Main: 1836.

Meynaerts, J. P. — Decription da la coll. de Medailles antiques en or, grecques, romaines, byzantines et **visigothes.** I vol. gr. 8vo. Gand: 1852.

Nuova Enciclopedia Italiana, Sesta Edizione pel Professore Gerolamo Boccardo. Torino: 1880. Vol. X.

Odobesco, A. — Le Trēsor de Petrossa. Historique-description. Etude sur l'orfevrerie antique. Tome I, II, III. **Paris:** J. Rotschild, Editeur, 13 Rue des Saints-pēres. 1896,-1900. Avec 372 illustrations. Folio.

Petri de Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, CHRONICON PRUSSIAE, in quo Ordinis Teutonici Origo, nec non Res ab ejusdem Oridinis Magistris ab An. MCCXXVI. in Prussia gestae exponuntur, cum incerti Auctoris Continuatione usque ad Annum MCCCCXXXV. Accesserunt his praetes Notas in Dusburgensem Privilegia Qvaedam Prussis antiquitus concessa, Item Dissertationes XIX. Antiquitates Prussicas complexa. Auctore et Collectore Christophoro Hartknoch Passenheim. Prusso. Frankofurti et Lipsiae, Sumtibus Martini Hallervordii, Bibl. Regiom. Pruss. **Jenae,** Typis Johannis Nisi, Anno MDCLXXIX (1679). 4to.

Plinii, Caii Secundi. — Historiae Naturalis Libri XXVII, cum selectis Pintiani, Delecampii, Salmasii, Harduini, Brterii, atque aliorum notis et excursibus qubus accessit tentamen chronologicum re Graecis sculptoribus. Auctore **Emerico-David** Regio Artium Academiae Socio etc. **Parissiis:** MDCCCXXXI. 4to.

Pinkerton. — Recherches sur les Scythes ou Goths. Paris: 1804. 8vo.

Pomponius Mela. — Isaaci Vossii Hagai Comitis. 1658. 4to.

Quatrefages, Jean-Louis Armand de. — The Prussian Race Ethnologically Considered. Translated by Isabella Innes. **London:** 1872.

Ramsay, Walter K. and Clifford D. Ramsay. Gothic Handbook: being an introduction to the history of the Goths, and to the study of the Gothic tongue. London: 1889. 12o.

aSxo Grammaticus. — Danica Histor. Libri XVI. Francofurtii ad Men.: 1576 Folio.

Schulman, J. — Collection de feu M. Othon Leonardos, a Rio de Janeiro. Ire partie. Monnaies Grecques et Romaines. Monnaies Byzantnes. Monnaies des Vandales et des OSTROGOTHS. Monnaies Papales — Monnaies Italiennes. Vente a Amsterdam: 31 Mai, 1927. 4-to. Prix du catalogue avec 24 Planches Fl. 2.50.

Skeat, W. W. — A Moeso-Gothic Glossary with an introduction, and outline of Moeso- Gothic Grammar. London: 1868.

Strabo. — Rerum Geogr. Libri XVII. Recensuit J. Ph. Siebenkees. Continuavit C. H. Tzschucke. Lipsiae: 1796. 8vo.

Tacitus, Caius Cornelius — De situ, moribus et populis Germaniae libellus, et Jueri Agricolae vita Norimbergae: 1823, 24o.

Tacitus, Caius Cornelius Germania, Illustravit Fridericus Kritzvis. Berolini, 1860. 8o.

Tacitus, Caius Cornelius: — The Germania and Agricola, with English notes... by Charles Anthon, New York 1852. 12o.

Took. — Histoire de Russie trad. de l'Anglaise. par. M. S. Paris: 1801. Vol. II. 8vo.

Windisch-Gratz. — Collection Ernst Furst zu Windisch-Gratz. Beschrieben von Theodor Rohde. 3. Abtheilung. MUNZEN DES BYZANTINISCHEN KAISERREICHES. Mit einer Tafel. Wien: 1904. p. 10, 11, 12. **Ostgothen.** 4to.

Yeatman, John Pym. — The Shemetic Origin of the Nations of Western Europe. London: 1879.

Zosimus. — Historiarum Libri qui exstant: Romanae hist. scrip. Graeci minores studio Sylburgi. Francofurti: 1590. Vol. III. Folio.

INDEX.

Abalum island 24.
Abdication of Romulus Augustulus, 240; — of Vamba, 205.
Ablavius, 228.
Adam Bremensis. 28.
Aestian race, 17, Aestians 66.
Aestians send amber to Tautarikis, 64; — receive letter of thanks, 66.
Aestii = Lithuanian ancestors. 26,64.
Aestiorum gentes. 26.
Aestuarian sea (Baltic sea). 23,
Aetius, Roman general, 156.
Aetlan tribe. 28.
African Saracens, 206.
Agathias, 236.
Agnelli, 236.
Akyla (Agila) king of Northern Spain 162.
Alans, 232.
Alarikis. 72.
Albis (Albes), 84.
Alkčius (Alhthius), 54,118.
Alk-gimantas and Alk-girdas, Grand Dukes of Lithuania. 44.
Alkgiras (Alhgairns), 96, 100.
Alkrikis the Balth, 122—140, 228, 230, 248, 252; — in Athens 125; — invaded Italy 232.
Alkrikis II, son of Eirikis, Balthagothic king, 156.
Alkvadkarys (Alh-va-haryis), Ostrogothic king, 44, 48.
(Allemans and Franks), 100.
Amalarikis, Balthagothic king, 158, 162.
Amalašvinta, 72, 76, 80.
(Amali), 18, 24.
Amber. 64, 66; — land 26.
Ambotas, 196.
Ammius. 52.
Anastasius. 64.
Anglo-Saxon MSS., 26.
Anon Valesii 236.
Aptakaryis (Optaharyis) 80.
Ararikis (Ara-reiks). 48.
Ararikis II (Arareiks), 90.
Arcadius, Emperor, 122, 124.
Ardarikis (Ardarix), 246.
Argaitis (Argaits). 44.
Argos, 124.
Arminegildas (Ermenegld), Balthagothic king, 170, 172; — saint martyr, 172.
Arvicius (Ervicius), 202, 206.
Ašbadas (Asbadus the Gepid) 246.
Atalarikis (Athalareiks), 72, 76.
Atganarikis (Athanareiks,), 110, 114.
Athens, captured. 124.
Attalus emperor of Rome, 132. 134, 140.
Attila, 234; — died, 60.
Attila defeated by the Balthagoths, 152.
Austria, 132.
Austrogudai. 18.
Aušra-gudas (Austraguta) called "the Patient", 42.
Aušvintas, Balthagothic king, 190.
Avarens, 20.
Babai, the king of Sarmatians, 62.
Badvila (Badwila) 92—100.
Balthagudai (Visigoths), 36.
Balthagudai (Visigoths), 18, 36, 54, 104, 108-216.
Balthagothic language, 182.
Balthagothic nation settle in Aquitania, 146.
Balthagothic noble Giltriks 200.
Balthi, 18.
Baltic sea, 24, 42, 218.
Barcellona (city). 144.
Barzmantas (Barsmunths) 58; 60.
Belgrada (Singidunum), 62.
Belisarius, 84, 96, 256.
Berber chief Tarik 214.
Boethius, 70.
Boguchwal (historian), 30.
Bolsena, lake. 76.

Bordeaux 142.
Boulanes (= Poles), 20.
Bracelet money, 45.
Bradley, Henry 234.
Brangilda (Brunhilda), 164.
Brenti, 18, 260, 262, 264.
Brenti and Heruli defeated, 263.
Brokas ruled Brenti 262, 264.
Buga, k. (philologist), 48.
Burgunds 232.
Burgundiones et Alamanni 228.
Busento river, Alkrikis' grave, 136.
Byzantians, 84, 90, 96, 102; — moved out of Spain, 182.
Byzantium, 64, 252, 256.
Cadiz 214.
Candidus 236.
Cassiodorus 234.
Caucaland (in Transylvania) 114.
Chaviones Erulique, 228.
Chlodovech, German king declared war against Balthagoths, 156; — begged for peace, 160.
Chronicon Cuspiniani 236.
Chrysus river 214.
Codex Exoniensis, 26, 52, 262, 264.
Conon, 94.
Constantine the Great, Roman Emperor, 48.
Constantine the Great in war against the Ostrogoths, 48.
Constantinople, 62, 64, 84, 92, 94, 108, 110.
Constantius, Roman Vice-Emperor, 142.
Corinth 124.
Cornelius, 66.
Courish dialect 220.
Courlanders (Sciri), 22, 26, 234.
Crimea, 104.
Crusaders annihilate the Old Prussian nation, 350.
Cumae fortress, 66, 100.
Curi (Courlanders), 22.
Czechs, 20.
Dacia, 54.
Dagobert, German (Frankish) king, 184.
Danes, 26.
Dankyla (Thankila), 66.
Danuvius river, 42, 54, 110, 114, 244.
Deed with runic letters, 266.
Deja (Theia), 100, 102.
Delianes (Thelane) 252.
Demetrius 92.
Dniester river, 110.
Dorismantas (Thaurismunths), 58.
Dorismantas (Thorismunths), 152.
Drasarikis (Thrasarix) 246, 252.
Draustyla (Thrafstila) 244, 246.
Duba (Thufa) 248.
Dubysa river 218.
Duisburg, 22.
Dulbins (Thulvins), 72, 76.
Dzukes, 30; — dialect, 30.
Eidika (Edica) 234.
Eigika (Egica), 206, 208.
Eirikis (Eireiks), 154, 156.
Eiriogala town, 218, 220.
Eningia, 218.
Ennodius 234.
Eormanrices, 50.
Eugippius (author), 286.
(Feningia = Finland) 218.
Finns, 20.
Florinda, daughter, of Julianus 212.
Fornaldar Sogur, 26.
Fortress of Cumae 100.
"Frank", chronicler, 220.
Frugundians, 20.
Gainaitis (Gainathi), 56.
Gaišiai village 232.
Gaišvinta (Gaisvintha), Armine-gilds' mother, 170.
Galindians, 26.
Galla Placidia, sister of Honorius 140.
Gallienus emperor of Rome 228.
Gapsai (Kapsai) 246.
Geberikis (Gebereiks, 48, 50.
Gelešvinta (Gelesvintha), was married to Chilperik king of Germans, 164.
Gelimeras, the king of Vandals, 256, 260.
Gepidae, 18.
Gepid named Asbads, 100.
Gepids, 246, 252.
Gepid tribe, 58.

Geriogala (Heragala), 220.
Germania of Tacitus, 17, 24, 28.
Germanic tribe Sueves, 56.
Germanricus or Hermanricus, 50, 52, 54.
Germanrikis, 58, 230.
Germanrikis rules Lithuania, 50.
Germans (Franks) invaded Spain, 176.
Getae, 17; Gete, 30.
Gete. 17, 30.
"Gethas id est Litwanos". 28.
"Gethe seu Prussi", 30.
"Gethos it est Letwanos". 30.
Getvi, Getvingians, 17, 26.
Gibraltar, 214.
Giltibaudas (Hildbadws), 88, 90.
Ginmantas (Hiunamunths), 56.
Ginvila (Hiunvila), 84.
Girukalnis. town, 220.
Giruliai village, 218.
Gotheudi, 17.
"Gothi", 20.
Gothic Idols (illustr.), 40.
Gothic and Lithuanian languages, 268.
Gothic Money — Shilling, 45.
Gothic surnames, 32, 36, 38, 214.
Gothic Warriors (illustr.) 38.
Gothones, 22.
Gothono-Lithuanic Glossary 268.
Greek cities, 124.
Greeks, 38.
Grimm, 18, 234.
Grodno and Minsk districts, 30.
Grodno and Minsk provinces, 214.
Guci, "Goci", 28.
Gudai, 32; Gudas (= Goth), 30.
Guddae, 17, 30, 32.
Gudelina, 80.
Gudonai (Guttones), 32.
Gudruna, 52.
Gundamiers (Gunthamers), 178.
Gundarikis, (Gunthhareiks), 44.
Guthones, 20, 22.
Guttones, 17, 24, 30, 32.
Gytai, 17.
Hadrianopolis, 120.
"Haesti, letter of Tautarikis, to. 66.
"Haestis, Theodoricus rex". 66.
Hermanricus, 50.
Heruli, 18, 22, 188, 50; 218—266.
Heruli (the Herulians), Part IV, pp. 218—264.
Heruli—Samogiti, 228.
Heruli Žem-Maiti 230.
Herulian language, 220.
Herulian nation afflicted, 252.
Herulorum 262.
Hildibert and Hlotair, German kings invaded Spain, 160.
"Hirri", 218.
Hodgkins Thomas, 50, 224.
Hodgkins, Thomas, 224.
Honorius, 122, 128, 132.
Hraeda, 28.
Hreð-cyninges, 26.
Hreð—Gota, 28.
Hreð—Gotan were Lithuanians, 28.
Hreð—Gotans, 28.
Hreð-Gotum, 26, 28.
Hunnish horde, 52, 54, 110.
Hunnish slavery, 54.
Huns, 28, 56, 58, 60, 62, 110.
Hunum, 28.
Huppel, 220.
Illus, 64.
Illyria, 36.
Illyricum Illyria, 124.
Ingunda, wife of Arminegildas, 170.
Iormunrehr, 50.
Isonzo, river, 246.
Italy, 72, 76, 90, 94, 96, 100, 104, 124, 136, 138, 242, 297.
Jevons, Stanley (author), 46.
Jews, 200.
Jews curse the Spaniards, 182.
Jornandes (historian), 18, 52, 234.
Jovinus in Gallia, 140, 142.
Julianus, 212.
Julius, Roman war minister, 120.
Jurbarkas town, 232.
Justinian, Roman Emperor, 80, 96, 104, 256.
W. Kadlubek, 28.
Kant, philosopher, 188.
Katvalda (Catvalda), 226.

Kaunas, 44.
Kintyla, king of Balthagoths, 188.
Klaipēda (Memel), 218.
Koenigesberg, 30.
Koveni (Chaviones), 228.
Kovno, city of Lithuania, 228.
Laemonii, 22.
Lamotina, 22.
Lampadius, Roman senator, 128.
Latham, Dr. R. G., 17, 234, 246.
Latvia, 22.
Latvians, 90, 182.
"Laurel grove", palace, 250.
Lazius, 224.
Leander, bishop of Seville, 170.
Leo, Byzantian emperor, 62.
Lembke, 20.
Lemovii, 22.
Liaudakarys, (Leudakaryis), 84.
Lioba (Liuba), 164.
Liobagi tis (Liobagilths), 164, 166, 170, 172.
Lithuani, Prutheni, 30.
Lithuania ruled by Germanrikis, 50.
Lithuanians of Prussia, 30.
Lithuanian territory, 20, 24.
Lithuano—Prussian nation, 17.
Lithuano—Prussic race, 32.
Littorius captured by the Balthagoths, 148.
Livonians, 22.
Lord's Prayer, 224.
Los Herulos, 218.
Low Getia or Lower Gothia, 32.
Lower Lithuania (Žemaitija), 32.
Lower Moesia, 44.
Lupicinus, Roman governor, 114, 116, 188.
Lygians, 22.
Lygios, 22.
Lythuaniam, 30.
Macedonia, 124.
Mahomedan attack, 212.
Mahomedan chief Musa, 214.
Maitis (= Maeotis), 228, 230.
Marcianopolis, 116, 118, 228.
Marcellinus (author), 234.
Marobodus the king of Markomanni, 226.
Matašvinta (Malasvintha), 84, 88.
Maximiano panegyricus, 228.
Maximus, 114.
Mecklemburg, 252.
Mecklemburg's Chronicles, 220.
Megara, 124.
Milan and Veronna, 248.
Missena, 238.
Mento Nomon, 24, 26.
Moesia, 244.
Money in form of bracelets, rings 45; pepper, 132.
Moors, 182, 256; — invaded Spain, 212; — took possession of Spain, 214; 256, 258, 260.
Mullenhof, 18.
Namon river, 24.
Naples, 92.
Narbonne, the capital of the Balthagoths, 142; — coronation of gen. Paul at, 200.
Narses, Byzantian general, 100, 102, 260, 264.
Naudatojas (n'Auda-tojis), 54.
Naulabaitis (Naulobathus) 226.
Neapolitans in distress, 92, 94.
Negroes are not Englishmen, 350.
Nemon, 24, 26.
Niebuhr, 20.
"Niemcy", 20.
(Niemen), 26.
Northern Hungary, 50.
Norvegians, 26.
Odachar and Otachar, 236.
Odoacar, Odochar, Otachar, 236.
Odoacer, 234.
Odoachar, 236.
Odoachar, 262.
Odovacar, 234.
Odovacer, 234.
Odowakar, 234.
Old Prussian, 48.
Ongles, 26, 28.
Orbis Gothicus, 30.
Ostrogoths Part II. (Amala Guddae), 41.
Ostrogoths, 18; 42-106; — assist the Balthagoths; — combat with Heruli, 244; — enslave the Heruli, 230.

Pappuan mountains, 256.
Paulus Diaconus (author), 236, 263.
Paulus general of Vamba, 200.
Pavia, 248.
Pepper money, 132.
Perkunas (Thunder god), 110, 230; — effigy 352.
Persians, 256.
Petri Duisburg, author, 178.
Petrossa in Roumania, 46.
Philip hte Arab, Roman Emp. 42.
Placidia, 142, 144.
Plinius, 24.
Plinius, 218.
Pocius (Patsis), 84.
Poland, 26.
Poles, 20, 22.
Pollentia, 124.
Pomponius Sabinus, author, 22.
Pope John the irst, 70.
Praetorius, author, 30.
Pritzbuer, the Pastor of Marienburg, 220.
Prochaska, author, 30.
Procopius (historian) 110, 224, 236.
Protogairas (Frotheigairu), 114—122.
Prussia, 30.
Prussia, 110, 252.
Prussians, 26, 28, 30, 262.
Prussia and Lithuania, 104.
Prusso—Goths, 26, 28.
Prusso—Lithuanians, 26,28.
Prutheni, 30.
Pruth river, 110.
Ptolomeus, 20, 22.
Pytheas, 24.
Pyrenean mountains, 144.
Racešvintas (Reccesvinthus), 194.
Radagaišius king of Heruli 188.
Radagaišius (Rada-gaisus), 232.
Radistis (Rothests), 108.
Ravenna, 80, 84, 134, 248.
Reið-gota-land, 26.
Reið-Gothic-Land, 26.
Reikaredus (Reikaredas), Balthagothic king of Spain, 172; — defeated Germans, 176.
Reudingi, the Reud, 28.
Riga, 22.
Riga named after Rugai "Rugii", 22.
"Rikis", etymology of, 49.
Rimini, 132.
Ring money, 45.
Rodrikis (Rodericus, Rodricus), 212.
Roman army annihilated by Giltibaudas, 88.
Roman art preserved, 66.
Roman codex of laws, 196.
Romans, 90, 102, 104, 108, 114, 116, 118.
Romans defeat the Ostrogoths, 104; — erect statue to Radistis; — give refuge to the Balthagothic nation.
Roman provinces in Africa 136.
Roman provinces of **Tharace** and **Illyria**, 122.
Rome, 84, 94, 96, 122, 232.
Rome captured by Alkrikis, 134; — by Badwila, 96.
Romulus the rebel, 64.
Romulus Augustulus, 238, 242.
Rugian people, 18, 22.
Rugians (Rugii), 90, 242, 244.
Runic inscriptions, 45, 266, 352.
Russians, 20, 230.
Russianized Lithuanians, 30, 214.
Samo-getia, 32.
Samogitia, 32, 220, 226, 252, 262.
Samogitia (Lithuanian prov.), 32, 220, 226, 252, 262.
Samogitian dialect 220.
Samogitians, 26, 30, 218, 224, 230, 232.
Samogitian territory, 32.
Sarmatia, 20.
Sarmatian army. 62.
Saruns (Sarus), 52.
Sarus, Gothic general, 134, 142, 144.
Scandinavian, 18.
Scirri (Courlanders), 218.
Sebastian brother of Jovinus 142.
Senor Feijoo, 218.
Sesbuto Lethowinus, 178.
Severinus the saint, 236.
Sindvald Brentorum, 262.

Singidunum (Bieldrade), 244.
Sisebert, 182.
Šišebutas (Šišebutus), 178.
Šišebutas was first Gothic king to persecute Jews, 182.
Šišebutas, hated by the Jews, 183.
SISEBVTVS inscription on coins, 182.
Šišenandas (Sisenandus), 184.
Slavonic people (Poles, Russians etc.), 28.
Spain, 104, 206, 212, 214, 399.
Spanish Jews, 206.
Sparta, 124.
Stanley Jevons M. A. F. R. S. 46.
Stilicho, Roman general, 124, 128.
Sueves, 232.
Svedes, 26.
Šventgilda, (Svanhilda), 52.
Svintyla (Svinthila), 184.
Symmachus, 70, 72.
Tacitus, 22, 26.
Tautagoda (Thiudagoda), 76, 80.
Tautagižis (Theudagiseis), king of Spain, 162.
Tautarikis (Thiudareiks) Great, 62, 244, 246, 248, 250, 252; — sends letter to Haestii (Lithuanians), 66; — Tautrikis ruled Franks, 262.
Tautarikis I (Thiudareiks) king of Balthagoths, 146; — wages war against Burgunds and Germans, 148.
Tautarikis II king of Balthagoths, 154; — designates Roman emperors, 154; — murdered by Eirikis, 154.
Tautis (Theudis) 160.
Tautmeris (Thiudmers), 60, 62, 214.
Tautmantas (Thiudamunths), 64.
Teutonic, 20.
Theodosius, 56.
Theodosius the Great, 110, 122.
Theodosius son of Vadvilka, 144.
Thervingi, 18.
Thessaly, 124.
Thila (Tyla), 100.
Thiudmers (Tautmeris), 60.
Thrace, 54.
Thracia, 36.
Tiberius Roman Emp. 226.
Toledo (in Spain), 184, 196.
Took, author, 220.
Toulouse, 142; — capital of Balthagothic kings, 146.
Trabas, the Grand Duke of Lithuania, 56.
Trans Lygios, 22.
Transylvania (Caucaland), 110.
Tulga (Tvlga), Tuleikis, Tulminas, Tuluikis (= surnames), 190.
Tyla (Thila) 100.
"Tyla ruled Raudens", 262.
Ulca, river 346.
Uzdrila (Usdrila) 96.
Vadagiltis (v'Athanhildis) king of Southern Spain, 162, 164.
Vadakaris (Odovakar), 22.
Vadakaris (Otachar), king of Heruli and Italy, 64; 234-252.
Vad-giris village 220.
Vadvilka (v'Athan-vilhva), 140, 142, 144.
Vakis (Wakis) 84.
Valaitis (Velaithas Felethus), 244.
Valdamers (Valdamers), 60, 62.
Valencia city, 140.
Valens, the Emperor of Rome, 108, 110, 114, 118; — meets Atganarikis on the Danuvius, 111; — perishes in flames, 120.
Valia (Valya), king of Spain, 146.
Vamba (Vvamba), the Balthagothic king of Spain, 196-206; — coins 203.
Vamba-ras, Vambutas, Vambotas (surnames), 196.
Vandal army, 48.
Vandals, 144, 232.
Varas (Pharas) 252, 256.
Važtyda (Fastida) 246.
Veiktrikis (Vaihtreiks), 52, 54.
Venedi, 20, 22.
Venedis, 218.
Veronna, 246.
Vesuvius, 102.
Victor Vitensis (historian), 234.
Viličius (Vilithius), 84.
Vilna, 30.
Vilnius, 48.

Vindau, 22.
Vindukarys (Vinitharyis), 58, 60.
Vireika (Viraihya), 84.
Visants (Wisanths), 84.
Visigoths, 18.
Visigoths, 58; — Barzmantas seeks aid of 60.
Vistula river, 20, 28.
Vistula river, 218.
Vitautmers, 60, 62.
Vit-ēnis, Vitkus, Vitrikis, Vittautas, 208.
Viterikis (VVittericus), 176.
Vitigis (Vitiges), 80, 84, 88.
Vitika (Vvittika), 208;
"Vokiečiai" (= Germans), 20.
Vyreika, 90.
Wends, 218.
Windau in Latvia, 58.
Windau river 218.
Widsid's poem, 28, 52.
Wistla, Wistula, 28.
Wisumar, 48.
Wolffgang Lazius, 220.
Zeno, Roman Emp., 64, 238, 242, 244.
Zeuss, 20, 26.
Žebrikis (Sabreiks), 54.
Žebrikis (Sabreiks), 118.
Žema Gudia, 32.
Žigereikis (Sigereiks), 144, 146.
Žiniagiltė (Suniagilda), 252.
Žindvaldas (Sindvaldus), 252, 260, 262, 264.

Lithuanian seal of the Grand Duke Mindaugas (A.D. 1242—1263) with "runic" inscription.

Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Mindaugo antspauda (1242—1263 m.) su "runų" parašu.

RODYKLĖ.

Abalum, sala 25
Abdikacija, Romulo Augustulo. 241
Abdikacija Vambos. 205
Ablavius, autorius 229
Adam Bremensis.
Aestii. 25
Aestiorum gentes, 27.
Aestuarium oceani. 25
Aetius, Romos generolas, 157.
Agathias. 237
Agnelli. 235
Aisčiai. 25
Aisčiai, siunčia gintarą Tautarikiui 65
Aisčiams laiškas nuo Tautarikio. 67
Aistmarės (Baltijos jura), 25.
Akyla (Agila) Baltgudų karalius. 163.
Alamanai. 105
Alanai. 233
Albis (Albes), Vitigio generolas. 87
Alemanai (Vokiečiai). 101
Alhthius (Alkčius), gudonų vadas. 119
Alkgiras (Alhgairns), Badvilos generolas. 99
Alkgiras, gina Kumos (Cumae) pilį. 101
Alkrikis Baltas, 123 — 141, 229, 231, 249, 253; — Atenoje 125; — apguli Romą, 131; — mirtis 139; užima Romą 135; — numeta Attalų nuo sosto, 133.
Alkrikis II, Baltgudų karalius, 157.
Alkrikis, Gerulių karalius. 229
Alkvadkarys (Alhvaharyis), Aušrodudų karal. 47
Amalarikis, Baltgudų karalius, 159.
Amalašvinta, Italijos valdovė, 75, 79; — Tautarikio duktė, 75; — užmuša Dulbiną, 79.
Amaliai. 19
Ammius, Šventgildos brolis. 53
Anastazijus, Bizantijos ciesorius, įteikia Tautarikiui diademą. 65
Andagys, Atilos samdinys 151.
Anon. Valesii. 237
Aptakarys (Optaharyis). Vitigio generolas. 83
Aquitanija, Baltgudų apgyventa, 147.
Ararikis (Arareiks). 49
Ararikis (Arareiks), Aušragudų karalius. 91
Ardarikis, Gipedų kar. 247.
Argaitis, Aušrogudo rikis. 47
Argos pateko Baltgudams. 127
Arkadijus, Romos imperat. 123
Arkadijaus taika su Alkrikiu. 127
Arminegildas (Ermenegeld), Baltgudų karalaitis, 171; — maištas prieš tėvą, 169; — — monetos, 173.
Arvičius (Ervicius), Baltgudų karalius, 205; — apnuodija Vambą, 205.
Ašbadas (Asbadus) Gipėdų karalius. 247
Atalarikis (Athalareiks), Italijos ir Aušrogudų karalius. 75, 79
Atalarikio monetos. 77,78
"Atawulf". 141
Atena, išsiperka nuo Alkrikio. 127
Atganarikis (Athanareiks), Baltgudų karalius. 109
Atha-vlhva (Vadvilka), Baltgudų karalius. 141

Atila, 61, 151, 235
Atilos mirtis. 61
Attalus, Romos imper., 133, 135, 141.
Aušragudai. 17, 43
Aušragudai pasiekia Italijos ribas, 247.
Aušragudas (Austraguta), karalius. 43
Aušvintas, Baltgudų karal. 193
Aušvinto monetos. 197
Avarenai. 21
Babai, Sarmatų karalius, 63
Badvila, Aušrogodų karaliumi, 93; grąso išnaikinti Romos miestą, 93; monetos 97-98.
Baltgudai, 19, 37, 109, 115, 123; Italijon persikelia, 115; Priima Katalikų tikybą, 177; sumuša Romos armiją ties Marcianopoliu, 119; viešpatavimo žlugimas, 215.
Balthi, 19.
Baltijos jura, 25, 219.
Barcellona, miestas, 145.
Barzmantas, Aušrogudų karalius, 59.
Batwinis, pavardė Gudonų kalendoriuje, 276.
Belizarijus, Bizantijos generolas, 87, 99,259; laiškas Badvilai, 99.
Berber Tarik, 215.
Bielgradas (Singidunas), 63, 247.
Bizantai, 87, 91, 99, 103, 257; — išsikraustė iš Spanijos, 183.
Bizantija, 65, 255, 257.
Boethius, 71.
Boguchwal, kronik., 31.
Bolsenos ežero sala, Amalašvintos kalėjimas, 79.
Bordeaux patenka Baltgudams, 143.
Boulanes (= Polanai, Lenkai), 21.
Bradley, Henry, 235.
Brakas, Brentų valdonas, 265;
Bremensis, Adam, 29.
Brentai, 18, 261, 263, 264.
Brentai ir Geruliai nuveikti, 263.
"Brentas", žodžio reikšmė, 263.
Brenzai, 19.
Brunhilda (Brangilda), Baltgudų karalaitė, 165.
Buga, k. (kalbininkas), 49.
Burgundai, 233.
Busentos upės dugne Alkrikis pakastas, 139.
Candidus (kronikierius), 237.
Caucaland, 113 .
Chaviones (=Kovėnai), 229.
Chilperik, Vokiečių karalius, 165.
"Chindasvintas", 193.
Chintila (Kintyla), Baltgudų karalius, 189.
Chlodovech, Frankų (Vokiečių karalius, 157.
Chronicon Cuspiniani, 237.
Codex Epistolaris Vitoldi, 31.
Codex Exoniensis, 27, 53,263, 265; apie šilingus,53.
Cononas, Neapolio gynėjas, 95.
Cordova, 171.
Curi (= Kuršiai), 23.
Dagobert, Vokiečių karal. 187.
Dakija, 55.
Dankyla (Thankila), Gudonų senatorius, 69.
Dėja (Theia), Aušrogudų karalius, 101; didvyriška mirtis, 103; monetos, 106.
Delianis (Telane), Vadakario sunus, 255; pavardė, 255.
Demetrijus, nelaisvėn, 93.
Dervingiai, 19.
Dorismantas (Taurismunths), Aušrogudų karalius, 59.
Dorismantas, (Thorismunths), Baltgudų karalius, 153.
Drasarikis (Thrasarix), 247; Gipėdų karalius, 255.
Draustyla, Gipėdų karalius, 247.
Draustyla, Gipėdų karal. 187.
Duba (Thufa), Gerulių generolas, 249.
Dubysa, upė, 219.
Duisburg, 23, 181.
Dulbins (Thulvins), Atalariklo regentas, 75, 79.

Dunojus, 43, 55, 115, 245; mėginta Naudatojo perplaukti su savo kariunais, 55.
Dzukai, 31.
Eigika (Egica), Baltgudų karalius, 207; pavardė, 207.
Eirikis (Eireiks), Baltgudų karalius, 155.
Eiriogala, 219.
Emigracija, Gerulių, 225.
Eningija, 219.
Ennodius, 235.
Eormanrices, 51.
Eugippius, 237.
Falsifikatoriai monetų, 254.
Fastida; = Važtyda, 247.
Feijoo, Spanų mokslininkas apie Gerulius. 219.
Felethus v. Valaitis, 245.
Finai, 21.
Florencija. Gerulių kova su Romenais ties miestu, 235.
Florinda, Rodrikio išniekinta, 213.
Frankai (=Vokiečiai), 101-105-117, 187.
Frothegairu (Protegairas), Baltgudų karalius, 115.
Frungundijonai, 21.
Gainaitis (Gainathi), Theodozijaus generolas, 57; pavardė, 57.
Gaišiai, kaimas, 223.
Gaišvinta, karalienė, 171.
Galija, 141, 143.
Galindai, 27.
Galla Placidija nelaisvėje pas Vadvilką, 141.
Gallienus, Romos imperatorius apdovanoja Naulobaitį, 229.
Gapsai (Kapsai), Gipėdų ainiai, 247.
Geberikis (Geberiks), 49,51.
Gefthi, 247.
Gelimeras Vandalų karalius, 257; — laiškas. 259.
Geležvinta, Baltgudų karalaitė, 165.
Gepidae. 247.
Geriogala (Heragala). 219.
Germanrikis pavergia Gerulius, 231.
Germanricus, 51.
Germanrikis, Lietuvių tautos viešpats, 51.
Geronos bažnyčios karuna. 201.
Gertiko pilis, 199.
Geruliai, 19, 65, 219; bėga iš Italijos, 255; Germanrikio valdomi, 51; grįžta Žemaitijon, 255; Hunams persisamdo, 231. Kalba, 221; karas su Aušrogudais, 231; "Tėve Musų", 221; Mecklenburge, 221; papročiai, 225; pas Drasarikį, 255; Prusuose, 255; užvaldė Italiją, 241; vergauja Aušrogudams, 231; Žemaičių protėviai, 219.
Getai, 17.
Gete, 31.
Gethas, 29.
"Gethe seu Prussi", 31.
"Gethos idest Letwanos", 31.
Gettarum, 31.
Gibraltaras, 215.
Giltibaudas (Hildibadws), Aušrogudų karalius, 89.
Giltrikis, Baltgudų ponas, 201.
Ginmantas (Hiunamunths), Aušrogudų karalius, 57.
Gintaras, Gintaro žemė, 27.
Ginvila (Hiunvila), Aušrogudo sunus, 47; Vitikio generolas, 87.
Gipėdai, 19; artimi Geruliams, 247; karalius Draustyla, 247.
Giriai, 219.
Girukalnis, (Girkalnis), 221.
Giruliai arba Geruliai. 219.
Giruliai, kaimas, 219.
Goci, 29.
Gothones, 23.
Gothus sive Guddus, 31.
Gotų kraujas pas Lietuvius, 215; "Gotų kraujas pas Spanus,215.
Grimm, 19, 235.
Guci, 29.
"Guda", "goda" žodžių reikšmė, 33.
Gudelina, Tautagodo žmona, 83.
"Gudonai" žodžio reikšmė, 33.
Gudonai kraustosi iš Italijos, 105.

Gudonų etnologija, 17; dievaičiai (atvaizdas), 40; kariai (atv.) 38; nelaisviai (atv.), 39.
Gudonų-Lietuvių bendra-žodžiai. 268.
Gudonų parašas ant pinigo, 45-46; pinigas "šilingas", 46; rašto pavyzdis, 265.
Gudoniškos pavardės Lietuvoje, 34, 35; Graikijoje, 37.
Gudrunė, 53.
Gundamiers (Gunthamers), Baltgudų karalius, 181.
Gundarikis (Gunthareiks) pasižymėjęs Aušrogudo rikis, 47.
Gytai, 17.
Heragala (Geriogala, Eiriogala), 219.
Hermanricus, 51.
Hildibertas, Vokiečių karalius, 161.
Hirri, 219.
H'otairas, Vokiečių karalius, 161.
Hodgkin, prof. Thomas, 225.
Honorijus, 141.
Honorijus, 127.
Hred-cyninges, 27.
Hred-Gotan, 27.
Hunai, 35, 55, 59, 61; apie Dniestro ir Pruto upę, 113; galybė sutruškinta, 63; leidžia Aušrogudams karalių rinktis, 61; naikina Germanrikio teritorijas, 53; užmuša Gainaitį.
Hunai užpuolė Baltgudus, 113; — Lorainą ir Šaloną, 151; samdo Gerulius, 231.
Hunų vasalas Gimnantas, 57.
Huppel, 221.
Ilgižiai, kaimo vardas, 163.
Illyrija, 127.
Iormunrekr = Germanrikis.
Isonzos upė, 247.
Ivanauskas, Prof. Tadas, 351.
Jevons, Stanley W., 46.
Jornandes, 19, 235, 53.
Jovinus, 141, 143.
Julianas, svetimtautis Baltgudų generolas, 213.
Julijus, Romos karo ministeris, 121.
Justinianas, 259.
Kadlubek, W., 31.
Kadlubkonis Hist. Polon., 31.
Kadiz, mušis ties, 215.
Kantas, filozofas, 189; pavardė, 189.
Kanttautas, pavardė, 189.
Kapsai (Gapsai), Gipėdų ainiai, 247.
Katalikų tikyba pas Baltgudus, 177.
Katvalda (Catvalda), Gerulių vadas, 227.
Kaukalandas, 115.
Kaunas, miesto vardas nuo Kovenų (?), 229.
"Kindaswinth", 193.
Kintyla (Chinthila), Baltgudų karalius, 189; monetos, 191; pavardė, 189.
Klaipėda, 265.
Kodeksai: Ambrosii, Argenteus, Carolinus, Salzburgensis, 347.
Konstancijus, 143.
Konstantinas Didysis, karėje su Alkvadkariu, 49.
Korintas pateko Baltgudams, 127.
Kovėnai (Chaviones) Gerulių giminaičiai, 229.
Kryžiuočiai, 350.
Kuma (Cumae) pilis, 101.
Kuršiai, 27.
Kuršių tarmė, 221.
Labvara, pavardė, 257.
Laemonii, 23.
Lamotina Terra, 23.
Lampadijus, Romos senatorius, 129.
Latham, R. G. Dr., 17,-29,-235-247.
Latvija, 23.
Latvių kraujo karalius Ararikis, 91.
"Laurų daržo" palocius, 251.
Lazius, Wolfgang, kronikierius, 221.
Lembke, 19.
Lemovii, 23.

Lenkai (Polenai), 21, 23, 27.
Lenkų kronikos, 29, 31.
Leonas, Bizantijos imper., 63.
Liaudakarys (Leudaharyis), Aušrogudų didvyris, 87.
Letvanos, 31.
Lietuva, po Germanrikio valdžia, 51.
Lietuviams gimininigi Gipėdai, 247.
Lithuani, 31.
Litwanos, 29.
Lythuaniam, 31.
Lioba (Liuoba), Baldgudų karalius, 165.
Liobagiltis (Liobagilths), Balgudų karalius, 169; — karas su sunum, 171.
Los Herulos, 219.
Lupicinus, 115, 117.
Lygios, 23.
Lyvai, 23.
Maitis (=Maeotis), teritorija, 229.
Makedonija, 127.
Maksimus, 115.
Mamertino panegyrikos, 229.
Marcellinus Comes, 235.
Marcianopolis, Aušragudo apgultas, 47.
Marcianopolis, mušis ties, 119.
Marobodus, Markomanų karalius, 227.
Matašvinta (Matasvintha), karaliaus Vitigio žmona, 87-89; monetos, 86.
Maurai, 257; užpuolė Spanija, 213.
Megara pateko Baltgudžiams, 127.
Meklemburgo kronika apie Gerulius, 221.
Milanas, 249.
Minalka (Minalga), pavardė, 47, 123.
Minykams neleista buti karaliais, 189.
Missena, 241.
Moesija, 245.
Moeso-Gotiškas šventraštis, 345.
Mullenhof, 19.
Muza, Mahometonų vadas, 215.
Narbonnas, Baltgudų sostapilis, 143; "Paulo" karunavimas, 201.
Narses, Romenų generolas sumuša Aušrogudus, 99, 101; Gerulius ir Brentus nuveikė, 263, 265.
Naudatojas, Gudonų žymus rikis, 55.
Naulobaitis, Gerulių vadas, 227.
Neapolis, 93.
Negrai ne Anglų kraujo, 351.
Nemunas, 25, 27.
Niebuhr, 19.
Nomon (Nemunas), 25, 27.
Odachar, Odoacar, Odoachar, Odovacar, Otachar = Vadakaris, 235, 236, 237.
Onglija, 27, 29.
Optaharyis (Aptakarys), 83.
Orestees užmuštas, 241.
Papuos kalnai, 257.
Paskutinis Romos ciesorius, 241, 243.
Paulus Diaconus, 237, 263.
Paulus, generolas, 201.
Pavardės — Gudonų kilmės Graikijoje, 343;
— Italijoje, 397; Spanijoje, 399.
Pavia, Tautarikio apkasai ties, 249.
Perkuno garbintojas, Atganarikis, 113.
"Perkune dievaiti", 231.
Persai, 257.
Pertz, 31.
Pharas (= Varas), Gerulių vadas, 257.
Pilipas Arabietis, 43.
Pipirai, — piningai, 133.
Placidija, 141; išteka už Vadvilko, 143.
Plinius, 25.
Pocius (Potzis), Vitigio generolas, 87.
Polanai. 21.
Polenai (Lenkai), 27.
Pollexiani Getharum seu Prussorum, 31.

Pompenius Sabinus. 23.
Popiežius Jonas Pirmasis, 71.
Praetorius, 31.
Prochaska, 31.
Prokopijus, 225, 237.
Protagairas (Frotheigairu) Baltgudų karalius, 115.
Prusai, 27.
"Prusas" žodžio reikšmė, 263.
Pruso-Gotai, 29.
Prusuose Geruliai, 255.
Prusų kunigas, 27.
Prutheni, 31.
Ptolomaeus, 21.
Pyrenejų kalnai, 1443.
Pytheas, 25.
Račešvintas (Reccesvinthus), Baltgudų karalius, 195; — monetos, 198.
Radagaišius, Gerulių karalius 189, 233; — pavardė, 233.
Radistis (Rothestes), Baltgudų vadas. 109.
Ravennos fortas. 249.
Reccesvinthus (Račešvintas), Baltgudų karalius. 195.
"Reformatorius" Vitika, 211.
Reið-gota-land. 27, 28.
Reikarėdas (Reiharėda), Baltgudų karalius. 177.
Reudingi. 29.
"Rikis," žodžio reikšmė, 49.
Rikių vardai. 34, 35.
Rimino miestas. 133.
Rodrikis, Baltgudų karalius. 213.
Roma patenka Alkrikiui, 135; — Badvilai, 99.
Romos imperijos žlugimas. 241, 243.
Romulus Augustulus paimtas nelaisvėn, — abdikavo, 241, 243.
Rugėnų maištas prieš Vadakarį. 243, 244.
Rugii 23.
Runos, 45, 266, 352.
Ryt-Gotų žemė. 27.
Ryga, 23.
Rygėnai, išrenka karaliumi Ararikį, 91.
Sabreiks (Zebrikis), Gudonų vadas, 54.
Samogetia. 33.
Samogitia (= Žemaitija), 33.
Saruns (Sarus), Šventgildos brolis 53.
Sarus. gudonų kilmės generolas. 135.
Sarus (Gudonas) pakėlė maištą prieš Honorijų. 143.
Scriptores rer. Prussicarum. 31.
Sen-Prusai, 350.
Severinas, šv. 237, 241.
Sigebert, Vokiečių karalius, 165.
"Sisebert," sugermanizuota pavardė. 183.
Sisebutus. 183.
Singidunas (Bielgradas) 63.
Skalpų lupimas. 201.
Skurai, = Kuršiai, 219.
Solidus Aureus. 241.
Sparta pateko Baltgudams. 127.
Stilichas. 127.
Sudorum. 31.
Sunjagilda (Žiniagiltė), Vadakario žmona. 255.
Suomija. 219.
Svanthilda (Šventgilda) 53.
Svevai. 57, 233.
Symmachis, nužudytas, 71, 75.
Šilingai, Gudonų tautiniai piningai. 45, 47. 227.
Šišebutas (Sisebutus), Baltgudų karalius. 187, 181, 183.
Šišebutas, pavardė. 181, 183.
Šišenando monetos. 186.
Šventgilda (Svanhilda) 53.
Šventraštis, Gudonų kalboje, 345.
Švintyla (Svinthila) Baltgudų karalius. 187.
Švintylos monetos. 185.
Tacitus, 23, 27.
Tagina, mušis tarpe Gudonų ir Bizantų, 99.
Tautagižis (Theudagiseis), Baltgudų generolas, Spanijos karalius, 163.
Tautagoda (Thiudagoda), Aušrogudų karalius, 79; — monetos, 79.

Tautameris, Baltgudų generolas, 215.
Tautarikis Didysis, 63-75; — kapas, 74; — kovoja Draustylą, 247; — kova su Geruliais, 247—252; — laiškas Aisčiams, 67; — monetos, 73; nužudo Vadakarį, 251.
Tautarikis I, Baltgudų karalius, 147.
Tautarikis II, Baltgudų karalius, 155.
Tautila (= Badvila), 93.
Tautis (Theudis), Baltgudų karalius, 161.
Tautmantas (Thiudamunths), Sautarikio brolis, 65.
Tautmeris (Thiudmer), Ausrogudų karalius, 61; — pavardė, 61.
Terra Lamotina, 23.
Teutoni, 25.
"Tėve Musų", 222.
Thankila (Dankyla) 69.
Theia (Dėja), Aušrogudų karalius, 101.
Thefane (Delianis), Vadakario sunus, 255.
Theodora, Justiniano žmona, 79.
Theodozijus Didysis, 123; — vaišina Atganarikį, 113.
Thesalija, 127.
Thila (Tyla), Aušrogudų karalius, 101.
Thrafstyla = **Draustyla**, 247.
Thrasarix = Drasarikis, 247.
Thufa (Duba), Gerulių generolas, 249.
Tiberius, Romos ciesorius, 227.
Totila (Tautila), 93.
Toledo, 187, 199.
Touluso miestas, Baltgudų sostapilis, 147.
Trakija 37, 55: — Baltgudų užkariauta, 123.
Trevisas, kur Aušrogudai sumušė Romenus, 89.
Tribgilda Aušrogudų vadas, 55, 57.
Tulga, Baltgudų karalius, 193; — monetos 192; — pavardė 193.
Tulusas patenka Baltgudams, 143.
Tyla (Thila), Aušrogudų karalius, 101; — monetos, 106.
Tylėnis, pav. 101.
Ulkos upė. 247.
Uzdrila (Usdrila), Badvilos generolas. 99.
Vadagiltis (v'Athanhildis), Baltgudų karalius, 163.
Vadakaris, Gerulių karalius, 65, 235; — monetos, 253; — nugali Rugėnus, 245; — žusta, 251.
Vadgiris (Vadžgiris) 221.
Vadvilka, Baltgudų karalius. 141
Vaihtreiks (Veiktrikis). 53.
Vakis (Wakis), Vitigio generolas. 87.
Valaitis (Felethus), Rugėnų karalius. 245.
Valdamers, Ausrogudų karalius. 61.
Valencija, miestas, 149, 171.
Valens, Romos imp. 115, 119; — karas su Atganarikius 113; — sudega, 121.
Valia (Valya), Baltgudų karalius, 147.
Vamba, Baltgudų karalius, 199; — apnuodintas 205; — abdikuoja, 205; — monetos, 203; — nenori but karalium 199;
Vandalai 49; — kovoja su Geberikiu 49; — karalius Gelimeras, 257; — Žlugimas 261.
Varnėnai. 19.
Varas, Gerulių didvyris 255, 257 — 258.
Važtyda (Fastida), Gipėdų karalius. 247.
Veiktrikis (Vaihtreiks) 53, 55.
Vendai. 21.
Venedi. 219.
Verona. 247, 249
Vezuvijus. 103.
Vienos Muziejuje, Vadakario moneta. 254.

Viličius (Vilithius), Vitigio generolas 87.
Vindavos gyventojai, 219.
Vindukarys 59.
Vireika (Viraihya), Vitigio generolas. 87; — pavardė 177.
Visants (Wisanths). 87.
Visigotai vide **Balta**-gudai. 19.
Vistula 21, 29, 219.
Visumaras (Wisumar), Vandalų karalius. 49.
Victor Vitensis. 235.
Viterikis (Wittericus), Baltgudų karalius. 177; — monetos, 179.
"Vitiaz" žodis, Rusų paskolintas iš Lietuvių. 83.
Vitigis (Vitiges), Aušrogudų karalius. 83; — monetos, 85.
Vitika (Wittika), Baltgudų karalius, 211; — pavardė, 83, 211; — monetos, 209.
Vokiečiai (Frankai) 177, 187; — užplusta Italiją 105.
Vokiečiai įsibriovė Spanijon, 177; — numeta nuo sosto Švintylą, 187.
Vyreikos mirtis 191.
Vytautmeris (Vitothmers), Aušrogudų karalius. 61.
"Vytis", "vitiaz". 177.
Wulfila, 19, 345, 347, 349.
Widsido poema apie Prusų-Gotus, 27, 29, 263.
Wolffgang Lazius, kronik. 221.
Zenonas, Bizantijos ciesorius. 65, 241, 243, 245.
Zeuss. 19, 27.
Žebrikis (Sabreiks), Aušrogudų vadas, 55, 119.
Žemaičiai 27; Žema Gudija (= Samo-gitia), 33; Žemaičių protėviai, 219; Žemaitija (= Samo-getia), 33; Žemaitijoje Geruliai, 255; Žemaitijos sostapilis Eiriogala, 219.
Žigereikis (Sigereiks), Baltgudu karalius, 145.
Žiniagiltė (Sunjagilda), Vadakario žmona, 255.
Žindvaldas (Sindvaldus), Gerulių vadas. 255, 261—265.
Žlugimas Baltgudų tautos, 215; — Gerulių tautos, 265; — Romos, 243; — Vandalų tautos, 261.
Žydų keiksmai, 183; — neapykanta, 183; — nekenčia Šišebuto, 183; — persekiojami, 207; — sutartis su Saracenais pulti Spaniją 207.

ORIGINAL SUBSCRIBERS.

PAGELBINIAI LEIDĖJAI.

J. G. Anderson, 1858 Curtis St., **Denver, Colo.**

Antanas Bacevičius, Lietuvių R. K. Federacijos Apskričio Pirmininkas. **Chicago.**

Charles T. Barthel, member American Numismatic Association, **New York City.**

M. L. Beistle, member American Numismatic Association, **Shippensburg, Pa.**

Al. L. Better, member American Numismatic Association — Overseas Recruiting Secretary "Internacia Ligo", — U. S. C. E. **Erie, Pa.**

Eric G. Blomquist, member American Numismatic Association Chicago Coin Club, — Chicago Aero-Philatelic Society, — Numismatic Association of Sweden, — Numismatic Association of Norway in Oslo. **Chicago.**

Barney Bluestone, member American Numismatic Association Syracuse, N. Y.

John B. Borden, LL. B., LL. M., Attorney at Law, **Chicago.**

Alden Scott Boyer, Pres. of THE BOYER CHEMICAL LABORATORY CO. (Paris-Chicago); Charter Member and former President of the Chicago Coin Club; former General Secretary and now Vice-President of The American Numismatic Association; member of — American Numismatic Society, — Chicago Historical Society, — Medallic Art Society of Brussells, Belgium, — New York Numismatic Club, etc. **Chicago.**

John B. Brenza, LL.B.,L.L.M. (Yale), President of Metropolitan State Bank; Secretary Pioneer Fire Insurance Co. of America, Vice-President and General Counsel of Pullman Ice Co., member Chicago Bar Association. **Chicago.**

Julius B. Brenza, Cashier Metropolitan State Bank, **Chicago.**

Jonas Brokas, Grand Rapids, Mich.

Melvin F. Brooks, member American Numismatic Association. **Vallejo, Calif.**

George F. Brown, member American Numismatic Association — American Numismatic Society, — Chicago Coin Club, — U. S. C. E. **Chicago.**

Anton Budvitis, member American Numismatic Association — Chicago Coin Club. **Chicago.**

Aleksandra Butkevičius, L. R. K. S. 85 kp. pirm. **Chicago.**

Vivian M. Carkeek, member American Numismatic Association. **Seattle, Wash.**

Ragnar L. Cederlund, member American Numismatic Association — Chicago Coin Club, — Swedish Numismatic Association, — Danish Numismatic Association, — R. A. M. — Swedish Independent Order of Vikings. — Swedish I. O. Swithiod. **Winnetka, Ill.**

Ernest Cerny, member **American Numismatic Association** 2023 Lafayette St., **Denver, Colo.**

J. B. Ciszewski, member **American Numismatic Association,** — Chicago Coin Club. **Chicago.**

Geo. H. Clapp, member American Numismatic Association — American Numismatic Society, — Western Pennsylvania Numismatic Society. **Sewickley, Pa.**

William O. Comstock, member **American Numismatic Association** — Boston Numismatic Society (President). **Brookline, Mass.**

Connecticut State Library, Hartford, U. S. A.

Lloyd S. Crouch, member **American Numismatic Association Columbia City, Ind.**

Charles A. Davis, member **American Numismatic Association** — American Numismatic Society, — Boston Numismatic Society, — Chicago Coin Club, — Medallic Art Society of Brussells, Belgium. **Dorchester, Mass.**

R. E. Davis, Professor of Chemistry, **Lane Technical High School;** member **American Numismatic Association** — President of the Chicago Coin Club. **Chicago.**

Innocencio Delgado, 270 G. Tuason St., **Manila,** P. I.

William H. De Shon, member **American Numismatic Association** Utica, N. Y.

Dr. José Bantug, Bureau of Health, **Manila, Philippine Islands**

Dr. S. A. Brenza, Surgeon, financier. **Chicago.** . .

Dr. A. De Yoanna, B. A., M. D., member American Numismatic Association (2186), — American Numismatic Society (Fellow), etc. **Brooklyn, N. Y.**

Dr. George P. French, member American Numismatic Association, Chicago Coin Club, Rochester Numismatic Ass'n, New York Numismatic Club, **Rochester, N. Y.**

Dr. Yoshimasa Koga, F. C. S., — member American Numismatic Association, — American Numismatic Society, — Chief Operative Department, Imperial Japanese Mint, — Chief Assayer of Japan, etc. **Tokyo, Japan.**

Dr. Eugene B. McDonald, member of the American Numismatic Association (3054). **Little Rock, Ark.**

Dr. H. L. Mankowski, Physician and Surgeon. **Chicago.**

Dr. V. S. Naryauckas, Co-Editor of Health section in the Lithuanian Daily "Draugas". **Chicago.**

Dr. Ray O. Porter, member **American Numismatic Association** (2793). **Kearney, Nebr.**

Dr. David E. Stephan, member **American Numismatic Association** (2974), — Western Reserve Numismatic Club. **Lorain, Ohio.**

Joseph J. Elias, President of the Universal State Bank; President of the Lithuanian-American Chamber of Commerce. **Chicago.**

Luman S. Drowne, member **American Numismatic Association** — Springfield Coin Club. **Northampton, Mass.**

F. R. Fancher, member **American Numismatic Association** — American Numismatic Society. **Redondo Beach, Calif.**

Charles H. Fisher, member American Numismatic Association, — American Numismatic Society; Secretary Western Re-

serve Numismatic Club. **Chagrin Falls, Ohio.**

W. B. Foster, member American Numismatic Association **Washington, D. C.**

Harwood Frost, member American Numismatic Association, — Chicago Coin Club; Author "Evolution of the Dollar". **Chicago, Ill.**

Ingman O. Gaasland, member American Numismatic Association. **Seattle, Wash.**

Edward C. Gaulke Sr., member American Numismatic Association **Milwaukee, Wis.**

Joseph H. Geis, member American Numismatic Association, **Philadelphia, Pa.**

Juozas Gerdžiunas, Chicago.

Henry Francis Geyer, member American Numismatic Association, — Pacific Coast Numismatic Society. **Drexel Hill, Pa.**

George S. Godard, Connecticut State Librarian, member American Numismatic Association. **Hartford, Conn.**

Archer M. Graham, member American Numismatic Association **Bluefield, W. Va.**

Ernest R. Hubbell, member American Numismatic Association — American Numismatic Society. **Norwich, N. Y.**

Izidorius Ilekis, artist, sculptor and publicist. **Chicago.**

Petras Insoda, vienas iš "33" Vilniaus tremtinių.

Vincenta Insoda, Graduate Nurse. **Chicago.**

Ernest Jonas, member American Numismatic Association, — Chicago Coin Club, — Schlesischer Altertumsverein (Breslau I.). **Chicago.**

Anton Joncha, a Lithuanian publicist, **Melrose Park, Ill.**

Eldon C. Kaefer, R. Ph., Numismatist and member Chicago Coin Club. **Chicago.**

Edward A. King, member American Numismatic Association Author of "Masonic Chapter Pennies". **Pittsburgh, Pa.**

Rud Kohler, member American Numismatic Association — American Numismatic Society, — Pacific Coast Numismatic Society, — New York Numismatic Club, etc.; author of "Compendium of the United States Coinage". **New York City.**

I. T. Kopicki, member American Numismatic Association — Chicago Coin Club. **Chicago.**

John Krotkas, Vice-President of Metropolitan State Bank, **Chicago.**

Antanas Kumšlitis, Chicago.

Paul M. Lange, Librarian and Curator of The American Numismatic Association, — member: Rochester Numismatic Ass'n. **Rochester, N. Y.**

Elmer Lawless, District Secretary of The American Numismatic Association in Illinois, — Secretary of Chicago Coin Club, — member of The Chicago Historical Society. **Chicago.**

Ed. M. Lee, member American Numismatic Association **Glendale, Calif.**

Thomas Ollive Mabbott Ph. D., Assistant Professor of English, Brown University; author of "Seal-Prints and Seal Paste Prints of the XV Century"; co-author of "The Life and Works of Edward C. Pinkney", and "Poe's Brother"; editor of "Poe's POLITIAN"; "Select Poems of POE", Walt Whitman's "Half-Breed", etc.; member of American Numismatic Association (3160), — American Numismatic Society (Fellow). **Providence, R. I.**

Justin Mackiewich, member of the Lithuanian-American Chamber of Commerce. **Chicago.**

Albert F. Madlener, member American Numismatic Association, — Illinois State Historical Society, — Chicago Historical Society. **Chicago.**

Charles Markus, President of The American Numismatic Association, — member American Numismatic Society, — Chicago Coin Club, — Detroit Coin Club, — New York Numismatic Club, — Pacific Coast Numismatic Society of San Francisco, — Rochester Numismatic Association, — Western Reserve Numismatic Club of Cleveland, — California Coin Club of Los Angeles, — Dallas Coin Club (Honorary Member). **Davenport, Iowa.**

George F. Marlier, member American Numismatic Association, — American Numismatic Society, — President Western Pennsylvania Numismatic Society. **Pittsburgh, Pa.**

C. A. Mathis, Charter Member of The American Numismatic Association (No. 13). **Greenwood, Nebr.**

Stephen Mielcarek, member American Numismatic Association — Chicago Coin Club. **Chicago.**

Edward L. Miller, member American Numismatic Association — Chicago Coin Club. **Chicago.**

Juozas Mockus, recipient of U. S. Treasury Dept. Medal. **Cicero, Ill.**

John Edwin Morse, Charter Member of The American Numismatic Association No. 10, — member Springfield Coin Club. **Hadley, Mass.**

Howard R. Newcomb, member: American Numismatic Association (91), — American Numismatic Society, — Detroit Coin Club. **Detroit, Mich.**

John A. Ouška, member American Numismatic Association, — Chicago Coin Club. **Chicago.**

José Panganiban, Box 1639, **Manila,** P. I.

Gilbert S. Perez, President of the Philippine Numismatic and Antiquarian Society; member American Numismatic Association, — American Numismatic Society, — New York Numismatic Club; Chief of Vocational Division, Bureau of Education, **Manila, Philippine Islands.**

Philippine Numismatic & Antiquarian Society, **Manila,** Philippine Islands.

William Albert Philpott, Jr., Secretary of Texas Banker's Association; President of the Dallas Coin Club; member of the American Numismatic Association (1978). **Dallas, Texas.**

H. M. Povenmire, member American Numismatic Association **Ada, Ohio.**

William Rabin, member American Numismatic Association. **Philadelphia, Pa.**

Wayte Raymond, member American Numismatic Association — American Numismatic Society, — Pacific Coast Numismatic Society, — New York Numismatic Club, — Rochester Numismatic Ass'n; Publisher of "The Coin and Medal Bulletin"; Author of "United States Gold Coins", etc. Fellow of the Royal Numismatic Society of London. **New York City.**

Rev. I. Albavičius, President Lithuanian Roman Catholic Federation of America. **Chicago.**

Rev. Francis S. Betten, S. J., Professor of Marquette University; member American Numismatic Association. **Milwaukee, Wis.**

Rev. M. Brundza, Udrijos Klebonas, **Lithuania.**

Rev. M. Cybelis, Yonkers, N. Y.

Rev. Ladas Draugelis, M. I. C., **Chicago.**

Rev. J. Grajauskas, Seirijų Klebonas, **Lithuania.**

Rev. John J. Jakaitis, Lithuanian publicist. Worcester, Mass.

Rev. P. Mieževinis, M. A., Amsterdam, N. Y.

Rev. B. Moleikaitis, Delmar, N. Y.

Rev. Dr. J. Navickas, M. I. C., Professor of Latin, Marian Hills College. **Hinsdale, Ill.**

Rev. P. P. Saurusaitis, Lithuanian publicist. **Chicago.**

Rev. Pr. Zabiela, Utica, N. Y.

Rev. Juozas Židanavičius, Author of: "Liurdo Bernadetta", "St. Cecilia", "Joseph the Just", "St. Tercizius", "The Martyrdom of St. Aquillina", "Meilės Galybė", "Cingu-Lingu", "Mikutis ir Genutė", "Bajoras Gaidys", "Jaunosios Lietuvos Šventė", and many other publications; recipient of the Gold Cross "Pro Ecclesia et Pontifice" from His Holiness Pope Benedict XV. **Amsterdam, N. Y.**

R. H. Rosholm, member American Numismatic Association, — Chicago Coin Club, — Danish Numismatic Association. **Chicago.**

Joseph A. Roudis, member American Numismatic Association. **Grand Rapids, Mich.**

Vincent M. Stulpinas, Lithuanian-American Chamber of Commerce, Chairman on Import and Export Committee. **Chicago.**

Noriyoshi Suzuki, numismatist and member of U. S. C. **E. Oimachi, Japan.**

Ignas K. Sakalas, co-editor of The Lithuanian Daily "Draugas"; former editor of "Santaika" and "Vytis"; President of the Knights of Lithuania (Chicago District); Secretary of the Lithuanian Philatelic Society. **Chicago.**

Joseph H. Sandomowicz, Chicago.

Geo. E. Simpson, member American Numismatic Association (1675). **Tampa, Florida.**

Leonardas Šimutis, editor of The Lithuanian Daily "Draugas"; former editor of The Lith. Weekly "Garsas"; former member of the Parliament of Lithuania. **Chicago.**

J. O. Širvydas, Editor of the Lithuanian Tri-Weekly "Vienybė". **Brooklyn, N. Y.**

Nelson T. Thorson, member American Numismatic Association, — American Numismatic Society, — Chicago Coin Club, — New York Numismatic Club, etc. **Omaha, Nebr.**

Charles H. Thul, member American Numismatic Association **Cincinnati, Ohio.**

José Vallejo E., member "Sociedad Colombiana de Ciencias Naturales", **Anserma,** Depto, de Caldas, **Rep. de Colombia.**

Carl Vendley, President Idlewild Association. **Chicago. Ill.**

M. A. Vogel, member American Numismatic Association, — Chicago Coin Club. **Chicago.**

Nehemiah Vreeland, member American Numismatic Association — American Numismatic Society. **Paterson, N. J.**

Frank E. Walter, member American Numismatic Association **Peckville, Pa.**

John M. Werner, member American Numismatic Association **Kalamazoo, Mich.**

Harry T. Wilson, General Secretary of The American Numismatic Association, member of the Chicago Coin Club. **Chicago.**

J. C. Woodbury, member American Numismatic Association, — American Numismatic Society, — Rochester Numismatic Association. **Rochester, N. Y.**

Moritz Wormser, former President (1921-22-23-24-25) of The American Numismatic Association; member American Numismatic Society, — Rochester Numismatic Ass'n, — Chicago Coin Club (Honorary Member), — New York Numismatic Club, — Pacific Coast Numismatic Society (Honorary Member), etc. **New York City.**

Farran Zerbe, former President (1907-08) of The American Numismatic Association, — member of the United States Assay Commission, — member Pacific Coast Numismatic Society, — New York Numismatic Club, — American Numismatic Society, etc. — former Editor of "The Numismatist". Numismatist of the Chase National Bank. **New York City.**

Anna Židanavičius, teacher. **Amsterdam, N. Y.**